

ŠKOLNÍ VZDĚLÁVACÍ PROGRAM

HLAVA - RUCE - SRDCE

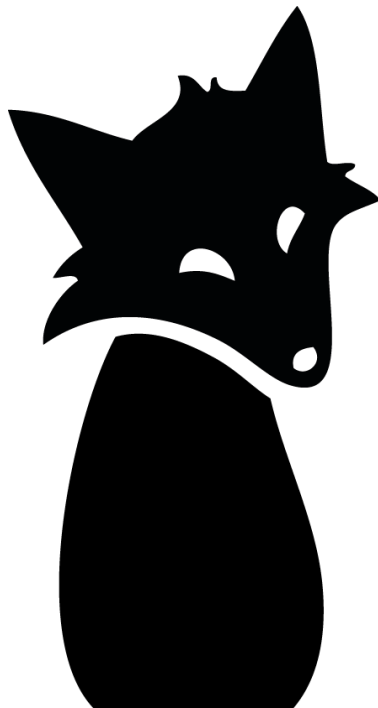
ANEB VZDĚLÁVÁNÍ PRO ŽIVOT

zpracován podle RVP ZV

Č.j. ZSLISKA/2025/028

Základní škola Liška s.r.o.

www.zsliska.cz

Předkladatel:

název školy	Základní škola Liška s.r.o.
adresa školy	Mokrá Hora č.ev. 76, 621 00 Brno
jméno ředitele/ředitelky	Mgr. Michaela Němcová
kontakty	info@zsliska.cz, +420 605 123 447
web školy	www.zsliska.cz
ID DS	3mpgw7j
IČO	17289181
IZO	181110024
RED-IZO	691016607

Zřizovatel:

název	Základní škola Liška s.r.o.
adresa	Mokrá Hora č.ev. 76, 621 00 Brno
kontakty	info@zsliska.cz, +420 605 123 447

Místo poskytování vzdělávání:

Březinova 14, 616 00 Brno

Název vzdělávacího programu:

Hlava – ruce – srdce aneb vzdělávání pro život

Platnost dokumentu:

Datum projednání	29. srpna 2025
Platnost	1. září 2025

Obsah

1	Charakteristika školy	1
1.1	Vybavení školy	1
1.2	Charakteristika pedagogického sboru	2
1.3	Spolupráce s jinými organizacemi, dlouhodobé projekty a další aktivity	2
1.4	Autoevaluace školy	3
2	Charakteristika ŠVP	4
2.1	Filozofie školy	4
2.2	Výchovné a vzdělávací strategie	4
3	Výuka žáků se speciálně vzdělávacími potřebami a žáků mimořádně nadaných	7
4	Klíčové kompetence	9
5	Průřezová témata	11
6	Učební plán	17
7	Vzdělávací oblasti	20
7.1	Jazyk a jazyková komunikace	20
7.1.1	Český jazyk a literatura	20
7.1.2	Anglický jazyk	46
7.1.3	Další cizí jazyk – Španělský jazyk	62
7.2	Matematika a její aplikace	68
7.2.1	Matematika a její aplikace	68
7.3	Informatika	86
7.3.1	Informatika	86
7.4	Člověk a jeho svět	98
7.4.1	Prvouka	99
7.4.2	Vlastivěda	106
7.4.3	Přírodověda	110
7.5	Člověk a společnost	115
7.5.1	Dějepis	115
7.5.2	Výchova k občanství	129
7.6	Člověk a příroda	141
7.6.1	Fyzika	141
7.6.2	Chemie	148

7.6.3	Přírodopis	153
7.6.4	Zeměpis (geografie)	161
7.7	Umění a kultura	168
7.7.1	Hudební výchova.....	168
7.7.2	Výtvarná výchova	176
7.8	Člověk a zdraví.....	185
7.8.1	Výchova ke zdraví.....	185
7.8.2	Tělesná výchova	190
7.9	Člověk a svět práce	200
7.9.1	Člověk a svět práce.....	200
7.10	Doplňující vzdělávací obory	215
7.10.1	Sociální, emoční a etická výchova	215
8	Hodnocení výsledků vzdělávání žáků	223
8.1	Zásady hodnocení průběhu a výsledků žáků	223
8.1.1	Pravidla pro hodnocení žáků.....	224
8.1.2	Časové rozvržení hodnocení a zpětná vazba rodičům	224
8.1.3	Hodnocení žáků vzdělávaných dle § 41 561/2004 Sb.	224
8.2	Způsoby a formy hodnocení	225
8.2.1	Slovní hodnocení	225
8.2.2	Sebehodnocení.....	225
8.2.3	Vrstevnické hodnocení.....	226
8.3	Hodnocení žáků na vysvědčení.....	226
8.4	Výchovná opatření.....	227
8.5	Převádění klasifikace při přechodu na jinou školu	228

1 Charakteristika školy

Základní škola Liška je soukromá devítiletá základní škola s věkově smíšenými třídami, lesní družinou, školním klubem a školní jídelnou – výdejnou. Jedná se o malotřídní školu rodinného typu s celkovou kapacitou 47 žáků. Působí od roku 2019, kdy vznikla jako přirozené pokračování lesní mateřské školy Lištička. Vychází z inovativních vzdělávacích směrů a rozvíjí kompetence 21. století.

Základní pilíře ZŠ Liška jsou:

- individuální rozvoj žáka a vzájemně respektující přístup v malém kolektivu;
- věkově smíšené třídy umožňují vrstevnické učení a podporují spolupráci mezi žáky napříč ročníky;
- úzká spolupráce s rodinami a jejich aktivní zapojení pomáhá vytvářet pozitivní klima školy;
- princip hlavy, rukou a srdce je klíčovým vzdělávacím přístupem propojující uvědomění, zapojení a vztahy, které rozvíjí komplexní osobnost žáka;
- učení venku prostřednictvím zážitkové pedagogiky a badatelství zvyšuje zájem o učení, zlepšuje vzdělávací výsledky a podporuje zdraví dětí;
- environmentální kontext a trvale udržitelný způsob života jsou nedílnou součástí výchovy a vzdělávání;
- projektové dny v terénu se v rámci místně zakotveného učení zaměřují na exkurze, výstavy, divadelní představení, pobyt v přírodě a tradice. Žáci se svými nápady a aktivním přístupem podílejí na realizaci rozmanité výuky.

1.1 Vybavení školy

Základní škola Liška se nachází v malebné prvorepublikové vile s členitou zahradou, která je dlouhodobě pronajata a situovaná uprostřed města Brna. Přestože je v blízkosti centra města, je nadosah k Wilsonovu lesu a rozlehlému parku Kraví Hora. Navíc je pro výuku využíván školní les na okraji Brna, což poskytuje žákům jedinečnou možnost prozkoumávání přírody a venkovních aktivit v bezpečném prostředí.

Interiér i zahrada školy jsou navrženy tak, aby poskytovaly žákům podnětné a tvůrčí prostředí pro jejich vzdělávání. Různé prostory jsou přizpůsobeny pro individuální práci i skupinové aktivity, včetně možnosti využití venkovních prostor. Suterén nabízí vybavenou dílnu s keramickou pecí, šatny pro žáky i pedagogy a WC, zatímco v přízemí domu je žlutá třída pro mladší žáky, jídelna, výdejna, WC a zázemí pro pedagogy. V prvním patře je umístěna zelená třída pro starší žáky spolu s relaxační zónou, WC a sprchou. Učební prostory jsou vybaveny tabulí, počítači a materiální vybavenost odpovídá potřebám žáků a pedagogů. Škola průběžně investuje do materiálně-technického vybavení.

Zahrada školy je výsledkem společné práce pedagogů, rodičů a žáků a nabízí širokou škálu možností pro venkovní výuku. K dispozici je krytá pergola, pozorovatelná, amfiteátr, odpočívárna, plácek a zahradní domek na nářadí. Společně se staráme o výsadbu stromů, keřů, ovoce a zeleniny ve vyvýšených záhonech, což přispívá k environmentální výchově a udržitelnému životnímu stylu.

1.2 Charakteristika pedagogického sboru

V pedagogickém týmu ZŠ Liška působí zkušení pedagogové a lektoři, kteří jsou nadšení pro své zaměření v oboru a práci s dětmi. Profesionální rozvoj je klíčovou součástí jejich celoživotního vzdělávání. Každoročně se aktivně účastní doplňování svých pedagogických dovedností a systematicky pracují na svém osobnostním růstu, jedná se např. o venkovní a badatelskou výuku, semináře respektující výchovy, webináře, jak psát vysvědčení jinak nebo výcvik SEE Learningu zaměřený na osobnostní výchovu. Pedagogové jsou vyškoleni v oblasti krizové intervence a účastní se pravidelných supervizí. Někteří z nich sdílejí své zkušenosti ve svých knihách, jako například "Dyslektický mozek", nebo v publikaci "Tvoříme s prožitkem".

Po odborné stránce má náš tým následující kvalifikace:

- učitelství pro první stupeň;
- učitelství pro druhý stupeň;
- učitelství pro střední školy;
- speciální pedagog;
- speciální pedagog – etoped (výchovný poradce);
- lektor jazykové školy;
- asistent pedagoga;
- vychovatel školní družiny;
- externí pedagogové.

1.3 Spolupráce s jinými organizacemi, dlouhodobé projekty a další aktivity

Lektorská činnost na konferencích:

- Konference Stopy a otisky, sdílení dobré praxe a spolupráce v neformálním vzdělávání;
- MAP III. Vsetínsko, závěrečná konference pro ředitele škol a vzdělávacích institucí k uzavření dlouhodobého projektu Vsetínska;
- Učiteling Brno, vzdělávací programy pro učitele a ředitele škol;
- Global Teacher Prize, prestižní odborná cena pro inspirativní pedagogy.

Dlouhodobé projekty a inovativní přístupy ve výuce:

- Lesní mateřská škola Lištička – propojení od roku 2014, organizace společných akcí, vzdělávání pedagogů a realizace praktických workshopů pro rodiče;
- Program MRKEV – malý rádce ekologické výchovy;
- Předškolní příprava a rozvoj grafomotorických dovedností, workshopy pro rodiče;
- RWCT – čtením a psaním ke kritickému myšlení, ucelený vzdělávací program pro žáky ZŠ;

- SEE Learning – mezinárodní program v oblasti rozvoje sociálních dovedností, emoční inteligence a etické výchovy Emory univerzity Atlanta;
- Učení venku a badatelství – organizace a spolky zaměřující se na environmentální výchovu a vzdělávání – Chaloupky o.p.s., Lipka, Lesy města Brna;
- AI dětem – pilotní projekt ověřování metodik umělé inteligence pro ZŠ;
- Prototypci – program polytechnického a kreativního vzdělávání pro žáky ZŠ.

1.4 Autoevaluace školy

Obecné zhodnocení

Základní škola Liška se pravidelně zabývá hodnocením svých pedagogických, organizačních a sociálních procesů s cílem neustálého zlepšování vzdělávacího prostředí pro naše žáky, pedagogický tým a širší komunitu.

Pedagogické procesy

- **kvalita výuky** – pravidelně sledujeme vzdělávací procesy a výsledky žáků. Pracujeme na rozvoji inovativních metod výuky a zapojení technologií do vzdělávacího procesu
- **individuální přístup** – poskytujeme podporu a respektujeme individuální potřeby každého žáka. Pracujeme na efektivním vyhodnocování a zlepšování individuálního rozvoje žáků

Organizační struktura

- **efektivní řízení** – pracujeme na efektivní komunikaci a spolupráci mezi vedením školy, pedagogickým týmem, žáky a rodiči
- **zajištění prostředků** – sledujeme dostupnost potřebných materiálů a zázemí pro kvalitní výuku a chod školy

Sociální prostředí

- **bezpečné a podpůrné prostředí** – vytváříme atmosféru vzájemného respektu, podpory a bezpečí pro všechny členy školy
- **zapojení rodičů** – aktivně zapojujeme rodiče do života školy a spolupracujeme s nimi na vzdělávání jejich dětí

Rozvojové plány

- **kontinuální sebereflexe** – budeme pokračovat v pravidelných hodnoceních a sebereflexi našich procesů a výsledků s cílem identifikovat oblasti pro další zlepšení
- **profesionální rozvoj pedagogického týmu** – podporujeme a investujeme do dalšího profesního rozvoje našich pedagogů

Autoevaluace Základní školy Liška je dynamický proces, který nás neustále motivuje k inovacím a zlepšování ve prospěch našich žáků i pedagogů. Jsme otevřeni zpětné vazbě a spolupráci se všemi zainteresovanými stranami.

2 Charakteristika ŠVP

2.1 Filozofie školy

Vzdělávací program Základní školy Liška spočívá v individuálním přístupu k vzdělávání, který bere v úvahu jedinečné schopnosti a potřeby každého žáka. Naším hlavním cílem je rozvíjet maximálně potenciál každého jednotlivce a poskytnout prostředí, které podporuje jejich tvořivost, radost z učení a objevování světa prostřednictvím všech smyslů. Klíčovým prvkem je vytváření pohodového a bezpečného prostředí, které posiluje pozitivní atmosféru ve škole.

Naše pedagogické přístupy jsou založeny na propojení tří důležitých oblastí: uvědomění (hlava), zapojení (ruce) a vztahy (srdce). Věříme, že spojením těchto aspektů jsou naši žáci vybaveni dovednostmi potřebnými pro spokojený a plnohodnotný život.

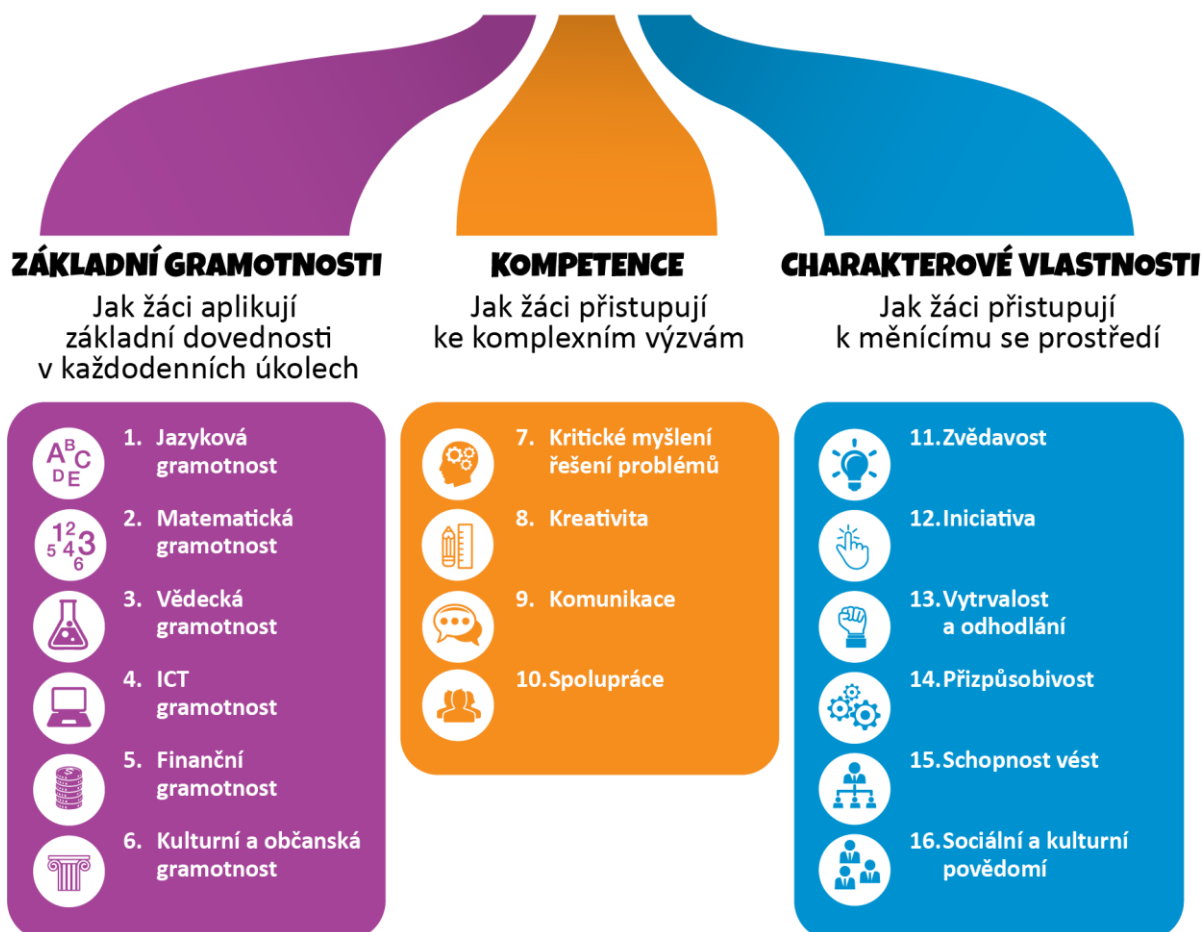
Ve školním programu dodržujeme principy udržitelného rozvoje. Snažíme se vést naše žáky k citlivému vztahu k přírodě a ke všemu živému a učíme je žít podle ekologických a environmentálních principů. Cílem není pouze poskytnout žákům vzdělání, ale také je připravit na aktivní a odpovědné zapojení do společnosti jako občany s ohledem na udržitelnost a ochranu životního prostředí.

Základní škola Liška je místem, kde se kultivuje zájem o učení, osobnostní rozvoj a respekt k sobě i k okolnímu světu. Společně vytváříme prostředí, které podporuje každého žáka i pedagoga na jejich cestě za vzděláním a osobním rozvojem.

2.2 Výchovné a vzdělávací strategie

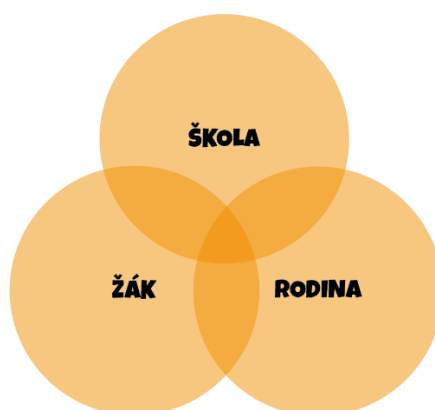
Pro podporu aktivního a smysluplného učení využíváme v ZŠ Liška rozmanitých výchovně-vzdělávacích strategií, které jsou promyšlené a cíleně směřují k utváření klíčových kompetencí. Tyto postupy jsou přizpůsobeny vývojové úrovni a individuálnímu rozvoji žáků. Motivujeme žáky k vlastnímu zapojení do učení a ke spoluutváření vztahů ve třídě. Využíváme různých aktivit, pomůcek i zážitků, které umožňují žákům chápat okolní svět v souvislostech a širším kontextu.

DOVEDNOSTI 21. STOLETÍ

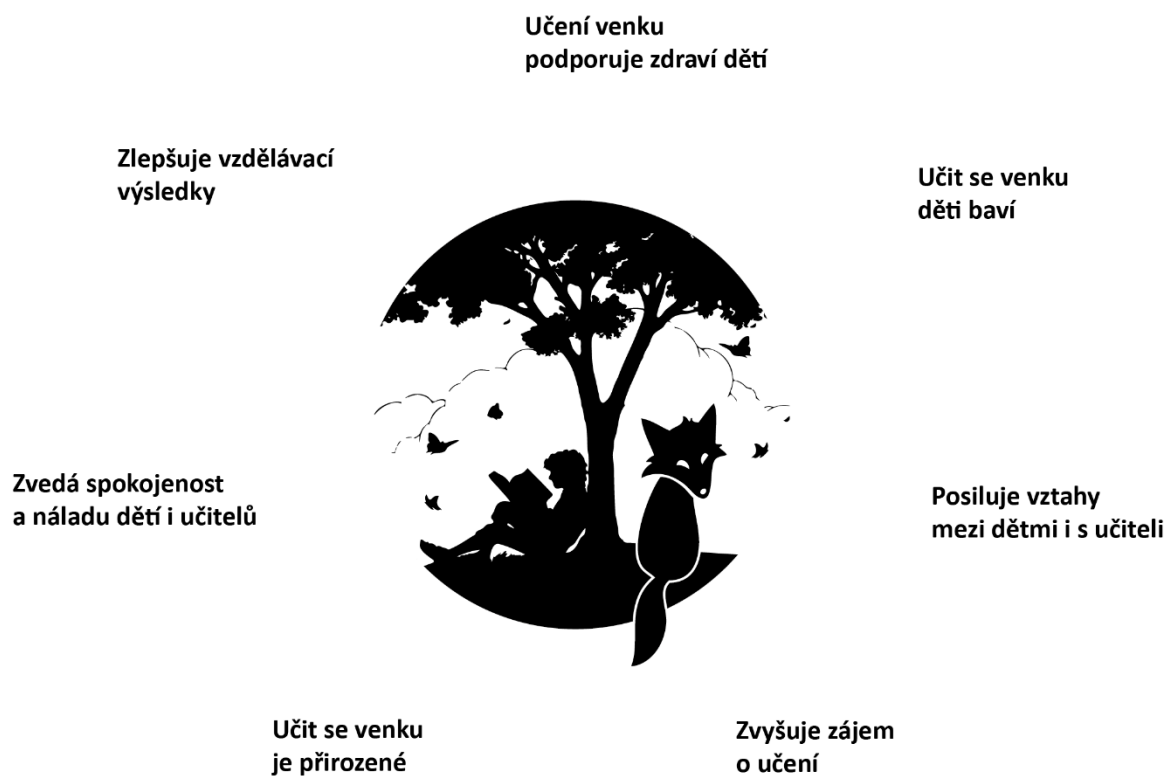

Zdroj (přeloženo): <https://widgets.weforum.org/nve-2015/index.html>

Výchovně-vzdělávací strategie založená na partnerském vztahu mezi školou – dítětem – rodičem

Výchovně-vzdělávací strategie založená na principu učení venku

Zdroj: <https://ucimesevenku.cz/proc-ucit-venku/>

Výchovně-vzdělávací strategie sociálního, emočního a etického vzdělávání realizovaná prostřednictvím SEE learningu

3 Výuka žáků se speciálně vzdělávacími potřebami a žáků mimořádně nadaných

Podle zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (Školský zákon) na naší škole vzděláváme žáky podle § 41 Individuální vzdělávání. Žáci jsou vzděláváni v souladu s platným ŠVP naší školy.

Východiska pro výuku žáků se speciálně vzdělávacími potřebami a žáků mimořádně nadaných:

- stěžejním východiskem kvalitního vzdělávání je společné vzdělávání pro všechny žáky bez ohledu na jejich úroveň schopností nebo etnickou a náboženskou příslušnost. Díky inkluzivnímu vzdělávání se žáci učí toleranci a respektování rozdílů;
- cílem vzdělávání v ZŠ Liška je maximální možný rozvoj každého žáka, individuální a respektující přístup, který umožňuje vzdělávání ve věkově smíšených třídách, vrstevnické učení a podpora tandemové výuky;
- v jednotlivých ročnících se v rámci integrace vzdělávají žáci s rozdílnými vzdělávacími potřebami. Podporujeme žáky se specifickými potřebami i žáky nadané;
- společně s žáky vnímáme a reflektujeme jejich individuální pokroky;
- pedagog a speciálního pedagog spolupracuje s rodinami a společně hledají vhodné způsoby a metody výuky pro konkrétního žáka.

Individuální práce s žáky a komunikace se zákonnými zástupci

Na cestě vzdělávání každého žáka spolupracují všichni pedagogové se zákonnými zástupci žáka, a to následujícími způsoby:

- zákonný zástupce žáka je ve škole vítán (ranní káva, každodenní domluva dle potřeb);
- zákonný zástupce žáka je pravidelně informován o činnosti školy prostřednictvím informačního systému nebo na základě ústní nebo telefonické domluvy, případně nástěnky;
- zákonný zástupce žáka se aktivně účastní třídních schůzek a školních akcí;
- zákonný zástupce žáka se může kdykoliv po vzájemné dohodě účastnit výuky, nahlédnout na pracovní materiály, pomůcky, se kterými žák v rámci výuky pracuje a prohlédnout si portfolio žáka;
- zákonní zástupci žáka bývají seznámeni čtvrtletně s hodnocením znalostí a dovedností žáka;
- dvakrát ročně se konají tripartity (setkání žáka, obou zákonných zástupců, hlavního pedagoga a ředitele školy), na kterých žák představuje a mapuje svůj pokrok a zájem ve vzdělávání i vztazích;

- v případě potřeby bývá zákonným zástupcům a žákovi nabízena individuální konzultace s třídním učitelem, speciálním pedagogem, případně ředitelem;
- škola spolupracuje s PPP, případně s SPC při podezření na SPU či při jiných obtížích, v případě potřeby vypracovává IVP žáka s nabídkou podpůrných opatření. Výstupy vzdělávání žáka stanovujeme v souladu s minimálními výstupy dle RVP;
- každý měsíc žák zpracovává své měsíční sebehodnocení v podobě balančního kruhu, škály hvězdiček, s pedagogem konzultuje své pokroky a domlouvá se na dalším postupu práce;
- součástí práce s žáky je formativní hodnocení;
- vysvědčení žáků je poskytováno formou slovního hodnocení.

Vzdělávání žáků mimořádně nadaných

V rámci disponibilních hodin škola umožňuje rozpoznat a dále rozvíjet nadání žáků:

- zadáváme individuální a samostatné úkoly, podporujeme vlastní pracovní tempo;
- tvoříme individuální vzdělávací plán;
- ve výukovém bloku ILO, ve kterém si žáci volí dle svého zájmu z předem nabízených aktivit činnosti z českého jazyka a matematiky, popř. z jiných nabízených činností;
- žák v rámci výuky pracuje s rozličnými pomůckami, programy a materiály, které rozvíjejí jeho individuální nadání;
- žákům jsou doporučovány v rámci domácí přípravy rozličné materiály – publikace, hry, aktivity, výukové programy, webové stránky;
- žáci jsou podporováni v dobrovolných účastech na soutěžích a olympiádách;
- dbáme na to, aby u žáků nedocházelo k výkyvům v chování, k porušování pravidel chování, budujeme u nich ochotu a toleranci k druhým.

Individuální vzdělávání žáků dle § 41 školského zákona (domácí vzdělávání)

- škola umožňuje v odůvodněných případech vzdělávání žáků v režimu individuálního vzdělávání (tzv. domácí vzdělávání);
- o povolení individuálního vzdělávání žáka na 1. a 2. stupni ZŠ rozhoduje ředitel školy na základě písemné žádosti zákonného zástupce žáka a za splnění zákonných podmínek;
- rozhodnutí o povolení individuálního vzdělávání je rozhodnutí správní, na které se v plném rozsahu vztahuje správní řád;
- žáci mají přístup ke všem výukovým materiálům, průběžně zpracovávají svá portfolia a jsou přezkušováni za každé pololetí dle platné legislativy.

4 Klíčové kompetence

Klíčové kompetence představují souhrn vědomostí, dovedností, schopností, postojů a hodnot důležitých pro osobní rozvoj a uplatnění každého člena společnosti. Naším cílem je vybavit všechny naše žáky souborem klíčových kompetencí na úrovni, která je pro ně dosažitelná, a připravit je tak na další vzdělávání a uplatnění ve společnosti.

Kompetence k učení

- žák si novou látku v maximální míře objevuje sám, učí se porozuměním (projektová výuka);
- dokáže každou dovednost a znalost aplikovat v dalších oborech (integrovaná tematická výuka);
- umí si organizovat, plánovat a řídit proces učení (mapy pokroku, daltonský plán);
- zvládne kriticky zhodnotit výsledky svého učení a má prostor pro vlastní sebehodnocení (balanční kruhy);
- aktivně vyhledává a třídí informace a využívá je v procesu učení, tvůrčích činnostech a praktickém životě (metody RWCT, referáty);
- samostatně pozoruje a experimentuje (místně zakotvené učení).

Kompetence k řešení problému

- žák aplikuje získané dovednosti při řešení různých problémů (problémová výuka);
- vnímá nejrůznější problémové situace ve škole i mimo ni (exkurze, plánování);
- rozpozná, promyslí a naplánuje způsob řešení problémů a využívá k tomu vlastního úsudku a zkušeností, obhajuje své postupy řešení různých problémů a kriticky je hodnotí (Prototypci);
- kriticky myslí, činí uvážlivá rozhodnutí, je schopen je obhájit, uvědomuje si zodpovědnost za svá rozhodnutí a výsledky svých činů zhodnotí (adaptační kurz, práce v týmu);
- zapojuje se do různých soutěží (JM čte) a akcí školy (školní besídka, tábor).

Kompetence komunikativní

- žák rozumí různým typům textů a záznamů (informační a komunikační prostředky);
- využívá informační a komunikační prostředky a technologie pro komunikaci se světem (AI dětem, Umimeto.cz);
- formuluje a vyjadřuje své myšlenky a názory v logickém sledu (komunitní kruh, myšlenkové mapy);
- vyjadřuje se výstižně, souvisle a kultivovaně v písemném i ústním projevu (rodinné deníky, ranní kruh).

Kompetence sociální a personální

- žák se aktivně podílí na společné týmové práci (vrstevnické učení, ILO výuka);
- vnímá citlivě vztahy k lidem, k prostředí, které ho obklopuje (karty ctností);
- prezentuje své projekty (projektové učení);
- přispívá k upevňování dobrých mezilidských vztahů, v případě potřeby poskytne pomoc nebo o ni požádá (karty ctností);
- vytváří si pozitivní představu o sobě samém, která podporuje jeho sebedůvěru a samostatný rozvoj (SEE Learning, wellbeing);
- ovládá a řídí svoje jednání a chování tak, aby dosáhl pocitu sebeuspokojení a sebeúcty (SEE learning, wellbeing).

Kompetence občanské

- žák se chová zodpovědně (sociálně emoční výchova);
- respektuje přesvědčení druhých lidí (ranní kruhy, reflexe činností);
- je si vědom svých práv a povinností ve škole i mimo školu (dodržování pravidel);
- chápe základní principy, na nichž spočívají zákony a společenské normy (pravidla her).

Kompetence pracovní

- žák aktivně spolupracuje a spolupodílí se na péči o třídu, školu, zahradu (denní, týdenní úklid);
- používá bezpečně a účinně nástroje a vybavení, dodržuje vymezená pravidla (práce ve třídě, škole, zahradě);
- chová se zodpovědně, ohleduplně a s respektem k výsledkům své i práce ostatních (pracovní činnosti).

Kompetence digitální

- žák ovládá běžně používaná digitální zařízení, aplikace a služby, využívá je při učení i při zapojení do života školy a do společnosti, získává, vyhledává, kriticky posuzuje, spravuje a sdílí data, informace a digitální obsah (práce s digitálními technologiemi v rámci výuky);
- využívá digitální technologie, aby si usnadnil práci, zautomatizoval rutinní činnosti (kalkulačky);
- chápe význam digitálních technologií pro lidskou společnost, seznamuje se s novými technologiemi (robotika, IVT);
- předchází situacím ohrožujícím bezpečnost zařízení i dat, situacím s negativním dopadem na jeho tělesné a duševní zdraví i zdraví ostatních při spolupráci, komunikaci a sdílení informací v digitálním prostředí jedná eticky (IVT).

5 Průřezová témata

V Základní škole Liška jsou průřezová témata integrována do vzdělávacího obsahu všech vyučovacích předmětů. Díky úzké spolupráci týmu pedagogů se propojuje učivo s činnostmi běžného života ve škole i mimo ni. Tato integrace nám umožňuje vytvářet prostředí pro rozvoj postojů a hodnot žáků k sobě samým a k ostatním lidem, rozvíjet jejich vědomosti, dovednosti a vést je ke zdravému rozhodování.

V rámci vzdělávání naplňujeme tato průřezová témata:

Osobnostní a sociální výchova

Výchova demokratického občana

Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech

Multikulturní výchova

Environmentální výchova

Mediální výchova

1. Osobnostní a sociální výchova

Osobnostní rozvoj	OSV1 – Rozvoj schopností poznávání
	OSV2 – Sebepoznání a sebepojetí
	OSV3 – Seberegulace a sebeorganizace
	OSV4 – Psychohygiena
	OSV5 – Kreativita
Sociální rozvoj	OSV6 – Poznávání lidí
	OSV7 – Mezilidské vztahy
	OSV8 – Komunikace
	OSV9 – Kooperace a kompetice
Morální rozvoj	OSV10 – Řešení problémů a rozhodovací dovednosti
	OSV11 – Hodnoty, postoje, praktická etika

Tematický celek	1. stupeň				
	1. ročník	2. ročník	3. ročník	4. ročník	5. ročník
OSV1	Čj, Aj, M, Prv, Hv, Vv, Tv, Pč	Čj, Aj, M, Prv, Hv, Vv, Tv, Pč	Čj, Aj, M, Prv, Hv, Vv, Tv, Pč	Čj, Aj, M, Inf, Pč, VI, Hv, Vv, Tv, Pč	Čj, Aj, M, Inf, Pč, VI, Hv, Vv, Tv, Pč
OSV2	Čj, Aj, M, Prv, Hv, Vv, Tv, Pč	Čj, Aj, M, Hv, Vv, Tv, Pč	Čj, Aj, M, Prv, Hv, Vv, Tv, Pč	Čj, Aj, M, Inf, Pč, VI, Hv, Vv, Tv, Pč	Čj, Aj, M, Inf, Pč, VI, Hv, Vv, Tv, Pč
OSV3	Tv, Pč	Čj, Tv, Pč	Čj, Tv, Pč	Čj, Aj, Inf, Pč, VI, Tv, Pč	Čj, Aj, M, Inf, Pč, VI, Tv, Pč
OSV4	Tv	Tv	Tv	Inf, Pč, Tv	Aj, Inf, Pč, Tv

OSV5	Čj, M, Hv, Vv, Tv, Pč	Čj, M, Hv, Vv, Tv, Pč	Čj, M, Hv, Vv, Tv, Pč	Čj, M, Inf, Hv, Vv, Tv, Pč	Čj, M, Inf, Hv, Vv, Tv, Pč
OSV6	Prv, Tv	Prv, Tv	Tv	Aj, Tv	Aj, Tv
OSV7	Čj, M, Prv, Vv, Tv, Pč	Čj, M, Prv, Vv, Tv, Pč	Čj, M, Prv, Vv, Tv, Pč	Čj, Aj, M, Př, VI, Vv, Tv, Pč	Čj, Aj, M, Inf, Př, VI, Vv, Tv, Pč
OSV8	Čj, Aj, M, Prv, Hv, Vv, Tv, Pč	Čj, Aj, M, Prv, Hv, Vv, Tv, Pč	Čj, Aj, M, Prv, Hv, Vv, Tv, Pč	Čj, Aj, M, Inf, Př, VI, Hv, Vv, Tv, Pč	Čj, Aj, M, Inf, Př, VI, Hv, Vv, Tv, Pč
OSV9	M, Prv, Hv, Tv	Aj, M, Prv, Hv, Tv	Aj, M, Hv, Tv	Aj, M, Inf, Hv, Vv, Tv	Aj, M, Inf, Hv, Vv, Tv
OSV10	Čj, M, Prv, Tv	Čj, M, Prv, Tv	Čj, Aj, M, Prv, Tv	Čj, Aj, M, Inf, Př, VI, Tv, Pč	Čj, Aj, M, Inf, Př, VI, Tv, Pč
OSV11	M, Prv, Hv, Tv	M, Prv, Hv, Tv	Aj, M, Prv, Hv, Tv	Aj, M, Inf, Př, VI, Hv, Tv	Aj, M, Inf, Př, VI, Hv, Tv

Tematický celek	2. stupeň			
	6. ročník	7. ročník	8. ročník	9. ročník
OSV1	Čj, Aj, M, Inf, D, F, P, Z, Hv, Vv, Tv, Pč, Seev	Čj, Aj, M, Inf, D, F, P, Z, Hv, Vv, Tv, Pč	Čj, Aj, Nj, M, Inf, D, Vo, F, Ch, P, Z, Hv, Vv, Tv, Pč	Čj, Aj, Kaj, Nj, M, Inf, D, Vo, F, Ch, P, Z, Hv, Vv, Tv, Pč, Seev
OSV2	Čj, Aj, M, Inf, P, Z, Hv, Vv, Vk, Tv, Pč, Seev	Čj, Aj, M, Inf, D, Vo, P, Hv, Vv, Vk, Tv, Pč, Seev	Aj, Nj, M, Inf, Vo, Ch, P, Hv, Vv, Tv, Pč, Seev	Aj, Kaj, Nj, M, Inf, Vo, P, Hv, Vv, Tv, Pč, Seev
OSV3	Aj, M, Inf, F, P, Vk, Tv, Pč, Seev	Aj, M, Inf, Vo, F, P, Vk, Tv, Pč, Seev	Aj, Nj, M, Inf, Vo, F, Ch, P, Tv, Pč, Seev	Aj, Kaj, Nj, M, Inf, Vo, F, Ch, P, Z, Tv, Pč, Seev
OSV4	Aj, M, Inf, Vk, Tv	Aj, M, Inf, Vk, Tv, Seev	Aj, Nj, M, Inf, Vk, Tv, Seev	Aj, Kaj, Nj, M, Inf, Vo, Tv, Seev
OSV5	Čj, Aj, M, Inf, Vo, Hv, Vv, Vk, Tv, Pč	Čj, Aj, M, Inf, Hv, Vv, Tv, Pč, Seev	Aj, Nj, M, Inf, Vo, Hv, Vv, Tv, Pč	Čj, Aj, Kaj, Nj, M, Inf, Vo, Hv, Vv, Tv, Pč
OSV6	Čj, Aj, Vo, Vk, Tv, Seev	Čj, Aj, Vo, Tv, Seev	Čj, Aj, Nj, Vo, Tv	Čj, Aj, Kaj, Nj, Vo, Tv, Seev
OSV7	Čj, Aj, M, Vo, Vv, Vk, Tv, Seev	Aj, M, D, Vo, Vv, Vk, Tv, Seev	Aj, Nj, M, D, Vo, Vv, Tv, Seev	Čj, Aj, Kaj, Nj, M, D, Vo, Vv, Tv, Seev
OSV8	Čj, Aj, M, Inf, D, Vo, F, Z, Hv, Vv, Vk, Tv, Pč, Seev	Čj, Aj, M, Inf, D, Vo, F, Hv, Vv, Vk, Tv, Pč, Seev	Čj, Aj, Nj, M, Inf, D, Vo, F, Ch, Hv, Vv, Tv, Seev, Pč	Čj, Aj, Kaj, Nj, M, Inf, D, Vo, F, Z, Hv, Vv, Tv, Pč, Seev
OSV9	Aj, M, Inf, Vo, Z, Hv, Vv, Vk, Tv, Pč, Seev	Aj, M, Inf, Vo, Hv, Vv, Vk, Tv, Pč	Aj, Nj, M, Inf, Vo, Hv, Vv, Tv, Pč, Seev	Čj, Aj, Kaj, Nj, M, Inf, Z, Hv, Vv, Tv, Pč
OSV10	Aj, M, Inf, Vo, F, Z, Vk, Tv, Pč, Seev	Aj, M, Inf, D, Vo, F, Vk, Tv, Pč, Seev	Aj, Nj, M, Inf, D, Vo, F, Ch, Tv, Pč, Seev	Čj, Aj, Kaj, Nj, M, Inf, D, Vo, F, Ch, P, Z, Tv, Pč, Seev
OSV11	Čj, Aj, M, Inf, Vo, P, Z, Hv, Vk, Tv, Seev	Aj, M, Inf, D, Vo, P, Hv, Vk, Tv, Seev	Čj, Aj, Nj, M, Inf, D, Vo, Hv, Tv, Seev	Čj, Aj, Kaj, Nj, M, Inf, D, Vo, Z, Hv, Tv, Seev

2. Výchova demokratického občana

Tematické okruhy průřezového tématu:

VDO1 – Občanská společnost a škola
VDO2 – Občan, občanská společnost a stát
VDO3 – Formy participace občanů v politickém životě
VDO4 – Principy demokracie jako formy vlády a způsobu rozhodování

Tematický celek	1. stupeň				
	1. ročník	2. ročník	3. ročník	4. ročník	5. ročník
VDO1	Čj, Prv	Čj, Prv	Čj, Prv	Čj, VI	Čj, VI
VDO2	Tv	Prv, Tv	Prv, Tv	Inf, VI, Tv	VI, Tv
VDO3				VI	VI
VDO4				VI	VI

Tematický celek	2. stupeň			
	6. ročník	7. ročník	8. ročník	9. ročník
VDO1	Vo, Vk, Tv, Seev	Tv, Seev	Nj, Tv, Seev	Nj, Vo, Tv, Seev
VDO2	Inf, D, Vo, Vk, Tv	D, Tv	Aj, D, Vo, Z, Tv	Aj, Kaj, Inf, D, Vo, Tv
VDO3	Vo	D	D, Vo, Z	D, Vo
VDO4	Vo	D	D, Vo	D, Vo

3. Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech

Tematické okruhy průřezového tématu:

VMEGS1 – Evropa a svět nás zajímá
VMEGS2 – Objevujeme Evropu a svět
VMEGS3 – Jsme Evropané

Tematický celek	1. stupeň				
	1. ročník	2. ročník	3. ročník	4. ročník	5. ročník
VMEGS1	Aj, Hv, PČ	Aj, Hv, PČ	Aj, Hv, PČ	Aj, VI, Hv, Vv, PČ	Aj, VI, Hv, Vv, PČ
VMEGS2	Aj	Aj	Aj	Aj, VI	Aj, Inf, VI
VMEGS3	Hv	Hv	Hv	VI, Hv	VI, Hv, Vv

Tematický celek	2. stupeň			
	6. ročník	7. ročník	8. ročník	9. ročník
VMEGS1	Čj, Aj, D, Vo, Z, Hv, Vv	Aj, Kaj, D, Vo, Z, Hv, Vv, Tv	Čj, Aj, Kaj, Nj, D, Z, Hv, Vv, Tv	Čj, Aj, Kaj, Nj, D, Vo, Z, Hv, Vv, Tv
VMEGS2	Aj, Inf, D, Vo, Z, Hv	Čj, Aj, Kaj, D, Z, Hv, Tv	Čj, Aj, Kaj, Nj, D, Z, Hv, Tv	Aj, Kaj, Nj, D, Vo, Z, Hv, Tv
VMEGS3	Čj, D, Vo, P, Z, Hv, Vv	D, P, Z, Hv, Vv	Čj, Aj, Kaj, Nj, D, P, Z, Hv, Vv	Čj, Aj, Kaj, Nj, D, Vo, P, Z, Hv, Vv

4. Multikulturní výchova

Tematické okruhy průřezového tématu:

MKV1 – Kulturní diference
MKV2 – Lidské vztahy
MKV3 – Etnický původ
MKV4 – Multikulturalita
MKV5 – Princip sociálního smíru a solidarity

Tematický celek	1. stupeň				
	1. ročník	2. ročník	3. ročník	4. ročník	5. ročník
MKV1	Čj, Aj, Prv, Hv	Čj, Aj, Prv, Hv	Čj, Aj, Hv, Vv	Čj, Aj, VI, Hv, Vv	Čj, Aj, VI, Hv, Vv
MKV2	Čj, Prv, Hv	Čj, Prv, Hv	Čj, Aj, Prv, Hv	Čj, Aj, Př, VI, Hv	Čj, Př, VI, Hv
MKV3					Aj
MKV4	Aj, Hv	Aj, Hv	Aj, Hv	Aj, Hv, Vv	Aj, Hv, Vv
MKV5	Prv	Prv	Prv	VI	VI

Tematický celek	2. stupeň			
	6. ročník	7. ročník	8. ročník	9. ročník
MKV1	Čj, Aj, Vo, Z, Hv, Vv, Seev	Čj, Aj, Kaj, Vo, Z, Hv, Vv, Seev	Čj, Aj, Kaj, Nj, Vo, Z, Hv, Vv, Seev	Aj, Kaj, Nj, Vo, Z, Hv, Vv, Seev
MKV2	Čj, D, Z, Hv, Tv, Seev	D, Vo, Z, Hv, Tv, Seev	D, Vo, Z, Hv, Tv, Seev	D, Vo, Z, Hv, Seev
MKV3	Čj, Aj, D, Z	Čj, Aj, Kaj, D, Vo, Z	Aj, Kaj, Nj, D, Vo, P, Z	Aj, Kaj, Nj, D, Vo, Z
MKV4	Čj, Aj, M, Z, Hv, Vv	Čj, Aj, Kaj, D, Vo, Z, Hv, Vv	Aj, Kaj, Nj, D, Vo, Z, Hv, Vv	Aj, Kaj, Nj, D, Vo, Z, Hv, Vv
MKV5	Z, Seev	D, Vo, Z, Seev	D, Vo, Z, Seev	D, Vo, Z, Seev

5. Environmentální výchova

Tematické okruhy průřezového tématu:

EV1 – Ekosystémy
EV2 – Základní podmínky života
EV3 – Lidské aktivity a problémy životního prostředí
EV4 – Vztah člověka k prostředí

Tematický celek	1. stupeň				
	1. ročník	2. ročník	3. ročník	4. ročník	5. ročník
EV1	Prv	Prv	Prv	Př, VI	Př, VI
EV2	Pč	Prv, Pč	Prv, Pč	Př, VI, Pč	Př, VI, Pč
EV3	Prv, Tv, Pč	Prv, Tv, Pč	Prv, Tv, Pč	Př, VI, Vv, Tv, Pč	Př, VI, Vv, Tv, Pč
EV4	Čj, Prv, Hv, Vv	Čj, Prv, Hv, Vv	Čj, Prv, Hv	Čj, Př, VI, Hv, Vv, Pč	Čj, Př, VI, Hv, Vv, Pč

Tematický celek	2. stupeň			
	6. ročník	7. ročník	8. ročník	9. ročník
EV1	Čj, P, Z	Čj, Aj, Kaj, P, Z	Čj, Ch, P, Z	P, Z
EV2	Aj, D, P, Z	Aj, Kaj, D, P, Z, Vk	Aj, Kaj, Nj, D, F, Ch, P, Z	Nj, D, Ch, P, Z
EV3	D, Vo, P, Z, Vv, Tv, Pč, Seev	Aj, Kaj, D, Vo, P, Z, Vv, Tv, Pč, Seev	Aj, Kaj, Nj, D, F, Ch, P, Z, Vv, Tv, Pč, Seev	Nj, D, Vo, Ch, Z, Vv, Pč, Seev
EV4	D, Vo, P, Z, Hv, Vv, Vk, Tv, Seev	Čj, Aj, Kaj, D, Vo, P, Z, Hv, Vv, Vk, Tv, Seev	Aj, Kaj, Nj, D, F, P, Z, Hv, Vv, Tv, Seev	Nj, D, Vo, Ch, P, Z, Hv, Vv, Seev

6. Mediální výchova

Tematické okruhy průřezového tématu:

Receptivní činnosti	MV1 – Kritické čtení a vnímání mediálních sdělení
	MV2 – Interpretace vztahu mediálních sdělení a reality
	MV3 – Stavba mediálních sdělení
	MV4 – Vnímání autora mediálních sdělení
	MV5 – Fungování a vliv médií ve společnosti
Produktivní činnosti	MV6 – Tvorba mediálního sdělení
	MV7 – Práce v realizačním týmu

Tematický celek	1. stupeň				
	1. ročník	2. ročník	3. ročník	4. ročník	5. ročník
MV1	Čj, Aj, Prv	Čj, Prv	Čj, Prv	Čj, Aj, Inf, Př, Vt, Vv, Tv	Čj, Aj, Vv, Tv
MV2					
MV3	Prv	Prv	Prv	Čj, Aj, Inf, Př, Vv, Tv	Čj, Aj, Př, Vv, Tv
MV4				Inf	
MV5	Prv, Hv, Vv	Prv, Hv, Vv	Prv, Hv	Čj, Inf, Př, Hv, Vv	Čj, Př, Hv, Vv
MV6				Čj, Inf	Čj, Hv, Vv
MV7		Čj	Čj	Čj, Vv	Čj, Vv

Tematický celek	2. stupeň			
	6. ročník	7. ročník	8. ročník	9. ročník
MV1	Čj, Aj, M, D, Vv, Vk	Čj, M, Vo, Vv, Vk	Čj, Aj, Kaj, Nj, M, Vv	Čj, Aj, Kaj, Nj, M, Inf, Vo, Vv
MV2	Aj, Vo, Vv	M, Vo, Vv, Vk	Aj, Kaj, Nj, M, Vo, Vv	Aj, Kaj, Nj, Inf, Vo, Vv
MV3	Aj	Čj	Aj, Kaj, Nj	Čj, Aj, Kaj, Nj, Inf
MV4	Aj, Vo, Hv, Vv, Vk	Vo, Hv, Vv, Vk	Aj, Kaj, Hv, Vv	Aj, Kaj, Inf, Vo, Hv, Vv
MV5	Aj, Vo, Hv, Vv, Vk	Čj, Vo, Hv, Vv, Vk	Aj, Kaj, D, Vo, Hv, Vv	Aj, Kaj, Inf, D, Vo, Hv, Vv
MV6	Čj, Aj, Vv, PČ	Aj, Kaj, Vv, PČ	Čj, Aj, Kaj, Nj, Hv, Vv, PČ	Čj, Aj, Kaj, Nj, Inf, Hv, Vv, PČ
MV7	Seev	Seev	Seev	Inf, Seev

6 Učební plán

Učební plán vznikl v souladu s vyhláškou 237/2023 Sb., kterou se mění vyhláška č. 48/2005 Sb. Vyhláška o základním vzdělávání a některých náležitostech plnění povinné školní docházky, která nabyla účinnost 1. 9. 2023

Učební plán pro 1. stupeň

Vzdělávací oblast	Vzdělávací obor	Vyučovací předmět	1. roč.	2. roč.	3. roč.	4. roč.	5. roč.	1. - 5. roč.
Jazyk a jazyková komunikace	Český jazyk a literatura	Český jazyk	7	7	7	6	6	33
	Cizí jazyk	Anglický jazyk	0+1	0+1	3	3	3	9 + 2
Matematika a její aplikace		Matematika	4+2	4+2	4+1	4+1	4+1	20+7
Informatika		Informatika	-	-	-	1	1	2
Člověk a jeho svět	Prvouka	Prvouka	1+1	1+1	1	-	-	3+2
	Vlastivěda	Vlastivěda	-	-	-	2	2	4
	Přírodověda	Přírodověda	-	-	-	2	2	4
Umění a kultura	Hudební výchova	Hudební výchova	1	1	1	1	1	5
	Výtvarná výchova	Výtvarná výchova	1	1	1	2	2	7
Člověk a zdraví	Tělesná výchova	Tělesná výchova	2	2	2	2	2	10
Člověk a svět práce	Pracovní činnosti	Pracovní činnosti	1+1	1+1	1+1	1+1	1+1	5+5
Týdenní dotace v daném ročníku	Povinné	Povinné	17	17	20	24	24	102
	Disponibilní	Disponibilní	5	5	2	2	2	16
	Celkem	Celkem	22	22	22	26	26	118

Učební plán pro 2. stupeň									
Vzdělávací oblast	Vyučovací předmět	Zkratka předmětu	Ročník				Celkem oblast	Celkem oblast z RVP	Celkem oblast DH
			6.	7.	8.	9.			
Jazyk a jazyková komunikace	Český jazyk a literatura	Čj	5	4+1	3+1	3+1	18	15	3
	Anglický jazyk	Aj	3	3	3	3	13	12	1
	Konverzace v anglickém jazyce	Kaj	-	-	-	1			
	Španělský jazyk	Šj	-	-	3	3	6	6	0
Matematika a její aplikace	Matematika	M	5	4+1	3+1	3+1	18	15	3
Informatika	Informatika	Inf	1	1	1	1	4	4	0
Člověk a společnost	Dějepis	D	2	2	2	2	12	10	2
	Výchova k občanství	Vo	1	1	1	1			
Člověk a příroda	Fyzika	F	1	1	1	1	20	20	0
	Chemie	Ch	-	-	2	2			
	Přírodopis	P	2	2	2	2			
	Zeměpis	Z	1	1	1	1			
Umění a kultura	Hudební výchova	Hv	1	1	1	1	9	9	0
	Výtvarná výchova	Vv	1	1	2	1			
Člověk a zdraví	Tělesná výchova	Tv	2	2	2	2	10	10	0
	Výchova ke zdraví	Vk	1	1	-	-			
Člověk a svět práce	Pracovní činnosti	Pč	2	2	2	2	8	3	5
Doplňující vzdělávací obory	Sociální, emoční a etická výchova	Seev	1	1	1	1	4	-	4
Celkem			29	29	32	32	122	104	18
maximálně dle RVP			30	30	32	32			
minimálně dle RVP			28	28	30	30			

- v rámci učebního plánu je sledování průběhu výuky pravidelně zaznamenáváno do třídní knihy, což umožňuje systematickou evidenci probírané látky;
- disponibilní hodiny jsou strategicky využívány k posílení jednotlivých předmětů s ohledem na naplňování výchovných a vzdělávacích cílů;
- rozvrh hodin je tvořen tak, aby umožňoval realizovat výuku ve smíšených třídách, čímž je podporována interakce a spolupráce mezi žáky různého věku;
- osobnostní a sociální výchova (OSV) je začleněna do ranní družiny, komunitních kruhů integrovaných do výuky českého jazyka, projektových dnů a výukového bloku ILO, což přispívá k celkovému rozvoji žáků;
- vzdělávací obsah je realizován formou samostatných vyučovacích předmětů pojmenovaných podle vzdělávacích oblastí definovaných Rámcovým vzdělávacím programem pro základní vzdělávání (RVP ZV), případně je implementován formou integrované výuky. Průřezová témata se prolínají napříč předměty;
- výuka předmětů je organizována do tří výukových bloků, což umožňuje optimální využití času a efektivitu vzdělávacího procesu ve prospěch žáků.

7 Vzdělávací oblasti

7.1 Jazyk a jazyková komunikace

“Každý den jsem se dozvídal něco nového o planetě, o odchodu, o cestě. Přicházelo to postupně, náhodně, z úvah a poznámek. Tak jsem se třeba třetí den dozvěděl o dramatu baobabů.”

Antoine de Saint Exupéry: Malý princ

Vzdělávací oblast Jazyk a jazyková komunikace zaujímá stěžejní postavení ve výchovně vzdělávacím procesu. Obsah vzdělávací oblasti realizujeme v předmětech **Český jazyk a literatura** a **Anglický jazyk**.

7.1.1 Český jazyk a literatura

Charakteristika vyučovacího předmětu:

Předmět Český jazyk a literatura hraje v životě žáků nezastupitelnou roli. Díky znalostem a dovednostem, které zde postupně získají, se mohou rozvíjet ve všech oblastech života. Užívání jazyka v mluvené i písemné formě vytváří předpoklady k vyjádření vlastních potřeb, pocitů a názorů a orientaci ve společnosti.

Velký důraz klademe na čtení s porozuměním, individuální čtenářské dovednosti žáků a využití metod programu RWCT – čtením a psaním ke kritickému myšlení. Vedeme žáky k četbě literatury, podporujeme jejich zájem o různé informační zdroje, učíme je propojovat a aplikovat získané znalosti a kompetence do běžného života.

Výuku předmětu Český jazyk a literatura na druhém stupni integrujeme s tematickými okruhy průřezových témat. V samostatném bloku se věnujeme výuce gramatických jevů z oblasti jazykové výchovy, vedeme žáky k procvičení a pochopení učiva. V ostatních předmětech vzdělávacího charakteru žáci rozvíjí oblast komunikační a slohové výchovy, uplatňují získané znalosti při práci s odbornými texty, při tvorbě referátů a jejich prezentaci. Rozvoj literární výchovy zahrnujeme zejména do projektových dní, podporujeme vrstevnické učení a spolupráci napříč ročníky. Seznamujeme žáky s literárními žánry a autory literatury pro ně vhodné.

Organizační rozčlenění předmětu:

Výuka předmětu je v prvním období (1. až 3. ročník) realizována ve všech ročnících, ve výukových blocích, ve kterých se učivo integruje s oblastí Člověk a jeho svět. V druhém období (4. a 5. ročník) je učivo integrováno s odbornými texty v předmětech Přírodověda a Vlastivěda. Probíhá ve věkově smíšené skupině, v rámci tříd i celé školy, díky čemuž je u žáků podporováno vrstevnické učení a spolupráce napříč ročníky.

Výuka předmětu je na druhém stupni (6. až 9. ročníku) realizována v samostatných hodinách nebo ve výukových blocích, ve kterých se učivo integruje s dalšími předměty. Výuka probíhá ve věkově smíšené skupině, v rámci tříd i celé školy, díky čemuž je u žáků podporováno vrstevnické učení a spolupráce napříč ročníky.

Ročník	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.
Časová dotace	7	7	7	6	6	5	5	4	4

1. období (1. – 3. ročník)

KOMUNIKAČNÍ A SLOHOVÁ VÝCHOVA		
Očekávané výstupy z RVP ZV	Dílčí výstupy	Učivo
<p>ČJL-3-1-01</p> <p>plynule čte s porozuměním texty přiměřeného rozsahu a náročnosti</p>	<ul style="list-style-type: none"> - orientuje se na stránce, pravidelným tréninkem se snaží o zlepšování techniky a plynulosti čtení - čte přiměřeně obtížný text nahlas i potichu, čte základní interpunkci - rozumí přečtenému textu, což dokládá při různorodé práci s textem - odpoví ústně na otázky vztahující se k textu, formuluje vlastními slovy, o čem je přečtený text - orientuje se v textu podle orientačních prvků - učí se najít klíčová, nesmyslná a neznámá slova, využívá encyklopedie a slovníky k ověření významu slov 	<ul style="list-style-type: none"> - pravolevá orientace, pojmy vlevo, vpravo, nahoře, dole, před, za apod. - orientace v knize, na stránce, řádek, sloupec, nadpis - velká a malá písmena abecedy - písmeno, slabika, slovo, věta - praktické a věcné čtení - rozšiřování pasivní i aktivní slovní zásoby - vyhledávání informací, orientační prvky v textu, klíčová, neznámá, nesmyslná slova - informačními zdroje, slovníky, encyklopedie - metody programu RWCT – čtením a psaním ke kritickému myšlení (pětilístek, Vennovy diagramy), aktivní učení ve fázích e-u-r (evokace, uvědomění si významu informací, reflexe) - tiché a hlasité čtení, intonace
<p>ČJL-3-1-02</p> <p>porozumí písemným nebo mluveným pokynům přiměřené složitosti</p>	<ul style="list-style-type: none"> - porozumí písemným i mluveným pokynům a dokládá to při plnění úkolů - učí se pracovat s písemným zadáním, jeho strukturou - formuluje vlastní zadání k úkolům, které si sám vymýšlí - nebojí se zeptat, když něčemu nerozumí, využívá podporu spolužáků - adekvátně reaguje na mluvené pokyny 	<ul style="list-style-type: none"> - písemné a mluvené pokyny, zadání práce ve výukovém bloku, při samostatné práci, práci ve dvojici, ve skupinách, návody na výrobu, recepty aj. - symboly a zkratky v písemném zadání, vizuální opora v textech, výukových materiálech, pomůckách - žádost o pomoc, poskytnutí podpory spolužákům

<p>ČJL-3-1-03</p> <p>respektuje základní komunikační pravidla v rozhovoru</p>	<ul style="list-style-type: none"> - pozorně naslouchá, dává najevo souhlas, nesouhlas - tvoří si poznámky nebo si zapamatuje slyšené a využívá je při následné práci - pokládá otázky k danému tématu, hlásí se o slovo, spoluvytváří a respektuje pravidla slušné komunikace ve třídě, na akcích - respektuje střídání rolí v rozhovoru, nezasahuje do řeči mluvčího před jejím ukončením 	<ul style="list-style-type: none"> - praktické i věcné naslouchání - vyjádření kontaktu, porozumění sdělení, respektování tempa a dostatečného prostoru pro vyjádření druhých při rozhovoru, diskusi, brainstormingu, respektování pořadí - komunikační pravidla – oční kontakt, respektování času, střídání role posluchač – mluvčí
<p>ČJL-3-1-04</p> <p>pečlivě vyslovuje, opravuje svou nesprávnou nebo nedbalou výslovnost</p>	<ul style="list-style-type: none"> - pečlivě a správně vyslovuje hlásky a slova - reaguje na žádost a opakuje své sdělení, pokud někdo nerozumí - zapojuje se do oromotorických her - učí se pracovat s hlasem - docvičuje výslovnost hlásek 	<ul style="list-style-type: none"> - hlásky a jejich výslovnost, oromotorika, dělení hlásek - říkanky, jazykolamy, průpovědi - hlasová cvičení
<p>ČJL-3-1-05</p> <p>v krátkých mluvených projevech správně dýchá a volí vhodné tempo řeči</p>	<ul style="list-style-type: none"> - zvládá techniky mluveného projevu, správně dýchá, dělá pauzy, člení mluvený projev, volí přiměřené tempo situací, ve které se nachází - zapojuje se do vystoupení či prezentací v rámci školy - k eliminaci stresu a napětí při mluveném projevu využívá uvolňovací a dechová cvičení 	<ul style="list-style-type: none"> - dechová a fonační cvičení, techniky k uvolnění stresu při mluveném projevu a přednesu - vystupování v rámci školních a mimoškolních akcí - hlasitost, tempo, melodie řeči
<p>ČJL-3-1-06</p> <p>volí vhodné verbální i nonverbální prostředky řeči v běžných školních i mimoškolních situacích</p>	<ul style="list-style-type: none"> - volí vhodná slova i gestiku při vyjadřování, přizpůsobí se komunikační situaci - rozumí základním gestům a mimice v souvislosti s emocemi a pocity - učí se rozpoznávat a popisovat své potřeby a pocity, poznávat fyziologické projevy těla a vhodně na ně reagovat 	<ul style="list-style-type: none"> - vhodná a nevhodná slova, citově zabarvená slova, význam slov, rozšiřování slovní zásoby v kontextu situace - dramaterapie - pozdravy, představení se, oslovení, přivítání, omluva, prosba, vzkaz, dialogy na základě běžných situací, přání - řeč těla, výrazy obličeje v kontextu vjemů, pocitů a emocí, vlastní potřeby
<p>ČJL-3-1-07</p> <p>na základě vlastních zážitků tvoří krátký mluvený projev</p>	<ul style="list-style-type: none"> - srozumitelně prezentuje zážitky na základě zápisů v rodinném deníku, z akcí, popisuje události života, dodržuje posloupnost ve větách i pořadí vět - učí se pozorovat věci, osoby, zvířata a děje a popisovat je 	<ul style="list-style-type: none"> - popis zvířete, věci, osoby, jednoduchá osnova, zážitky z četby, akcí, kina aj. - prezentace výstupu vlastní i skupinové činnosti - komunitní kruhy - prezentace rodinného a čtenářského deníku

<p>ČJL-3-1-08</p> <p>zvládá základní hygienické návyky spojené se psaním</p>	<ul style="list-style-type: none"> - při psaní správně sedí, udržuje tělo ve vhodné pozici - správným způsobem drží psací náčiní, má přiměřený přítlak a uvolněně vede ruku při psaní - zapojuje se do cvičení k eliminaci stresu a napětí u psaní - rozvíjí hrubou a jemnou motoriku, koordinaci oko-ruka 	<ul style="list-style-type: none"> - správné sezení a držení psacího náčiní, sklon psacího náčiní, uvolněné vedení ruky při psaní, zraková cvičení - psaní a kreslení na různé povrchy, plochy, pestrý grafický materiál - jemná a hrubá motorika, koordinace
<p>ČJL-3-1-09</p> <p>píše správné tvary písmen a číslic, správně spojuje písmena i slabiky; kontroluje vlastní písemný projev</p>	<ul style="list-style-type: none"> - píše vědomě, čitelně a správně všechny číslice a písmena tiskacím i psacím písmem - správně navazuje písmena a slabiky do slov - snaží se o úhledný a přehledný písemný projev - zaměřuje se na funkčnost psaného projevu - kontroluje si napsaný text a opravuje nesrovnalosti - využívá formativní způsoby hodnocení ke zhodnocení práce a posunu vpřed 	<ul style="list-style-type: none"> - uvolňovací, grafomotorická a rytmická cvičení, propriorecepce, jemná a hrubá motorika, koordinace, propojování pravé a levé hemisféry, hospodaření s dechem - tvary písmen velké a malé tiskací i psací abecedy, směr psaní, formát, liniatura, poměr výšky písmen, technika a tempo psaní - orientace na stránce a v sešitech či pracovních materiálech - vědomé obtahování a psaní, opis, přepis, diktát, autodiktát, doplňovačky - kontrola práce, formativní hodnocení
<p>ČJL-3-1-10</p> <p>píše věcně i formálně správně jednoduchá sdělení</p>	<ul style="list-style-type: none"> - napíše věcně i formálně správně jednoduchá sdělení a vlastní zážitky - pravidelně si vede rodinný a čtenářský deník, dodržuje stanovená kritéria 	<ul style="list-style-type: none"> - volné psaní, ilustrované psaní - vzkaz, adresa, blahopřání, přihláška, dotazník, pozdrav z výletu, akce, pozvánka - báseň, pohádka, volný příběh
<p>ČJL-3-1-11</p> <p>seřadí ilustrace podle dějové posloupnosti a vypráví podle nich jednoduchý příběh</p>	<ul style="list-style-type: none"> - seřadí ilustrace podle dějové posloupnosti a vyprávuje jednoduchý příběh - komentuje pracovní postup, návod - chápe návaznost děje či jednotlivých kroků 	<ul style="list-style-type: none"> - obrázková osnova, dějový sled, vypravování - pracovní postup - zadání práce

JAZYKOVÁ VÝCHOVA		
Očekávané výstupy z RVP ZV	Dílčí výstupy	Učivo
<p>ČJL-3-2-01</p> <p>rozlišuje zvukovou a grafickou podobu slova, člení slova na hlásky, odlišuje dlouhé a krátké samohlásky</p>	<ul style="list-style-type: none"> - rozhláskuje slovo a slovo rozčleněné na hlásky vysloví jako celek - vytleská či vyťuká slabiky, graficky vyznačí délku slabiky, určí začátek slova, náslovnou hlásku, postavení hlásky ve slově, vymyslí slova začínající (končící) stejnou hláskou či slabikou - rozliší grafickou podobu písmen a slov - rozlišuje písmeno, hlásku, slabiku, slovo - určí ve slově samohlásky a souhlásky - správně zapíše slova s dvojhláskami - rozpozná slova, která jinak píšeme a jinak slyšíme, umí je převést do tvaru, v němž pozná, jakou souhlásku napsat - člení věty na slova, správně rozděljuje slova na konci řádku - řadí slova abecedně 	<ul style="list-style-type: none"> - pravolevá orientace, zrakové a sluchové rozlišování, zraková a sluchová paměť - hlásková a slabičná analýza slov, grafická podoba písmen a slov - slovo, slabika, hláska, písmeno - stavba slov ze slabik, slabikotvorné r, l - dělení hlásek - dvojhlásky au, ou - slova s párovými souhláskami na konci a uvnitř slova
<p>ČJL-3-2-02</p> <p>porovnává významy slov, zvláště slova opačného významu a slova významem souřadná, nadřazená a podřazená, vyhledá v textu slova příbuzná</p>	<ul style="list-style-type: none"> - chápe a porovnává významy slov, zvláště slova opačného a podobného významu, slova souřadná, nadřazená, podřazená - neznámá slova vyhledává ve slovnících, příručkách - v textu vyhledá slova příbuzná a tvoří slova příbuzná z kořene, příponových a předponových částí 	<ul style="list-style-type: none"> - slova podobného významu (synonyma), slova opačného významu (antonyma), homonyma, slova nadřazená, podřazená, souřadná - změna významu slov na základě délky samohlásek - příbuzná slova, kořen slova - význam slova
<p>ČJL-3-2-03</p> <p>porovnává a třídí slova podle zobecněného významu – děj, věc, okolnost, vlastnost</p>	<ul style="list-style-type: none"> - třídí slova podle významu, chápání významů slov dokládá při práci s různými texty - řadí slova abecedně, učí se pracovat se slovníky, seznamy, encyklopediemi, přehledy učiva 	<ul style="list-style-type: none"> - rozšiřování slovní zásoby, práce se slovy - abecední řazení slov

<p>ČJL-3-2-04</p> <p>rozlišuje slovní druhy v základním tvaru</p>	<ul style="list-style-type: none"> - rozlišuje slovní druhy v základním, jednoduchém tvaru - pozná podstatné jméno v 1. pádě, určí rod a číslo - pozná sloveso v infinitivu, v určitém tvaru, určí osobu, číslo a čas - odliší podstatné jméno od přídavného jména - pozná a vyhledá v textu předložku a spojku - uvede jednoduché příklady jednotlivých slovních druhů - chápe pravopis různých tvarů téhož slova - vyjmenuje pádové otázky a přiřazuje k nim správné tvary podstatných jmen 	<ul style="list-style-type: none"> - přehled slovních druhů - tvary slov – slova ohebná, neohebná - podstatná jména – rod, číslo, pád - slovesa – osoba, číslo, čas, časování v čase přítomném - sloveso být v přítomném čase - neurčitek - spojky - předložky
<p>ČJL-3-2-05</p> <p>užívá v mluveném projevu správné gramatické tvary podstatných jmen, přídavných jmen a sloves</p>	<ul style="list-style-type: none"> - v mluveném projevu užívá správné gramatické tvary podstatných jmen, přídavných jmen, sloves 	<ul style="list-style-type: none"> - základní jmenné kategorie (pád, číslo, rod) - základní slovesné kategorie (infinitiv, osoba, číslo, čas)
<p>ČJL-3-2-06</p> <p>spojuje věty do jednodušších souvětí vhodnými spojkami a jinými spojovacími výrazy</p>	<ul style="list-style-type: none"> - spojuje věty do jednodušších souvětí vhodnými spojkami a jinými spojovacími výrazy - při mluveném projevu vhodně tvoří věty jednoduché a souvětí 	<ul style="list-style-type: none"> - věta jednoduchá, souvětí - spojky a spojovací výrazy, základní zásady interpunkce, základní skladební dvojice
<p>ČJL-3-2-07</p> <p>rozlišuje v textu druhy vět podle postoje mluvčího a k jejich vytvoření volí vhodné jazykové i zvukové prostředky</p>	<ul style="list-style-type: none"> - tvoří různé druhy vět podle postoje mluvčího - pozná větu oznamovací, rozkazovací, tázací a přací, správně ji zapíše - při mluveném projevu užije správnou intonaci 	<ul style="list-style-type: none"> - druhy vět - interpunkční znaménka, užití čárek ve větě - intonace, tempo řeči
<p>ČJL-3-2-08</p> <p>odůvodňuje a píše správně: i/y po tvrdých a měkkých souhláskách i po obojetných souhláskách ve vyjmenovaných slovech; dě, tě, ně, ú/ů, bě, pě, vě, mě – mimo morfologický šev; velká písmena na začátku věty a v typických případech vlastních jmen osob, zvířat a místních pojmenování</p>	<ul style="list-style-type: none"> - na začátku věty píše velké písmeno, na konci příslušné znaménko - odůvodňuje a píše správně souhlásky znělé a neznělé na konci i uprostřed slov, i/y ve vyjmenovaných slovech a jejich tvarech, i/í v koncovkách přítomného času sloves - píše velká písmena v typických případech vlastních jmen osob, zvířat a místních pojmenování - provádí kontrolu své práce - využívá pomoci spolužáků, pedagoga, umí si říci o pomoc 	<ul style="list-style-type: none"> - pravopis věty - samohlásky krátké, dlouhé - i/y po tvrdých a měkkých souhláskách - vyjmenovaná slova - pravidla psaní ú/ů - slabiky dě, tě, ně, bě, pě, vě, mě - souhlásky znělé a neznělé na konci i uprostřed slov - slovesné tvary v přítomném čase - velká písmena – místní pojmenování, příjmení, jména osob a zvířat, název bydliště a adresa

LITERÁRNÍ VÝCHOVA		
Očekávané výstupy z RVP ZV	Dílčí výstupy	Učivo
<p>ČJL-3-3-01</p> <p>čte a přednáší z paměti ve vhodném frázování a tempu literární texty přiměřené věku</p>	<ul style="list-style-type: none"> - pravidelně čte knihy a prezentuje je - reprodukuje jednoduchý příběh, pohádku - drammatizuje přiměřeně náročný text - přednáší básně, rozpočítadla, průpovědi ve vhodném frázování a tempu - spolupracuje na společných představeních a vystoupeních 	<ul style="list-style-type: none"> - hlasité a tiché čtení, technika a rytmus čtení, frázování, tempo, práce s hlasem, dechová a fonační cvičení - hry pro uvolnění napětí a stresu při přednesu - rozpočítadla, básně, pranostiky - pohádky a jiné žánry - poslech literárních textů - paměťová a pozornostní cvičení
<p>ČJL-3-3-02</p> <p>vyjadřuje své pocity z přečteného textu</p>	<ul style="list-style-type: none"> - na základě přečtené knihy, textu vyjadřuje své pocity slovy, obrázky, barevnou škálou (barometr pocitů) či pohyby - snaží se nacházet analogie se svými předešlými prožitky, hodnotí, srovnává - doporučuje knihu ostatním a uvádí důvody 	<ul style="list-style-type: none"> - naslouchání, bdělá pozornost, prožitkové čtení - pocity čtenáře, autora, vžití se do role - srovnávání textů, společné a rozdílné prvky - návodné otázky
<p>ČJL-3-3-03</p> <p>rozlišuje vyjadřování v próze a ve verších, odlišuje pohádku od ostatních vyprávění</p>	<ul style="list-style-type: none"> - rozlišuje a porovnává text psaný v poezii a próze - hledá znaky typické pro jednotlivé literární žánry - určí verš, sloku, rýmy v přiměřeně obtížných textech - odlišuje pohádku od ostatních vyprávění 	<ul style="list-style-type: none"> - próza, poezie, pohádka, bajka, pověst, komiks – charakteristické znaky - verš, rým, sloka - autor, ilustrátor
<p>ČJL-3-3-04</p> <p>pracuje tvořivě s literárním textem podle pokynů učitele a podle svých schopností</p>	<ul style="list-style-type: none"> - tvoří vlastní texty podle určitých znaků, dotváří příběhy dle své vlastní fantazie, vymyslí konec příběhu - učí se předvídat v textu, reprodukovat přečtený text a tvořit ilustrace - vyhledává klíčová slova a sestavuje jednoduchou osnovu 	<ul style="list-style-type: none"> - příběhy různých žánrů, komiksy - téma, klíčová slova, osnova - předvídaní - volné psaní - prezentace - dílny čtení, čtenářský dýchánek

2. období (4. – 5. ročník)

KOMUNIKAČNÍ A SLOHOVÁ VÝCHOVA		
Očekávané výstupy z RVP ZV	Dílčí výstupy	Učivo
ČJL-5-1-01 čte s porozuměním přiměřeně náročné texty potichu i nahlas	<ul style="list-style-type: none"> - čte s porozuměním přiměřeně náročné texty potichu i nahlas - dbá na správnou výslovnost slov, s nimiž se setká - u neznámých slov hledá správnou výslovnost v odborné literatuře 	<ul style="list-style-type: none"> - mezipředmětové vztahy – texty z přírodovědy, vlastivědy - výukové projekty - problémová výuka - slovníky, literatura
ČJL-5-1-02 rozlišuje podstatné a okrajové informace v textu vhodném pro daný věk, podstatné informace zaznamenává	<ul style="list-style-type: none"> - rozlišuje podstatné a okrajové informace v textu - podstatné zaznamenává, dělá výpisky, člení text na odstavce - připravuje aktuality a referáty 	<ul style="list-style-type: none"> - referát, aktualita, plakát - klíčová slova - metody I.N.S.E.R.T., Vennovy diagramy, diamant, myšlenkové mapy
ČJL-5-1-03 posuzuje úplnost či neúplnost jednoduchého sdělení	<ul style="list-style-type: none"> - rozlišuje subjektivní a objektivní sdělení, fakta, domněnky a porozumění těmto pojmům dokazuje, když je vhodně užívá při vlastním mluveném projevu (reprodukuje informace nebo vyjadřuje subjektivní dojmy) 	<ul style="list-style-type: none"> - vzkaz, omluva, prosba, přání - metody programu RWCT Čtením a psaním ke kritickému myšlení, aktivní učení ve fázích e-u-r (evokace, uvědomění si významu informací, reflexe)
ČJL-5-1-04 reprodukuje obsah přiměřeně složitého sdělení a zapamatuje si z něj podstatná fakta	<ul style="list-style-type: none"> - aktivně naslouchá - rozliší podstatná fakta, pamatuje si je, reprodukuje a zaznamenává 	<ul style="list-style-type: none"> - aktivní naslouchání – shrnutí sdělení, vyjádření pochopení, kladení otázek - praktické, zdvořilé naslouchání – sledování partnera, mimoverbální komunikace, střídání rolí (naslouchání, hovoření)
ČJL-5-1-05 vede správně dialog, telefonický rozhovor, zanechá vzkaz na záznamníku	<ul style="list-style-type: none"> - v ústním projevu se vyjadřuje srozumitelně, dodržuje posloupnost - učí se konstruktivně diskutovat, klást otázky a hovořit o svých zážitcích - slovně zhodnotí výkon svůj i spolužáků, veřejně prezentuje výsledky vlastní nebo skupinové práce 	<ul style="list-style-type: none"> - diskuse, dialog, komunikační pravidla - ústní prezentace i hodnocení výsledků práce vlastní i skupinové - kladení otázek, obhajoba vlastních názorů, argumentace, asertivní komunikace, přizpůsobení se situaci a osobě
ČJL-5-1-06 rozpoznává manipulativní komunikaci v reklamě	<ul style="list-style-type: none"> - učí se rozpoznat manipulativní komunikaci v médiích a zaujímá k ní postoj, odmítne nepříjemnou komunikaci - učí se rozeznávat kvalitní věrohodný text od bulváru, pokouší se kriticky hodnotit 	<ul style="list-style-type: none"> - reklama, manipulativní chování, bulvár - objektivní sdělení – fakta, názory, domněnky, zkrácené informace - metody RWCT, přímka postojů - média, ICT

<p>ČJL-5-1-07</p> <p>volí náležitou intonaci, přízvuk, pauzy a tempo podle svého komunikačního záměru</p>	<ul style="list-style-type: none"> - užívá vhodné techniky mluvení a mluvený projev přizpůsobuje posluchačům - snaží se vzbudit i udržet pozornost posluchačů, vhodně využívá prostředky mimoverbální komunikace - pro svůj ústní projev vybírá vhodné komunikační prostředky podle komunikačního záměru i posluchačů - mluví kultivovaně, srozumitelně 	<ul style="list-style-type: none"> - přednes vlastních i reprodukováných textů
<p>ČJL-5-1-08</p> <p>rozlišuje spisovnou a nespisovnou výslovnost a vhodně ji užívá podle komunikační situace</p>	<ul style="list-style-type: none"> - zvolí vhodně spisovnou a nespisovnou češtinu, artikuluje 	<ul style="list-style-type: none"> - spisovná a nespisovná čeština
<p>ČJL-5-1-09</p> <p>píše správně po stránce obsahové i formální jednoduché komunikační žánry</p>	<ul style="list-style-type: none"> - učí se pracovat s odborným textem, členit ho na odstavce, vybírat klíčová slova, myšlenky, dělat výpisky, mentální mapy a pomocí psaní se učit - zvládne vyplnit jednoduché tiskopisy - připraví písemnou prezentaci individuální i skupinové práce, projektu 	<ul style="list-style-type: none"> - písemná prezentace skupinové i individuální práce - vizuální podpora v práci s textem, zvýraznění částí, barevnost, velikost stránky, flip chart - klíčová slova - výpisky, zestručnění - zobecnění, skupiny slov, nadřazené a podřazené pojmy, nadpisy - tiskopis
<p>ČJL-5-1-10</p> <p>sestaví osnovu vyprávění a na jejím základě vytváří krátký mluvený nebo písemný projev s dodržení časové posloupnosti</p>	<ul style="list-style-type: none"> - sestaví osnovu vyprávění a na jejím základě vytváří krátký příběh - interpretuje text a příběh - volí vhodná vyjádření, tvoří souvětí a volí vhodné spojky - udrží sled děje 	<ul style="list-style-type: none"> - sestavení osnovy - části příběhu - hlavní aktéři - vyprávění, dodržení časové posloupnosti, dokončení děje

JAZYKOVÁ VÝCHOVA		
Očekávané výstupy z RVP ZV	Dílčí výstupy	Učivo
<p>ČJL-5-2-01</p> <p>porovnává významy slov, zvláště slova stejného nebo podobného významu a slova vícevýznamová</p>	<ul style="list-style-type: none"> - porovnává a dokládá na příkladech významy slov z různých textů - v informačních zdrojích vyhledává slova mnohoznačná, přísloví, sousloví, slova významově neznámá, zjišťuje jejich významy, užívá je ve vlastních sděleních 	<ul style="list-style-type: none"> - přísloví, sousloví, rčení - slova mnohoznačná - významově neznámá slova
<p>ČJL-5-2-02</p> <p>rozlišuje ve slově kořen, část příponovou, předponovou a koncovku</p>	<ul style="list-style-type: none"> - v textu vyhledá příbuzná slova, vymýslí příbuzná slova ke slovnímu základu, vyznačí v nich kořen a doloží příbuznost 	<ul style="list-style-type: none"> - stavba slova – slovní základ, kořen, obtížnější slova příbuzná - vyjmenovaná slova a slova příbuzná

<p>ČJL-5-2-03</p> <p>určuje slovní druhy plnovýznamových slov a využívá je v gramaticky správných tvarech ve svém mluveném projevu</p>	<ul style="list-style-type: none"> - určuje slovní druhy běžně užívaných slov i jejich tvarů, snaží se je užívat ve svém projevu v gramaticky správných tvarech 	<ul style="list-style-type: none"> - slovní druhy, druhy zájmen a číslovek, tvary podstatných jmen - druhy přídavných jmen, skloňování přídavných jmen tvrdých a měkkých - časování sloves, slovesné způsoby
<p>ČJL-5-2-04</p> <p>rozlišuje slova spisovná a jejich nespisovné tvary</p>	<ul style="list-style-type: none"> - v textu i mluveném projevu rozpozná nespisovné tvary slov, které opravuje pomocí mluvnických příruček - v komunikaci se spolužáky a dospělými volí respektující slova, uvědomuje si hanlivost slov 	<ul style="list-style-type: none"> - spisovná a nespisovná čeština - respektující komunikace - význam slov v utváření osobnosti, slova, která ubližují, prospívají naší psychice
<p>ČJL-5-2-05</p> <p>vyhledává základní skladební dvojici a v neúplné základní skladební dvojici označuje základ věty</p>	<ul style="list-style-type: none"> - vyhledá ve větě základní skladebnou dvojici, rozvíjí větu holou - vyznačí i některé další skladebné dvojice a určí podmět, který není vyjádřen, když je zřejmý z předchozího textu 	<ul style="list-style-type: none"> - základní skladebná dvojice úplná, neúplná, ostatní skladebné dvojice - podmět, přísudek, nevyjádřený podmět, všeobecný podmět
<p>ČJL-5-2-06</p> <p>odlišuje větu jednoduchou a souvětí, vhodně změní větu jednoduchou v souvětí</p>	<ul style="list-style-type: none"> - odlišuje větu jednoduchou a souvětí - píše čárky v souvětí 	<ul style="list-style-type: none"> - věta jednoduchá a souvětí - vzorce souvětí a spojovací výrazy - užití čárek
<p>ČJL-5-2-07</p> <p>užívá vhodných spojovacích výrazů, podle potřeby projevu je obměňuje</p>	<ul style="list-style-type: none"> - ve vlastních projevech tvoří srozumitelná souvětí, vhodně rozvíjí větu jednoduchou v souvětí - využívá svoji kreativitu v tvorbě souvětí 	<ul style="list-style-type: none"> - složitější souvětí - rozvíjení vět jednoduchých do souvětí - dělení dlouhého souvětí na věty
<p>ČJL-5-2-08</p> <p>píše správně i/y ve slovech po obojetných souhláskách</p>	<ul style="list-style-type: none"> - v písemném projevu odůvodňuje a píše správně pravopisné jevy - snaží se najít a opravit chybu podle pravidel českého pravopisu a dalších příruček 	<ul style="list-style-type: none"> - vyjmenovaná slova a slova k nim příbuzná - koncovky podstatných jmen, přídavných jmen tvrdých a měkkých
<p>ČJL-5-2-09</p> <p>zvládá základní příklady syntaktického pravopisu</p>	<ul style="list-style-type: none"> - určí koncovku ve shodě přísudku s vyjádřeným podmětem a pravopisně správně píše i/y/a v koncovkách přičestí minulého - psaní i, í v koncovkách přítomného času 	<ul style="list-style-type: none"> - shoda přísudku s podmětem

LITERÁRNÍ VÝCHOVA		
Očekávané výstupy z RVP ZV	Dílčí výstupy	Učivo
ČJL-5-3-01 vyjadřuje své dojmy z četby a zaznamenává je	<ul style="list-style-type: none"> - vybere vhodně knihy pro vlastní čtení, vede zápisy do čtenářského deníku - výrazně čte, aktivně naslouchá při předčítání 	<ul style="list-style-type: none"> - zápisy do čtenářského deníku, výběr vhodné ilustrace k textu - podpora čtení – ILO, čtenářské dýchánky, kluby
ČJL-5-3-02 volně reprodukuje text podle svých schopností, tvoří vlastní literární text na dané téma	<ul style="list-style-type: none"> - rozlišuje podstatné a okrajové informace v textu, podstatné zaznamenává, dělá výpisky, člení text na odstavce, připravuje aktuality a referáty - vybere z textu klíčová slova, hlavní myšlenky a reprodukuje je - vytváří text na dané téma, účastní se literárních soutěží 	<ul style="list-style-type: none"> - klíčová slova, hlavní myšlenka textu, metoda V-CH-D - odstavce - literární soutěž, např. Jižní Morava čte
ČJL-5-3-03 rozlišuje různé typy uměleckých a neuměleckých textů	<ul style="list-style-type: none"> - píše věcně i formálně správně jednoduché komunikační žánry - vyjadřuje se srozumitelně, dodržuje posloupnost a pravidla výstavby slohových žánrů 	<ul style="list-style-type: none"> - popis činností, obličejů, osoby, zvířete, věci, charakteristika osoby
ČJL-5-3-04 při jednoduchém rozboru literárních textů používá elementární literární pojmy	<ul style="list-style-type: none"> - dovede objasnit elementární literární pojmy 	<ul style="list-style-type: none"> - dramatik, divadelní hra, film, scénář, režisér, herec

3. období (6. – 7. ročník)

KOMUNIKAČNÍ A SLOHOVÁ VÝCHOVA		
Očekávané výstupy z RVP ZV	Dílčí výstupy	Učivo
<p>ČJL-9-1-02</p> <p>rozlišuje subjektivní a objektivní sdělení a komunikační záměr partnera v hovoru</p>	<ul style="list-style-type: none"> - rozlišuje subjektivní a objektivní sdělení - pomocí návodných otázek se učí rozlišovat komunikační záměr partnera 	<ul style="list-style-type: none"> - mediální sdělení a komunikace - subjektivní a objektivní sdělení - analýza textu, videí - třídění informací
<p>ČJL-9-1-03</p> <p>rozpoznává manipulativní komunikaci v masmédiích a zaujímá k ní kritický postoj</p>	<ul style="list-style-type: none"> - rozpozná na základě konkrétních prvků manipulativní komunikaci v masmédiích 	<ul style="list-style-type: none"> - gesta, řeč těla v komunikaci
<p>ČJL-9-1-08</p> <p>využívá základy studijního čtení – vyhledá klíčová slova, formuluje hlavní myšlenky textu, vytvoří otázky a stručné poznámky, výpisky nebo výtah z přečteného textu; samostatně připraví a s oporou o text přednese referát</p>	<ul style="list-style-type: none"> - pracuje s přiměřeně náročnými texty - popíše, k čemu tiskopisy slouží, dokáže je vyplnit - popíše jednoduché komunikační žánry, rozezná zprávu, oznámení, osobní a úřední dopis - napíše vzkaz, zprávu, oznámení, objednávku, inzerát, osobní dopis, email - objasní, co je popis, vyjmenuje druhy popisu, popíše předmět, postavu, místnost, krajinu - pracovní postup - vypravuje jedinečné události, reprodukuje přečtený příběh - podle bodové osnovy dokáže shrnout obsah úryvku - sdělí hlavní myšlenku - ověřuje fakta, informace, pracuje se zdroji - vytvoří výpisek - přednese referát 	<ul style="list-style-type: none"> - práce s texty - tiskopisy – podací lístek, poštovní poukázky - vzkaz, SMS, zpráva a oznámení, objednávka, inzerát, dopis (osobní a úřední), email - popis, funkce - popis postavy, předmětu, místnosti, krajiny - popis pracovního postupu - vypravování – komunitní kruhy - reprodukce přečteného textu – prezentace, čtenářský dýchánek - výpisek, výtah - práce s textem, s pestrými zdroji - klíčová slova - hlavní myšlenka - metody RWCT - referát

<p>ČJL-9-1-09</p> <p>uspořádá informace v textu s ohledem na jeho účel, vytvoří koherentní text s dodržováním pravidel mezivětného navazování</p>	<ul style="list-style-type: none"> - vyjadřuje se výstižně a kultivovaně, vhodnými prostředky s ohledem na kontext situace - zpracuje osnovu pro následnou tvorbu textu - dodržuje formu - charakterizuje životopis a rozlišuje typy životopisů na základě formální i obsahové stránky, tvoří vlastní životopis - třídí a shromáždí požadované údaje, pracuje s nimi dle svých schopností - vhodně formuluje žádost v ústní i písemné formě - užívá vhodných jazykových prostředků - vytvoří koherentní text 	<ul style="list-style-type: none"> - formy vyjadřování, vypravování - jazykové prostředky - osnova - časová posloupnost, větná návaznost, logické řazení - životopis a jeho znaky, (umělecký, strukturovaný) - třídění informací z textu RWCT metodami - ústní, písemná žádost v jednoduché formě - pravidla slušné mezilidské komunikace - vhodné jazykové prostředky
<p>ČJL-9-1-10</p> <p>využívá poznatků o jazyce a stylu ke gramaticky i věcně správnému písemnému projevu a k tvořivé práci s textem nebo i k vlastnímu tvořivému psaní na základě svých dispozic a osobních zájmů</p>	<ul style="list-style-type: none"> - využívá poznatků o jazyce a stylu ke gramaticky a věcně správnému vlastnímu písemnému projevu - zvládá dle svých možností popisný postup, rozliší popis dynamický a statický - určí odborné termíny, vyhledá je ve slovníku, využívá je v tvorbě textu - popíše výrobek, předmět, co sám vytvořil - na obraze vyhledá ústřední motiv, vypracuje osnovu, napíše text, kde opíše, co vidí - rozlišuje charakteristiku vnější, vnitřní, přímou a nepřímou - používá rozmanité jazykové prostředky k sebevyjádření - rozumí pojmu líčení - obohacuje aktivní slovní zásobu, užívá slova citově zabarvená, zabývá se významy slov v kontextu situace - tvoří subjektivně zabarvený popis předmětu, situace, obrazu - používá typické jazykové prostředky pro daný slohový útvar 	<ul style="list-style-type: none"> - vypravování - jazykové prostředky jako nástroj sebevyjádření - osnova - časová a dějová posloupnost, návaznost vět - vyhledávání odborných termínů, zdroje, slovníky - popis výrobku, předmětu - popis pracovního postupu - popis uměleckého díla - charakteristika – přímá a nepřímá, vnitřní a vnější - líčení krajiny - popis krajiny / subjektivně zabarvený popis - jazykové a výrazové prostředky

JAZYKOVÁ VÝCHOVA		
Očekávané výstupy z RVP ZV	Dílčí výstupy	Učivo
<p>ČJL-9-2-01</p> <p>spisovně vyslovuje česká a běžně užívaná cizí slova</p>	<ul style="list-style-type: none"> - rozdělí hlásky do skupin, správně je vyslovuje - aplikuje pravidla spisovné výslovnosti v hovoru - člení slova na slabiky, hlásky - vyslovuje spisovně česká a běžně užívaná cizí slova 	<ul style="list-style-type: none"> - hláskosloví – zvuková stránka slova (hláska, slabika, slovo, slovní přízvuk) - spisovná a nespisovná výslovnost v komunikaci, vliv slov na emoce, respektující komunikace - ztráta a spodoba znělosti - větná melodie, tempo, důraz, pauzy - práce s hlasem a dechem při prezentacích - cvičení na odbourání stresu
<p>ČJL-9-2-05</p> <p>využívá znalostí o jazykové normě při tvorbě vhodných jazykových projevů podle komunikační situace</p>	<ul style="list-style-type: none"> - v mluvených projevech, správně používá důraz, přízvuk, pauzu, melodii, a volí přiměřené tempo 	
<p>ČJL-9-2-02</p> <p>rozlišuje a příklady v textu dokládá nejdůležitější způsoby obohacování slovní zásoby a zásady tvoření českých slov, rozpoznává přenesená pojmenování, zvláště ve frazémeh</p>	<ul style="list-style-type: none"> - rozlišuje mluvnický a věcný význam slova - rozpoznává a objasní přenesená pojmenování, sousloví - určí synonyma, homonyma, slova citově zabarvená a termíny - samostatně pracuje se slovníky a příručkami - odliší, na základě práce s textem, jakým způsobem byla obohacena slovní zásoba - ovládá základní principy odvozování, skládání, zkracování 	<ul style="list-style-type: none"> - slova jednoznačná a mnohoznačná - slovo, sousloví, rčení - homonyma, synonyma, slova citově zabarvená, odborné termíny, archaismy, neologismy, historismy - vyhledávání informací, zdroje - způsoby obohacování slovní zásoby – přejímání, tvoření, přenos významu, sousloví - slovotvorba – odvozování, skládání, zkracování
<p>ČJL-9-2-03</p> <p>samostatně pracuje s Pravidly českého pravopisu, se Slovníkem spisovné češtiny a s dalšími slovníky a příručkami</p>	<ul style="list-style-type: none"> - seznámí se s jazykovými příručkami, orientuje se v nich, umí s nimi samostatně pracovat 	<ul style="list-style-type: none"> - jazykové příručky, přehledy učiva - Pravidla českého pravopisu - Slovník spisovné češtiny (tištěný, online)

<p>ČJL-9-2-04</p> <p>správně třídí slovní druhy, tvoří spisovné tvary slov a vědomě jich používá ve vhodné komunikační situaci</p>	<ul style="list-style-type: none"> - žák zná a třídí slovní druhy a určuje známé mluvnické kategorie - rozlišuje druhy podstatných jmen - rozlišuje druhy přídavných jmen, stupňuje, ovládá pravopis jejich koncovek - rozlišuje druhy zájmen, vhodně užívá jejich tvary, ovládá jejich pravopis - rozlišuje druhy číslovek, ovládá jejich pravopis a skloňování - určí a v textu identifikuje rod činný a trpný, vytvoří vlastní příklady - rozliší a určí neohebné slovní druhy - určí druhy příslovcí, stupňuje příslovce i nepravidelné tvary, používá příslovečné spřežky - rozlišuje předložky a ostatní neohebné slovní druhy - užívá spisovné tvary vhodně v komunikaci 	<ul style="list-style-type: none"> - tvarosloví – opakování slovních druhů, ohebné slovní druhy - podstatná jména – obecná, vlastní; konkrétní, abstraktní, pomnožná, látková, hromadná - přídavná jména - zájmena - číslovky - slovesa – mluvnické kategorie, slovesný rod - neohebné slovní druhy - příslovce – druhy a stupňování příslovcí, příslovečné spřežky - předložky, spojky, částice, citoslovce - komunikace a vhodná volba slov
<p>ČJL-9-2-06</p> <p>rozlišuje významové vztahy gramatických jednotek ve větě a v souvětí</p>	<ul style="list-style-type: none"> - rozliší větu jednoduchou a souvětí - používá vhodné spojovací výrazy - ovládá základní pravidla používání interpunkce v textu - vyjmenuje základní a rozvíjející větné členy - ví, jak se na větné členy ptáme - ve větě vyhledá a určí základní i rozvíjející větné členy - vyvodí rozdíl mezi větou jednočlennou a dvojčlennou, tvoří větné ekvivalenty - vyvodí základní pravidla určování vedlejších vět na základě znalosti větných členů - nahrazuje větný člen vedlejší větou a naopak - vyhledává spojovací výrazy 	<ul style="list-style-type: none"> - věta jednoduchá a souvětí - spojovací výrazy - interpunkce - skladba – základní a rozvíjející větné členy - přísudek, podmět - předmět - přívlastek – druhy - přístavek, doplněk - příslovečné určení – druhy - druhy vět podle postoje mluvčího (oznamovací, tázací – zjišťovací i doplňovací, rozkazovací, zvolací a přací) - věty dvojčlenné a jednočlenné, větné ekvivalenty - základní seznámení se s druhy vedlejších vět
<p>ČJL-9-2-07</p> <p>v písemném projevu zvládá pravopis lexikální, slovtvorný, morfologický i syntaktický ve větě jednoduché i souvětí</p>	<ul style="list-style-type: none"> - v písemném projevu zvládá pravopis lexikální, slovtvorný, morfologický i syntaktický 	<ul style="list-style-type: none"> - vyjmenovaná slova - psaní koncovek podstatných a přídavných jmen - shoda přísudku s podmětem
<p>ČJL-9-2-08</p> <p>rozlišuje spisovný jazyk, nářečí a obecnou češtinu a zdůvodní užití</p>	<ul style="list-style-type: none"> - rozliší jazyk spisovný a nespisovný, nářečí, obecnou češtinu 	<ul style="list-style-type: none"> - spisovná a nespisovná čeština - obecná čeština, nářečí

LITERÁRNÍ VÝCHOVA		
Očekávané výstupy z RVP ZV	Dílčí výstupy	Učivo
<p>ČJL-9-3-01</p> <p>uceleně reprodukuje přečtený text, jednoduše popisuje strukturu a jazyk literárního díla a vlastními slovy interpretuje smysl díla</p>	<ul style="list-style-type: none"> - seznámí se s pojmem literatura a určí její funkci - posiluje kladný přístup k zemi, ke kraji, ve kterém žije - přiřadí typické znaky, jednotlivých útvarů lidové slovesnosti - definuje bajku, definuje ponaučení, vyhledá typické znaky a autory - definuje pověst, vyhledá typické znaky, uvede známá díla, autory český pověstí - uvede známá díla, sběratele a autory český pohádek - vyhledá typické znaky pohádek, charakterizuje hlavní postavy - popíše znaky dobrodružné literatury - charakterizuje nejstarších díla světové literatury - určí, co je legenda, bible, kronika, pojmenuje jejich znaky - rozlišuje báje a mýty, určí hlavní znaky - charakterizuje žánry fantasy, cestopis, uvede jejich hlavní znaky a autory - charakterizuje povídku, určí hlavní znaky, přiřadí autory - pozná lyrický text, orientuje se v termínech rým, verš, sloka - ovládá druhy rýmů v praxi - přednáší a interpretuje průpovědi 	<ul style="list-style-type: none"> - pojem literatura a její funkce - lidová slovesnost - jazykolamy, přísloví, říkadla, hádanky, pranostiky, rčení, lidové písně - místní specifika - bajka - pověsti - pohádky lidové a autorské - dobrodružné příběhy - literární památky – legendy a kroniky, bible - biblické příběhy - mýty, báje - fantasy, cestopis - společná četba dle výběru - povídka - lyrika – písně – básně - verš, sloka, rým, druhy rýmů - kritické čtení vybraných textů - volná reprodukce textů a hlavních myšlenek
<p>ČJL-9-3-02</p> <p>rozpoznává základní rysy výrazného individuálního stylu autora</p>	<ul style="list-style-type: none"> - seznámí se s pojmem literatura a určí její funkci - posiluje kladný přístup k zemi, ke kraji, ve kterém žije - přiřadí typické znaky, jednotlivých útvarů lidové slovesnosti - definuje bajku, definuje ponaučení, vyhledá typické znaky a autory - definuje pověst, vyhledá typické znaky, uvede známá díla, autory český pověstí - uvede známá díla, sběratele a autory český pohádek - vyhledá typické znaky pohádek, charakterizuje hlavní postavy - popíše znaky dobrodružné literatury - charakterizuje nejstarších díla světové literatury - určí, co je legenda, bible, kronika, pojmenuje jejich znaky - rozlišuje báje a mýty, určí hlavní znaky - charakterizuje žánry fantasy, cestopis, uvede jejich hlavní znaky a autory - charakterizuje povídku, určí hlavní znaky, přiřadí autory - pozná lyrický text, orientuje se v termínech rým, verš, sloka - ovládá druhy rýmů v praxi - přednáší a interpretuje průpovědi 	<ul style="list-style-type: none"> - pojem literatura a její funkce - lidová slovesnost - jazykolamy, přísloví, říkadla, hádanky, pranostiky, rčení, lidové písně - místní specifika - bajka - pověsti - pohádky lidové a autorské - dobrodružné příběhy - literární památky – legendy a kroniky, bible - biblické příběhy - mýty, báje - fantasy, cestopis - společná četba dle výběru - povídka - lyrika – písně – básně - verš, sloka, rým, druhy rýmů - kritické čtení vybraných textů - volná reprodukce textů a hlavních myšlenek

<p>ČJL-9-3-03</p> <p>formuluje ústně i písemně dojmy ze své četby, návštěvy divadelního nebo filmového představení a názory na umělecké dílo</p>	<ul style="list-style-type: none"> - formuluje dojmy ze své četby, návštěvy divadelního nebo filmového představení ústní i písemnou formou - vyjádří svůj názor na umělecké dílo - vede si čtenářský deník nebo čtenářské karty s vlastní četbou - dodržuje formu zápisu - podělí se o své čtenářské zkušenosti a preference, uvede důvod, proč se mu kniha líbí - posiluje kladný vztah k četbě jako prostředku vzdělávání a rozvíjení emocionálního a estetického vnímání - prostřednictvím sdílení zážitků, pronášení průpovědi, prezentace, si osvojuje vystupování před ostatními 	<ul style="list-style-type: none"> - literární díla - význam literatury pro život - kulturní akce, projektové dny, ILO - čtenářský a rodinný deník - komunitní kruh - prezentace výstupů - sebehodnocení, hodnocení spolužáků a pedagogů
<p>ČJL-9-3-04</p> <p>tvoří vlastní literární text podle svých schopností a na základě osvojených znalostí základů literární teorie</p>	<ul style="list-style-type: none"> - tvoří dle vlastní fantazie literární text - uplatňuje získané vědomosti 	<ul style="list-style-type: none"> - výběr námětu - osnova, způsob zpracování - prezentace
<p>ČJL-9-3-06</p> <p>rozlišuje základní literární druhy a žánry, porovná je i jejich funkci, uvede jejich výrazné představitele</p>	<ul style="list-style-type: none"> - rozpoznává základní literární druhy a žánry - pozná rozdíly mezi texty lyrickými a epickými - rozliší prózu, poezii, drama a určí hlavní rozdíly 	<ul style="list-style-type: none"> - základní literární druhy a žánry - próza, poezie - lyrika, epika, drama - společné čtení - dramaterapie
<p>ČJL-9-3-09</p> <p>vyhledává informace v různých typech katalogů, v knihovně i v dalších informačních zdrojích</p>	<ul style="list-style-type: none"> - orientuje se v knihovně - vyhledá knihu v katalogích - zná pravidla chování v knihovně a zacházení s tituly 	<ul style="list-style-type: none"> - knihovna - informační zdroje, katalogy

3. období (8. – 9. ročník)

KOMUNIKAČNÍ A SLOHOVÁ VÝCHOVA		
Očekávané výstupy z RVP ZV	Dílčí výstupy	Učivo
<p>ČJL-9-1-01</p> <p>odlišuje ve čteném nebo slyšeném textu fakta od názorů a hodnocení, ověřuje fakta pomocí otázek nebo porovnáváním s dostupnými informačními zdroji</p>	<ul style="list-style-type: none"> - odlišuje ve čteném nebo slyšeném textu fakta od názorů a hodnocení - pomocí otázek fakta ověřuje v rámci diskuse i v písemném sdělení - argumentuje, respektuje názory ostatních - kriticky hodnotí manipulativní komunikaci v masmédiích 	<ul style="list-style-type: none"> - čtení praktické (pozorné, přiměřené, rychlé, znalost orientačních prvků v textu) - věcné čtení - kritické čtení - prožitkové čtení - orientační prvky v textu - naslouchání – praktické (výchova k empatii, podnět k jednání), věcné (soustředěné, aktivní), kritické (objektivní a subjektivní sdělení, komunikační záměr mluvčího, manipulativní působení projevu, zvukové a mimojazykové prostředky), zážitkové - RWCT metody
<p>ČJL-9-1-04</p> <p>dorozumívá se kultivovaně, výstižně, jazykovými prostředky vhodnými pro danou komunikační situaci</p>	<ul style="list-style-type: none"> - dodržuje zásady mezilidské komunikace, vyjadřuje se kultivovaně a s taktem 	<ul style="list-style-type: none"> - komunikace psaná a mluvená
<p>ČJL-9-1-04</p> <p>dorozumívá se kultivovaně, výstižně, jazykovými prostředky vhodnými pro danou komunikační situaci</p>	<ul style="list-style-type: none"> - uvede charakteristické znaky proslovu, při jakých příležitostech se pronáší, z jakých částí se skládá - seznámí se se zásadami verbální a neverbální komunikace a uplatňuje je 	<ul style="list-style-type: none"> - proslov, diskuse - verbální a neverbální mezilidská komunikace - spisovný projev - technika řeči – práce dechem, pauzy, melodie, intonace, tempo, hlasitost - příprava proslovu, diskuse - témata a stěžejní body diskuse
<p>ČJL-9-1-05</p> <p>odlišuje spisovný a nespisovný projev a vhodně užívá spisovné jazykové prostředky vzhledem ke svému komunikačnímu záměru</p>	<ul style="list-style-type: none"> - připraví si krátký proslov a pronese jej, dbá na zřetelnou výslovnost, přízvuky, tempo a melodii, na vystupování, oční kontakt, vhodné držení těla 	<ul style="list-style-type: none"> - dialog - spisovný a nespisovný jazyk - práce s tělem – vnitřní procesy, fyziologické reakce těla na stres, techniky k eliminaci stresu
<p>ČJL-9-1-06</p> <p>v mluveném projevu připraveném i improvizovaném vhodně užívá verbálních, neverbálních i paralingválních prostředků řeči</p>	<ul style="list-style-type: none"> - vyjmenuje znaky diskuse - vybere si téma ke společné diskusi a diskutuje - učí se řídit diskusi, trénuje sebekontrolu a ve svých výstupech využívá zásady komunikace a pravidla dialogu 	
<p>ČJL-9-1-07</p> <p>zapojuje se do diskuse, řídí ji a využívá zásad komunikace a pravidel dialogu</p>	<ul style="list-style-type: none"> - dokáže rozlišit spisovný a nespisovný projev a vhodně užít jazykové prostředky ve své komunikaci 	

<p>ČJL-9-1-08</p> <p>využívá základy studijního čtení – vyhledá klíčová slova, formuluje hlavní myšlenky textu, vytvoří otázky a stručné poznámky, výpisky nebo výtah z přečteného textu; samostatně připraví a s oporou o text přednese referát</p>	<ul style="list-style-type: none"> - určí hlavní myšlenku, vyhledá klíčová slova - definuje slohový útvar - pracuje s rozličnými zdroji - vyhledá v textu části výkladové a popisné - sleduje výstavbu textu - připraví referát - s bodovou oporou přednese referát 	<ul style="list-style-type: none"> - hlavní myšlenka - klíčová slova - výklad - struktura textu - zdroje - referát - RWCT metody
<p>ČJL-9-1-10</p> <p>využívá poznatků o jazyce a stylu ke gramaticky i věcně správnému písemnému projevu a k tvořivé práci s textem nebo i k vlastnímu tvořivému psaní na základě svých dispozic a osobních zájmů</p>	<ul style="list-style-type: none"> - rozliší popis statický a dynamický - použije vhodné jazykové prostředky - vyjmenuje jednotlivé funkční styly - definuje jejich charakteristické znaky a ví, jaké konkrétní slohové útvary do nich patří - vyjmenuje základní styly podle funkce - pracuje s příklady v literárních ukázkách a přiměřeně obtížných textech - rozpozná základní slohové postupy a útvary, pracuje s nimi - definuje slohový útvar - sestaví osnovu slohového útvaru - charakterizuje blízkou osobu, svůj vzor 	<ul style="list-style-type: none"> - popis uměleckého díla - slohové postupy a funkční styly - funkční styl prostě sdělovací - funkční styl odborný - funkční styl administrativní - funkční styl publicistický - funkční styl umělecký - vhodné literární texty, výběr - slohový útvar - vnější, vnitřní charakteristika - přímá a nepřímá charakteristika - osnova - vhodné jazykové prostředky - tvůrčí psaní
<p>ČJL-9-1-09</p> <p>uspořádá informace v textu s ohledem na jeho účel, vytvoří koherentní text s dodržováním pravidel mezivětného navazování</p>	<ul style="list-style-type: none"> - vyhledá v krásné literatuře ukázkou charakteristiky literární postavy - napíše charakteristiku literární postavy na základě vlastní četby 	<ul style="list-style-type: none"> - charakteristika literární postavy - vypravování - vhodné jazykové prostředky, přímá řeč

<p>ČJL-9-1-10</p> <p>využívá poznatků o jazyce a stylu ke gramaticky i věcně správnému písemnému projevu a k tvořivé práci s textem nebo i k vlastnímu tvořivému psaní na základě svých dispozic a osobních zájmů</p>	<ul style="list-style-type: none"> - definuje slohový útvar - používá jazykové prostředky vhodné pro vypravování - používá přímou řeč, píše ji správně - nepřímou řeč změní v přímou - odstraní opakující se slova a nevhodná vyjádření - pokusí se o retrospektivu, vysvětlí její princip - vyhledá typické znaky pro úvahu - analyzuje téma, klade si otázky, vyhodnocuje postoje a argumenty, vyjadřuje svůj názor, tvoří vlastní úvahu - k tématu zaujímá vlastní postoj, který dokáže obhájit kultivovanou formou - v textu vyhledá důležité myšlenky, hodnotící prostředky, subjektivní postoje autora - pojmenuje různé problémy, do kterých se člověk může dostat, zvažuje možná řešení - pomocí vhodných jazykových prostředků napíše úvahu na různá témata 	<ul style="list-style-type: none"> - osnova - úvaha - jazykové prostředky - osnova - kritické myšlení - práce s informacemi, zdroji - respektující komunikace, pravidla dialogu - hlavní myšlenky textu - kritické myšlení v kontextu životních situací, krizové situace a jejich řešení
---	--	---

JAZYKOVÁ VÝCHOVA		
Očekávané výstupy z RVP ZV	Dílčí výstupy	Učivo
<p>ČJL-9-2-01</p> <p>spisovně vyslovuje česká a běžně užívaná cizí slova</p>	<ul style="list-style-type: none"> - využívá aktivní slovní zásoby k výstižnému a souvislému projevu, vyjadřuje se kultivovaně - používá správně přízvuk, tempo, melodii v mluvených projevech - používá spisovný, kultivovaný projev - spisovně vyslovuje česká a běžně užívaná cizí slova, užívá je ve správném kontextu 	<ul style="list-style-type: none"> - spodobá znělosti a spisovná výslovnost - přízvuk, tempo, melodie - spisovný a nespisovný jazyk - cizí slova - rozšiřování slovní zásoby

<p>ČJL-9-2-02</p> <p>rozlišuje a příklady v textu dokládá nejdůležitější způsoby obohacování slovní zásoby a zásady tvoření českých slov, rozpoznává přenesená pojmenování, zvláště ve frazémeh</p>	<ul style="list-style-type: none"> - vyvodí, jak se do češtiny dostávají nová slova - ve slovnících, přehledech vyhledá významy různých slov - vyhledá v textu cizí slova, vysvětlí jejich význam, užívá je při následné tvorbě textu - pozná, jak se cizí slova liší ve výslovnosti a v pravopisu od slov domácích, píše je pravopisně správně - rozpozná slova jednoznačná a mnohoznačná - rozezná synonyma, antonyma a homonyma, archaismy, historismy - uvede příklady sousloví - vyhledá v textu odborné názvy domácí i cizí 	<ul style="list-style-type: none"> - obohacování slovní zásoby - tvoření slov - cizí slova, slova přejatá – výslovnost, pravopis - jádro slovní zásoby - rozvoj slovní zásoby, odborné názvy, slova mezinárodní - slovo a sousloví - význam slova (synonyma, homonyma, antonyma, archaismy, historismy, neologismy, slova hanlivá, lichotivá)
<p>ČJL-9-2-03</p> <p>samostatně pracuje s Pravidly českého pravopisu, se Slovníkem spisovné češtiny a s dalšími slovníky a příručkami</p>	<ul style="list-style-type: none"> - používá správně pravopisná pravidla - pracuje s příručkami - vyhledává v online příručkách - píše správně velká a malá písmena v názvech 	<ul style="list-style-type: none"> - pravopis lexikální, tvaroslovný, skladební - Pravidla českého pravopisu - Slovník spisovné češtiny - vlastní jména – vybraná pravidla k psaní velkých písmen
<p>ČJL-9-2-07</p> <p>v písemném projevu zvládá pravopis lexikální, slovtvorný, morfologický i syntaktický ve větě jednoduché i souvětí</p>		
<p>ČJL-9-2-04</p> <p>správně třídí slovní druhy, tvoří spisovné tvary slov a vědomě jich používá ve vhodné komunikační situaci</p>	<ul style="list-style-type: none"> - rozliší slovanské jazyky - definuje jednotlivé vrstvy národního jazyka - využívá znalostí o jazykové normě při tvorbě vhodných jazykových projevů - vyjadřuje se kultivovaně - rozliší jazyk spisovný a nespisovný - má elementární poznatky o vývoji češtiny 	<ul style="list-style-type: none"> - obecné výklady o českém jazyce - slovanské jazyky - vývoj českého jazyka - útvary českého jazyka - projev mluvený, psaný, řeč, jazyk - jazyková kultura
<p>ČJL-9-2-08</p> <p>rozlišuje spisovný jazyk, nářečí a obecnou češtinu a zdůvodní jejich užití</p>		

<p>ČJL-9-2-04</p> <p>správně třídí slovní druhy, tvoří spisovné tvary slov a vědomě jich používá ve vhodné komunikační situaci</p>	<ul style="list-style-type: none"> - vyhledá v textu obecná jména přejatá, vyskoňuje je - vyhledá v textu cizí vlastní jména a vyvodí, podle jakých vzorů se budou skloňovat - pracuje s příručkami - vysvětlí pojem slovesný vid - rozliší slovesa dokonavá a nedokonavá - tvoří vidové dvojice - ovládá základní poznatky o veškerých slovních druzích - vyhledá je v textu, určí mluvnické kategorie, správně píše jejich tvary - rozliší další mluvnické kategorie sloves – třídy a vzory - dle algoritmu slovesa zařadí - rozlišuje neohebné slovní druhy - ovládá pravopis spřežek - rozlišuje spojky podřadící a souřadící 	<ul style="list-style-type: none"> - skloňování obecných jmen přejatých, cizích vlastních jmen - příručky, vyhledávání - slovesný vid - podstatná jména - přídavná jména - zájmena - číslovky - slovesa – přechodníky, třídy a vzory - spřežky - příslovce - předložky – vlastní, nevlastní - spojky – podřadící, souřadící - částice - citoslovce
<p>ČJL-9-2-05</p> <p>využívá znalostí o jazykové normě při tvorbě vhodných jazykových projevů podle komunikační situace</p>	<ul style="list-style-type: none"> - určuje věty podle postoje mluvčího - rozlišuje větu jednoduchou, souvětí 	<ul style="list-style-type: none"> - skladba, věta - věty podle postoje mluvčího

<p>ČJL-9-2-06</p> <p>rozlišuje významové vztahy gramatických jednotek ve větě a v souvětí</p>	<ul style="list-style-type: none"> - vyvodí pojem souvětí souřadné a podřadné - rozlišuje věty jednočlenné, dvojčlenné, větné ekvivalenty - určuje základní a rozvíjející větné členy - rozlišuje větu hlavní a vedlejší - používá správně spojovací výrazy - píše správně interpunkci - určuje druhy vedlejších vět - rozlišuje souvětí souřadné a podřadné - vyjmenuje významové poměry mezi větami - určuje poměry mezi větami v souvětí - provádí jazykové rozbor, kde ověřuje a aplikuje probrané učivo - rozlišuje v textu přímou a nepřímou řeč - umí správně zapsat přímou a nepřímou řeč pomocí uvozovek - vysvětlí jednotlivé pojmy - vyhledá je v textu, správně určit - používá správně interpunkci 	<ul style="list-style-type: none"> - věty dvojčlenné, jednočlenné, větný ekvivalent - věta jednoduchá, skladební dvojice - větné členy - souvětí – věta hlavní a vedlejší - druhy vedlejších vět - souvětí podřadné a souřadné, složitě - významové poměry mezi větami - jazykový rozbor - řeč přímá a nepřímá - samostatný větný člen, oslovení, vsuvka, neúplná věta
<p>ČJL-9-2-07</p> <p>v písemném projevu zvládá pravopis lexikální, slovtvorný, morfologický i syntaktický ve větě jednoduché i souvětí</p>	<ul style="list-style-type: none"> - chápe správně stavbu slova v návaznosti na pravopis - zdůvodní pravopis souhláskových skupin, předpon, předložek a píše je pravopisně správně - píše bezchybně vyjmenovaná a příbuzná slova 	<ul style="list-style-type: none"> - zdvojené souhlásky - skupiny běbje, pě, věvje, měmně - předpony s/se, z/ze, z/vze - předložky s, z - i/ y po obojetných souhláskách
<p>ČJL-9-2-08</p> <p>rozlišuje spisovný jazyk, nářečí a obecnou češtinu a zdůvodní jejich užití</p>	<ul style="list-style-type: none"> - objasní pojem čeština - pracuje s ukázkami textů - rozliší spisovnou a nespisovnou češtinu, uvede příklady, pracuje s textem 	<ul style="list-style-type: none"> - jazyk národní, mateřský - obecné výklady o českém jazyce - slovanské jazyky - útvary českého jazyka a jazyková kultura

LITERÁRNÍ VÝCHOVA		
Očekávané výstupy z RVP ZV	Dílčí výstupy	Učivo
<p>ČJL-9-3-05</p> <p>rozlišuje literaturu hodnotnou a konzumní, svůj názor doloží argumenty</p>	<ul style="list-style-type: none"> - rozliší znaky hodnotné a konzumní literatury - názor podloží argumenty 	<ul style="list-style-type: none"> - přístup k literární produkci - práce se zdroji, vyhledávání informací - RWCT metody
<p>ČJL-9-3-09</p> <p>vyhledává informace v různých typech katalogů, v knihovně i v dalších informačních zdrojích</p>		
<p>ČJL-9-3-06</p> <p>rozlišuje základní literární druhy a žánry, porovná je i jejich funkci, uvede jejich výrazné představitele</p>	<ul style="list-style-type: none"> - vyjmenuje a definuje probrané literární druhy a žánry - definuje pojem literární moderna - uvede hlavní znaky, témata a představitele - formuluje hlavní myšlenku 	<ul style="list-style-type: none"> - průřez literárními druhy a žánry - literární moderna – výběr ze světové a české moderny - pojem literární moderna – časové zařazení, hlavní znaky, představitelé
<p>ČJL-9-3-01</p> <p>uceleně reprodukuje přečtený text, jednoduše popisuje strukturu a jazyk literárního díla a vlastními slovy interpretuje smysl díla</p>	<ul style="list-style-type: none"> - charakterizuje a vymezí období - zařadí literární dílo do historického období - definuje jejich hlavní znaky - uvede některé představitele 	<ul style="list-style-type: none"> - starší česká a světová literatura - Bible (Starý a Nový zákon) - lidová a pololidová tvorba - středověká literatura - renesanční a humanistická tvorba - barokní tvorba - klasicismus, osvícenství - preromantismus a romantismus - národní obrození - realismus ve světové literatuře - světová a česká literatura 1. pol. 20. století - struktura a jazyk literárního díla - literatura umělecká a věcná - interpretace literárního textu, vytváření vlastních textů, dramatizace - společná četba podle výběru
<p>ČJL-9-3-02</p> <p>rozpoznává základní rysy výrazného individuálního stylu autora</p>	<ul style="list-style-type: none"> - seznámí se s ukázkami z děl některých autorů - formuluje hlavní myšlenku textu - vytváří vlastní texty dle zadání 	
<p>ČJL-9-3-06</p> <p>rozlišuje základní literární druhy a žánry, porovná je i jejich funkci, uvede jejich výrazné představitele</p>		
<p>ČJL-9-3-07</p> <p>uvádí základní literární směry a jejich významné představitele v české a světové literatuře</p>		
<p>ČJL-9-3-01</p> <p>uceleně reprodukuje přečtený text, jednoduše popisuje strukturu a jazyk literárního díla a vlastními slovy interpretuje smysl díla</p>	<ul style="list-style-type: none"> - vymezí časově dané období - uvede literární směry - určí jejich hlavní znaky - formuluje hlavní myšlenku textu - uvede stěžejní představitele 	<ul style="list-style-type: none"> - světová a česká literatura 1. pol. 20. století – meziválečná, úryvky vybraných autorů prózy a poezie - česká literatura po 2. světové válce, exilová a samizdatová literatura, úryvky vybraných autorů prózy a poezie - současná česká a světová literatura – vybraní autoři, úryvky vybraných autorů prózy a poezie
<p>ČJL-9-3-02</p> <p>rozpoznává základní rysy výrazného individuálního stylu autora</p>		
<p>ČJL-9-3-07</p> <p>uvádí základní literární směry a jejich významné představitele v české a světové literatuře</p>		

<p>ČJL-9-3-04</p> <p>tvoří vlastní literární text podle svých schopností a na základě osvojených znalostí základů literární teorie</p>	<ul style="list-style-type: none"> - tvoří dle vlastní fantazie literární text, ilustruje ho - uplatňuje získané vědomosti 	<ul style="list-style-type: none"> - výběr námětu - osnova, způsob zpracování - prezentace
<p>ČJL-9-3-08</p> <p>porovnává různá ztvárnění téhož námětu v literárním, dramatickém i filmovém zpracování</p>	<ul style="list-style-type: none"> - porovnává různá ztvárnění téhož námětu - konkretizuje společné a rozdílné prvky - diskutuje o možných důvodech zpracování 	<ul style="list-style-type: none"> - formy provedení díla - autor a jeho záměr - kritické myšlení - divadlo, film, výstava aj.

Klíčové kompetence

Výchovné a výukové strategie jsou voleny tak, aby v procesu vzdělávání vedly k osvojení klíčových kompetencí žáků:

1. Kompetence k učení

- žák využívá pro efektivní učení různé strategie, učí se plánovat učivo pomocí týdenních plánů aj. vizuálních prostředků, stanovovat si cíle, mapovat svůj pokrok a hodnotit jeho dosažení, pravidelně se věnuje sebehodnocení;
- žák vyhledává a třídí informace z různých zdrojů, v jazykových příručkách, slovnících a příručkách ověřuje správnost řešení;
- žák pomocí metod RWCT se učí porozumět informacím, uchopit myšlenku, porovnat ji, propojit s tím, co již zná a zaujmout postoj.

2. Kompetence k řešení problémů

- žák se učí řešit praktické problémy a situace, popisuje problém, přemýšlí a plánuje způsoby řešení na základě získaných zkušeností;
- žák vyhledává informace vhodné k řešení problému, naslouchá, je vytrvalý v konečném řešení problému a prakticky ověřuje správnost zvolených řešení;
- žák přebírá odpovědnost za svá rozhodnutí, vnímá chybu jako příležitost k hledání správného řešení, kriticky myslí.

3. Kompetence komunikativní

- žák srozumitelně a souvisle vyjadřuje své myšlenky v písemném i ústním projevu;
- žák dodržuje pravidla respektující komunikace, pozorně naslouchá a přiměřeně reaguje, klade otázky, diskutuje, obhajuje svoje názory, argumentuje a přijímá názory ostatních;
- žák využívá získané komunikační dovednosti k utváření dobrých vztahů a aktivně je uplatňuje ve skupinové práci, ve vrstevnickém učení, problémovém a kooperativním vyučování, besedách i školních akcích.

4. Kompetence sociální a personální

- žák vnáší do diskuse své postoje, názory, chápe potřebu vzájemné spolupráce při řešení úkolů, v projektových dnech, otevřeně přijímá zkušenosti druhých lidí a pozorně vnímá jejich názory, myšlenky a činy;
- žák si vytváří představu o sobě samém prostřednictvím cvičení, technik, sebe reflektivních aktivit.

5. Kompetence občanská

- žák respektuje názory a přesvědčení druhých lidí, je schopen vcítit se do běžných situací ostatních lidí, rozlišuje mezi hrubým a přiměřeným jednáním, učí se rozpoznat netolerantní projevy a uvědomuje si důležitost oznámit či projevít nesouhlasný postoj;
- žák si je vědom a chápe základní principy slušného chování a společenských norem, uvědomuje si svá práva a povinnosti ve škole i mimo ni.

6. Kompetence pracovní

- žák používá a vyrábí rozmanité pomůcky do výuky;
- žák využívá znalosti a zkušenosti rozvoje, rozvíjí svoje talenty a připravuje se na profesní zaměření;
- žák poznává a zkouší v praxi aktivity související s realizací projektů, které rozvíjejí podnikatelské myšlení.

7. Kompetence digitální

- žák ovládá běžně používaná digitální zařízení využívaná při učení; učí se rozhodovat které technologie pro jakou činnost použít;
- žák vyhledává, kriticky posuzuje, spravuje data a informace, využívá je ke svému učení, klade důraz na hodnocení důvěryhodnosti digitálních informací;
- žák předchází situacím ohrožující bezpečnost používaného zařízení s negativním dopadem na jeho tělesné a duševní zdraví i zdraví ostatních.

7.1.2 Anglický jazyk

Charakteristika předmětu:

Znalost anglického jazyka vnímáme jako potřebný a v reáliích 21. století nutný předpoklad ke komunikaci přesahující oblast zkušeností zprostředkovaných v rámci mateřského jazyka. Angličtina tedy slouží nejen k osvojení a chápání informací získaných v rámci anglicky mluvícího světa, ale i k posílení sebeuvědomění žáka jako občana EU.

Cílem osvojování anglického jazyka je dorozumění se v cizojazyčném prostředí jakožto prostředku sebeprosazení, poznání světa a jeho odlišných kultur či rozšíření možností v rámci budoucího studia a kariérního uplatnění. Důraz klademe i na poznání způsobu života odlišných kultur. Pochopení jejich tradic, mentality a zvyklostí vede k toleranci a mezinárodnímu porozumění. Požadavky na vzdělávání vychází ze společného evropského referenčního rámce a předpokládají dosažení úrovně minimálně A1 v 5. ročníku a minimálně A2 v 9. ročníku.

Organizační rozčlenění předmětu:

1. období (1. – 2. třída)

Výuka probíhá ve škole od 1. ročníku. Zájmem školy je vytvářet podmínky pro prvotní setkávání se s cizím jazykem, aby žáci k danému předmětu získali kladný vztah a osobně jej přijali jako efektivní a žádoucí prostředek, jakým se lze domluvit s okolním cizojazyčným světem. Hodiny vychází z měsíčních témat a reflektují potřeby a momentální zájmy dětí. S ohledem na přirozený postup osvojování jazyka jsou dovednosti v tomto období založeny na poslechových dovednostech (v oblasti receptivní) a mluvení (v oblasti produktivní). Základ hodin tvoří hry, práce s pomůckou, písničky a básničky. Cílem je podpořit žáky v chuti komunikovat v cizím jazyce a potlačit obavy z neúspěchu.

2. období (3. – 5. třída)

Počínaje 3. ročníkem jsou receptivní dovednosti obohaceny i o složku čtení s pochopením a práce s textem a produktivní dovednosti o složku psaní. Žáci jsou systematicky seznamováni s gramatickými jevy v psané i mluvené podobě. Žáci se učí přirozeným způsobem zvládat komunikační situace a osvojit si jednotlivé gramatické jevy. Jsou vedeni k využívání počítačů, internetu (online překladače, jazykové hry, práce s textovými soubory, vyhledávání informací), knih a pomůcek. Maximální měrou je do výuky zapojena metoda CLIL (content and language integrated learning), hodiny angličtiny jsou propojené nejen s měsíčními tématy, ale i s aktuálně probíranou látkou v předmětech (vlastivěda, přírodověda, prvouka) a v projektových dnech.

3. období (6. – 9. třída)

Výuka anglického jazyka na druhém stupni přirozeně navazuje na výuku na 1. stupni. Témata jsou probírána více do hloubky a v souvislostech. Žák na této úrovni je schopen vnímat a vyhodnotit jazyková sdělení, rozumět jim, vyjadřovat a uplatňovat výsledky svého poznání. Výstupem jsou samostatné projekty, skupinové práce, diskuse. Výuka probíhá v delších časových blocích, případně je integrována do výuky dalších předmětů, která pak probíhá bilingvně a formou CLIL. Dále se prohlubuje znalost reálií, kultury a tradic anglicky mluvících zemí, je kladen důraz na důležitost vzájemného mezinárodního porozumění a tolerance.

Od sedmé třídy je jedna hodina anglického jazyka týdně realizována prostřednictvím předmětu **Konverzace v anglickém jazyce**. Cílem tohoto předmětu je zejména podpora rozvoje komunikačních kompetencí v návaznosti na již získané znalosti a dovednosti z nižších ročníků v předmětech Anglický jazyk. Žák se v nich může zdokonalovat v produktivní části osvojovaného jazyka (mluvení). Dále se předmět zaměřuje na zvládnutí pravidel mezilidské komunikace v rámci slušné diskuse.

Ročník	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.
Časová dotace	1	1	3	3	3	3	3	3	4

1. období (1. – 2. ročník)

ŘEČOVÉ DOVEDNOSTI		
Očekávané výstupy z RVP ZV	Dílčí výstupy	Učivo
CJ-3-1-01 rozumí jednoduchým pokynům a otázkám učitele, které jsou sdělovány pomalu a s pečlivou výslovností a reaguje na ně verbálně i neverbálně	<ul style="list-style-type: none"> - rozumí jednoduchým pokynům a snaží se na ně adekvátně reagovat - rozumí jednoduchému mluvenému projevu s vizuální podporou - je schopen pozdravit, poděkovat, rozumí otázkám typu What is your name? How are you? 	<ul style="list-style-type: none"> - pozdrav - poděkování - základní pokyny ve třídě (stand up, sit down, make a circle, listen, look) - práce s flashcards - práce s pomůckou - aktivity v kruhu
CJ-3-1-02 zopakuje a použije slova a slovní spojení, se kterými se v průběhu výuky setkal	<ul style="list-style-type: none"> - používá jednoduchou slovní zásobu v tématech, která mu jsou blízká (např. pozdravy, zvířata, domov, rodina, čísla do deseti, barvy, jídlo, lidské a zvířecí tělo) - v rámci svých možností foneticky správně vyslovuje v rozsahu své slovní zásoby - při práci s pomůckou, obrázkem nebo knihou reaguje vhodně na otázku What is it? odpoví větou This is... - rozšiřuje jednoduchou slovní zásobu témat, která mu jsou blízká (např. pozdravy, zvířata, domov, rodina, čísla do deseti, barvy, jídlo, lidské a zvířecí tělo) - v rámci svých možností foneticky správně vyslovuje v rozsahu své slovní zásoby - aktivně používá čísla do 20 (v řadě i samostatně) a barvy 	<ul style="list-style-type: none"> - ovoce a zelenina - barvy - číselky 1–20 - moje škola, školní pomůcky, penál - moje rodina, rodinný strom - části těla lidí a zvířat - oblečení (pro vhodné počasí a příležitost) - roční období - zvířata (zoo, farma, domácí mazlíčci) - osobní zájmena I, you, he, she - sporty, slovesa pohybu - smysly, smyslová slovesa

<p>CJ-3-1-03</p> <p>rozumí obsahu jednoduchého krátkého psaného textu, pokud má k dispozici vizuální oporu</p>	<ul style="list-style-type: none"> - rozpozná známá slova a slovní spojení - seřadí obrázky dle příběhu, zakroužkuje správnou variantu - seznamuje se s jednoduchým psaným textem - pokouší se podle svých možností číst jednoduchý text 	<ul style="list-style-type: none"> - pracovní listy na probíraná témata - komiksy, práce s pomůckou - základní gramatické struktury a typy vět - časování slovesa to be v afirmativu, záporu a otázce - časování slovesa to have got v afirmativu, záporu a otázce - seznámení s modálním slovesem can - předložky místa – in, on, under, next to - pravidelné tvoření množného čísla - osobní zájmena - určování času (celé hodiny, části dne)
<p>CJ-3-1-04</p> <p>rozumí obsahu jednoduchého krátkého mluveného textu, který je pronášen pomalu, zřetelně a s pečlivou výslovností, pokud má k dispozici vizuální oporu</p>	<ul style="list-style-type: none"> - seznamuje se s mluvenou podobou jazyka (využití říkanek, písniček, her) a správnou výslovností pomocí vhodně zvolených poslechových materiálů - rozumí jednoduchému mluvenému projevu s vizuální oporou - chápe smysl jednoduché a pomalu vedené konverzace, pokud je vedena srozumitelně a žák má dostatek času na porozumění - seznamuje se v autentických nahrávkách s výslovností britské i americké angličtiny 	<ul style="list-style-type: none"> - společné čtení knih, týkajících se probíraných témat, doplňující otázky, diskuse nad knihou - písničky a básničky na známá témata, recitace, zpěv, doplněné o pohyb a dramatizaci - seznámení se se slovesy to be, to have got, modální can - ilustrativní materiály - krátké poslechové ukázky k tématům - krátká výuková videa
<p>CJ-3-1-05</p> <p>přiřadí mluvenou a psanou podobu téhož slova či slovního spojení</p>	<ul style="list-style-type: none"> - porovná fonetickou a grafickou podobu, všímá si rozdílů mezi mluvenou a psanou podobou anglického jazyka - spojí obrázek s napsaným slovem - doplní chybějící písmeno - zakroužkuje správnou podobu slova - vybaví si a reprodukuje abecedu, seznamuje se se spellingem 	<ul style="list-style-type: none"> - pracovní listy na probíraná témata - komiksy - práce s pomůckou - základní výslovnostní návyky - fonetické znaky (pasivně) - vztah mezi zvukovou a grafickou podobou jazyka - spelling, anglická abeceda
<p>CJ-3-1-06</p> <p>píše slova a krátké věty na základě textové a vizuální předlohy</p>	<ul style="list-style-type: none"> - doplňuje do textu chybějící slova dle kontextu, napíše krátké sdělení - tvoří krátké a jednoduché kladné, záporné i tázací věty v probíraných tématech, která jsou mu blízká - opiše/napiše slova a věty na základě vizuální předlohy - časuje slovesa to be a to have got - osvojuje si psanou podobu jazyka, snaží se o správný pravopis slov 	<ul style="list-style-type: none"> - pracovní listy dle probíraných témat a okruhů - myšlenkové mapy, lapbooky, výroba pomůcek

2. období (3. – 5. ročník)

POSLECH S POROZUMĚNÍM		
Očekávané výstupy z RVP ZV	Dílčí výstupy	Učivo
CJ-5-1-01 rozumí jednoduchým pokynům a otázkám učitele, které jsou sdělovány pomalu a s pečlivou výslovností	<ul style="list-style-type: none"> - rozumí jednoduchým pokynům a snaží se na ně adekvátně reagovat verbálně i neverbálně - je schopný pozdravit, poděkovat, představit se, poprosit o pomoc, rozumí otázkám typu What is your name? How are you? a dokáže na ně vhodně odpovědět 	<ul style="list-style-type: none"> - pozdravy (různé typy, dle vhodnosti použití a situace) - poděkování - pokyny pro výuku, hry a pohyb ve třídě, reakce na pokyn krátkou odpovědí nebo provedením zadané činnosti - konverzační otázky (How are you today? What's your name? How old are you? Where are you from?)
CJ-5-1-02 rozumí slovům a jednoduchým větám, pokud jsou pronášeny pomalu a zřetelně a týkají se osvojených témat, zejména pokud má k dispozici vizuální oporu	<ul style="list-style-type: none"> - rozšiřuje si jednoduchou slovní zásobu u témat, která mu jsou blízká (např. pozdravy, zvířata, domov, rodina, čísla do deseti, barvy, jídlo, lidské a zvířecí tělo) - v rámci svých možností foneticky správně vyslovuje v rozsahu své slovní zásoby, reprodukuje slova a slovní spojení, se kterými se setkal - rozumí jednoduchému mluvenému projevu i bez vizuální opory - aktivně využívá osvojenou slovní zásobu v probíraných tématech - seznamuje se s kulturou a tradicemi anglicky mluvících zemí - je seznámen se slovosledem v angličtině (afirmativ, otázka, zápor) a umí popsat rozdíly oproti větné stavbě v češtině - používá přítomný čas prostý a přítomný čas průběhový, vysvětlí rozdíl v jejich tvoření a vhodnosti použití - zná synonyma a antonyma známých slov a slovních spojení 	<ul style="list-style-type: none"> - Slovní zásoba v komunikačních situacích probíraných tematických okruhů: - moje škola, školní pomůcky, penál, vybavení třídy a školy - můj den, rozvrh hodin, kroužky, zájmy - moje město - můj domov, místnosti, nábytek, vybavení - číslovky 1-1000, řadové číslovky - ovoce a zelenina, zdraví, nemoci - moje rodina, rodinné vztahy, popis osob, vlastnosti - části těla lidí a zvířat, protiklady, synonyma - sporty, slovesa pohybu - smysly, smyslová slovesa - zvířata (zoo, farma, domácí mazlíčci)
CJ-5-1-03 rozumí jednoduchému poslechovému textu, pokud je pronášen pomalu a zřetelně a má k dispozici vizuální oporu	<ul style="list-style-type: none"> - seznamuje se v autentických nahrávkách s výslovností britské i americké angličtiny a různým způsobem mluvy (dospělí, děti atd.) - zachytí konkrétní informace (např. o předmětech, osobách, zvířatech, činnostech nebo číselných a časových údajích) - dokáže pochopit kontext vyslechnutého audiozáznamu či rozhovoru na známá témata a dále ho reprodukovat 	<ul style="list-style-type: none"> - poslech reálné angličtiny – autentické materiály, krátké poslechové ukázky k tématům, krátká výuková videa, procvičování v online prostoru

MLUVENÍ		
Očekávané výstupy z RVP ZV	Dílčí výstupy	Učivo
<p>CJ-5-2-01</p> <p>se zapojí do jednoduchých rozhovorů</p>	<ul style="list-style-type: none"> - zapojí se do jednoduché konverzace v rámci probíraných tematických okruhů a poskytne informaci o sobě - sestaví odpověď na jednoduchou otázku při konverzaci - dokáže rozlišit různé typy pozdravů a jejich vhodnost v konkrétní situaci - zvládá v cílovém jazyce vést krátký dialog v běžných konverzačních tématech - obměňuje jednoduché texty, dialogy - aktivně se ptá, rozhovor iniciuje, nemá z mluveného projevu strach, vnímá jazyk jako nástroj komunikace 	<ul style="list-style-type: none"> - konverzace, vyvození vět v běžných každodenních situacích a probíraných tématech - dialogy, práce ve dvojici, hra v rolích, modelové situace na dané téma - tvorba otázky a odpovědi (kdo, kde, kdy, jak?) - základní gramatické struktura a typy vět - kruhy
<p>CJ-5-2-02</p> <p>sdělí jednoduchým způsobem základní informace týkající se jeho samotného, rodiny, školy, volného času a dalších osvojovaných témat</p>	<ul style="list-style-type: none"> - samostatně sdělí informace o sobě, své rodině a přátelích - slovně popíše obrázek týkající se probíraného tématu - pokouší se ústně reprodukovat přiměřeně obtížný text, obměňuje jednoduché texty - seznamuje se s kulturou a tradicemi anglicky mluvících zemí (Vánoce, Velikonoce, Halloween) - seznamuje se s důležitými zeměpisnými údaji a reáliemi 	<ul style="list-style-type: none"> - základní gramatická struktura a typy vět, slovosled ve větě - časování slovesa to be v afirmativu, záporu a otázce - časování slovesa to have got v afirmativu, záporu a otázce - modální sloveso can, osobní zájmena - předložky místa – in, on, under, next to, between, behind - pravidelné tvoření množného čísla - určování času (čtvrthodiny, části dne, dny v týdnu) - sloveso like + gerundium - přítomný čas prostý - základní gramatické struktura a typy vět, slovosled ve větě - časování slovesa to be v afirmativu, záporu a otázce - časování slovesa to have got v afirmativu, záporu a otázce - modální sloveso can - vazba There is.../There are... - předložky místa – in, on, under, next to, between, behind - pravidelné a nepravidelné tvoření množného čísla - osobní zájmena, přivlastňovací a ukazovací zájmena

		<ul style="list-style-type: none"> - určování času (přesný čas, měsíce v roce) - sloveso like + gerundium - přítomné časy (prostý a průběhový) - oslava svátků – Halloween, Vánoce, Velikonoce - Velká Británie a Londýn, USA, Austrálie
CJ-5-2-03 odpovídá na jednoduché otázky týkající se jeho samotného, rodiny, školy, volného času a dalších osvojovaných témat a podobné otázky pokládá	<ul style="list-style-type: none"> - odpoví/ konverzuje jednoduše na položenou otázku v rámci probíraných tematických okruhů - zeptá se na konkrétní informace (Have you got...? Do you like...? Can you... ?) 	<ul style="list-style-type: none"> - tvorba otázek v rámci probíraných tematických okruhů a běžných konverzačních situací

ČTENÍ S POROZUMĚNÍM		
Očekávané výstupy z RVP ZV	Dílčí výstupy	Učivo
CJ-5-3-01 vyhledá potřebnou informaci v jednoduchém textu, který se vztahuje k osvojovaným tématům	<ul style="list-style-type: none"> - orientuje se v krátkém textu, který se vztahuje k osvojeným tématům, dokáže odhadnout kontext, rozumí tomu, co čte - vyhledá neznámá slova v překladovém slovníku, umí používat překladač - doplní dle kontextu chybějící slovo či patřičnou informaci 	<ul style="list-style-type: none"> - jednoduché příběhy/ texty na daná témata, články v časopisech - anglické dětské knihy - interaktivní výukové materiály, - práce s online překladačem a překladovým slovníkem - terminologie v angličtině pro práci s digitálními technologiemi
CJ-5-3-02 rozumí jednoduchým krátkým textům z běžného života, zejména pokud má k dispozici vizuální oporu	<ul style="list-style-type: none"> - čte s porozuměním jednoduché texty obsahující známou slovní zásobu - reprodukuje přiměřeně obtížný text ústně i písemně 	<ul style="list-style-type: none"> - texty ze zjednodušené literatury - jednoduché příběhy/ texty na daná témata, články v časopisech, anglické dětské knihy - interaktivní výukové materiály, práce s online překladačem a překladovým slovníkem - čtení s pochopením – pracovní listy

PSANÍ		
Očekávané výstupy z RVP ZV	Dílčí výstupy	Učivo
CJ-5-4-01 napíše krátký text s použitím jednoduchých vět a slovních spojení o sobě, rodině, činnostech a událostech z oblasti svých zájmů a každodenního života	<ul style="list-style-type: none"> - sestaví jednoduché sdělení, krátký text, odpověď na sdělení - napíše krátký dopis, pozdrav, blahopřání - pomocí jednoduchých vět napíše krátký text, ve kterých představí sebe, své přátele a členy své rodiny 	<ul style="list-style-type: none"> - tvorba myšlenkových map, plakátů, lapbooků a výukových pomůcek - týmové projekty - propojení s projektovými dny - pracovní listy - dopis - popis rodiny

CJ-5-4-02 vyplní osobní údaje do formuláře	<ul style="list-style-type: none"> - vyplní jednoduchý formulář, obsahující informace o sobě, doplní informace číselné i nečíselné povahy (např. číslice, slova, slovní spojení), které se týkají jeho osoby, rodiny a kamarádů 	<ul style="list-style-type: none"> - terminologie v angličtině pro práci s digitálními technologiemi - bezpečnost při práci s online aplikacemi, elektronický formulář, osobní údaje, vytvoření hesla, přihlášení a práce v systému umimeanglicky.cz
---	--	--

3. období (6. – 7. ročník)

POSLECH S POROZUMĚNÍM		
Očekávané výstupy z RVP ZV	Školní výstupy	Učivo
CJ-9-1-01 rozumí informacím v jednoduchých poslechových textech, jsou-li pronášeny pomalu a zřetelně	<ul style="list-style-type: none"> - rozumí smyslu krátkých jasných jednoduchých zpráv, frází a slovní zásobě z různých oblastí - u složitějšího poslechového textu pochopí smysl sdělení a základní myšlenku - vyhledává specifické informace v autentickém poslechovém materiálu, odpoví na otázky, posoudí pravdivost výroků, seřadí a přiřadí obrázky podle obsahu textu, vyhledává neznámou slovní zásobu v online slovníku 	<ul style="list-style-type: none"> - poslech autentických materiálů, písniček, nahrávek, videa, různý typ mluvčích (britská / americká angličtina, formální / neformální situace) - práce s dvojjazyčným překladovým slovníkem v tištěné i online verzi
CJ-9-1-02 rozumí obsahu jednoduché a zřetelně vyslované promluvy či konverzace, který se týká osvojovaných témat	<ul style="list-style-type: none"> - rozumí obsahu jednoduché a zřetelně vyslované promluvy a konverzace, která se týká osvojovaných témat, rozumí smyslu běžných frází a známé slovní zásobě - zahajuje a aktivně se zapojuje do konverzací na známá témata - převypráví slyšený text 	<ul style="list-style-type: none"> - slovní zásoba v komunikačních situacích probíraných tematických okruhů - reakce na otázky a pokyny - získávání informací ze slyšeného textu - převyprávění slyšeného textu - rozlišování důležitých informací od nedůležitých

MLUVENÍ		
Očekávané výstupy z RVP ZV	Školní výstupy	Učivo
CJ-9-2-01 zeptá se na základní informace a adekvátně reaguje v běžných formálních i neformálních situacích	<ul style="list-style-type: none"> - zahajuje společenskou konverzaci a aktivně udrží její průběh v jednoduché modelové situaci - komunikuje v běžných situacích vyžadujících jednoduchou přímou výměnu informací o známých tématech a činnostech 	<ul style="list-style-type: none"> - formální a neformální pozdravy - vzorové dialogy, role v modelových situacích (nákup v obchodě, otázka na cestu, komunikace na úřadě, u lékaře...), scénky - vyjádření ne/souhlasu, prosba a žádost - tvorba otázky a odpovědi (WH otázky – kdo, kde, kdy, jak?)

<p>CJ-9-2-02</p> <p>mluví o své rodině, kamarádech, škole, volném čase a dalších osvojovaných tématech</p>	<ul style="list-style-type: none"> - vytvoří stručný popis osoby - při popisu osob, vyprávění o svém volném čase a dalších cílových tématech používá ustálené věty a fráze typické pro dané sdělení - používá řadu synonymních obrátů a frází, zná četná antonyma, promluva je plynulá a přirozená - rozvíjí srozumitelnou výslovnost a schopnost rozlišovat sluchem prvky fonologického systému jazyka - vhodně používá naučené fráze a osvojené gramatické jevy, volí správný čas a slovosled anglických vět - rytmus řeči a výslovnost odpovídá dané jazykové úrovni 	<ul style="list-style-type: none"> - popis osoby (využití popisných adjektiv, synonyma a opozita, ustálená slovní spojení, obrazná sousloví, idiomy) - správná výslovnost všech hlásek i dvojhlásek, rozdělování slov do skupin podle vyslovované samohlásky či souhlásky, slovní a větný přízvuk, intonace - fonetické symboly – aktivní znalost - referát na známé téma - řízená diskuse
<p>CJ-9-2-03</p> <p>vypráví jednoduchý příběh či událost; popíše osoby, místa a věci ze svého každodenního života</p>	<ul style="list-style-type: none"> - při vyprávění příběhu nebo popisu situace volí známé obraty a složitější fráze, spojuje je do delších větných celků, promluva je srozumitelná - umí převyprávět daný příběh či událost vlastními slovy - obohacuje svou slovní zásobu, používá složitější obraty a fráze, promluva nabývá na plynulosti 	<p>Tematické okruhy:</p> <ul style="list-style-type: none"> - moje záliby, koníčky, volný čas - můj den - v obchodě (nakupování zboží) - město - domov (místnosti, nábytek, vybavení) - lidské tělo, zdraví, nemoci, emoce, popis vlastností, charakteristika - jídlo - můj život, dospívání, životní etapy, plynutí času, životní příběhy, vztahy - povolání - cestování, dopravní prostředky, na letišti - příroda a počasí, plynutí roku a změny - ekologie a environmentální vlivy lidské činnosti - život a plynutí roku v USA a Velké Británii (svátky, politické zřízení, kultura, tradice) a jejich srovnání s životem v České republice - země Evropy, geografické názvy - zdravý životní styl, výživa, sporty, adrenalinové sporty

ČTENÍ S POROZUMĚNÍM		
Očekávané výstupy z RVP ZV	Školní výstupy	Učivo
CJ-9-3-01 vyhledá požadované informace v jednoduchých každodenních autentických materiálech	<ul style="list-style-type: none"> - vyhledá požadované informace v jednoduchých autentických materiálech, umí najít překlady slov online - pochopí smysl dané informace, je schopný s ní dále nakládat - rozumí textu, umí ho reprodukovat v mluvené i psané podobě, chápe smysl sdělení i dílčí informace, je schopný s nimi dále nakládat - vyhledá odpovědi na otázky, posoudí pravdivost výroků, seřadí děj a přiřadí obrázky podle obsahu textu 	<ul style="list-style-type: none"> - práce s různým typem psaných materiálů (učebnice a pracovní sešity, autentické zahraniční materiály k probíraným tématům, časopisy, knihy, ilustrované příběhy, komiksy)
CJ-9-3-02 rozumí krátkým a jednoduchým textům, vyhledá v nich požadované informace	<ul style="list-style-type: none"> - rozumí hlavní myšlence jednoduchého textu s neznámými slovy, jejichž význam odvozuje na základě vizuální podpory či předem známé skutečnosti - je schopný si pro znalost kontextu dohledat neznámou slovní zásobu - s informací z textu dokáže dále kriticky pracovat - je schopen digitálně zpracovávat, uchovávat, zálohovat a sdílet získané informace - čte jednoduché knihy v anglickém jazyce, ESL verze knih, časopisy a články 	<ul style="list-style-type: none"> - samostatná četba delšího textu, práce s textem, práce s knihou - čtení s pochopením, kritické čtení - čtení nahlas, přednes - práce s digitální technikou, mediální výchova

PSANÍ		
Očekávané výstupy z RVP ZV	Školní výstupy	Učivo
CJ-9-4-01 vyplní základní údaje o sobě ve formuláři	<ul style="list-style-type: none"> - vyplní jednoduchý formulář, obsahující informace o sobě, doplní informace číselné i nečíselné povahy (např. číslice, slova, slovní spojení), které se týkají jeho osoby, rodiny a kamarádů - pomocí jednoduchých otázek zjistí informace, které následně aplikuje do formuláře. 	<ul style="list-style-type: none"> - formulář (v papírové podobě i online), vyplnění osobních údajů

<p>CJ-9-4-02</p> <p>napiše jednoduché texty týkající se jeho samotného, rodiny, školy, volného času a dalších osvojovaných témat</p>	<ul style="list-style-type: none"> - sestaví gramaticky a formálně správný text většího rozsahu, v němž používá vhodné obraty na požadované jazykové úrovni a zapojuje v něm složitější výrazové prostředky 	<p>Gramatické jevy:</p> <ul style="list-style-type: none"> - základní a řadové číslovky - člen určitý a neurčitý - počítatelnost podstatných jmen some, any - přídavná jména a příslovce, stupňování přídavných jmen - minulý čas prostý vybraných pravidelných sloves v afirmativu, otázce a záporu - vyjádření budoucnosti s pomocí will a fráze going to, rozlišení, použití - příslovce frekvence - osobní zájmena, osobní zájmena předmětná, přivlastňovací zájmena - stupňování krátkých, dlouhých - a nepravidelných přídavných jmen - minulý čas prostý a průběhový v afirmativu, otázce a záporu, jejich srovnání a vhodnost použití - minulý čas vybraných nepravidelných sloves - srovnávání kvality věcí (as...as, not so...as, than) - modální slovesa, vazba have to - předložky místa a času - přítomné časy opakování
<p>CJ-9-4-03</p> <p>reaguje na jednoduché písemné sdělení</p>	<ul style="list-style-type: none"> - aktivně a samostatně používá řadu frází, ustálené věty a obraty v dané tematice - objasní jednoduchý text z učebnice, vysvětlí nenáročný obsah sdělení nebo konverzace - přečte přiměřeně náročné texty v učebnici i autentických materiálech (knihy, časopisy...), dokáže s ním dále písemně či ústně pracovat - napíše článek, referát, vytvoří plakát, samostatně nebo v týmu zpracuje podklady pro projekt - má téměř osvojenou psanou podobu jazyka, zřídka v ní chybuje 	<ul style="list-style-type: none"> - krátké písemné shrnutí textu - myšlenková mapa, plakát - skupinové projekty v oblastech osvojovaných témat - recept na oblíbené jídlo, jídelníček, pracovní postup - krátká esej, článek, shrnutí děje - dopis (soukromý / úřední, v papírové i digitální variantě)

3. období (8. – 9. ročník)

POSLECH S POROZUMĚNÍM		
Očekávané výstupy z RVP ZV	Školní výstupy	Učivo
CJ-9-1-01 rozumí informacím v jednoduchých poslechových textech, jsou-li pronášeny pomalu a zřetelně	<ul style="list-style-type: none"> - rozumí smyslu sdělení při poslechu zvukových či audiovizuálních materiálů, rozumí autentickým nahrávkám (rodily mluvčí, britská vs. americká angličtina) - u složitějšího poslechového textu pochopí smysl sdělení a základní myšlenku - vyhledává specifické informace v autentickém poslechovém materiálu, odpoví na otázky, posoudí pravdivost výroků, seřadí a přiřadí obrázky podle obsahu textu, vyhledává neznámou slovní zásobu v online slovníku 	<ul style="list-style-type: none"> - poslech autentických materiálů, písniček, nahrávek, videa, různý typ mluvčích (britská / americká angličtina, formální / neformální situace) - práce s dvojjazyčným překladovým slovníkem v tištěné i online verzi
CJ-9-1-02 rozumí obsahu jednoduché a zřetelně vyslované promluvy či konverzace, který se týká osvojovaných témat	<ul style="list-style-type: none"> - bezpečně rozumí obsahu složitější promluvy a konverzace, která se týká osvojovaných témat, rozumí smyslu běžných frází a známé slovní zásobě - zahajuje a aktivně se zapojuje do konverzací na známá témata - rozumí hlavním myšlenkám v jazykově náročnější promluvě a konverzaci k méně běžným tématům 	<ul style="list-style-type: none"> - slovní zásoba v komunikačních situacích probíraných tematických okruhů - reakce na otázky a pokyny - získávání informací ze slyšeného textu - převyprávění slyšeného textu - rozlišování důležitých informací od nedůležitých

MLUVENÍ		
Očekávané výstupy z RVP ZV	Školní výstupy	Učivo
CJ-9-2-01 zeptá se na základní informace a adekvátně reaguje v běžných formálních i neformálních situacích	<ul style="list-style-type: none"> - zahajuje společenskou konverzaci a aktivně udrží její průběh v jednoduché modelové situaci - komunikuje v běžných situacích vyžadujících jednoduchou přímou výměnu informací o známých tématech a činnostech 	<ul style="list-style-type: none"> - formální a neformální pozdravy, výměny informací - seznamování se, společenské konverzace, vhodnost užití spisovného, formálního / slangového, neformálního jazyka - vzorové dialogy, role v modelových situacích (nákup v obchodě, otázka na cestu, komunikace na úřadě, u lékaře...), scénky - vyjádření ne/souhlasu, prosba a žádost, návrh, nabídka, vyjádření prožitku - tvorba otázky a odpovědi (WH otázky, otevřené otázky)

<p>CJ-9-2-02</p> <p>mluví o své rodině, kamarádech, škole, volném čase a dalších osvojených tématech</p>	<ul style="list-style-type: none"> - při popisu osob, vyprávění o svém volném čase a dalších cílových tématech mluví samostatně a souvisle, promluva je plynulá a přirozená - používá řadu synonymních obrátů a frází, zná četná antonyma, plně využívá svou slovní zásobu - rozvíjí srozumitelnou výslovnost a schopnost rozlišovat sluchem prvky fonologického systému jazyka - vhodně používá naučené fráze a osvojené gramatické jevy, volí správný čas a slovosled anglických vět - rytmus řeči a výslovnost odpovídá dané jazykové úrovni 	<ul style="list-style-type: none"> - detailní popis osoby (využití popisných adjektiv, synonyma a opozita, ustálená slovní spojení, obrazná sousloví, idiomy) - správná výslovnost všech hlásek i dvojhlásek, rozdělování slov do skupin podle vyslovované samohlásky či souhlásky, slovní a větný přízvuk, intonace, plynulost projevu, frázování, práce s výškou a silou hlasu - fonetické symboly – aktivní znalost, fonetická transkripce - referát na známé téma, vyprávění - řízená diskuse
<p>CJ-9-2-03</p> <p>vypráví jednoduchý příběh či událost; popíše osoby, místa a věci ze svého každodenního života</p>	<ul style="list-style-type: none"> - při vyprávění příběhu nebo popisu situace volí známé obraty i složitější fráze, spojuje je do delších větných celků, promluva je srozumitelná - umí převyprávět daný příběh či událost vlastními slovy - vede diskusi, dokáže obhájit v cílovém jazyce svůj názor a postoj, navrhnout řešení, dokáže přednést své stanovisko k problematice - prezentuje svůj (nebo společný) projekt 	<p>Tematické okruhy:</p> <ul style="list-style-type: none"> - život v minulosti a dnes, srovnání - životní styl, oblékání, sebevědomí, vnímání sebe sama a svého místa ve společnosti, vztahy a přátelství - dějiny a geografie anglicky mluvícího světa (Velká Británie, Londýn) - svět kolem mě – Země, vesmír - kultura – hudba, film, divadlo - škola a její podoby v různých zemích - dějiny a geografie anglicky mluvícího světa (USA, New York) - město, velkoměsto a světové metropole, život ve městě a na venkově - vnitřní a vnější charakteristika člověka, povaha, popis osoby, popis literární postavy a její rozbor, slavné osobnosti - životní prostředí

ČTENÍ S POROZUMĚNÍM		
Očekávané výstupy z RVP ZV	Školní výstupy	Učivo
CJ-9-3-01 vyhledá požadované informace v jednoduchých každodenních autentických materiálech	<ul style="list-style-type: none"> - vyhledá požadované informace v jednoduchých autentických materiálech, umí najít překlady slov online - rozumí textu, umí ho reprodukovat v mluvené i psané podobě, chápe smysl sdělení i dílčí informace, je schopný s nimi dále nakládat - vyhledá odpovědi na otázky, posoudí pravdivost výroků, seřadí děj a přiřadí obrázky podle obsahu textu 	<ul style="list-style-type: none"> - práce s různým typem psaných materiálů (učebnice a pracovní sešity, autentické zahraniční materiály k probíraným tématům, časopisy, knihy, ilustrované příběhy, komiksy)
CJ-9-3-02 rozumí krátkým a jednoduchým textům, vyhledá v nich požadované informace	<ul style="list-style-type: none"> - rozumí hlavní myšlence jednoduchého textu s neznámými slovy, jejichž význam odvozuje na základě vizuální podpory či předem známé skutečnosti - je schopný si pro znalost kontextu dohledat neznámou slovní zásobu - s informací z textu dokáže dále kriticky pracovat - je schopen digitálně zpracovávat, uchovávat, zálohovat a sdílet získané informace - čte jednoduché knihy v anglickém jazyce, ESL verze knih, časopisy a články 	<ul style="list-style-type: none"> - samostatná četba delšího textu, práce s textem, práce s knihou - čtení s pochopením, kritické čtení - čtení zjednodušených (ESL) verzí známých knih - čtení nahlas, přednes, práce s hlasem - práce s digitální technikou, mediální výchova

PSANÍ		
Očekávané výstupy z RVP ZV	Školní výstupy	Učivo
CJ-9-4-01 vyplní základní údaje o sobě ve formuláři	<ul style="list-style-type: none"> - vyplní jednoduchý formulář, obsahující informace o sobě, doplní informace číselné i nečíselné povahy (např. číslice, slova, slovní spojení), které se týkají jeho osoby, rodiny a kamarádů - pomocí jednoduchých otázek zjistí informace, které následně aplikuje do formuláře 	<ul style="list-style-type: none"> - formulář (v papírové podobě i online), vyplnění osobních údajů

<p>CJ-9-4-02</p> <p>napiše jednoduché texty týkající se jeho samotného, rodiny, školy, volného času a dalších osvojovaných témat</p>	<ul style="list-style-type: none"> - sestaví gramaticky a formálně správný text většího rozsahu, v němž používá vhodné obraty na požadované jazykové úrovni a zapojuje v něm složitější výrazové prostředky - napíše článek, referát, vytvoří plakát, samostatně nebo v týmu zpracuje podklady pro projekt 	<p>Gramatické jevy:</p> <ul style="list-style-type: none"> - přítomné časy (prostý a průběhový) v afirmativu, záporu a otázce – opakování - budoucí časy (will a going to) v afirmativu, otázce a záporu – opakování - přítomný čas průběhový ve významu vyjádření velmi blízké budoucnosti/odhodlání - minulý čas prostý a průběhový v afirmativu, záporu a otázce - vyjádření modality pomoci would, should, podmínkové věty, minulé a budoucí časy dalších modálních sloves - trpný rod - spojky, souvětí - druhy vět podle postoje mluvčího - velká čísla, desetinná čísla - předpřítomný čas prostý v afirmativu, záporu a otázce, krátká odpověď - never, ever, for, since a jejich využití v předpřítomném čase - srovnání minulých časů (prostý, průběhový) s předpřítomným časem - členy před vlastními jmény - frázová slovesa - pořadí rozvíjejících přídavných jmen - slovtvorba
<p>CJ-9-4-03</p> <p>reaguje na jednoduché písemné sdělení</p>	<ul style="list-style-type: none"> - v psané podobě se vyjadřuje smysluplně, aktivně a samostatně používá řadu frází, ustálené věty a obraty v dané tematice - objasní jednoduchý text z učebnice, vysvětlí bez obtíží obsah sdělení nebo konverzace - přečte přiměřeně náročné texty v učebnici i autentických materiálech (knihy, časopisy...), dokáže s ním dále písemně či ústně pracovat - má osvojenou psanou podobu jazyka, zřídka v ní chybuje, písemný projev je srozumitelný i pro rodilého mluvčího 	<ul style="list-style-type: none"> - krátké písemné shrnutí textu - myšlenková mapa, plakát - skupinové projekty v oblastech osvojovaných témat - recept na oblíbené jídlo, jídelníček, pracovní postup - krátká esej, článek, shrnutí děje, recenze filmu nebo knihy - dopis (soukromý / úřední, v papírové i digitální variantě)

Klíčové kompetence

Výchovné a výukové strategie jsou voleny tak, aby v procesu vzdělávání vedly k osvojení klíčových kompetencí žáků:

1. Kompetence k učení

- žák volí pro své učení způsoby, metody a strategie, plánuje, organizuje a řídí vlastní učení, vyhledává a třídí informace, v procesu učení je aktivní;
- žák propojuje osvojené jazykové znalosti do širších celků s poznatky z různých vzdělávacích oblastí a na základě toho si vytváří komplexnější pohled na společenské a kulturní jevy;
- žák sleduje a reflektuje svoje pokroky v rámci svého portfolia, určí překážky či problémy bránící učení, naplánuje si, jakým způsobem by mohl své učení zdokonalit, kriticky zhodnotí výsledky svého učení a diskutuje o nich;
- žák vnímá cizí jazyk jako přirozený nástroj komunikace a součást svého každodenního života.

2. Kompetence k řešení problémů

- žák samostatně řeší problémy v cizojazyčném prostředí, nemá obavy z komunikace s cizinci, volí vhodné způsoby řešení, pokud mu chybí slovní zásoba a umí opsat svoji myšlenku jinými slovy, reaguje v anglickém jazyce na situace z praktického života;
- žák vnímá nejrůznější problémové situace, učí problém rozpoznat a pochopit, vyhledá informace vhodné k řešení problému, využívá získané vědomosti a dovednosti k objevování různých variant řešení;
- žák kriticky myslí, činí uvážlivá rozhodnutí, je schopen je obhájit, uvědomuje si zodpovědnost za svá rozhodnutí a výsledky svých činů zhodnotí.

3. Kompetence komunikativní

- žák formuluje a vyjadřuje své myšlenky a názory v anglickém jazyce, vyjadřuje se výstižně, souvisle a kultivovaně v písemném i ústním projevu;
- žák naslouchá promluvám druhých lidí, porozumí písemnému i ústnímu sdělení v anglickém jazyce, vhodně na něj reaguje, účinně se zapojuje do diskuse, obhájí svůj názor a vhodně argumentuje;
- žák dokáže využít dovedností osvojených v anglickém jazyce k navázání kontaktu.

4. Kompetence sociální a personální

- žák spolupracuje ve skupině, podílí se na utváření příjemné atmosféry v týmu, na základě ohleduplnosti a úcty při jednání s druhými lidmi přispívá k upevňování dobrých mezilidských vztahů, v případě potřeby poskytne pomoc nebo o ni požádá;
- přispívá k diskusi v malé skupině i k debatě celé třídy, chápe potřebu efektivně spolupracovat s druhými při řešení daného úkolu, oceňuje zkušenosti druhých lidí, respektuje různá hlediska a čerpá poučení z toho, co si druzí lidé myslí, říkají a dělají;

- vytváří si pozitivní představu o sobě samém, která podporuje jeho sebedůvěru a samostatný rozvoj; ovládá a řídí svoje jednání a chování tak, aby dosáhl pocitu sebeuspokojení a sebeúcty.

5. Kompetence občanské

- žák získá představu o zvycích v anglicky mluvících zemích a porovná je s našimi zvyky, respektuje tradice a kulturní i historické dědictví, seznamuje se s kulturními tradicemi anglicky mluvících zemí;
- žák respektuje názory ostatních a přesvědčení druhých lidí, je schopen vcítit se do situací ostatních;
- žák se chová zodpovědně, chápe základní ekologické souvislosti a environmentální problémy, respektuje požadavky na kvalitní životní prostředí, rozhoduje se v zájmu podpory a ochrany zdraví a trvale udržitelného rozvoje společnosti.

6. Kompetence pracovní

- žák pracuje systematicky, soustředěně a samostatně;
- žák využívá znalosti a zkušenosti získané v jednotlivých vzdělávacích oblastech v zájmu vlastního rozvoje i své přípravy na budoucnost, činí podložená rozhodnutí o dalším vzdělávání a profesním zaměření.

7. Kompetence digitální

- žák ovládá běžně používaná digitální zařízení, aplikace a služby; využívá je při učení i při zapojení do života školy a do společnosti;
- žák využívá programů, aplikací a webových stránek pro osvojování slovní zásoby a správné výslovnosti, online aplikace pro seznámení s reáliemi, které se týkají probíraných témat;
- žák si osvojuje cizí jazyk při současném využívání digitálních technologií, vyhledává informace v daném cizím jazyce a tyto informace vyhodnocuje a dále zpracovává.

7.1.3 Další cizí jazyk – Španělský jazyk

Charakteristika vyučovacího předmětu:

Vyučovací předmět Španělský jazyk se vyučuje v Lišce na druhém stupni jako povinný další cizí jazyk. Výuku cizích jazyků chápeme jako důležitý prostředek k chápání a objevování skutečností, které přesahují oblast zkušeností zprostředkovaných mateřským jazykem. Osvojování cizích jazyků pomáhá snižovat jazykové bariéry, a přispívá tak ke zvýšení mobility jednotlivců jak v jejich osobním životě, tak v dalším studiu a v budoucím pracovním uplatnění. Umožňuje poznávat odlišnosti ve způsobu života lidí jiných zemí i jejich odlišné kulturní tradice. Prohlubuje vědomí závažnosti vzájemného mezinárodního porozumění a tolerance a vytváří podmínky pro spolupráci škol na mezinárodních projektech. Požadavky na vzdělávání v cizích jazycích formulované v RVP ZV vycházejí ze Společného evropského referenčního rámce pro jazyky, který popisuje různé úrovně ovládnutí cizího jazyka. Zatímco se při vzdělávání v anglickém (prvním cizím) jazyce předpokládá dosažení úrovně A2, vzdělávání ve španělštině – dalším cizím jazyce předpokládá dosažení úrovně A1 (podle Společného evropského referenčního rámce pro jazyky).

Důraz je kladen na seznámení se s dalším cizím jazykem, maximálně je podporovaná schopnost žáků vést v cílovém jazyce rozhovory na běžná témata. Výstupem je nejen osvojení si jazyka na konverzační úrovni, ale i podpora touhy po dalším prohlubování jeho znalostí. Ve výuce jsou uplatňovány různé metody a formy práce, jako např. skupinová, párová práce s využitím učebnic, pracovních sešitů a listů, kooperativní výuka, činnostní učení, dramatizace apod. Při vyučování vedeme žáky k aktivnímu a kreativnímu přístupu, zodpovědnosti za své vzdělávání.

Organizační rozčlenění předmětu:

Další cizí jazyk se učí na druhém stupni základního vzdělávání v 8. a 9. ročníku, v časové dotaci 3 vyučovacími hodinami týdně.

Ročník	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.
Časová dotace	-	-	-	-	-	-	-	3	3

3. období (8. – 9. ročník)

POSLECH S POROZUMĚNÍM		
Očekávané výstupy z RVP ZV	Dílčí výstupy	Učivo
DCJ-9-1-01 rozumí jednoduchým pokynům a otázkám učitele, které jsou pronášeny pomalu a s pečlivou výslovností, a reaguje na ně	<ul style="list-style-type: none">- rozumí jednoduchým pokynům ve třídě, vhodně na ně verbálně či neverbálně reaguje, splní pokyn, odpoví na otázku- osvojuje si znalost zvukové podoby jazyka	<ul style="list-style-type: none">- jazyk ve třídě, reakce na otázky a pokyny- práce s dvojjazyčným překladovým slovníkem v tištěné i online verzi

<p>DCJ-9-1-02</p> <p>rozumí slovům a jednoduchým větám, které jsou pronášeny pomalu a zřetelně a týkají se osvojovaných témat, zejména pokud má k dispozici vizuální oporu</p>	<ul style="list-style-type: none"> - rozumí obsahu jednoduché, a zřetelně vyslovované promluvy a konverzace, která se týká osvojovaných témat, rozumí smyslu běžných frází a známé slovní zásobě, zejména pokud má k dispozici vizuální oporu - rozumí výrazům pro pozdrav a poděkování - pozdraví, poděkuje a užívá zdvořilostní obraty v jednoduchých rozhovorech 	<ul style="list-style-type: none"> - zvuková a grafická podoba jazyka (fonetické znaky (pasivně), základní výslovnostní návyky, vztah mezi zvukovou a grafickou podobou slov) - pozdravy, poděkování, zdvořilostní fráze
<p>DCJ-9-1-03</p> <p>rozumí základním informacím v krátkých poslechových textech týkajících se každodenních témat</p>	<ul style="list-style-type: none"> - rozumí krátkému poslechovému textu, který zahrnuje osvojená témata včetně gramatických jevů - získává z poslechového textu informace o španělských realitách - vyplňuje údaje podle poslechu, doplní chybějící slovo, získá konkrétní informaci 	<ul style="list-style-type: none"> - poslech jednoduchých autentických materiálů, písniček, nahrávek, videí - převyprávění slyšeného textu - rozlišování důležitých informací od nedůležitých

MLUVENÍ		
Očekávané výstupy z RVP ZV	Dílčí výstupy	Učivo
<p>DCJ-9-2-01</p> <p>se zapojí do jednoduchých rozhovorů</p>	<ul style="list-style-type: none"> - zahajuje společenskou konverzaci a aktivně udrží její průběh v jednoduché modelové situaci - komunikuje v běžných situacích vyžadujících jednoduchou přímou výměnu informací o známých tématech a činnostech - vyjadřuje svůj souhlas či odmítnutí v rozhovorech na různá témata - komunikuje prostřednictvím telefonického spojení 	<ul style="list-style-type: none"> - konverzace, pozdravy a seznamovací fráze - souhlas, odmítnutí - jednoduché diskuse v oblasti osvojovaných témat - telefonická komunikace
<p>DCJ-9-2-02</p> <p>sdělí jednoduchým způsobem základní informace týkající se jeho samotného, rodiny, školy, volného času a dalších osvojovaných témat</p>	<ul style="list-style-type: none"> - mluví se správnou výslovností a intonací v rámci osvojené slovní zásoby - mluví jednoduchým způsobem o tématech osvojené slovní zásoby - rozvíjí srozumitelnou výslovnost a schopnost rozlišovat sluchem prvky fonologického systému jazyka - vytvoří stručný popis osoby 	<ul style="list-style-type: none"> - výslovnost, intonace - témata: - čísla, barvy - rodina, zájmy a koníčky, moje parta, kamarádi - popis osoby - škola a školní potřeby - kalendářní rok (svátky, roční období, měsíce, dny v týdnu, hodiny) - povolání - lidské tělo, zdraví a zdravý životní styl, jídlo - oblékání, nákupy - moje země, moje město

		<ul style="list-style-type: none"> - dopravní prostředky, cestování - zvířata, příroda, počasí - reálie zemí příslušných jazykových oblastí (Madrid) - kultura a tradice španělsky mluvících zemí (Španělsko, Jižní Amerika)
DCJ-9-2-03 odpovídá na jednoduché otázky týkající se jeho samotného, rodiny, školy, volného času a podobné otázky pokládá	<ul style="list-style-type: none"> - komunikuje v běžných situacích vyžadujících jednoduchou přímou výměnu informací o známých tématech a činnostech 	<ul style="list-style-type: none"> - formální a neformální pozdravy - vzorové dialogy, role v modelových situacích (nákup v obchodě, otázka na cestu, komunikace na úřadě, u lékaře...), scénky

ČTENÍ S POROZUMĚNÍM		
Očekávané výstupy z RVP ZV	Dílčí výstupy	Učivo
DCJ-9-3-01 rozumí jednoduchým informačním nápisům a orientačním pokynům	<ul style="list-style-type: none"> - správně čte časový údaj a rozumí mu 	<ul style="list-style-type: none"> - časové údaje
DCJ-9-3-02 rozumí slovům a jednoduchým větám, které se vztahují k běžným tématům	<ul style="list-style-type: none"> - správně čte slova a krátké věty pomocí znalosti německé abecedy a fonetických znaků v rámci osvojené slovní zásoby - vyhledává slovní zásobu ve slovníku, pracuje s výukovými programy na počítači v rámci tematických okruhů 	<ul style="list-style-type: none"> - znalost španělské abecedy - znalost grafické (psané) podoby jazyka - práce se slovníky, online překladači - práce s textem, čtení s pochopením, čtení nahlas
DCJ-9-3-03 rozumí krátkému jednoduchému textu, zejména pokud má k dispozici vizuální oporu, a vyhledá v něm požadovanou informaci	<ul style="list-style-type: none"> - rozumí krátkému jednoduchému textu, zejména pokud má k dispozici vizuální oporu, a vyhledá v něm požadovanou informaci - rozumí hlavní myšlence jednoduchého textu s neznámými slovy, jejichž význam odvozuje na základě vizuální podpory či předem známé skutečnosti - vyhledává neznámou slovní zásobu v online slovníku, je schopen digitálně zpracovávat, uchovávat, zálohovat a sdílet získané informace 	<ul style="list-style-type: none"> - práce s různým typem psaných materiálů (učebnice a pracovní sešity, autentické zahraniční materiály k probíraným tématům, časopisy, knihy, ilustrované příběhy, komiksy) - samostatná četba jednoduchého textu, práce s textem, práce s knihou - čtení s pochopením, kritické čtení - práce s digitální technikou, mediální výchova

PSANÍ		
Očekávané výstupy z RVP ZV	Dílčí výstupy	Učivo
DCJ-9-4-01 vyplní základní údaje o sobě ve formuláři	<ul style="list-style-type: none"> - vyplní jednoduchý formulář, obsahující informace o sobě, doplní informace číselné i nečíselné povahy (např. číslice, slova, slovní spojení), které se týkají jeho osoby, rodiny a kamarádů - pomocí jednoduchých otázek zjistí informace, které následně aplikuje do formuláře 	<ul style="list-style-type: none"> - dotazník, vyplnění formuláře, základní informace o sobě
DCJ-9-4-02 napíše jednoduché texty týkající se jeho samotného, rodiny, školy, volného času a dalších osvojovaných témat	<ul style="list-style-type: none"> - správně gramaticky píše jednoduchý text na osvojená témata - komunikuje prostřednictvím emailu a vhodně na email písemně reaguje 	<ul style="list-style-type: none"> - elektronická komunikace - krátké písemné shrnutí textu - myšlenková mapa, plakát - krátká esej, článek, shrnutí děje oblíbené knihy nebo filmu - dopis
DCJ-9-4-03 stručně reaguje na jednoduché písemné sdělení	<ul style="list-style-type: none"> - správně píše slova v rámci osvojené slovní zásoby a mluvnice, ovládá gramatické kategorie, se kterými se v průběhu výuky setkal 	<ul style="list-style-type: none"> - gramatické jevy: - slovosled oznamovací a tázací věty - tázací příslovce - vyjádření přání – způsobové slovo - členy podstatných jmen, množné číslo podstatných jmen - přivlastňování osobám, přivlastňovací zájmena - časování pravidelných sloves, časování nepravidelných sloves - slovesa - vazby - záporny - vybraná slovesa přítomném čase - předložky se 3. a 4. pádem - minulý čas

Klíčové kompetence

Výchovné a výukové strategie jsou voleny tak, aby v procesu vzdělávání vedly k osvojení klíčových kompetencí žáků:

1. Kompetence k učení

- žák chápe důležitost komunikace ve španělštině pro další studium i praktický život, propojuje probraná témata a jazykové jevy;
- žák posoudí vlastní pokrok a určí překážky či problémy bránící učení, naplánuje si, jakým způsobem by mohl své učení zdokonalit, kriticky zhodnotí výsledky svého učení a diskutuje o nich;
- žák vyhledává a třídí informace a na základě jejich pochopení, propojení a systematizace je efektivně využívá v procesu učení, zaměřuje se na čtení s porozuměním při práci s textem.

2. Kompetence k řešení problémů

- žák řeší jednoduché problémové situace v cizojazyčném prostředí, nemá obavy z komunikace s cizinci,
- pokud žákovi chybí slovní zásoba, učí se opsat svoji myšlenku jinými slovy;
- reaguje ve španělském jazyce na situace z praktického života.

3. Kompetence komunikativní

- žák porozumí jednoduchému písemnému i ústnímu sdělení ve španělském jazyce, formuluje jednoduché myšlenky;
- žák dokáže využít dovedností osvojených ve španělském jazyce k navázání kontaktu;
- žáky vyslechne, nechat domluvit, požádá o zopakování při nepochopení;
- žák předvádí rozhovory v rolích, modelových situacích.

4. Kompetence sociální a personální

- žák spolupracuje ve skupině, podílí se na utváření příjemné atmosféry v týmu, na základě ohleduplnosti a úcty při jednání s druhými lidmi přispívá k upevňování dobrých mezilidských vztahů, v případě potřeby poskytne pomoc nebo o ni požádá.

5. Kompetence občanské

- žák získá představu o zvycích ve španělsky mluvících zemích a porovná je s našimi zvyky, respektuje tradice a kulturní i historické dědictví, seznamuje se s kulturními tradicemi španělsky mluvících zemí;
- žák respektuje názory ostatních a přesvědčení druhých lidí, je schopen vcítit se do situací ostatních;
- žák se chová zodpovědně, chápe základní ekologické souvislosti a environmentální problémy, respektuje požadavky na kvalitní životní prostředí, rozhoduje se v zájmu podpory a ochrany zdravé a trvale udržitelné společnosti.

6. Kompetence pracovní

- žák pracuje se slovníky;
- žák využívá španělský jazyk k získávání informací z různých oblastí;
- žák pracuje podle předem stanovených kritérií, efektivně si organizuje vlastní práci, dodržuje zadání a termíny.

7. Kompetence digitální

- žák ovládá běžně používaná digitální zařízení, aplikace a služby, využívá technologie při učení;
- žák získává informace, vyhledává podklady v cizím jazyce,
- s využitím technologie si žák ulehčuje, zrychluje a zefektivňuje proces učení a vypracování zadaných úloh;
- žák využívá online slovníky, vysvětlení gramatiky na jazykových portálech;
- žák na internetu využívá pro výuku španělského jazyka youtube, zhlíží krátká videa s rodilými mluvčími, poslouchá písničky a videa, čte články týkající se reálií španělsky mluvících zemí atd.;
- žák se vyjádří v rámci projektů, zadaných úkolů za pomoci digitálních prostředků, vytváří a upravuje digitální obsah, kombinuje různé formáty, sdílí data a informace, volí způsoby a prostředky, které odpovídají konkrétní situaci a účelu, chová se v digitálním světě eticky.

7.2 Matematika a její aplikace

7.2.1 Matematika a její aplikace

“Kdyby se dvě miliardy obyvatel Země postavily těsně vedle sebe jako na manifestaci, vešly by se na náměstí dvacet mil široké a dvacet mil dlouhé. Mohli bychom natěsnat lidstvo na nejmenší z ostrůvků v Pacifiku.”

Antoine de Saint Exupéry: Malý princ

Charakteristika předmětu:

Matematika a její aplikace vede žáky k porozumění základním myšlenkovým postupům a pojmům matematiky a jejich vzájemným vztahům. Žáci si postupně osvojují pojmy, algoritmy, terminologii, symboliku a způsoby jejich užití, rozvíjí paměť prostřednictvím numerických výpočtů a osvojují si nezbytné matematické vzorce a získávají tak matematickou gramotnost.

Žáci matematiku zažívají naživo při řešení reálných situací, v problémových úlohách řešených ve skupině, při aktivitách v terénu i ve třídě. Podílejí se na plánování a realizaci projektů spojených s výrobou vybavení školy a zahrady. Klíčová je pro nás názornost, při které používáme různé typy pomůcek, propojujeme matematiku s praktickými činnostmi (hmotnost a objem při pečení, přípravě vánočního punče; délka při měření vzdálenosti v parku) a umožňujeme tak žákům efektivně si osvojit učivo. Finanční gramotnost u žáků podporujeme při nakládání s penězi a seznamujeme je s hodnotou peněz. Žáci se zapojují do plánování rozpočtu akcí propojených s chodem školy, učí se orientovat v zahraničních měnách. Pro náročnější výpočty žáci využívají prostředky výpočetní techniky, kalkulátory, vhodné počítačové softwary a výukové programy.

Organizační rozčlenění předmětu:

V prvním období (1. až 3. ročník) je výuka realizována v blocích ve smíšené třídě a integrována s předměty prvouka, pracovní činnosti a v rámci bloku ILO.

Ve druhém období (4. a 5. ročník) je matematika vyučována v blocích ve smíšené třídě, matematické myšlení žáci dále rozvíjejí v informatice. Získané matematické znalosti žáci uplatňují v projektových dnech, pracovních činnostech a bloku ILO.

Výuka předmětu je na druhém stupni (6. až 9. ročník) realizována v samostatných hodinách nebo ve výukových blocích, ve kterých se učivo integruje s jinými předměty. Probíhá ve věkově smíšené skupině, v rámci tříd i celé školy, díky čemuž je u žáků podporováno vrstevnické učení a spolupráce napříč ročníky.

Ročník	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.
Časová dotace	6	6	5	5	5	5	5	4	4

1. období (1. – 3. ročník)

ČÍSLO A POČETNÍ OPERACE		
Očekávané výstupy z RVP ZV	Díličí výstupy	Učivo
M-3-1-01 používá přirozená čísla k modelování reálných situací, počítá předměty v daném souboru, vytváří soubory s daným počtem prvků	<ul style="list-style-type: none"> - spočítá prvky daného souboru, vytvoří skupiny s daným počtem prvků dle zadání, manipuluje s předměty, využívá názorné pomůcky - ověřuje správnost - používá přirozená čísla k modelování a popisu situací z běžného života, aktivně je využívá 	<ul style="list-style-type: none"> - numerace do 1000 - finanční gramotnost – mince, bankovky, měny, způsoby plateb - grafické znázornění čísla
M-3-1-02 čte, zapisuje a porovnává přirozená čísla do 1 000, užívá a zapisuje vztah rovnosti a nerovnosti	<ul style="list-style-type: none"> - správně zapisuje a čte čísla do 1000 - rozliší sudá a lichá čísla - porovnává čísla, setřídí čísla vzestupně i sestupně, chápe rovnost a nerovnost i v různých významových kontextech (čas, peníze, délka), správně používá znaky rovnosti a nerovnosti, řeší slovní úlohy s porovnáváním čísel 	<ul style="list-style-type: none"> - číselný obor 0–1000 - lichá a sudá čísla - znaménka pro porovnávání
M-3-1-03 užívá lineární uspořádání; zobrazí číslo na číselné ose	<ul style="list-style-type: none"> - správně používá pojmy větší, menší, před, mezi, za, hned před, hned za - využívá číselnou osu k porovnávání čísel, orientuje se na ní, zakreslí na ní číslo, doplní chybějící číslo - vyhledá sudá a lichá čísla 	<ul style="list-style-type: none"> - číselná osa, číselná řada - řád jednotek a desítek

<p>M-3-1-04</p> <p>provádí z paměti jednoduché početní operace s přirozenými čísly</p>	<ul style="list-style-type: none"> - sčítá a odčítá čísla v oboru 0–1000, pamětně sčítá a odčítá bez přechodu přes stovku - sčítá a odčítá písemně trojčiferná čísla - zná algoritmus písemného sčítání a odčítání, provádí odhad a kontrolu svého výpočtu - násobí a dělí z paměti v oboru osvojených násobílek, písemně násobí dvojciferné číslo jednociferným, násobí a dělí čísla 10 a 100 - dělí se zbytkem v oboru malé násobilky i mimo rozsah malé násobilky, určí neúplný podíl a zbytek provádí zkoušky správnosti - používá závorky při výpočtech, aplikuje osvojené pravidlo při řešení příkladů se sloučenými početními operacemi bez závorek a se závorkami - rozkládá čísla na jednotky, desítky a stovky - zaokrouhluje na desítky, stovky - pojmenovává členy a výsledky početních operací – při sčítání, odčítání, násobení, dělení - porovnává části celku, čte jednoduché zápisy zlomků 	<ul style="list-style-type: none"> - sčítání a odčítání - písemné sčítání a odčítání - násobení a dělení čísly 2, 3, 0, 1, 10, 4, 5, 6, 7, 8, 9 - násobení a dělení číslem 100 - písemné násobení - dělení se zbytkem - zkoušky správnosti - početní operace bez závorek a se závorkami - jednotky, desítky, stovky - zaokrouhlování na desítky, stovky - součet, rozdíl, součin, podíl - zlomky – úvodní seznámení
<p>M-3-1-05</p> <p>řeší a tvoří úlohy, ve kterých aplikuje a modeluje osvojené početní operace</p>	<ul style="list-style-type: none"> - řeší a tvoří slovní úlohy na sčítání, odčítání, násobení, dělení a slovní úlohy vedoucí ke vztahu „o x více (méně)“ a „xkrát více (méně)“ - učí se jednoduché řešitelské strategie, vybírá z několika řešení 	<ul style="list-style-type: none"> - práce s textem slovní úlohy - termíny vystihující matematické operace - strategie řešení úloh z běžného života, pokus-omyl, zjednodušování

MATEMATIKA A JEJÍ APLIKACE		
Očekávané výstupy z RVP ZV	Dílčí výstupy	Učivo
M-5-1-01 využívá při pamětném i písemném počítání komutativnost a asociativnost sčítání a násobení	<ul style="list-style-type: none"> - písemně sčítá a odčítá v číselném oboru 0 - 1 000 000 - písemně násobí jednociferným, dvojciferným a trojciferným číslem v číselném oboru 0 - 1 000 000 - písemně dělí jednociferným dělitelem v číselném oboru 0 - 1 000 000 	<ul style="list-style-type: none"> - sčítání a odčítání - násobení a dělení - kombinované početní operace - písemné dělení dvojciferným číslem
M-5-1-02 provádí písemné početní operace v oboru přirozených čísel	<ul style="list-style-type: none"> - písemně dělí dvojciferným dělitelem v oboru 0 - 1 000 000 - aplikuje osvojené pravidlo při řešení příkladů se sloučenými početními operacemi bez závorek a se závorkami 	
M-5-1-03 zaokrouhluje přirozená čísla, provádí odhady a kontroluje výsledky početních operací v oboru přirozených čísel	<ul style="list-style-type: none"> - zaokrouhluje čísla v číselném oboru 0 - 1 000 000 - provádí odhady a kontroluje výsledky početních operací 	<ul style="list-style-type: none"> - zaokrouhlování čísel - odhad výsledku
M-5-1-04 řeší a tvoří úlohy, ve kterých aplikuje osvojené početní operace v celém oboru přirozených čísel	<ul style="list-style-type: none"> - řeší úlohy na téma nakupování, rozlišuje pojmy hotovostní a bezhotovostní platba, půjčka 	<ul style="list-style-type: none"> - slovní úlohy - finanční gramotnost
M-5-1-05 modeluje a určí část celku, používá zápis ve formě zlomku	<ul style="list-style-type: none"> - modeluje a určí část celku - chápe procenta jako vyjádření části celku 	<ul style="list-style-type: none"> - zlomky
M-5-1-06 porovná, sčítá a odčítá zlomky se stejným jmenovatelem v oboru kladných čísel	<ul style="list-style-type: none"> - pozná znak pro označení procenta - používá zápis ve formě zlomku, čte jednoduché zápisy zlomků včetně smíšených čísel 	<ul style="list-style-type: none"> - procenta - části z celku – čtvrt, půl, tři čtvrtě, aplikace na jednotky délky, hmotnosti, objemu
M-5-1-07 přečte zápis desetinného čísla a vyznačí na číselné ose desetinné číslo dané hodnoty	<ul style="list-style-type: none"> - seznamuje se s desetinnými čísly - orientace na číselné ose - porovnává, sčítá a odčítá desetinná čísla 	<ul style="list-style-type: none"> - desetinná čísla - jednotky objemu, hmotnosti zapsané desetinnými čísly
M-5-1-08 porozumí významu znaku „-“ pro zápis celého záporného čísla a toto číslo vyznačí na číselné ose	<ul style="list-style-type: none"> - pozná záporné číslo, porozumí znaku „-“ pro zápis celého záporného čísla a toto číslo vyznačí na číselné ose 	<ul style="list-style-type: none"> - záporná čísla

ZÁVISLOSTI, VZTAHY A PRÁCE S DATY		
Očekávané výstupy z RVP ZV	Školní výstupy	Učivo
M-3-2-01 orientuje se v čase, provádí jednoduché převody jednotek času	<ul style="list-style-type: none"> - čte a určí časové údaje na různých typech hodin, orientuje se v kalendáři, má přehled o týdenních aktivitách - sleduje časové předěly v rámci dne - používá vhodně časové jednotky, provádí mezi nimi jednoduché převody (den, hodina, minuta, sekunda) - využívá údaje o čase při organizaci svého běžného života, výuky, plánuje 	<ul style="list-style-type: none"> - pojmy hodina, den, týden, měsíc, rok - hodiny a určování času – minuty, čtvrt hodiny, půl hodiny, tři čtvrtě hodiny, celá hodina - digitální zápis - rozvrh dne, jízdní řády - časový harmonogram projektu, výukového bloku
M-3-2-02 popisuje jednoduché závislosti z praktického života	<ul style="list-style-type: none"> - pomocí schématu plánuje výukový blok, strukturu skupinové práce v časovém kontextu, celoroční učební plán - pomocí jednoduchých tabulek, grafů a schémat zachycuje výsledky měření (času, teploty, hmotnosti, objemu, délky), provádí odhady, porovnává - porovnává a měří objekty, vzdálenosti, zjišťuje hmotnost vážením, měří objem tekutin, měří teplotu vzduchu, tělesnou teplotu - provádí pozorování, bádá, realizuje praktické činnosti a strukturovaně zapisuje zjištěné údaje - vytvoří si seznam na nákup, naplánuje si kulturní akci, vyhledá program kina aj. 	<ul style="list-style-type: none"> - to do list, schéma činností - tabulky denních aktivit, mapy pokroku - plánování integrovaných bloků, projektových dnů - jednotky délky – m, dm, cm, mm - jednotky hmotnosti – kg, dag, g - jednotky objemu – l, dl - teplota, teploměr, stupeň celsia - evidence sportovních výkonů - pozorování, badatelské činnosti, pracovní činnosti - finanční gramotnost - přehledy kulturních akcí, kin
M-3-2-03 doplňuje tabulky, schémata, posloupnosti čísel	<ul style="list-style-type: none"> - doplní čitelně chybějící údaje do strukturované tabulky podle zadání - orientuje se v jednoduchých schématech, grafech - navrhne jednoduchou tabulku, myšlenkovou mapu k roztřídění a organizaci údajů - používá tabulku jako nástroj organizace dat a efektivitu své práce - čte a sestavuje tabulky násobků, přehledy učiva, mapy pokroku, šablony k vyvození učiva 	<ul style="list-style-type: none"> - tabulky a schémata - práce s údaji, daty - tabulková evidence zadaných údajů - tabulka jako nástroj pro řešení úloh

GEOMETRIE V ROVINĚ A V PROSTORU		
Očekávané výstupy z RVP ZV	Školní výstupy	Učivo
M-3-3-01 rozezná, pojmenuje, vymodeluje a popíše základní rovinné útvary a jednoduchá tělesa; nachází v realitě jejich reprezentaci	<ul style="list-style-type: none"> - rozezná, pojmenuje a načrtne základní rovinné útvary a jednoduchá tělesa, vyhledá je ve svém okolí nebo popíše na příkladech z praxe - učí se správně využívat rýsovací pomůcky a přiměřeným tlakem rýsovat rovinné útvary - orientuje se na těle, v tělesném schématu, v prostoru, správně užívá prostorové pojmy - pomocí různých druhů stavebnic, komponentů, materiálů modeluje rovinné i prostorové útvary, využívá návody, strukturované předlohy, pracuje podle zadání - podle plánu postaví stavbu z krychlí - roztřídí trojúhelníky dle délek stran - určí obvod mnohoúhelníku sečtením délek jeho stran 	<ul style="list-style-type: none"> - rovinné útvary: trojúhelník, kruh, čtverec, obdélník - tělesa: koule, krychle, kvádr, válec, kužel, jehlan - prostorová orientace: před, za, vpravo, vlevo, nahoře, dole - rýsovací pomůcky, pravidla používání - lomená čára, křivá čára, bod, úsečka, přímka, polopřímka, kružnice, vzájemná poloha dvou přímek v rovině - stavby z krychlí a sítě těles - klasifikace trojúhelníků (obecný, rovnostranný, rovnoramenný) - rovinné útvary: mnohoúhelník (čtyřúhelník, pětiúhelník, šestiúhelník) - vrchol, strana, úhlopříčka mnohoúhelníku
M-3-3-02 porovná velikost útvarů, měří a odhaduje délku úsečky	<ul style="list-style-type: none"> - porovná podle velikosti rovinné útvary a tělesa stejného typu - odhaduje a srovnává délky úseček s využitím pomůcek, změří délku úsečky, používá jednotky délky - měří různými druhy měřidel předměty v okolí, vzdálenosti, odhaduje vzdálenost i délku 	<ul style="list-style-type: none"> - pojmy: větší, menší, stejný, nižší, vyšší - práce s měřidly, pravítkem - délka úsečky - poměrování úseček - jednotky délky: milimetr, centimetr, metr, kilometr
M-3-3-03 rozezná a modeluje jednoduché souměrné útvary v rovině	<ul style="list-style-type: none"> - rozezná a modeluje osově souměrné rovinné útvary, uvede konkrétní příklady. 	<ul style="list-style-type: none"> - osově souměrné rovinné útvary, předměty, obrázky - badatelské činnosti

2. období (4. – 5. ročník)

ZÁVISLOSTI, VZTAHY A PRÁCE S DATY		
Očekávané výstupy z RVP ZV	Dílčí výstupy	Učivo
M-5-2-01 vyhledává, sbírá a třídí data	<ul style="list-style-type: none"> - měří rychlost, teplotu, čas - zapisuje data do schématu, diagramu, zná algoritmus výpočtu aritmetického průměru více čísel 	<ul style="list-style-type: none"> - jednotky rychlosti, teploty, času - aritmetický průměr, odhad výsledku
M-5-2-02 čte a sestavuje jednoduché tabulky a diagramy	<ul style="list-style-type: none"> - čte a doplňuje tabulky, schémata, diagramy a posloupnosti čísel - vyhledává, sbírá a třídí data, zapíše je do schématu, diagramu 	<ul style="list-style-type: none"> - diagramy a grafy

GEOMETRIE V ROVINĚ A V PROSTORU		
Očekávané výstupy z RVP ZV	Dílčí výstupy	Učivo
M-5-3-01 narýsuje a znázorní základní rovinné útvary (čtverec, obdélník, trojúhelník a kružnici); užívá jednoduché konstrukce	<ul style="list-style-type: none"> - rozezná, pojmenuje a popíše čtverec a obdélník (sousední, protilehlé strany, úhlopříčky a jejich vlastnosti) - rýsuje čtverec a obdélník - rozezná, pojmenuje a popíše trojúhelník, rozlišuje základní druhy trojúhelníků - rýsuje trojúhelník - pozná vrcholy a strany trojúhelníku - rýsuje pravoúhlý trojúhelník - při znalosti délek stran trojúhelníku určí, zda lze trojúhelník narýsovat - rozezná kružnici a kruh, rozdíly dokáže popsat - rýsuje, pojmenuje a popíše kružnici a kruh včetně středu - rozlišuje průměr a poloměr kružnice a kruhu - provede zápis kružnice a kruhu 	<ul style="list-style-type: none"> - rovina, prostor - bod, přímka, polopřímka, úsečka - úhel - čtyřúhelníky, mnohoúhelníky - čtverec a obdélník - trojúhelníky - kružnice, kruh
M-5-3-02 sčítá a odčítá graficky úsečky; určí délku lomené čáry, obvod mnohoúhelníku sečtením délek jeho stran	<ul style="list-style-type: none"> - porovnává úsečky - určí grafický součet a grafický rozdíl úseček - určí obvod jednoduchého rovinného útvaru (mnohoúhelníku) sečtením délek jeho stran 	<ul style="list-style-type: none"> - bod, přímka, polopřímka, úsečka
M-5-3-03 sestrojí rovnoběžky a kolmice	<ul style="list-style-type: none"> - sestrojí střed úsečky a kolmici pomocí kružítka - rýsuje čtverec a obdélník 	<ul style="list-style-type: none"> - rovnoběžky, kolmice - čtverec, obdélník – vlastnosti a rýsování
M-5-3-04 určí obsah obrazce pomocí čtvercové sítě a užívá základní jednotky obsahu	<ul style="list-style-type: none"> - určí obsah jednoduchého rovinného útvaru (mnohoúhelníku) zakresleného ve čtvercové síti - určí obsah čtverce a obdélníku vynásobením jeho dvou sousedních stran 	<ul style="list-style-type: none"> - obsah mnohoúhelníku ve čtvercové síti - čtverec a obdélník – obvod a obsah
M-5-3-05 rozpozná a znázorní ve čtvercové síti jednoduché osově souměrné útvary a určí osu souměrnosti útvaru překládáním papíru	<ul style="list-style-type: none"> - rozezná osově souměrné obrazce, modeluje osově souměrné útvary - rozpozná a ve čtvercové síti znázorní jednoduché osově souměrné útvary a určí osu souměrnosti 	<ul style="list-style-type: none"> - osová souměrnost – osa souměrnosti - konstrukce osově souměrných útvarů

NESTANDARDNÍ APLIKAČNÍ ÚLOHY A PROBLÉMY		
Očekávané výstupy z RVP ZV	Dílčí výstupy	Učivo
M-5-4-01 řeší jednoduché praktické slovní úlohy a problémy, jejichž řešení je do značné míry nezávislé na obvyklých postupech a algoritmech školské matematiky	<ul style="list-style-type: none"> - čte údaje z náčrtků, konstrukcí a zápisů úloh a tyto údaje dále využívá k potřebným výpočtům - využívá již získané vědomosti o obvodu a obsahu mnohoúhelníku, čtyřúhelníku a trojúhelníku k řešení úloh 	<ul style="list-style-type: none"> - slovní úlohy - hlavolamy, rébusy, šifry - číselné a obrázkové řady - magické čtverce - finanční gramotnost - římské číslice - badatelské činnosti v terénu - rovnice a nerovnice - soustava rovnic

3. období (6. – 7. ročník)

ČÍSLO A PROMĚNNÁ		
Očekávané výstupy z RVP ZV	Dílčí výstupy	Učivo
M-9-1-01 provádí početní operace v oboru celých čísel	<ul style="list-style-type: none"> - sčítá, odčítá, násobí a dělí celá čísla z paměti i písemně - znázorňuje rovnost a nerovnost u zlomků, zlomky sčítá a odečítá - čte a zapisuje desetinná čísla, zobrazí desetinné číslo na číselné ose - sčítá, odčítá, násobí a dělí desetinná čísla z paměti i písemně - rozlišuje kladná a záporná čísla, zobrazuje je na číselné ose - chápe pojem číslo opačné, určuje absolutní hodnotu celých čísel 	<ul style="list-style-type: none"> - přirozená čísla – číslo, číslice, číselné řady - rozvinutý zápis čísla v desítkové soustavě - číselná osa - porovnávání a zaokrouhlování přirozených čísel - pamětné a písemné sčítání a odčítání přirozených čísel - vlastnosti sčítání a odčítání, pořadí operací - násobení a dělení přirozených čísel
M-9-1-02 zaokrouhluje a provádí odhady s danou přesností, účelně využívá kalkulačtor	<ul style="list-style-type: none"> - zaokrouhluje a porovnává desetinná čísla - pracuje s časovou osou 	<ul style="list-style-type: none"> - počítání s kulatými a hranatými závorkami - zlomky – zápis, sčítání a odčítání zlomků se stejným jmenovatelem - římská čísla - Desetinná čísla - zápis desetinných čísel - desetinné zlomky a desetinná čísla - rozvinutý zápis čísla v desítkové soustavě - porovnávání desetinných čísel, zobrazení na číselné ose - zaokrouhlování desetinných čísel s danou přesností - sčítání a odčítání desetinných čísel z paměti a písemně

		<ul style="list-style-type: none"> - násobení a dělení desetinných čísel 10, 100, 1000, ... - převody jednotek délky, obsahu, objemu a hmotnosti - násobení a dělení desetinného čísla přirozeným číslem - násobení a dělení desetinného čísla desetinným číslem - výpočty pomocí kalkulatoru - slovní úlohy
M-9-1-03 modeluje a řeší situace s využitím dělitelnosti v oboru přirozených čísel	<ul style="list-style-type: none"> - zná znaky dělitelnosti a rozumí pojmem násobek a dělitel - rozpozná prvočísla a čísla složená, čísla složená rozkládá na součin prvočísel - určí z paměti nebo písemně nejmenší společný násobek a největšího společného dělitele dvou a více čísel 	<ul style="list-style-type: none"> - prvočíslo - číslo složené - násobek, dělitel, největší společný dělitel, nejmenší společný násobek - dělitelnost, kritéria dělitelnosti 4, - dělitelnost 7,11, - soudělná a nesoudělná čísla - největší společný dělitel a nejmenší společný násobek
M-9-1-04 užívá různé způsoby kvantitativního vyjádření vztahu celek–část (přirozeným číslem, poměrem, zlomkem, desetinným číslem, procentem)	<ul style="list-style-type: none"> - převádí zlomky na desetinná čísla a naopak - vysvětlí pojem zlomek, číselník a jmenovatel a smíšené číslo; správně zlomek zapisuje, modeluje zlomek i celek a znázorní zlomek (včetně zlomků záporných) na číselné ose - zlomky porovnává, uspořádá podle velikosti, popřípadě rozhoduje o jejich rovnosti - vysvětlí pojem procento, základ, procentová část; správně pojmy užívá 	<ul style="list-style-type: none"> - desetinná čísla, zlomky, číselná osa, čísla navzájem opačná, obsahy, převrácené číslo, smíšené číslo - krácení a rozšiřování zlomků
M-9-1-05 řeší modelováním a výpočtem situace vyjádřené poměrem; pracuje s měřítky map a plánů	<ul style="list-style-type: none"> - zvětší či zmenší číslo v daném poměru - využívá znalosti přímé a nepřímé úměrnosti v matematických úlohách (trojčlenka) 	<ul style="list-style-type: none"> - měřítko, úměra, trojčlenka - poměr - přímá a nepřímá úměrnost
M-9-1-06 řeší aplikační úlohy na procenta (i pro případ, že procentová část je větší než celek)	<ul style="list-style-type: none"> - vypočte počet procent, základ a procentovou část - vyjadřuje počet procent zlomkem či desetinným číslem 	<ul style="list-style-type: none"> - procento, promile, základ, procentová část, počet procent

ZÁVISLOSTI, VZTAHY A PRÁCE S DATY		
Očekávané výstupy z RVP ZV	Dílčí výstupy	Učivo
M-9-2-01 vyhledává, vyhodnocuje a zpracovává data	<ul style="list-style-type: none"> - získává data z prezentací, tabulek a grafů - sestavuje a čte různé diagramy a grafy, v nichž jsou jednotlivé položky vyjádřeny v procentech - vysvětlí pojem aritmetický průměr, modus, medián - vyčte z grafu informace (např. nejmenší a největší, růst, pokles) 	<ul style="list-style-type: none"> - práce s daty – data v tabulce - šifrování - sloupcový graf, histogram - množiny - aritmetický průměr, modus, medián
M-9-2-02 porovnává soubory dat	<ul style="list-style-type: none"> - porovnává a třídí data podle důležitosti - vyhledává data v literatuře, denním tisku a na internetu 	<ul style="list-style-type: none"> - tabulky, diagramy, porovnávání souborů, vyhledávání dat, aritmetický průměr
M-9-2-03 určuje vztah přímé anebo nepřímé úměrnosti	<ul style="list-style-type: none"> - rozhodne o závislosti dvou veličin, zda se jedná o přímou, nepřímou úměrnost a запиše vztah tabulkou, rovnicí, grafem 	<ul style="list-style-type: none"> - přímá a nepřímá úměrnost - graf přímé a nepřímé úměrnosti
M-9-2-04 vyjádří funkční vztah tabulkou, rovnicí, grafem	<ul style="list-style-type: none"> - запиše vztah přímé a nepřímé úměrnosti tabulkou, rovnicí, grafem 	<ul style="list-style-type: none"> - pravouhlá soustava souřadnic; tabulka, graf, předpis
M-9-2-05 matematizuje jednoduché reálné situace s využitím funkčních vztahů	<ul style="list-style-type: none"> - vytváří slovní úlohy s využitím získaných dat - vysvětlí pojmy související s financemi, užívá znalostí k sestavování úloh ze života 	<ul style="list-style-type: none"> - příklady závislostí z praktického života - základy finanční matematiky

GEOMETRIE V ROVINĚ A V PROSTORU		
Očekávané výstupy z RVP ZV	Dílčí výstupy	Učivo
M-9-3-01 zdůvodňuje a využívá polohové a metrické vlastnosti základních rovinných útvarů při řešení úloh a jednoduchých praktických problémů; využívá potřebnou matematickou symboliku	<ul style="list-style-type: none"> - načrtne rovinný útvar podle slovního zadání - ověří, zda výsledný útvar odpovídá zadání - provede jednoduché konstrukce (např. osa úsečky, čtverec se zadanou stranou, trojúhelník se zadanými stranami, úhel dané velikosti, rovnoběžka a kolmice daným bodem) - chápe a vysvětlí rozdíl mezi kruhem a kružnicí - rozhodne o vzájemné poloze bodu, přímky a kružnice vzhledem k jiné kružnici – graficky, početně - zná a užívá číslo π, využívá matematickou symboliku 	<ul style="list-style-type: none"> - přímka, polopřímka, úsečka, trojúhelník, kružnice, kruh - osa úsečky - úhel - kolmice - rovnoběžky - vzájemná poloha přímky a kružnice, dvou kružnic

<p>M-9-3-02</p> <p>charakterizuje a třídí základní rovinné útvary</p>	<ul style="list-style-type: none"> - charakterizuje podle znaků rovinné útvary, třídí rovinné útvary - vysvětlí a využívá matematický vztah mezi stranami pravoúhlého trojúhelníku - vysvětlí pojem čtyřúhelník, rovnoběžník a lichoběžník; pozná a popíše vlastnosti čtverce, obdélníku, kosočtverce, kosodélníku, lichoběžníku 	<ul style="list-style-type: none"> - čtverec - trojúhelník - čtyřúhelník - pravidelný mnohoúhelník
<p>M-9-3-03</p> <p>určuje velikost úhlu měřením a výpočtem</p>	<ul style="list-style-type: none"> - vysvětlí pojem úhel a jednotlivé úhly pojmenovává (ostrý, tupý, pravý, přímý, vrcholový, vedlejší), úhel rýsuje, přenáší a měří - určuje velikost úhlu pomocí úhloměru - provádí početní operace s velikostmi úhlů (sčítá a odčítá úhly, určí násobek úhlu bez převodu stupňů a minut) - využívá při výpočtech součte vnitřních úhlů v trojúhelníku 	<ul style="list-style-type: none"> - úhel – pojem, rýsování, přenášení a měření úhlu; osa úhlu - vlastnosti mnohoúhelníků
<p>M-9-3-04</p> <p>odhaduje a vypočítá obsah a obvod základních rovinných útvarů</p>	<ul style="list-style-type: none"> - vypočítá obvod čtverce, obdélníku a trojúhelníku, vypočítá obsah čtverce, obdélníku a trojúhelníku - vypočítá obvod a obsah rovnoběžníku a lichoběžníku, převádí jednotky - vypočítá obvod a obsah kruhu 	<ul style="list-style-type: none"> - obsah a obvod geometrických rovinných útvarů
<p>M-9-3-06</p> <p>načrtne a sestrojí rovinné útvary</p>	<ul style="list-style-type: none"> - sestrojí trojúhelník a jeho náležitosti, sestrojí mnohoúhelníky, tečnu ke kružnici - provádí konstrukce s využitím znalostí o vlastnostech trojúhelníku a čtyřúhelníku a množin bodů dané vlastnosti (kružnice, kruh) 	<ul style="list-style-type: none"> - přímka, úsečka, trojúhelník, kružnice, kruh, čtyřúhelník, mnohoúhelník - konstrukční úlohy - trojúhelníková nerovnost
<p>M-9-3-07</p> <p>užívá k argumentaci a při výpočtech věty o shodnosti a podobnosti trojúhelníků</p>	<ul style="list-style-type: none"> - vyhledá z nabídky trojúhelníků dvojice shodných trojúhelníků - vyhledá z nabídky trojúhelníků dvojice podobných trojúhelníků 	<ul style="list-style-type: none"> - trojúhelník - shodnost a podobnost trojúhelníků
<p>M-9-3-08</p> <p>načrtne a sestrojí obraz rovinného útvaru ve středové a osové souměrnosti, určí osově a středově souměrný útvar</p>	<ul style="list-style-type: none"> - vysvětlí pojem osová souměrnost, určuje osově souměrné rovinné útvary a tělesa - rozhodne, da je útvar osově souměrný, určí osy souměrnosti rovinného útvaru, rozhodne, zda je útvar středově souměrný, určí střed souměrnosti - načrtne a sestrojí obraz rovinného útvaru ve středové souměrnosti – bodu, úsečky, trojúhelníku 	<ul style="list-style-type: none"> - středová, osová souměrnost

M-9-3-09 určuje a charakterizuje základní prostorové útvary (tělesa), analyzuje jejich vlastnosti	<ul style="list-style-type: none"> - pojmenovává a charakterizuje určená geometrická tělesa, rozpozná mnohostěny, používá pojmy podstava, hrana, stěna, vrchol, tělesová a stěnová úhlopříčka - pozná a načrtne kolmé hranoly s podstavou pravidelného n-úhelníku - pozná a popíše válec a uvádí příklady předmětů ve tvaru válce 	<ul style="list-style-type: none"> - kvádr, hranol, válec
M-9-3-10 odhaduje a vypočítá objem a povrch těles	<ul style="list-style-type: none"> - odhaduje a vypočítá objem a povrch krychle a kvádrů, hranolu a válce - používá jednotky objemu 	<ul style="list-style-type: none"> - objem a povrch těles, jednotky objemu - vypočítá povrch a objem hranolu, válce
M-9-3-11 načrtne a sestrojí síť základních těles	<ul style="list-style-type: none"> - sestrojí síť krychle a kvádrů - načrtne hranol a válec a sestrojí jeho síť, vyrobí model hranolu a válce 	<ul style="list-style-type: none"> - síť krychle, kvádrů, hranolů, válce
M-9-3-12 načrtne a sestrojí obraz jednoduchých těles v rovině	<ul style="list-style-type: none"> - načrtne a sestrojí obraz krychle a kvádrů 	<ul style="list-style-type: none"> - obraz krychle a kvádrů
M-9-3-13 analyzuje a řeší aplikační geometrické úlohy s využitím osvojeného matematického aparátu	<ul style="list-style-type: none"> - řeší kombinované slovní úlohy - rozpozná, z jakých základních těles je zobrazené těleso složeno 	<ul style="list-style-type: none"> - komplexní řešení problémových úloh

NESTANDATRNÍ APLIKAČNÍ ÚLOHY A PROBLÉMY		
Očekávané výstupy z RVP ZV	Dílčí výstupy	Učivo
M-9-4-01 užívá logickou úvahu a kombinační úsudek při řešení úloh a problémů a nalézá různá řešení předkládaných nebo zkoumaných situací	<ul style="list-style-type: none"> - řeší praktické úlohy a problémy vyžadující logickou úvahu, kombinační úsudek, úlohy s větším množstvím dat, úlohy s více řešeními 	<ul style="list-style-type: none"> - logické hry, problémy z praktického života - číselné a logické řady, obrázkové analogie
M-9-4-02 řeší úlohy na prostorovou představivost, aplikuje a kombinuje poznatky a dovednosti z různých tematických a vzdělávacích oblastí	<ul style="list-style-type: none"> - řeší úlohy rozvíjející prostorovou představivost 	<ul style="list-style-type: none"> - dimenze, úlohy na prostorovou představivost - netradiční geometrické úlohy

3. období (8. – 9. ročník)

ČÍSLO A PROMĚNNÁ		
Očekávané výstupy z RVP ZV	Dílčí výstupy	Učivo
M-9-1-01 provádí početní operace v oboru celých a racionálních čísel; užívá ve výpočtech druhou mocninu a odmocninu	<ul style="list-style-type: none"> - používá pojmy základ mocniny, mocnitel, mocnina - určí hodnotu druhé mocniny kladného a záporného čísla - vyznačí na číselné ose racionální číslo a číslo k němu opačné - z paměti určí druhé mocniny přirozených čísel 1 až 10 a využívá je při výpočtech (i ke stanovení odpovídajících druhých odmocnin) - chápe vztah mezi mocninou a odmocninou - určí z paměti hodnotu druhé - přečte číslo zapsané rozvinutým zápisem pomocí mocnin deseti - určí správně znaménko mocniny se záporným základem v závislosti na sudém nebo lichém mocniteli 	<ul style="list-style-type: none"> - mocniny a odmocniny - druhá mocnina a odmocnina racionálních čísel - umocňování a odmocňování součinu - umocnění a odmocnění pomocí tabulek a kalkulatoru - Pythagorova věta - třetí mocnina a odmocnina - mocniny se záporným základem - mocniny s přirozeným mocnitelem - vztahy pro umocnění součinu, podílu, mocniny - součin a podíl mocniny se stejným základem - zápis čísel v desítkové soustavě pomocí mocnin deseti - umocnění a odmocnění pomocí tabulek a kalkulatoru
M-9-1-02 zaokrouhluje a provádí odhady s danou přesností, účelně využívá kalkulator		
M-9-1-05 řeší modelováním a výpočtem situace vyjádřené poměrem; pracuje s měřítky map a plánů	<ul style="list-style-type: none"> - zvětší či zmenší číslo v daném poměru - využívá znalosti přímé a nepřímé úměrnosti v matematických úlohách (trojčlenka) 	<ul style="list-style-type: none"> - měřítko, úměra, trojčlenka - poměr - přímá a nepřímá úměrnost
M-9-1-06 řeší aplikační úlohy na procenta (i pro případ, že procentová část je větší než celek)	<ul style="list-style-type: none"> - vysvětlí pojmy úrok, úroková míra, jistina a tyto pojmy aplikuje při výpočtech jednoduchého úrokování 	<ul style="list-style-type: none"> - jednoduché úrokování, úrok, úroková míra
M-9-1-07 matematizuje jednoduché reálné situace s využitím proměnných; určí hodnotu výrazu, sčítá a násobí mnohočleny, provádí rozklad mnohočlenu na součin pomocí vzorců a vytýkáním	<ul style="list-style-type: none"> - rozhodne o rovnosti výrazů - vysvětlí pojem číselný výraz a výraz s proměnnou; určí hodnotu číselného výrazu s využitím osvojeného matematického aparátu a zapíše slovní zadání pomocí výrazu s proměnnou - rozlišuje jednočleny a mnohočleny, rozkládá mnohočleny na součin, sčítá, odčítá a násobí mnohočleny - rozloží výraz na součin vytýkáním nebo pomocí vzorců $(a+b)^2$, $(ab)^2$, a^2b^2 - určí mocniny s přirozeným mocnitelem a provádí s nimi početní operace - užívá vzorce $(a \pm b)^2$; a^2b^2 	<ul style="list-style-type: none"> - výrazy, rovnost výrazů, úprava výrazů - rovnice, vyjádření rovnice ze vztahu - práce s parametrem - lomené výrazy

M-9-1-08 formuluje a řeší reálnou situaci pomocí rovnic a jejich soustav	<ul style="list-style-type: none"> - řeší pomocí ekvivalentních úprav lineární rovnice o jedné neznámé, o správnosti výpočtů rovnice se přesvědčí zkouškou 	<ul style="list-style-type: none"> - rovnice, nerovnice - lineární rovnice
M-9-1-09 analyzuje a řeší jednoduché problémy, modeluje konkrétní situace, v nichž využívá matematický aparát v oboru celých a racionálních čísel	<ul style="list-style-type: none"> - řeší slovní úlohy s využitím matematických operací s desetinnými čísly, celými čísly s využitím znalosti znaků dělitelnosti, - s využitím znalosti o poměru a přímé a nepřímé úměrnosti - řeší slovní úlohy s geometrickou tematikou - řeší slovní úlohy pomocí početních operací racionálních a celých čísel, lomených výrazů a lomených výrazů 	<ul style="list-style-type: none"> - sčítání zlomků, záporná čísla, číselná osa, opačná čísla, absolutní hodnota čísla - racionální, celá čísla, lomené výrazy

ZÁVISLOSTI, VZTAHY A PRÁCE S DATY		
Očekávané výstupy z RVP ZV	Dílčí výstupy	Učivo
M-9-2-01 vyhledává, vyhodnocuje a zpracovává data	<ul style="list-style-type: none"> - vyhledá potřebné údaje v tabulce, diagramu a grafu, vyjádří vztahy mezi uvedenými údaji v tabulce, diagramu a grafu (četnost, aritmetický průměr, nejmenší a největší hodnota) 	<ul style="list-style-type: none"> - základy statistiky - závislosti a data - sběr dat - absolutní a relativní četnost znaku
M-9-2-02 porovná soubory dat	<ul style="list-style-type: none"> - převádí údaje z textu do tabulky, diagramu a grafu a naopak - porovná kvantitativní vztahy, které jsou uvedeny v různých tabulkách nebo v tabulce a diagramu - vytvoří tabulku pro přímou a nepřímou úměrnost na základě textu úlohy 	<ul style="list-style-type: none"> - zápis do tabulky, zakreslení do schématu - příklady závislostí z praktického života a jejich vlastnosti, náčrtky, schémata, - diagramy, grafy, tabulky; četnost znaku, aritmetický průměr
M-9-2-03 určuje vztah přímé anebo nepřímé úměrnosti	<ul style="list-style-type: none"> - rozliší přímou a nepřímou úměrnost z textu úlohy - pozná funkční závislost z textu úlohy, z tabulky, z grafu a z rovnice 	<ul style="list-style-type: none"> - hospodaření domácnosti: rozpočet domácnosti - základní pojmy statistiky, aplikace v praxi - funkce
M-9-2-04 vyjádří funkční vztah tabulkou, rovnicí, grafem	<ul style="list-style-type: none"> - přiřadí funkční vztah vyjádřený tabulkou k příslušnému grafu a naopak - vybere odpovídající funkční vztah, který popisuje jednoduchou reálnou situaci 	<ul style="list-style-type: none"> - pravouhlá soustava souřadnic - závisle a nezávisle proměnná - definiční obor a obor hodnot - interval - funkce rostoucí, klesající, konstantní
M-9-2-05 matematizuje jednoduché reálné situace s využitím funkčních vztahů	<ul style="list-style-type: none"> - využívá při analýze praktické úlohy náčrtky, schémata, modely 	<ul style="list-style-type: none"> - lineární funkce - přímá úměrnost - kvadratická funkce - nepřímá úměrnost

GEOMETRIE V ROVINĚ A V PROSTORU		
Očekávané výstupy z RVP ZV	Dílčí výstupy	Učivo
M-9-3-01 zdůvodňuje a využívá polohové a metrické vlastnosti základních rovinných útvarů při řešení úloh a jednoduchých praktických problémů; využívá potřebnou matematickou symboliku	<ul style="list-style-type: none"> - chápe a vysvětlí rozdíl mezi kruhem a kružnicí - rozhodne o vzájemné poloze bodu, přímky a kružnice vzhledem k jiné kružnici – graficky, početně - zná a užívá číslo π - vysvětlí a využívá matematický vztah mezi stranami pravoúhlého trojúhelníku - vysvětlí pojem čtyřúhelník, rovnoběžník a lichoběžník; pozná a popíše vlastnosti čtverce, obdélníku, kosočtverce, kosodélníku, lichoběžníku 	<ul style="list-style-type: none"> - přímka, polopřímka, úsečka, trojúhelník, kružnice, kruh, Pythagorova věta - vzájemná poloha přímky a kružnice, dvou kružnic - čtyřúhelníky
M-9-3-02 charakterizuje a třídí základní rovinné útvary	<ul style="list-style-type: none"> - charakterizuje podle znaků rovinné útvary - třídí rovinné útvary 	<ul style="list-style-type: none"> - čtyřúhelník, pravidelný mnohoúhelník
M-9-3-03 určuje velikost úhlu měřením a výpočtem	<ul style="list-style-type: none"> - vysvětlí pojem úhel a jednotlivé úhly pojmenovává (ostrý, tupý, pravý, přímý, vrcholový, vedlejší), úhel rýsuje, přenáší a měří - provádí početní operace s velikostmi úhlů 	<ul style="list-style-type: none"> - úhel – pojem, rýsování, přenášení a měření úhlu; osa úhlu - vlastnosti mnohoúhelníků
M-9-3-04 odhaduje a vypočítá obsah a obvod základních rovinných útvarů	<ul style="list-style-type: none"> - vypočítá obvod čtverce, obdélníku a trojúhelníku - vypočítá obsah čtverce, obdélníku a trojúhelníku - vypočítá obvod a obsah rovnoběžníku a lichoběžníku, převádí jednotky - vypočítá obvod a obsah kruhu, vypočítá délku oblouku, obsah kruhové výseče 	<ul style="list-style-type: none"> - obsah a obvod geometrických rovinných útvarů - kružnice, Thaletova kružnice, kruh
M-9-3-05 využívá pojem množina všech bodů dané vlastnosti k charakteristice útvaru a k řešení polohových a nepolohových konstrukčních úloh	<ul style="list-style-type: none"> - vysvětlí pojmy trojúhelník, střední příčka a výšky, těžnice, kružnice trojúhelníku vepsaná a opsaná 	<ul style="list-style-type: none"> - množiny všech bodů dané vlastnosti – osa úsečky, osa úhlu, Thaletova kružnice
M-9-3-09 určuje a charakterizuje základní prostorové útvary (tělesa), analyzuje jejich vlastnosti	<ul style="list-style-type: none"> - pozná a popíše válec a uvádí příklady předmětů ve tvaru válce - pozná a popíše jehlan, kužel, kouli a uvádí příklady předmětů v tomto tvaru 	<ul style="list-style-type: none"> - jehlan, kužel, válec, koule
M-9-3-10 odhaduje a vypočítá objem a povrch těles	<ul style="list-style-type: none"> - vypočítá povrch a objem hranolu, válce, jehlanu, kužele, koule 	<ul style="list-style-type: none"> - objem a povrch těles, jednotky objemu - vypočítá povrch a objem jehlanu, kužele, koule

M-9-3-11 načrtne a sestrojí sítě základních těles	- načrtne jehlan, kužel, koule a rozpozná jejich síť	- síť jehlanu, kužele, koule
M-9-3-13 analyzuje a řeší aplikační geometrické úlohy s využitím osvojeného matematického aparátu	- řeší kombinované slovní úlohy	- komplexní řešení problémových úloh

NESTANDATRNÍ APLIKAČNÍ ÚLOHY A PROBLÉMY

Očekávané výstupy z RVP ZV	Dílčí výstupy	Učivo
M-9-4-01 užívá logickou úvahu a kombinační úsudek při řešení úloh a problémů a nalézá různá řešení předkládaných nebo zkoumaných situací	- řeší praktické úlohy a problémy vyžadující logickou úvahu, kombinační úsudek, úlohy s větším množstvím dat, úlohy s více řešeními	- logické hry, problémy z praktického života - číselné a logické řady, obrázkové analogie
M-9-4-02 řeší úlohy na prostorovou představivost, aplikuje a kombinuje poznatky a dovednosti z různých tematických a vzdělávacích oblastí	- řeší úlohy rozvíjející prostorovou představivost - určí reálnou podobu jednoduchého trojrozměrného útvaru z jeho obrazu v rovině - využívá představu o podobě trojrozměrného útvaru při řešení jednoduchých úloh z běžného života	- dimenze, úlohy na prostorovou představivost - netradiční geometrické úlohy

Klíčové kompetence

Výchovné a výukové strategie jsou voleny tak, aby v procesu vzdělávání vedly k osvojení klíčových kompetencí žáků:

1. Kompetence k učení

- žák využívá matematických poznatků a dovedností v praktických činnostech – odhady, měření a porovnávání velikostí a vzdáleností, orientace;
- žák rozvíjí paměť prostřednictvím numerických výpočtů a osvojování si nezbytných matematických vzorců a algoritmů, kombinatorické, logické a abstraktní myšlení osvojováním si základních matematických pojmů a vztahů.

2. Kompetence k řešení problémů

- žák vnímá nejrůznější problémové situace ve škole i mimo ni, rozpozná a pochopí problém, přemýšlí o jeho příčinách, promyslí a naplánuje způsob řešení problému a využívá k tomu vlastního úsudku a zkušeností;
- žák samostatně řeší problémy, volí vhodné způsoby řešení, užívá logické, matematické a empirické postupy, provádí rozbor problému a plánu řešení, odhadování výsledků, volí správný postup k vyřešení problému a vyhodnocuje správnosti výsledku.

3. Kompetence komunikativní

- žák formuluje a vyjadřuje své myšlenky a názory v logickém sledu, vyjadřuje se výstižně, souvisle a kultivovaně v písemném i ústním projevu;
- žák se vyjadřuje přesně a stručně užíváním matematického jazyka včetně jeho symboliky;
- žák naslouchá promluvám druhých lidí, porozumí jim, vhodně na ně reaguje, účinně se zapojuje do diskuse, obhajuje svůj názor a vhodně argumentuje.

4. Kompetence sociální a personální

- žák spolupracuje ve skupině, podílí se na utváření příjemné atmosféry v týmu, na základě ohleduplnosti a úcty při jednání s druhými lidmi přispívá k upevňování dobrých mezilidských vztahů, v případě potřeby poskytne pomoc nebo o ni požádá;
- žák diskutuje ve skupině, chápe potřebu efektivně spolupracovat s druhými při řešení daného úkolu, oceňuje zkušenosti druhých lidí, respektuje různá hlediska a čerpá poučení z toho, co si druzí lidé myslí, říkají a dělají;
- žák si vytváří pozitivní představu o sobě samém, která podporuje jeho sebedůvěru a samostatný rozvoj; ovládá a řídí svoje jednání a chování tak, aby dosáhl pocitu sebeuspokojení a sebeúcty.

5. Kompetence občanské

- žák dle svých doposud nabytých znalostí respektuje přesvědčení druhých lidí, váží si jejich vnitřních hodnot, je schopen vcítit se do situací ostatních lidí, odmítá útlak a hrubé zacházení, uvědomuje si povinnost postavit se proti fyzickému i psychickému násilí;

- žák chápe základní principy, na nichž spočívají zákony a společenské normy, je si vědom svých práv a povinností ve škole i mimo školu, respektuje pravidla.

6. Kompetence pracovní

- žák používá bezpečně a účinně materiály, nástroje a vybavení, dodržuje vymezená pravidla, plní povinnosti a závazky, adaptuje se na změněné nebo nové pracovní podmínky;
- žák využívá znalosti a zkušenosti získané v jednotlivých vzdělávacích oblastech v zájmu vlastního rozvoje i své přípravy na budoucnost, činí podložená rozhodnutí o dalším vzdělávání a profesním zaměření;
- žák se v rámci svých možností orientuje v základních aktivitách potřebných k uskutečnění podnikatelského záměru, chápe podstatu, cíl a riziko podnikání, rozvíjí své podnikatelské myšlení.

7. Kompetence digitální

- žák na odpovídající úrovni ovládá běžně používaná digitální zařízení, aplikace a služby; využívá je při učení i při zapojení do života školy a do společnosti;
- žák využívá digitální technologie, aby si usnadnil práci, zautomatizoval rutinní činnosti, zefektivnil či zjednodušil své pracovní postupy a zkvalitnil výsledky své práce;
- žák chápe význam digitálních technologií pro lidskou společnost, seznamuje se s novými technologiemi, kriticky hodnotí jejich přínosy a reflektuje rizika jejich využívání;
- žák je obeznámen s bezpečnostními riziky digitálních technologií, předchází situacím ohrožujícím bezpečnost zařízení i dat, situacím s negativním dopadem na jeho tělesné a duševní zdraví i zdraví ostatních.

7.3 Informatika

7.3.1 Informatika

„Lidský duch musí zvítězit nad technologií.“

Albert Einstein

Charakteristika vyučovacího předmětu:

Předmět Informatika dává prostor všem žákům porozumět tomu, jak funguje počítač a informační systémy. Zabývá se automatizací, programováním, optimalizací činností, reprezentací dat v počítači, kódováním a modely popisujícími reálnou situaci nebo problém. Dává prostor pro praktické aktivní činnosti a tvořivé učení se objevováním, spoluprací, řešením problémů, projektovou činností. Pomáhá porozumět světu kolem nich, jehož nedílnou součástí digitální technologie jsou.

Při výuce se zaměřujeme na rozvíjení žákovského informatického myšlení s jeho složkami abstrakce, algoritmizace a dalšími. Praktickou činností s tvorbou jednotlivých typů dat a s aplikacemi vnímáme jako prostředek k získání zkušeností k tomu, aby žák mohl poznávat, jak počítač funguje, jak reprezentuje data různého typu, jak pracují informační systémy a jaké problémy informatika řeší.

Základní škola Liška se podílí na testování pilotního programu pro školy s názvem Kurikulum umělé inteligence pro ZŠ a SŠ AI v informatice na 1. stupni — roboti Ju a Pí. Cílem je naučit žáky chápat AI, její využití k usnadnění činností v běžném životě a přínos této technologie pro jednotlivce a společnost. Na základě porozumění rozdílů mezi vnímáním lidí (smysly) a strojů (senzory) učíme žáky chápat AI jako nástroj a neutvářet si k AI osobní vazby.

Organizační rozčlenění předmětu:

Výuka předmětu je na 1. stupni realizována ve 4. a 5. ročníku v časové dotaci jedné hodiny týdně. Probíhá v počítačové učebně nebo v běžné učebně s adekvátním vybavením, převážně na počítačích či notebookech s myší, s přenosnými notebooky a připojením k internetu. Dbáme na rozvíjení digitální gramotnosti napříč všemi předměty.

V řadě činností preferujeme práci žáků ve dvojicích u jednoho počítače, aby docházelo k diskusi nad probíranými tématy, výměně znalostí a zkušeností a vzájemné spolupráci. Žáci v rámci některých aktivit a činností pracují ve věkově smíšené skupině a uplatňují tak vrstevnické učení. Výuka je orientována činnostně a umožňuje žákům objevovat, experimentovat, ověřovat stanovené hypotézy, řešit problémy praktickým způsobem a konstruovat tak své poznání.

Výuku Informatiky integrujeme na druhém stupni s ostatními vzdělávacími předměty, naplňujeme jejich dílčí výstupy a propojujeme s průřezovými tématy. Součástí předmětu je výuka robotiky, AI a psaní všemi deseti.

Ročník	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.
Časová dotace	-	-	-	1	1	1	1	1	1

2. období (4. – 5. ročník)

DATA, INFORMACE A MODELOVÁNÍ		
Očekávané výstupy z RVP ZV	Dílčí výstupy	Učivo
I-5-1-01 uvede příklady dat, která ho obklopují a která mu mohou pomoci lépe se rozhodnout, vyslovuje odpovědi na základě dat	<ul style="list-style-type: none"> - pracuje s texty, obrázky a tabulkami v učebních materiálech - doplní posloupnost prvků 	<ul style="list-style-type: none"> - data, druhy dat - kritéria kontroly dat
I-5-1-02 popíše konkrétní situaci, určí, co k ní již ví, a znázorní ji	<ul style="list-style-type: none"> - sdělí informaci obrázkem - předá informaci zakódovanou pomocí textu či čísel - zakóduje/zašifruje a dekáduje/dešifruje text - zakóduje a dekáduje jednoduchý obrázek pomocí mřížky - obrázek složí z daných geometrických tvarů či navazujících úseček 	<ul style="list-style-type: none"> - piktogramy, emodži - kód - přenos na dálku, šifra - pixel, rastr, rozlišení - tvary, skládání obrazce
I-5-1-03 vyčte informace z daného modelu	<ul style="list-style-type: none"> - pomocí grafu znázorní vztahy mezi objekty - pomocí obrázku znázorní jev - pomocí obrázkových modelů řeší zadané problémy 	<ul style="list-style-type: none"> - graf, hledání cesty - schémata, obrázkové modely - model

ALGORITMIZACE A PROGRAMOVÁNÍ		
Očekávané výstupy z RVP ZV	Dílčí výstupy	Učivo
I-5-2-01 sestavuje a testuje symbolické zápisy postupů	<ul style="list-style-type: none"> - sestaví postup pro robota, aby došel k cíli - opraví chybný postup pro robota - přečte postup pro robota a rozhodne, do jakého cíle dorazí - přečte postup pro robota a rozhodne o jeho startovní pozici - sestavuje různé postupy ke stejnému cíli 	<ul style="list-style-type: none"> - řešení problému krokováním - postup, jeho jednotlivé kroky, vstupy, výstupy a různé formy zápisu pomocí obrázků, značek, symbolů či textu
I-5-2-02 popíše jednoduchý problém, navrhne a popíše jednotlivé kroky jeho řešení	<ul style="list-style-type: none"> - přečte zápis programu a vysvětlí jeho jednotlivé kroky - cíleně využívá náhodu při volbě vstupních hodnot příkazů - přečte zápis programu a vysvětlí jeho jednotlivé kroky 	<ul style="list-style-type: none"> - čtení programů - náhodné hodnoty

<p>I-5-2-03</p> <p>v blokově orientovaném programovacím jazyce sestaví program, rozpozná opakující se vzory, používá opakování a připravené podprogramy</p>	<ul style="list-style-type: none"> - v blokově orientovaném programovacím jazyce sestaví program pro ovládání postavy, pro řízení pohybu a reakcí postav - používá události ke spuštění činnosti postav - ovládá více postav pomocí zpráv - rozpozná opakující se vzory, používá opakování, stanoví, co se bude opakovat a kolikrát - vytvoří a použije nový blok - upraví program pro obdobný problém - rozpozná, jestli se příkaz umístí dovnitř opakování, před nebo za něj - upraví program pro obdobný problém - vytváří, používá a kombinuje vlastní bloky 	<ul style="list-style-type: none"> - příkazy a jejich spojování - opakování příkazů - pohyb a razítkování - ke stejnému cíli vedou různé algoritmy - vlastní bloky a jejich vytváření - kombinace procedur - kreslení čar - pevný počet opakování - vlastní bloky a jejich vytváření - změna vlastností postavy pomocí příkazu - programovací projekt - ovládání pohybu postav - násobné postavy a souběžné reakce – modifikace programu - animace střídáním obrázků - spuštění pomocí událostí - vysílání zpráv mezi postavami
<p>I-5-2-04</p> <p>ověří správnost jím navrženého postupu či programu, najde a opraví v něm případnou chybu</p>	<ul style="list-style-type: none"> - rozhodne, jestli a jak lze zapsaný program nebo postup zjednodušit - v programu najde a opraví chyby 	<ul style="list-style-type: none"> - ladění, hledání chyb - oprava chyb

INFORMAČNÍ SYSTÉMY		
Očekávané výstupy z RVP ZV	Dílčí výstupy	Učivo
<p>I-5-3-01</p> <p>rozezná v systémech, které ho obklopují, jednotlivé prvky a vztahy mezi nimi</p>	<ul style="list-style-type: none"> - nalezne ve svém okolí systém a určí jeho prvky - určí, jak spolu prvky souvisí 	<ul style="list-style-type: none"> - systém, struktura, prvky, vztahy
<p>I-5-3-02</p> <p>zaznamenává pro vymezený problém do existující tabulky nebo seznamu číselná i nečíselná data</p>	<ul style="list-style-type: none"> - umístí data správně do tabulky - doplní prvky v tabulce - v posloupnosti opakujících se prvků nahradí chybný za správný 	<ul style="list-style-type: none"> - doplňování tabulky a datových řad - řazení dat v tabulce - vizualizace dat v grafu

DIGITÁLNÍ TECHNOLOGIE		
Očekávané výstupy z RVP ZV	Dílčí výstupy	Učivo
I-5-4-01 najde a spustí aplikaci, pracuje s daty různého typu	<ul style="list-style-type: none"> - pojmenuje jednotlivá digitální zařízení, se kterými pracuje, vysvětlí, k čemu slouží - vysvětlí, co je program a rozdíl mezi člověkem a počítačem - najde a spustí aplikaci, kterou potřebuje k práci - edituje digitální text, vytvoří obrázek - přehraje zvuk či video - uloží svoji práci do souboru, otevře soubor - používá krok zpět, zoom - řeší úkol použitím schránky 	<ul style="list-style-type: none"> - digitální zařízení - psaní slov na klávesnici - editace textu - ukládání práce do souboru - otevírání souboru - přehrávání zvuku - příkazy a program
I-5-4-02 propojí digitální zařízení, uvede možná rizika, která s takovým propojením souvisejí	<ul style="list-style-type: none"> - propojí digitální zařízení a uvede bezpečnostní rizika, která s takovým propojením souvisejí - uvede různé příklady využití digitálních technologií v zaměstnání rodičů - při práci s grafikou a textem přistupuje k datům i na vzdálených počítačích a spouští online aplikace 	<ul style="list-style-type: none"> - počítačová data, práce se soubory – propojení technologií, internet – úložiště, sdílení dat, cloud, mazání dat, koš - technické problémy a přístupy k jejich řešení - využití digitálních technologií v různých oborech
I-5-4-03 dodržuje bezpečnostní a jiná pravidla pro práci s digitálními technologiemi	<ul style="list-style-type: none"> - dodržuje pravidla a pokyny při práci s digitálním zařízením - pamatuje si a chrání své heslo, přihlásí se ke svému účtu a odhlásí se z něj - rozpozná zvláštní chování počítače a případně přivolá pomoc dospělého 	<ul style="list-style-type: none"> - ergonomie, ochrana digitálního zařízení a zdraví uživatele

3. období (6. – 7. ročník)

DATA, INFORMACE A MODELOVÁNÍ		
Očekávané výstupy z RVP ZV	Díličí výstupy	Učivo
I-9-1-01 získá z dat informace, interpretuje data, odhaluje chyby v cizích interpretacích dat	<ul style="list-style-type: none"> - najde a opraví chyby u různých interpretací týchž dat (tabulka versus graf) - odpoví na otázky na základě dat v tabulce - popíše pravidla uspořádání v existující tabulce 	<ul style="list-style-type: none"> - data v grafu a tabulce - evidence dat, názvy a hodnoty v tabulce - kontrola hodnot v tabulce
I-9-1-02 navrhne a porovnává různé způsoby kódování dat s cílem jejich uložení a přenosu	<ul style="list-style-type: none"> - rozpozná zakódované informace kolem sebe - zakóduje a dekáduje znaky pomocí znakové sady - zašifruje a dešifruje text pomocí několika šifer - zakóduje v obrázku barvy více způsoby - zakóduje obrázek pomocí základní geometrických tvarů - zjednoduší zápis textu a obrázku, pomocí kontrolního součtu ověří úplnost zápisu - ke kódování využívá i binární čísla 	<ul style="list-style-type: none"> - přenos informací, standardizované kódy - znakové sady - přenos dat, symetrická šifra - identifikace barev, barevný model - vektorová grafika - zjednodušení zápisu, kontrolní součet - binární kód, logické A a NEBO
I-9-1-03 vymezí problém a určí, jaké informace bude potřebovat k jeho řešení; situaci modeluje pomocí grafů, případně obdobných schémat; porovná svůj navržený model s jinými modely k řešení stejného problému a vybere vhodnější, svou volbu zdůvodní	<ul style="list-style-type: none"> - vysvětlí známé modely jevů, situací, činností - v mapě a dalších schématech najde odpověď na otázku - pomocí ohodnocených grafů řeší problémy - pomocí orientovaných grafů řeší problémy 	<ul style="list-style-type: none"> - standardizovaná schémata a modely - ohodnocené grafy, minimální cesta grafu, kostra grafu - orientované grafy, automaty - modely, paralelní činnost
I-9-1-04 zhodnotí, zda jsou v modelu všechna data potřebná k řešení problému; vyhledá chybu v modelu a opraví ji	<ul style="list-style-type: none"> - vytvoří model, ve kterém znázorní více souběžných činností 	

ALGORITMIZACE A PROGRAMOVÁNÍ		
Očekávané výstupy z RVP ZV	Díličí výstupy	Učivo
I-9-2-01 po přečtení jednotlivých kroků algoritmu nebo programu vysvětlí celý postup; určí problém, který je daným algoritmem řešen	<ul style="list-style-type: none"> - v blokově orientovaném programovacím jazyce sestaví program, dbá na jeho čitelnost a přehlednost - po přečtení programu vysvětlí, co vykoná - ověří správnost programu, najde a opraví v něm chyby 	<ul style="list-style-type: none"> - vytvoření programu - opakování - podprogramy - opakování s podmínkou - události, vstupy - objekty a komunikace mezi nimi

<p>I-9-2-03</p> <p>vybere z více možností vhodný algoritmus pro řešený problém a svůj výběr zdůvodní; upraví daný algoritmus pro jiné problémy, navrhne různé algoritmy pro řešení problému</p>	<ul style="list-style-type: none"> - používá cyklus s pevným počtem opakování, rozezná, zda má být příkaz uvnitř nebo vně opakování - vytváří vlastní bloky a používá je v dalších programech - diskutuje různé programy pro řešení problému - vybere z více možností vhodný program pro řešený problém a svůj výběr zdůvodní 	
<p>I-9-2-05</p> <p>v blokově orientovaném programovacím jazyce vytvoří přehledný program s ohledem na jeho možné důsledky a svou odpovědnost za ně; program vyzkouší a opraví v něm případné chyby; používá opakování, větvení programu, proměnné</p>	<ul style="list-style-type: none"> - v blokově orientovaném programovacím jazyce sestaví přehledný program k vyřešení problému - používá podmínky pro ukončení opakování, rozezná, kdy je podmínka splněna 	
<p>I-9-2-06</p> <p>ověří správnost postupu, najde a opraví v něm případnou chybu</p>	<ul style="list-style-type: none"> - spouští program myší, klávesnicí, interakcí postav - hotový program upraví pro řešení příbuzného problému 	

INFORMAČNÍ SYSTÉMY		
Očekávané výstupy z RVP ZV	Dílčí výstupy	Učivo
<p>I-9-3-04</p> <p>sám evidenci vyzkouší a následně zhodnotí její funkčnost, případně navrhne její úpravu</p>	<ul style="list-style-type: none"> - najde a opraví chyby u různých interpretací týchž dat (tabulka versus graf) - odpoví na otázky na základě dat v tabulce - popíše pravidla uspořádání v existující tabulce - doplní podle pravidel do tabulky prvky, záznamy - navrhne tabulku pro záznam dat - propojí data z více tabulek či grafů 	<ul style="list-style-type: none"> - data v grafu a tabulce - evidence dat, názvy a hodnoty v tabulce - kontrola hodnot v tabulce - filtrování, řazení a třídění dat - porovnání dat v tabulce a grafu - řešení problémů s daty

DIGITÁLNÍ TECHNOLOGIE		
Očekávané výstupy z RVP ZV	Dílčí výstupy	Učivo
I-9-4-02 ukládá a spravuje svá data ve vhodném formátu s ohledem na jejich další zpracování či přenos	<ul style="list-style-type: none"> - nainstaluje a odinstaluje aplikaci, aktualizuje - uloží textové, grafické, zvukové a multimediální soubory 	<ul style="list-style-type: none"> - datové a programové soubory a jejich asociace v operačním systému - správa souborů, struktura složek
I-9-4-03 vybírání nejvhodnější způsob připojení digitálních zařízení do počítačové sítě; uvede příklady sítí a popíše jejich charakteristické znaky	<ul style="list-style-type: none"> - vybere vhodný formát pro uložení dat - vytvoří jednoduchý model domácí sítě; popíše, která zařízení jsou připojena do školní sítě 	<ul style="list-style-type: none"> - instalace aplikací, aktualizace - domácí a školní počítačová síť - fungování a služby internetu - princip emailu
I-9-4-04 poradí si s typickými závadami a chybovými stavy počítače	<ul style="list-style-type: none"> - porovná různé metody zabezpečení účtů - spravuje sdílení souborů 	<ul style="list-style-type: none"> - přístup k datům: metody zabezpečení přístupu, role a přístupová práva (vidět obsah, číst obsah, měnit obsah, měnit práva), digitální stopa
I-9-4-05 dokáže usměrnit svoji činnost tak, aby minimalizoval riziko ztráty či zneužití dat; popíše fungování a diskutuje omezení zabezpečovacích řešení	<ul style="list-style-type: none"> - pomocí modelu znázorní cestu emailové zprávy - zkontroluje, zda jsou části počítače správně propojeny, nastavení systému či aplikace, ukončí program bez odezvy 	<ul style="list-style-type: none"> - postup při řešení problému s digitálním zařízením (např. nepropojení, program bez odezvy, špatné nastavení, hlášení / dialogová okna)

3. období (8. – 9. ročník)

DATA, INFORMACE A MODELOVÁNÍ		
Očekávané výstupy z RVP ZV	Díličí výstupy	Učivo
I-9-1-01 získá z dat informace, interpretuje data, odhaluje chyby v cizích interpretacích dat	<ul style="list-style-type: none"> - najde a opraví chyby u různých interpretací týchž dat (tabulka versus graf) - odpoví na otázky na základě dat v tabulce - popíše pravidla uspořádání v existující tabulce 	<ul style="list-style-type: none"> - data v grafu a tabulce - evidence dat, názvy a hodnoty v tabulce - kontrola hodnot v tabulce
I-9-1-02 navrhne a porovnává různé způsoby kódování dat s cílem jejich uložení a přenosu	<ul style="list-style-type: none"> - rozpozná zakódované informace kolem sebe - zakóduje a dekáduje znaky pomocí znakové sady - zašifruje a dešifruje text pomocí několika šifer - zakóduje v obrázku barvy více způsoby - zakóduje obrázek pomocí základní geometrických tvarů - zjednoduší zápis textu a obrázku, pomocí kontrolního součtu ověří úplnost zápisu - ke kódování využívá i binární čísla 	<ul style="list-style-type: none"> - přenos informací, standardizované kódy - znakové sady - přenos dat, symetrická šifra - identifikace barev, barevný model - vektorová grafika - zjednodušení zápisu, kontrolní součet - binární kód, logické A a NEBO
I-9-1-03 vymezí problém a určí, jaké informace bude potřebovat k jeho řešení; situaci modeluje pomocí grafů, případně obdobných schémat; porovná svůj navržený model s jinými modely k řešení stejného problému a vybere vhodnější, svou volbu zdůvodní	<ul style="list-style-type: none"> - vysvětlí známé modely jevů, situací, činností - v mapě a dalších schématech najde odpověď na otázku - pomocí ohodnocených grafů řeší problémy - pomocí orientovaných grafů řeší problémy 	<ul style="list-style-type: none"> - standardizovaná schémata a modely - ohodnocené grafy, minimální cesta grafu, kostra grafu - orientované grafy, automaty - modely, paralelní činnost
I-9-1-04 zhodnotí, zda jsou v modelu všechna data potřebná k řešení problému; vyhledá chybu v modelu a opraví ji	<ul style="list-style-type: none"> - vytvoří model, ve kterém znázorní více souběžných činností 	

ALGORITMIZACE A PROGRAMOVÁNÍ		
Očekávané výstupy z RVP ZV	Dílčí výstupy	Učivo
I-9-2-01 po přečtení jednotlivých kroků algoritmu nebo programu vysvětlí celý postup; určí problém, který je daným algoritmem řešen	<ul style="list-style-type: none"> - řeší problémy sestavením algoritmu - v blokově orientovaném programovacím jazyce sestaví přehledný program k vyřešení problému 	<ul style="list-style-type: none"> - programovací projekt a plán jeho realizace - popsání problému - testování, odladění, odstranění chyb
I-9-2-02 rozdělí problém na jednotlivě řešitelné části a navrhne a popíše kroky k jejich řešení	<ul style="list-style-type: none"> - ověří správnost programu, najde a opraví v něm chyby - diskutuje různé programy pro řešení problému 	<ul style="list-style-type: none"> - pohyb v souřadnicích - ovládání myši, posílání zpráv - vytváření proměnné, seznamu, hodnoty prvků seznamu
I-9-2-03 vybere z více možností vhodný algoritmus pro řešený problém a svůj výběr zdůvodní; upraví daný algoritmus pro řešení problému	<ul style="list-style-type: none"> - vybere z více možností vhodný program pro řešený problém a svůj výběr zdůvodní - řeší problém jeho rozdělením na části pomocí vlastních bloků 	<ul style="list-style-type: none"> - nástroje zvuku, úpravy seznamu Import a editace kostýmů, podmínky - návrh postupu, klonování
I-9-2-05 v blokově orientovaném programovacím jazyce vytvoří přehledný program s ohledem na jeho možné důsledky a svou odpovědnost za ně; program vyzkouší a opraví v něm případné chyby; používá opakování, větvení programu, proměnné	<ul style="list-style-type: none"> - hotový program upraví pro řešení příbuzného problému - zvažuje přístupnost vytvořeného programu různým skupinám uživatelů a dopady na ně 	<ul style="list-style-type: none"> - animace kostýmů postav, události - analýza a návrh hry, střídání pozadí, proměnné - výrazy s proměnnou - tvorba hry s ovládáním, více seznamů - tvorba hry, příkazy hudby, proměnné a seznamy
I-9-2-06 ověří správnost postupu, najde a opraví v něm případnou chybu		

INFORMAČNÍ SYSTÉMY		
Očekávané výstupy z RVP ZV	Dílčí výstupy	Učivo
I-9-3-03 vymezí problém a určí, jak při jeho řešení využije evidenci dat, na základě doporučeného i vlastního návrhu sestaví tabulku pro evidenci dat a nastaví pravidla a postupy pro práci se záznamy v evidenci dat	<ul style="list-style-type: none"> - při tvorbě vzorců rozlišuje absolutní a relativní adresu buňky - používá k výpočtům funkce pracující s číselnými a textovými vstupy (průměr, maximum, pořadí, zleva, délka, počet, když) - řeší problémy výpočtem s daty - připiše do tabulky dat nový záznam 	<ul style="list-style-type: none"> - relativní a absolutní adresy buněk - použití vzorců u různých typů dat - funkce s číselnými vstupy - funkce s textovými vstupy - vkládání záznamu do databázové tabulky - řazení dat v tabulce
I-9-3-02 nastavuje zobrazení, řazení a filtrování dat v tabulce, aby mohl odpovědět na položenou otázku; využívá funkce pro automatizaci zpracování dat	<ul style="list-style-type: none"> - seřadí tabulku dat podle daného kritéria (velikost, abecedně) - používá filtr na výběr dat z tabulky, sestaví kritérium pro vyřešení úlohy - ověří hypotézu pomocí výpočtu, porovnáním nebo vizualizací velkého množství dat 	<ul style="list-style-type: none"> - filtrování dat v tabulce - zpracování výstupů z velkých souborů dat

DIGITÁLNÍ TECHNOLOGIE		
Očekávané výstupy z RVP ZV	Dílčí výstupy	Učivo
I-9-4-01 popíše, jak funguje počítač po stránce hardwaru i operačního systému; diskutuje o fungování digitálních technologií určujících trendy ve světě	<ul style="list-style-type: none"> - pojmenuje části počítače a popíše, jak spolu souvisí - vysvětlí rozdíl mezi programovým a technickým vybavením - diskutuje o funkcích operačního systému a popíše stejné a odlišné prvky některých z nich - na příkladu ukáže, jaký význam má komprese dat 	<ul style="list-style-type: none"> - Hardware a software - složení současného počítače a principy fungování jeho součástí - operační systémy: funkce, typy, typické využití - komprese a formáty souborů - fungování nových technologií kolem mě (např. smart technologie, virtuální realita, internet věcí, umělá inteligence) - Sítě - typy, služby a význam počítačových sítí - fungování sítě: klient, server, switch, paketový přenos dat, IP adresa - struktura a principy internetu, datacentra, cloud - web: fungování webu, webová stránka, webový server, prohlížeč, odkaz/URL - princip cloudové aplikace (např. email, e-shop, streamování) - Bezpečnost - bezpečnostní rizika: útoky (cíle a metody útočníků), nebezpečné aplikace a systémy - zabezpečení počítače a dat: aktualizace, antivir, firewall, zálohování a archivace dat - Digitální identita - digitální stopa: sledování polohy zařízení, záznamy o přihlašování a pohybu po internetu, sledování komunikace, informace o uživateli v souboru (metadata); sdílení a trvalost (nesmazatelnost) dat - fungování a algoritmy sociálních sítí, vyhledávání a cookies
I-9-4-02 ukládá a spravuje svá data ve vhodném formátu s ohledem na jejich další zpracování či přenos	<ul style="list-style-type: none"> - popíše, jak fungují vybrané technologie z okolí, které považuje za inovativní - na schématickém modelu popíše princip zaslání dat po počítačové síti - vysvětlí vrstevníkoví, jak fungují některé služby internetu 	
I-9-4-03 vybírání nejvhodnější způsob připojení digitálních zařízení do počítačové sítě; uvede příklady sítí a popíše jejich charakteristické znaky	<ul style="list-style-type: none"> - diskutuje o cílech a metodách hackerů - vytvoří myšlenkovou mapu prvků zabezpečení počítače a dat - diskutuje, čím vším vytváří svou digitální stopu 	
I-9-4-04 poradí si s typickými závadami a chybovými stavy počítač		
I-9-4-05 dokáže usměrnit svoji činnost tak, aby minimalizoval riziko ztráty či zneužití dat; popisuje fungování a diskutuje omezení zabezpečovacích řešení		

Klíčové kompetence

Výchovné a výukové strategie jsou voleny tak, aby v procesu vzdělávání vedly k osvojení klíčových kompetencí žáků:

1. Kompetence k učení

- žák samostatně objevuje možnosti využití informačních a komunikačních technologií v praktickém životě;
- žák vyhledává a třídí informace, učí se chápat význam slov spojených s digitálním prostředím.

2. Kompetence k řešení problémů

- žák ke zpracovávání úkolů a projektů využívá tvořivý přístup, nalézá různé způsoby řešení, organizuje, plánuje;
- žák řeší problémové úkoly, kvízy, šifry;
- žák překonává obtíže pomocí známých postupů, podpory spolužáků či pedagogů a usiluje o dokončení zadaného úkolu.

3. Kompetence komunikativní

- žák chápe elektronická média jako jeden z komunikačních kanálů;
- žák používá symboly typické pro digitální komunikaci.

4. Kompetence sociální a personální

- žák účinně spolupracuje ve skupině, podílí se na utváření příjemné atmosféry v týmu;
- žák se při projektech učí pracovat v týmu, rozdělit a naplánovat si práci, hlídat časový harmonogram apod.;
- žák se podílí na stanovení kritérií pro hodnocení prací, učí se hodnotit svoji práci i práci ostatních, při vzájemné komunikaci uplatňuje ohleduplnost a takt, učí se chápat individuální danosti každého člověka.

5. Kompetence občanské

- žák se seznamuje s vazbami na legislativu a obecnými morálními zákony (SW pirátství, autorský zákon, ochrana osobních údajů, bezpečnost, hesla ...), dodržuje tyto zákony;
- žák při zpracovávání informací kriticky smýšlí nad obsahy sdělení, ke kterým se může dostat prostřednictvím internetu i jinými cestami.

6. Kompetence pracovní

- žák dodržuje bezpečnost a hygienická pravidla pro práci s výpočetní technikou, ví, kam se technika ukládá, jakým způsobem a jak zajistit pomoc, když nefunguje;
- žák využívá ICT pro hledání informací důležitých pro jiné předměty a svůj intelektuální růst.

7. Kompetence digitální

- žák využívá digitální technologie při svých činnostech a při řešení nejrůznějších problémů;
- žák vyhledává, posuzuje, spravuje a bezpečně sdílí data, informace i digitální obsah;
- žák si využíváním digitální technologie usnadňuje práci, zefektivňuje a zjednodušuje své pracovní postupy, hospodaří s časem;
- žák se seznamuje s novými technologiemi, kriticky hodnotí jejich přínosy a uvědomuje si rizika jejich využívání;
- žák bezpečně využívá zařízení, je veden k ochraně dat a etickému jednání při komunikaci a sdílení informací v digitálním prostředí.

7.4 Člověk a jeho svět

“Sedmá planeta tedy byla Země. Abyste si dokázali udělat představu o rozloze Země, řeknu vám, že před vynálezem elektřiny museli na šesti kontinentech udržovat armádu čtyř set šedesáti dvou tisíc pěti set jedenácti lampářů.”

Antoine de Saint Exupéry: Malý princ

Charakteristika vzdělávací oblasti:

Při osvojování poznatků a dovedností žáky učíme vyjadřovat své myšlenky, poznatky a dojmy, reagovat na myšlenky, názory a podněty jiných. Vědomou a respektující komunikací vedeme žáky k chápání sebe sama, ostatních lidí a při řešení problémů k utváření vztahů mezi lidmi. Na základě těchto vztahů se žáci učí vnímat také vztahy ve společnosti, učí se vidět současnost jako výsledek minulosti a východisko do budoucnosti.

Cílem vzdělávání v oblasti Člověk a jeho svět je otevřít žákům cesty k poznání, podporovat jejich vnitřní touhu, tvořivost, odvahu pustit se do neznámého, propojovat znalosti a dovednosti do života a objevit svoji osobnost.

Pro první období je typické mezipředmětové propojení prvoučného učiva s českým jazykem, pracovními činnostmi, vzdělávacími programy a tematickými výpravami v rámci projektových dnů. Všemi smysly žáci objevují souvislosti mezi proměnami přírody v ročních obdobích, činnostmi lidí a životem zvířat. Zapojují se do plánování výuky, poznávají kouzlo tradic, hodnotu dědictví našich předků a jsou vedeni k úctě a respektu sami k sobě i ostatním lidem.

Ve druhém období využíváme vzdělávací přístup místně zakotveného učení pro výuku vlastivědy a přírodovědy. Žáci se aktivně podílejí na výběru exkurzí, výstav, památek a společně s pedagogy plánují roční rozvržení měsíčních témat. Přímým pozorováním, experimentováním a badatelskou výukou v terénu žáci zkoumají přírodní jevy a rozmanitost krajiny. V projektových dnech se v rámci environmentální výchovy učí zážitkovou pedagogikou vnímat propojenost přírody a světa kolem sebe jako živého celku. Toto pojetí výuky jim dává příležitost formovat svůj vlastní pohled na život i postoj k sobě samým.

Obsah vzdělávací oblasti Člověk a jeho svět realizujeme ve předmětech Prvouka, Vlastivěda a Přírodověda.

Organizační rozčlenění předmětů:

Vzdělávání v oblasti Člověk a jeho svět realizujeme v prvním období (1. - 3. ročník) v předmětu Prvouka ve smíšené třídě v časové dotaci dvou hodin týdně.

Ve druhém období (4. a 5. ročník) je vzdělávací oblast Člověk a jeho svět realizována ve smíšené třídě v předmětech Vlastivěda a Přírodověda. Výuka probíhá ve dvou po sobě jdoucích blocích, tak, aby byl zajištěn dostatečný časový prostor nejen pro exkurze, výstavy a návštěvy zajímavých míst, ale i pro zpětnou vazbu a práci s texty pro rozvoj kritického čtení a myšlení.

7.4.1 Prvouka

Ročník	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.
Časová dotace	2	2	1	-	-	-	-	-	-

1. období (1. – 3. ročník)

MÍSTO, KDE ŽIJEME		
Očekávané výstupy z RVP ZV	Dílčí výstupy	Učivo
<p>ČJS-3-1-01</p> <p>vyznačí v jednoduchém plánu místo svého bydliště a školy, cestu na určené místo a rozliší možná nebezpečí v nejbližším okolí</p>	<ul style="list-style-type: none"> - vyznačí na zjednodušené mapě, plánu svůj dům, případně školu, orientační prvky - popíše cestu na blízké místo - zná možná nebezpečí na cestě - dodržuje pravidla bezpečného pohybu - pracuje s dostupnými informačními zdroji 	<ul style="list-style-type: none"> - domov, orientace v místě bydliště, místní oblast, orientace v krajině, plánek obce, mapa - škola a její okolí, orientační prvky a budovy - pravidla pohybu chodců, bezpečné chování, pravidla provozu - propagační a informační materiály z informačních center, knihy a pověsti, www stránky obce, besedy
<p>ČJS-3-1-02</p> <p>začlení svou obec (město) do příslušného kraje a oblužného centra ČR, pozoruje a popíše změny v nejbližším okolí, obci (městě)</p>	<ul style="list-style-type: none"> - začlení svou obec do příslušného kraje, zná sousední obce případně vyjmenuje některé městské části - uvede základní informace o obci, ve které žije - porozumí pojmům město a vesnice, vysvětlí, co mají společného a v čem se liší - různými způsoby vyjádří svůj vztah k místu, kde žije, popisuje, jaké změny ve svém okolí zaznamenal - pozná na obrázcích nejvýznamnější budovy ze své obce, pojmenuje je a určí jejich účel 	<ul style="list-style-type: none"> - místní oblast, kraj, krajské město - obec, město, vesnice, název, části obce, ulice, význačné budovy (obchod, kostel, nemocnice, škola, radnice) - poznávací výlety, návštěvy kulturních akcí, kina, divadla, vzdělávacích programů, historických objektů - naučné stezky
<p>ČJS-3-1-03</p> <p>rozliší přírodní a umělé prvky v okolní krajině a vyjádří různými způsoby její estetické hodnoty a rozmanitost</p>	<ul style="list-style-type: none"> - pozoruje okolní krajinu a popíše její znaky v daném ročním období, navrhuje, co by se dalo změnit k lepšímu - okolní krajinu s nejdůležitějšími přírodními i umělými prvky slovně popíše (na základě pozorování v terénu, fotky, obrázku) - krajinu nakreslí, vymodeluje, vytvoří z přírodnin či jiných materiálů - rozlišuje různé typy krajin, přiřadí krajinu, ve které žije, ke správnému typu a hodnotí její rozmanitost, estetické hledisko 	<ul style="list-style-type: none"> - proměny přírody během roku, vodní zdroje - poloha obce v krajině, místní oblast, kraj, krajské město - okolí obce, města, vesnice, oblíbená místa - přírodní a umělé prvky v naší krajině – pozorování v terénu, badatelské činnosti - typy krajin – rovinatá, kopcovitá, hornatá, lesnatá atd. - péče o zahradu, okolní krajinu, ekologické chování, myšlení v souvislostech

LIDÉ KOLEM NÁS		
Očekávané výstupy z RVP ZV	Dílčí výstupy	Učivo
<p>ČJS-3-2-01</p> <p>rozlišuje blízké příbuzenské vztahy v rodině, role rodinných příslušníků a vztahy mezi nimi, projevuje toleranci k přirozeným odlišnostem spolužáků i jiných lidí, jejich přednostem i nedostatkům</p>	<ul style="list-style-type: none"> - rozlišuje různé příbuzenské vztahy v rodině, generační vztahy - pojmenuje, jak rodina funguje, jak mají rozdělené povinnosti, jaké mají v rodině vzájemné vztahy, popíše společné rodinné zážitky - projevuje toleranci ke spolužákům i ostatním lidem, vnímá jejich jedinečnost a odlišnost, hledá, co je spojuje - dokáže říct svůj názor a respektovat názory druhých - vytváří a dodržuje pravidla soužití ve škole, komunikuje ohleduplně - chová se obezřetně při setkání s neznámými lidmi, odmítne komunikaci, která je mu nepříjemná, dbá na své bezpečí - požádá o pomoc spolužáka či dospělého 	<ul style="list-style-type: none"> - rodina, členové rodiny, role, povinnosti, příbuzenské vztahy - generace – děti, dospělí - rodinný deník - cizí osoby, cizinci, představitelé obce, známé osobnosti - mezilidské vztahy – pravidla chování k druhým, tolerance, nesnášenlivost, šikana, týrání, řešení konfliktů, žádost o pomoc - kdo jsem, moje silné a slabé stránky, jak mohu růst, vztah k sobě, sebepoznávání, jak komunikuji se svým okolím - pravidla komunikace, vhodné a nevhodné formy - vlastnosti lidí, hodnoty, karty ctností - komunitní kruhy - osobní bezpečí
<p>ČJS-3-2-02</p> <p>odvodí význam a potřebu různých povolání a pracovních činností</p>	<ul style="list-style-type: none"> - uvede příklady lidských činností a jejich význam v životě - orientuje se v různých profesích - chápe význam a potřebu povolání, pracovních činností, význam práce a s tím spojenou úroveň vzdělání - poznává a mapuje povolání kolem sebe, zajímá se o řemesla - odvozuje si souvislosti mezi časem stráveným v povoláním, volným časem a významem relaxace, péče o duševní a fyzické zdraví 	<ul style="list-style-type: none"> - povolání – profese, obchod - práce fyzická, duševní, sezónní - volný čas a jeho využití – vhodné a nevhodné způsoby s ohledem na psychické a duševní zdraví - pozornostní a relaxační cvičení, techniky k poznání fungování vlastního těla - pracovní činnosti – význam zručnosti
LIDÉ A ČAS		
Očekávané výstupy z RVP ZV	Dílčí výstupy	Učivo
<p>ČJS-3-3-01</p> <p>využívá časové údaje při řešení různých situací v denním životě, rozlišuje děj v minulosti, přítomnosti a budoucnosti</p>	<ul style="list-style-type: none"> - aktivně pracuje s časem ve svém životě, organizuje si aktivity, využívá kalendář a jiné časové zobrazení - vyjmenuje měsíce v roce a přiřadí je k ročním obdobím - aktivně se zajímá o minulost i současnost obce, čerpá z různých zdrojů, kronik, návštěv muzeí aj. 	<ul style="list-style-type: none"> - měsíce v roce, kalendář, letopočet, části dne, hodiny - minulost, současnost, budoucnost, pojmy dříve a nyní, proměny způsobu života, bydlení, předměty denní potřeby - zvyky, tradice a slavnosti: Jabloňová panna – sklizeň, sv. Michal, sv. Martin, advent a Vánoce, Hromnice, masopust, Velikonoce, Den Země, sv. Jan aj. akce v rámci projektových dnů či akcí školy

<p>ČJS-3-3-02</p> <p>pojmenuje některé rodáky, kulturní či historické památky, významné události regionu</p>	<ul style="list-style-type: none"> - pojmenuje významné osobnosti spjaté s lokalitou, kde bydlí - vyhledá v plánu ulice pojmenované podle významných osobností - mapuje změny ve svém okolí, navrhuje, co by se dalo zlepšit - na konkrétních příkladech se snaží porovnat minulost a současnost obce a života lidí v ní - interpretuje některé pověsti a báje spojené s místem, ve kterém žije - do plánu zakreslí nebo v plánu najde historické památky, kulturní místa 	<ul style="list-style-type: none"> - významné osobnosti, rodáci - historie obce a její současnost - regionální památky, kulturní místa - výukové programy, expozice související s tématem, besedy - báje, pověsti, mýty - minulost kraje a předků - projektové a tematické dny
<p>ČJS-3-3-03</p> <p>uplatňuje elementární poznatky o sobě, o rodině a činnostech člověka, o lidské společnosti, soužití, zvyčích a o práci lidí; na příkladech porovnává minulost a současnost</p>	<ul style="list-style-type: none"> - seznamuje se s rodinnou historií, mapuje a poznává svou rodinnou tradici - zná význam svátků z perspektivy lidové kultury - umí popsat, jak prožívá svátky ve svém okruhu lidí, rodiny či přátel - poznává sám/sama sebe, své potřeby, silné a slabé stránky, svoji osobnost - zajímá se o vlastnosti a potřeby lidí kolem sebe 	<ul style="list-style-type: none"> - rodokmen, moji předci a jejich vzpomínky - lidové zvyky a tradice - významné dny a svátky - osobnostní, sociální a emoční výchova - poznávání vlastností lidí - komunikace a její pravidla - pracovní činnosti a jejich vliv na život, péče o vlastní prostředí

ROZMANITOST PŘÍRODY		
Očekávané výstupy z RVP ZV	Dílčí výstupy	Učivo
<p>ČJS-3-4-01</p> <p>pozoruje, popíše a porovná viditelné proměny v přírodě v jednotlivých ročních obdobích</p>	<ul style="list-style-type: none"> - pozoruje, popíše a porovnává proměny přírody v jednotlivých ročních obdobích - popíše základní stavbu těla květin, keřů a stromů - popíše stavbu těla ptáků a savců - zaměří se na typické znaky u rostlin, živočichů, v činnostech lidí, vymezení v kalendáři - chová se odpovědně vůči životnímu prostředí, pečuje o své okolí, zahradu, kompost 	<ul style="list-style-type: none"> - roční období a proměny přírody během roku - podzim – význam lesa, podzimní les, savci v podzimním lese, podzimní rybník, ryby, stěhovaví ptáci, podzimní zahrada - zima – zvířata v zimě, zimní zahrada, péče o živočichy - jaro – květiny a stromy na jaře, jaro u vody, les, ptáci a jejich hnízda, hospodářská zvířata - léto – prázdniny v přírodě, statek, léto na louce, léto v lese - pomůcky k badatelským aktivitám v terénu, zacházení, využití - pozorování v přírodní zahradě školy – hmyzí hotel, krmítko, skupenství vody, teploty, vliv podmínek na život rostlin, živočichů aj.

<p>ČJS-3-4-02</p> <p>roztřídí některé přírodniny podle nápadných určujících znaků, uvede příklady výskytu organismů ve známé lokalitě</p>	<ul style="list-style-type: none"> - zařadí přírodniny do živé či neživé přírody - seznamuje se a pojmenuje nejznámější živočichy a rostliny - vytváří jednoduché herbáře - vyhledává v atlasech, přehledech a klíčích k určování - zajímá se o přírodní společenství ve svém blízkém okolí, zjišťuje, jaké rostliny a živočichové se zde vyskytují - využívá přírodniny jako pomůcky 	<ul style="list-style-type: none"> - živá příroda – vlastnosti živých organismů, neživá příroda – voda, vzduch, horniny a nerosty, půda, teplo a světlo - přírodní společenstva – louka, les, pole, park, okolí rybníka - přírodní pohromy závislé na ročních obdobích, výkyvy přírody (bouře, povodeň, lavina aj.) - zástupci rostlin a živočichů typických pro různá přírodní společenstva, třídění organismů, herbáře, přehledy - výpravy do přírody, exkurze, výukové programy, naučné stezky
<p>ČJS-3-4-03</p> <p>provádí jednoduché pokusy u skupiny známých látek, určuje jejich společné a rozdílné vlastnosti a změří základní veličiny pomocí jednoduchých nástrojů a přístrojů</p>	<ul style="list-style-type: none"> - pochopí pojem skupenství látek, látka - všímá si, z jakých látek jsou vyrobeny předměty v jeho okolí - svými smysly i pokusy pozoruje a určuje vlastnosti látek a učí se jejich vlastnosti využívat v praktickém životě (látky, které plavou, hoří aj.) - změří základní veličiny a prakticky používá měřidla i základní jednotky - zajímá se o to, jak lidé měřili dříve - vyhledává informace z různých zdrojů 	<ul style="list-style-type: none"> - látky a jejich vlastnosti, skupenství – kapalné, plynné, pevné - zkoumání vlastností předmětů - fyzikální veličiny – hmotnost, délka, objem, čas, teplota a jejich jednotky, měřidla - badatelské aktivity - pozorování a měření teplot v terénu - pokusy a experimenty - encyklopedie, knihy, přehledy, klíče - projektové a tematické dny

ČLOVĚK A JEHO ZDRAVÍ		
Očekávané výstupy z RVP ZV	Dílčí výstupy	Učivo
<p>ČJS-3-5-01</p> <p>uplatňuje základní hygienické, režimové a jiné zdravotně preventivní návyky s využitím elementárních znalostí o lidském těle; projevuje vhodným chováním a činnostmi vztah ke zdraví</p>	<ul style="list-style-type: none"> - pojmenuje základní části lidského těla, pojmenuje rozdíl mezi mužem a ženou - uplatňuje zásady zdravé výživy a projevuje vhodné chování ve vztahu ke zdraví, dodržuje stravovací, pitný a pohybový režim s ohledem na zdravý životní styl - uplatňuje základní hygienické návyky jako jsou péče o vlasy, zuby, tělo - informace o lidském těle a zdraví čerpá z různých informačních zdrojů - s podporou hledá souvislosti mezi životním stylem a psychikou 	<ul style="list-style-type: none"> - lidské tělo - péče o zdraví – denní návyky, rytmus spaní, jídla, pitný režim - biologický rytmus těla - výživa – zdravé a nezdravé potraviny, pochutiny a jejich vliv na zdraví - denní režim, důsledky nevhodného režimu a stravy - nemoci, úrazy a jejich prevence - první pomoc, důležitá telefonní čísla – 150, 155, 158, 112 - škodlivé návyky – mobily, počítače, kouření, alkohol

<p>ČJS-3-5-02</p> <p>rozezná nebezpečí různého charakteru, využívá bezpečná místa pro hru a trávení volného času; uplatňuje základní pravidla bezpečného chování účastníka silničního provozu, jedná tak, aby neohrožoval zdraví své a zdraví jiných</p>	<ul style="list-style-type: none"> - bezpečně se pohybuje na silnici v roli chodce i cyklisty - používá ochranné prvky v silniční dopravě, a to v roli chodce i cyklisty - vybavuje si krizová telefonní čísla - ovládá názvy a význam nejznámějších dopravních značek - využívá bezpečná místa pro hru a trávení volného času 	<ul style="list-style-type: none"> - bezpečné chování v rizikovém prostředí, silničním provozu - dopravní značky, prostředky
<p>ČJS-3-5-03</p> <p>chová se obezřetně při setkání s neznámými jedinci, odmítne komunikaci, která je mu nepříjemná; v případě potřeby požádá o pomoc pro sebe i pro jiné; ovládá způsoby komunikace s operátory tísňových linek</p>	<ul style="list-style-type: none"> - chová se obezřetně vůči cizím lidem, odmítne komunikaci, která je mu nepříjemná - chápe pojmy šikana, týrání a jiné formy násilí - vyhledá dospělou osobu, když se cítí v nebezpečí, požádá o pomoc - ovládá způsoby komunikace s operátory tísňových linek 	<ul style="list-style-type: none"> - osobní bezpečí, krizové situace (šikana, drogy, situace hromadného ohrožení) - komunikační dovednosti - sociální dovednosti, vztah - přivolání pomoci v případě ohrožení – fyzického i duševního
<p>ČJS-3-5-04</p> <p>reaguje adekvátně na pokyny dospělých při mimořádných událostech</p>	<ul style="list-style-type: none"> - je seznámen s možnými mimořádnými událostmi a se způsoby chování v situacích jako jsou přírodní katastrofy a další ohrožení - reaguje adekvátně na pokyny dospělých při mimořádných událostech 	<ul style="list-style-type: none"> - postup v případě ohrožení - varovný signál, evakuace, zkouška sirén

Klíčové kompetence

Výchovné a výukové strategie jsou voleny tak, aby v procesu vzdělávání vedly k osvojení klíčových kompetencí žáků:

1. Kompetence k učení

- vybírá a využívá pro efektivní učení vhodné způsoby, metody a strategie, plánuje, organizuje a řídí vlastní učení, projevuje ochotu věnovat se dalšímu studiu;
- vyhledává a třídí informace a na základě jejich pochopení, propojení a systematizace je efektivně využívá v procesu učení, tvůrčích činnostech a praktickém životě;
- operuje s obecně užívanými termíny, znaky a symboly, uvádí věci do souvislostí, propojuje do širších celků poznatky z různých vzdělávacích oblastí a na základě toho si vytváří komplexnější pohled na přírodní, společenské a kulturní jevy;
- samostatně pozoruje a experimentuje, získané výsledky porovnává, kriticky posuzuje a vyvozuje z nich závěry pro využití v budoucnosti;
- poznává smysl a cíl učení, má pozitivní vztah k učení.

2. Kompetence k řešení problémů

- dle svých možností vnímá nejrůznější problémové situace ve škole i mimo ni, rozpozná a pochopí problém, přemýšlí o nesrovnalostech a jejich příčinách, promyslí a naplánuje způsob řešení problémů a využívá k tomu vlastního úsudku a zkušeností;
- vyhledá informace vhodné k řešení problému, nachází jejich shodné, podobné a odlišné znaky, využívá získané vědomosti a dovednosti k objevování různých variant řešení, nenechá se odradit případným nezdarem a vytrvale hledá konečné řešení problému;
- kriticky myslí, činí uvážlivá rozhodnutí, je schopen je obhájit, uvědomuje si zodpovědnost za svá rozhodnutí a výsledky svých činů zhodnotí.

3. Kompetence komunikativní

- formuluje a vyjadřuje své myšlenky a názory v logickém sledu, vyjadřuje se výstižně, souvisle a kultivovaně v písemném i ústním projevu;
- naslouchá promluvám druhých lidí, porozumí jim, vhodně na ně reaguje, účinně se zapojuje do diskuse, obhájí svůj názor a vhodně argumentuje;
- rozumí různým typům textů a záznamů, obrazových materiálů, běžně používaných gest, zvuků a jiných informačních a komunikačních prostředků, přemýšlí o nich, reaguje na ně a tvořivě je využívá ke svému rozvoji a k aktivnímu zapojení se do společenského dění;
- využívá získané komunikativní dovednosti k vytváření vztahů potřebných k plnohodnotnému soužití a kvalitní spolupráci s ostatními lidmi.

4. Kompetence sociální a personální

- účinně spolupracuje ve skupině, podílí se společně s pedagogy na vytváření pravidel práce v týmu, na základě poznání nebo přijetí nové role v pracovní činnosti pozitivně ovlivňuje kvalitu společné práce;
- podílí se na utváření příjemné atmosféry v týmu, na základě ohleduplnosti a úcty při jednání s druhými lidmi přispívá k upevňování dobrých mezilidských vztahů, v případě potřeby poskytne pomoc nebo o ni požádá;
- přispívá k diskusi v malé skupině i k debatě celé třídy, chápe potřebu efektivně spolupracovat s druhými při řešení daného úkolu, oceňuje zkušenosti druhých lidí, respektuje různá hlediska a čerpá poučení z toho, co si druzí lidé myslí, říkají a dělají;
- vytváří si pozitivní představu o sobě samém, která podporuje jeho sebedůvěru a samostatný rozvoj;
- adekvátně věku ovládá a řídí svoje jednání a chování tak, aby dosáhl pocitu sebeuspokojení a sebeúcty.

5. Kompetence občanské

- přiměřeně k věku respektuje přesvědčení druhých lidí, váží si jejich vnitřních hodnot, je schopen vcítit se do situací ostatních lidí, odmítá útlak a hrubé zacházení, uvědomuje si povinnost postavit se proti fyzickému i psychickému násilí;
- chápe základní principy, na nichž spočívají zákony a společenské normy, je si vědom svých práv a povinností ve škole i mimo školu;
- rozhoduje se zodpovědně podle dané situace, poskytne dle svých možností účinnou pomoc a chová se zodpovědně v krizových situacích i v situacích ohrožujících život a zdraví člověka;
- respektuje, chrání a ocení naše tradice a kulturní i historické dědictví, projevuje pozitivní postoj k uměleckým dílům, smysl pro kulturu a tvořivost;
- chápe základní ekologické souvislosti a environmentální problémy, respektuje požadavky na kvalitní životní prostředí, rozhoduje se v zájmu podpory a ochrany zdraví a trvale udržitelného rozvoje společnosti.

6. Kompetence pracovní

- využívá znalosti a zkušenosti získané v jednotlivých vzdělávacích oblastech v zájmu vlastního rozvoje i své přípravy na budoucnost;
- učí se orientovat v základních aktivitách potřebných k uskutečnění podnikatelského záměru a k jeho realizaci, chápe podstatu, cíl a riziko podnikání, rozvíjí své podnikatelské myšlení.

7. Kompetence digitální

- na odpovídající úrovni ovládá běžně používaná digitální zařízení, aplikace a služby; využívá je při učení i při zapojení do života školy a do společnosti;
- chápe význam digitálních technologií pro lidskou společnost, seznamuje se s novými technologiemi, kriticky hodnotí jejich přínosy a reflektuje rizika jejich využívání;

7.4.2 Vlastivěda

Ročník	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.
Časová dotace	-	-	-	2	2	-	-	-	-

2. období (4. – 5. ročník)

MÍSTO, KDE ŽIJEME		
Očekávané výstupy z RVP ZV	Dílčí výstupy	Učivo
<p>ČJS-5-1-01</p> <p>určí a vysvětlí polohu svého bydliště nebo pobytu vzhledem ke krajině a státu</p>	<ul style="list-style-type: none"> - zjišťuje, jak může cestovat do nejbližšího okolí a učí se orientovat v místních jízdnicích řádech - pojmenuje okolní obce vzhledem ke světovým stranám 	<ul style="list-style-type: none"> - mapy Brna a jeho okolí, místní mapy a plánky, brněnský region, praktické činnosti s mapou, okresní, krajská města - obec (město), místní krajina – její části, poloha v krajině, minulost a současnost obce (města), význačné budovy, dopravní síť
<p>ČJS-5-1-02</p> <p>určí světové strany v přírodě i podle mapy, orientuje se podle nich a řídí se podle zásad bezpečného pohybu a pobytu v přírodě</p>	<ul style="list-style-type: none"> - určí světové strany v přírodě pomocí orientačních bodů a prvků (pařez, mraveniště, lišejníky, hustota větví na stromech, slunce apod.) a orientuje se podle nich - určí světové strany podle kompasu 	<ul style="list-style-type: none"> - světové strany v přírodě a na mapě, orientace mapy, měřítko mapy - zásady bezpečného pohybu a pobytu v přírodě
<p>ČJS-5-1-03</p> <p>rozlišuje mezi náčrt, plány a základními typy map; vyhledává jednoduché údaje o přírodních podmínkách a sídlištích lidí na mapách naší republiky, Evropy</p>	<ul style="list-style-type: none"> - najde na mapě Českou republiku, státní hranice, historická území ČR (Čechy, Moravu, Slezsko) a sousední státy - porozumí grafice mapy (barevnost, čáry, symboly) 	<ul style="list-style-type: none"> - náčrt, plánek a různé druhy map, čtení z map, mapy obecně zeměpisné a tematické – obsah, grafika, vysvětlivky - regiony ČR – Praha a vybrané oblasti ČR - naše vlast – domov, krajina, národ, základy státního zřízení a politického systému ČR, státní správa a samospráva, státní symboly
<p>ČJS-5-1-04</p> <p>vyhledá typické regionální zvláštnosti přírody, osídlení, hospodářství a kultury, jednoduchým způsobem posoudí jejich význam</p>	<ul style="list-style-type: none"> - zná zajímavosti a specifika brněnského regionu, čerpá z různých informačních zdrojů (materiály infocenter, obecních úřadů, kronika, místní tisk atd.) - vyhledá na mapě jednoduché údaje o přírodních podmínkách ČR - posoudí význam jednotlivých regionů v rámci ČR z hlediska přírodního a správního 	<ul style="list-style-type: none"> - exkurze a výjezdy v Brně i mimo Brno, studium propagačních materiálů, kraje České republiky - okolní krajina (místní oblast, region) – zemský povrch a jeho tvary, vodstvo na pevnině, rozšíření půd, rostlinstva a živočichů, vliv krajiny na život lidí, působení lidí na krajinu a životní prostředí, orientační body a linie, světové strany

<p>ČJS-5-1-05</p> <p>porovná způsob života a přírodu v naší vlasti i v jiných zemích</p>	<ul style="list-style-type: none"> - seznámí ostatní s navštíveným místem, popíše polohu místa, cestu, vystihne zvláštnosti, doporučí návštěvu místa 	<ul style="list-style-type: none"> - exkurze a výjezdy v Brně i mimo Brno - kraje České republiky, okolní krajina (místní oblast, region) – zemský povrch a jeho tvary, vodstvo na pevnině, rozšíření půd, rostlinstva a živočichů, vliv krajiny na život lidí, působení lidí na krajinu a životní prostředí, orientační body a světové strany
<p>ČJS-5-1-06</p> <p>rozlišuje hlavní orgány státní moci a některé jejich zástupce, symboly našeho státu a jejich význam</p>	<ul style="list-style-type: none"> - podrobněji se seznámí s reáliemi hlavního města Prahy - zná významné státní svátky a dokáže objasnit, proč je slavíme 	<ul style="list-style-type: none"> - moje vlast, státní svátky, státnost, státní hymna - 28. říjen, 17. listopad - 1. leden

LIDÉ KOLEM NÁS		
Očekávané výstupy z RVP ZV	Dílčí výstupy	Učivo
<p>ČJS-5-2-01</p> <p>vyjádří na základě vlastních zkušeností základní vztahy mezi lidmi, vyvodí a dodržuje pravidla pro soužití ve škole, mezi chlapci a dívkami, v rodině, v obci (městě)</p>	<ul style="list-style-type: none"> - spoluvytváří a dodržuje pravidla pro soužití ve škole, umí nabídnout pomoc slabším - dodržuje zásady vhodného chování ve škole, v rodině, v obci, respektuje kulturní odlišnosti - obhajuje své názory a postoje, argumentuje, navrhuje a hledá společné řešení s ostatními 	<ul style="list-style-type: none"> - soužití lidí, mezilidské vztahy, komunikace, principy demokracie - komunikace – pravidla dialogu, komunikace v digitálním světě (např. sms, e-mail) - lidské vlastnosti, řešení konkrétních situací v každodenním životě třídy a školy
<p>ČJS-5-2-02</p> <p>rozpozná ve svém okolí jednání a chování, která se už nemohou tolerovat</p>	<ul style="list-style-type: none"> - seznamuje se se základními lidskými právy a dbá na jejich dodržování, snaží se předcházet konfliktům zvládnutím vlastní emocionality - rozpozná riziková chování a situace ve svém okolí, dokáže na ně upozornit - respektuje autorská práva - zodpovědně přistupuje k ochraně životního prostředí 	<ul style="list-style-type: none"> - právo a spravedlnost – základní lidská práva, zákony, práva dítěte, autorské právo - chování lidí – vlastnosti lidí - pravidla slušného chování – ohleduplnost, etické zásady, zvládnutí vlastní emocionality - rizikové situace, rizikové chování, předcházení konfliktům - ochrana životního prostředí
<p>ČJS-5-2-03</p> <p>orientuje se v základních formách vlastnictví; používá peníze v běžných situacích, odhadne a zkontroluje cenu nákupu a vrácené peníze, na příkladu ukáže nemožnost realizace všech chtěných výdajů, vysvětlí, proč spořit, kdy si půjčovat a jak vracet dluhy</p>	<ul style="list-style-type: none"> - rozlišuje vlastnictví soukromé, veřejné, osobní a společné, hmotný a nehmotný majetek - používá peníze v běžných situacích, odhadne a zkontroluje cenu nákupu a vrácené peníze - porovná svá přání a potřeby se svými finančními možnostmi, sestaví jednoduchý rozpočet - orientuje se v pojmech hotovostní a bezhotovostní forma peněz, banka, úspory, půjčky 	<ul style="list-style-type: none"> - vlastnictví (soukromé, veřejné, osobní, společné), hmotný a nehmotný majetek - rozpočet, příjmy a výdaje domácnosti, hotovostní a bezhotovostní forma peněz, způsoby placení, banka jako správce peněz, úspory, půjčky

LIDÉ A ČAS		
Očekávané výstupy z RVP ZV	Dílčí výstupy	Učivo
<p>ČJS-5-3-01</p> <p>pracuje s časovými údaji a využívá zjištěných údajů k pochopení vztahů mezi ději a mezi jevy</p>	<ul style="list-style-type: none"> - rozeznává současné a minulé - pracuje s časovými údaji a využívá je k pochopení vztahů mezi ději a mezi jevy, údaje zaznamenává na časové ose 	<ul style="list-style-type: none"> - časová osa, přímka - orientace v čase a časový řád, určování času, čas jako fyzikální veličina - dějiny jako časový sled událostí - kalendář, letopočet, generace
<p>ČJS-5-3-02</p> <p>využívá knihovny, sbírky muzeí a galerie jako informační zdroje pro pochopení minulosti</p>	<ul style="list-style-type: none"> - orientuje se v hlavních reáliích minulosti a současnosti naší vlasti s využitím regionálních specifik - samostatně zpracovává poznatky získané na školních exkurzích - uvede příklady chráněných památek v ČR a důvod jejich ochrany - aktivně využívá knihovnu jako zdroj informací 	<ul style="list-style-type: none"> - exkurze, knihovny, muzea - chráněné památky, památná místa, regionální památky, péče o památky, lidé a obory zkoumající minulost - současnost a minulost v našem životě - pravěk, nejstarší osídlení vlasti, Velká Morava, Přemyslovci, Lucemburkové, husitství, Jagellonci, Habsburkové - území českého státu v proměnách času
<p>ČJS-5-3-03</p> <p>srovnává a hodnotí na vybraných ukázkách způsob života a práce předků na našem území v minulosti a současnosti s využitím regionálních specifik</p>	<ul style="list-style-type: none"> - propojuje časově a místně historické, zeměpisné a kulturní informace - zdůvodní význam nejznámějších kulturních památek ve své obci a regionu 	<ul style="list-style-type: none"> - brněnské pověsti, brněnské reálie, historické mapy

Klíčové kompetence

Výchovné a výukové strategie jsou voleny tak, aby v procesu vzdělávání vedly k osvojení klíčových kompetencí žáků:

1. Kompetence k učení

- čte s porozuměním, pracuje s odborným textem, s různými informačními zdroji – mapy, plánky, kroniky, atlasy, klíče, encyklopedie, internetové stránky;
- vyhledává a třídí informace z různých zdrojů – aktuality, výpisky, myšlenkové mapy, učí se chápat význam slov;
- vybírá a využívá pro efektivní učení vhodné způsoby, metody a strategie, plánuje, organizuje a řídí vlastní učení, projevuje ochotu věnovat se dalšímu studiu;
- propojuje znalosti se životem, účastní se exkurzí, vycházek a pozorování v přírodě.

2. Kompetence k řešení problémů

- používá heuristické metody, řeší problémové úkoly, křížovky, kvízy, čtyřsměrky, hádanky, objevuje řešení, provádí experimenty;
- plánuje, organizuje, volí různá řešení a postupy, překonává obtíže (projekty).

3. Kompetence komunikativní

- používá bezpečnou a přátelskou komunikaci;
- používá vzájemnou komunikaci žáků (diskuse, rozhovor, prodiskutování problémů), komunikuje s dospělými a klade otázky k tématu, diskutuje o problému;
- prezentuje výsledky práce skupiny i jednotlivců, obhájí vlastní názor a přijímá názory ostatních.

4. Kompetence sociální a personální

- spolupracuje, vzájemně pomáhá, podporuje a povzbuzuje spolužáky, pracuje ve dvojicích, skupině, v expertních skupinách, v rámci kooperativní výuky;
- podílí se na utváření příjemné atmosféry v týmu, na základě ohleduplnosti a úcty při jednání s druhými lidmi přispívá k upevňování dobrých mezilidských vztahů, v případě potřeby poskytne pomoc nebo o ni požádá.

5. Kompetence občanské

- chápe historii místa, kde žije, tvoří si kladné postoje k domovu, vlasti, k národní hrdosti (besedy, četba, výstavy, exkurze, vycházky);
- prozkoumává názory lišící se od jeho vlastních, seznamuje se s různými etniky a národnostmi, buduje si mezikulturní postoje.

6. Kompetence pracovní

- správně a bezpečně užívá materiály, techniky, nástroje a vybavení (vyrábí pomůcky, sbírky, plány, modely);
- dokončuje započaté práce v dohodnuté kvalitě a stanoveném čase.

7. Kompetence digitální

- využívá digitální technologie při učení i při zapojení do života školy a do společnosti, usnadňuje si práci;
- respektuje autorská práva, např. při využívání obrázků, fotografií, videí a informací při řešení zadaných úkolů a při práci na individuálních i společných projektech.

7.4.3 Přírodověda

Ročník	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.
Časová dotace	-	-	-	2	2	-	-	-	-

2. období (4. – 5. ročník)

ROZMANITOST PŘÍRODY		
Očekávané výstupy z RVP ZV	Dílčí výstupy	Učivo
<p>ČJS-5-4-01</p> <p>objevuje a zjišťuje propojenost prvků živé a neživé přírody, princip rovnováhy přírody a nachází souvislosti mezi konečným vzhledem přírody a činnostmi člověka</p>	<ul style="list-style-type: none"> - rozumí pojmům živá a neživá příroda - rozeznává zástupce živé i neživé přírody, na konkrétních příkladech si uvědomuje propojenost živé a neživé přírody - chápe závislost živých přírodnin na prostředí vytvářeném neživými přírodninami - zná význam zelených rostlin pro obnovu kyslíku v atmosféře - zná složení a vlastnosti vody, vzduchu, půdy - rozliší běžně známé horniny a nerosty a zná jejich využití - zjišťuje, kde všude se vyskytuje voda, vzduch a v jakých podobách 	<ul style="list-style-type: none"> - vztah mezi živými a neživými přírodninami - živé přírodniny – houby, rostliny, živočichové - základní podmínky života na Zemi – voda, vzduch, půda, Slunce - koloběh vody v přírodě - neživé přírodniny - experimenty, pokusy, pozorování - pomůcky a materiály k činnostem - exkurze, výstavy, výukové programy v ekologických střediscích aj. institucích - tematické a projektové dny
<p>ČJS-5-4-02</p> <p>vysvětlí na základě elementárních poznatků o Zemi jako součásti vesmíru souvislost s rozdělením času a střídáním ročních období</p>	<ul style="list-style-type: none"> - zná uspořádání Sluneční soustavy, rozdíl mezi hvězdou a planetou - popíše pohyby Země a Měsíce a časové jednotky z nich odvozené (den, měsíc, rok) - vysvětlí střídání ročních období v naší zeměpisné šířce 	<ul style="list-style-type: none"> - vesmír a Země – sluneční soustava, den a noc, roční období - planety Sluneční soustavy - pohyby Země a Měsíce, gravitace - střídání ročních období - návštěva hvězdárny
<p>ČJS-5-4-03</p> <p>zkoumá základní společenstva ve vybraných lokalitách regionů, zdůvodní podstatné vzájemné vztahy mezi organismy</p>	<ul style="list-style-type: none"> - rozlišuje základní zeměpisné pásy, jejich umístění, rozdílné podnebí a životní podmínky v nich - zařadí běžně známá exotická zvířata do zeměpisného pásu a kontinentu - orientuje se v životních podmínkách známých ekosystémů - popíše jednoduše ekosystém ze svého okolí a organismy v něm - hledá souvislosti mezi výskytem určitých druhů a prostředím v dané lokalitě 	<ul style="list-style-type: none"> - zeměpisné pásy - život rostlin a živočichů v různých podnebných oblastech - ekosystémy, biotopy, potravní řetězec, živočichové a jejich třídění do skupin - pozorování druhů organismů nacházejících se v okolí - životní podmínky – rozmanitost podmínek života na Zemi - význam ovzduší, vodstva, půd, rostlinstva a živočišstva na Zemi, podnebí a počasí

<p>ČJS-5-4-04</p> <p>porovnává na základě pozorování základní projevy života na konkrétních organismech, prakticky třídí organismy do známých skupin, využívá k tomu i jednoduché klíče a atlasy</p>	<ul style="list-style-type: none"> - třídí byliny a houby do známých skupin - pozná nejnámější byliny, které rostou v dané lokalitě, využívá k tomu jednoduché klíče a atlasy - třídí živočichy do známých skupin, využívá k tomu atlasy živočichů a jiné informační zdroje - vytváří herbáře rostlin - zná běžně rozšířené druhy v okolí - zařadí jedince do skupiny podle společných znaků, popíše jeho tělo a způsob života - k zařazení a pojmenování využívá atlasy, encyklopedie a jednoduché klíče 	<ul style="list-style-type: none"> - rostliny, houby, živočichové – znaky života, životní potřeby a projevy, průběh a způsob života, výživa, stavba těla u některých nejnámějších druhů, význam v přírodě a pro člověka - pojem symbióza - práce s atlasy a klíči - pozorovací a badatelské činnosti
<p>ČJS-5-4-05</p> <p>zhodnotí některé konkrétní činnosti člověka v přírodě a rozlišuje aktivity, které mohou prostředí i zdraví člověka podporovat nebo poškozovat</p>	<ul style="list-style-type: none"> - posuzuje, jak člověk zasahuje do vzhledu přírody, které činnosti přírodě prospívají a které škodí - chová se v přírodě šetrně a ohleduplně - chápe vliv chování člověka na životní prostředí - aktivně třídí odpad - zná důležitost působení ekologického zemědělství v krajině 	<ul style="list-style-type: none"> - rovnováha v přírodě – význam, vzájemné vztahy mezi organismy, základní společenstva - ohleduplné chování k přírodě a ochrana přírody – odpovědnost lidí, ochrana a tvorba životního prostředí, ochrana rostlin a živočichů, likvidace odpadů, živelní pohromy a ekologické katastrofy
<p>ČJS-5-4-06</p> <p>založí jednoduchý pokus, naplánuje a zdůvodní postup, vyhodnotí a vysvětlí výsledky pokusu</p>	<ul style="list-style-type: none"> - pomocí pokusů zkoumá dopady životních podmínek na organismy, odůvodní význam půdy, slunce a vzduchu - pokus založí, naplánuje, zdůvodní postup a vysvětlí výsledky - provádí pozorování látek, jejich vlastností, různé druhy měření - realizuje rozbor půdy - pozoruje a zaznamenává klíčení semen - měří veličiny – hmotnost, délku, objem, obsah, čas, teplotu a svá pozorování propojuje s poznatky, využívá výstupy v praktickém zvládnání života 	<ul style="list-style-type: none"> - látky a jejich vlastnosti – třídění látek, změny látek a skupenství, vlastnosti, porovnávání látek a měření veličin s praktickým užíváním základních jednotek - voda a vzduch – výskyt, vlastnosti a formy vody, oběh vody v přírodě, vlastnosti, složení, proudění vzduchu, význam pro život - nerosty a horniny, půda – některé hospodářsky významné horniny a nerosty, zvětrávání, vznik půdy a její význam

ČLOVĚK A JEHO ZDRAVÍ		
Očekávané výstupy z RVP ZV	Dílčí výstupy	Učivo
ČJS-5-5-01 využívá poznatky o lidském těle k podpoře vlastního zdravého způsobu života	<ul style="list-style-type: none"> - seznámí se se stavbou lidského těla, jeho funkcemi a projevy - určí základní znaky života - uvědomuje si pohlavní rozdíly mezi mužem a ženou 	<ul style="list-style-type: none"> - stavba lidského těla - funkce jednotlivých tělesných soustav - základy sexuální výchovy
ČJS-5-5-02 rozlišuje jednotlivé etapy lidského života a orientuje se ve vývoji dítěte před a po jeho narození	<ul style="list-style-type: none"> - pojmenuje jednotlivé etapy vývoje člověka - vnímá biologické a psychické změny v dospívání 	<ul style="list-style-type: none"> - fáze vývoje člověka - období dospívání
ČJS-5-5-03 plánuje účelně svůj čas pro učení, práci, zábavu a odpočinek podle vlastních potřeb s ohledem na oprávněné nároky jiných osob	<ul style="list-style-type: none"> - organizuje svůj denní program s ohledem na oprávněné nároky jiných osob - účelně využívá svůj volný čas 	<ul style="list-style-type: none"> - denní režim - vhodné využití volného času
ČJS-5-5-04 uplatňuje účelné způsoby chování v situacích ohrožujících zdraví a v modelových situacích simulujících mimořádné události; vnímá dopravní situaci, správně ji vyhodnotí a vyvodí odpovídající závěry pro své chování jako chodec a cyklista	<ul style="list-style-type: none"> - uvědomuje si bezpečné chování při mimořádných situacích způsobených přírodními vlivy - chápe důležitost dodržování pravidel účastníka silničního provozu 	<ul style="list-style-type: none"> - mimořádné události a rizika ohrožení s nimi spojená - přírodní jevy, živelní pohromy a ekologické katastrofy - integrovaný záchranný systém - bezpečnost v dopravních situacích
ČJS-5-5-05 předvede v modelových situacích osvojené jednoduché způsoby odmítání návykových látek	<ul style="list-style-type: none"> - ovládá způsoby odmítání návykových látek - v případě potřeby dokáže vyhledat pomoc u dospělého 	<ul style="list-style-type: none"> - návykové látky, hrací automaty a počítače, závislost, odmítání návykových látek - nebezpečí komunikace prostřednictvím elektronických médií - šikana, kyberšikana, týrání, brutalita a jiné formy násilí v médiích
ČJS-5-5-06 uplatňuje základní dovednosti a návyky související s podporou zdraví a jeho preventivní ochranou	<ul style="list-style-type: none"> - využívá zásady zdravého stravování - dodržuje pitný režim 	<ul style="list-style-type: none"> - zdravý životní styl, správná výživa - životospráva - kvalitní a zdravé nápoje
ČJS-5-5-07 rozpozná život ohrožující zranění; ošetří drobná poranění a zajistí lékařskou pomoc	<ul style="list-style-type: none"> - dokáže účelně využít důležitá telefonní čísla integrovaného záchranného systému - vyhodnotí míru potřeby přivolání odborné pomoci - poskytne první pomoc - umí použít důležitá telefonní čísla integrovaného záchranného systému 	<ul style="list-style-type: none"> - péče o zdraví - drobné úrazy a poranění, prevence nemocí a úrazů, první pomoc při drobných poraněních - přivolání pomoci v případě ohrožení fyzického a duševního zdraví - infekční nemoci - integrovaný záchranný systém, telefonní linky tísňového volání

Klíčové kompetence

Výchovné a výukové strategie jsou voleny tak, aby v procesu vzdělávání vedly k osvojení klíčových kompetencí žáků:

1. Kompetence k učení

- žák si pro efektivní učení vybírá literaturu, vhodné učební pomůcky a encyklopedie, čerpá z různých zdrojů, přehledů a klíčů;
- získává poznatky o přírodě, pozoruje ji, bádá, zaznamenává a hodnotí výsledky svého pozorování a experimentuje;
- žák získává vědomosti o jednotlivých tématech především sebezkušeností, terénní výukou, výpravami do prostředí, kde žijí živočichové a rostou rostliny, o kterých se učí, navštěvuje výukové programy ve střediscích ekologické výchovy a jiných organizací.

2. Kompetence k řešení problémů

- žák samostatně objevuje metody, postupy vedoucí k samostatnému objevování, řeší a tvoří závěry;
- učí se rozhodovat v daných podmínkách a situacích, vybírá z předložených řešení a hledá vlastní, originální řešení postavená na vlastním úsudku a kreativitě;
- žák vyhledá informace k problému, nachází společné i odlišné znaky, snaží se o nalezení řešení, dokončení úkolu a nenechá se odradit případnými neúspěchy na své cestě;
- ověřuje správnost řešení a naučené postupy aplikuje v obdobných situacích;
- využívá zpětnou vazbu a sebehodnocení k nalezení vlastního potenciálu a přijímání výzev.

3. Kompetence komunikativní

- žák spolupracuje v různě velikostně, ročníkově i věkově smíšených skupinách, využívá vlastních i cizích zkušeností, podílí se na společném hledání řešení;
- zajímá se o názory a zkušenosti druhých, pozorně naslouchá a komunikuje s respektem a úctou;
- rozumí různým typům sdělení, textům, obrazovým materiálům, užívaným gestům, přemýšlí o nich, vhodně na ně reaguje a následně je využívá k aktivnímu zapojení se do projektů a činností.

4. Kompetence sociální a personální

- žák se podílí na utváření příjemné atmosféry dodržováním dohodnutých pravidel a laskavou komunikací v rámci skupiny, cítí se být součástí skupiny a přijímá svoji roli;
- žák chápe potřebu efektivně spolupracovat s druhými, respektuje názory druhých a čerpá z nich za účelem dokončení započaté práce;
- žák si vytváří si představu o svých schopnostech, učí se vnímat své silné stránky, talenty i oblasti, ve kterých má příležitost se více posouvat, objevuje míru sebedůvěry a sebeúcty.

5. Kompetence občanské

- žák si vytváří ohleduplný vztah k přírodě a životnímu prostředí, pečuje o okolí, přírodní zahradu, podílí se na ochraně přírody;
- žák se v nečekaných, krizových situacích rozhoduje dle svého nejlepšího vědomí a schopností, poskytne, přivolá pomoc.

6. Kompetence pracovní

- žák při pozorování a badatelských aktivitách uvnitř školy i ve venkovním prostředí bezpečně používá materiály, nástroje a vybavení, dodržuje pravidla šetrného zacházení a tvoří si vhodné pracovní návyky;
- žák si utváří pozitivní vztah k práci, plnění povinností, vnímá význam spolupodílení se na ochraně prostředí, hospodaření s materiálem i přírodninami.

7. Kompetence digitální

- žák ovládá běžně používaná digitální zařízení v rámci nabídky školy;
- zapojuje se do tvorby pravidel týkajících se práce s technologiemi v průběhu činností spojených s výukou a dbá na jejich dodržování;
- při badatelských činnostech, pozorování přírody a aktivitách ve venkovním prostředí využívá on-line aplikace a digitální technologie (např. teploměr, digitální lupa);
- žák volí vhodná zařízení za účelem zaznamenávání průběhu a výsledku činností (pořizování fotografií, videí);
- žák se učí rozpoznávat rizikové chování při zacházení s technologiemi v on-line prostředí, uvědomuje si riziko vytváření digitální stopy;
- předchází situacím ohrožujícím jeho duševní i tělesné zdraví i zdraví ostatních, uvědomuje si zdravotní rizika dlouhodobého používání technologií, mapuje čas strávený u technologií.

7.5 Člověk a společnost

„Budeš tedy soudit sám sebe,“ odpověděl král. „To je to nejtěžší. Je mnohem nesnadnější soudit sám sebe než někoho jiného. Jestliže se ti to podaří sám sebe dobře soudit, bude to znamenat, že jsi opravdu mudrc.“

Antoine de Saint Exupéry: Malý princ

Charakteristika vzdělávací oblasti:

Vzdělávací oblast Člověk a společnost, vyučovaná na druhém stupni základního vzdělávání, poskytuje žákovi znalosti a dovednosti potřebné pro jeho zapojení do života ve společnosti. Vzdělávání směřuje k tomu, aby žák poznal dějinné, sociální a kulturně historické aspekty života lidí v jejich rozmanitosti, proměnlivosti a ve vzájemných souvislostech. Seznamuje žáky s vývojem společnosti a s důležitými společenskými jevy a procesy, které se promítají do každodenního života a mají vliv na utváření společenského klimatu. Zaměřuje se na utváření pozitivních občanských postojů, podporuje žáka k přijetí hodnot, na nichž je budována současná demokratická Evropa, včetně kolektivní obrany. Důležitou součástí vzdělávání v dané vzdělávací oblasti je prevence rasistických, xenofobních a extremistických postojů, výchova k toleranci a respektování lidských práv, k rovnosti mužů a žen a výchova k úctě k přírodnímu a kulturnímu prostředí i k ochraně uměleckých a kulturních hodnot. Tato vzdělávací oblast přispívá také k rozvoji finanční gramotnosti a k osvojení pravidel chování při běžných i rizikových situacích a při mimořádných událostech. Žák se učí rozpoznávat a formulovat společenské problémy v minulosti i současnosti, zjišťovat a zpracovávat informace nutné pro jejich řešení, nacházet řešení a vyvozovat závěry, reflektovat je a aplikovat v reálných životních situacích.

Vzdělávací oblast Člověk a společnost zahrnuje výukové předměty **Dějepis** a **Výchova k občanství**.

7.5.1 Dějepis

Charakteristika vyučovacího předmětu:

Vyučovací předmět Dějepis přináší poznatky o životě a konání člověka v průběhu historie. Jeho hlavním posláním je kultivace historického vědomí jedince a uchování kontinuity historické paměti, hlavně ve smyslu předávání historické zkušenosti. Velký důraz je kladen především na dějiny 19. a 20. století, kde vnímáme kořeny většiny současných společenských jevů. Významně klademe zřetel k základním hodnotám evropské civilizace, rozvíjení zájmu o současnost díky poznání minulosti vlastního národa i jiných kulturních společenství. U žáků je upevňováno vědomí sounáležitosti k evropské kultuře. Žáci jsou vedeni k aktivnímu zapojení odhalování kořenů společenských jevů, dějů a změn, promýšlení jejich souvislostí a hledání paralel mezi minulými a současnými událostmi. Obecné historické problémy jsou konkretizovány prostřednictvím zařazování dějin regionu i dějin místních.

Organizační rozčlenění předmětu:

Vyučovací předmět Dějepis se ve škole vyučuje na druhém stupni ZŠ, rámcově navazuje na některá témata zařazená na prvním stupni do předmětu Vlastivěda. Výuka probíhá v 6. 9. ročníku, v časové dotaci dvou vyučovacích hodin týdně, typicky ve dvouhodinových blocích. Výuku propojujeme se zeměpisnými znalostmi žáků, integrujeme tematické okruhy průřezových témat a podporujeme žáky k nalézání souvislostí. Dbáme na aktivní užívání spisovného českého jazyka v písemných a mluvních projevech. Nedílnou součástí výuky jsou exkurze a projektové dny v souladu s probíranými tématy a událostmi. Výuka probíhá ve věkově smíšených třídách, uplatňuje se vrstevnické učení.

Ročník	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.
Časová dotace	-	-	-	-	-	2	2	2	2

3. období (6. – 7. ročník)

ČLOVĚK V DĚJINÁCH		
Očekávané výstupy z RVP ZV	Dílčí výstupy	Učivo
D-9-1-01 uvede konkrétní příklady důležitosti a potřeby dějepisných poznatků	<ul style="list-style-type: none"> - uvede konkrétní příklady důležitosti a potřeby dějepisných znalostí - hledá paralely mezi minulými a současnými událostmi 	<ul style="list-style-type: none"> - význam zkoumání dějin - pochopení vlivu historie na současný svět - vnímání historických skutečností v kontextu
D-9-1-02 uvede příklady zdrojů informací o minulosti; pojmenuje instituce, kde jsou tyto zdroje shromažďovány	<ul style="list-style-type: none"> - uvede příklady institucí, které shromažďují informace o minulosti - je schopen rozlišit historické prameny a analyzovat je - uvede příklady zdrojů a historických pramenů, ze kterých zkoumání dějin vychází 	<ul style="list-style-type: none"> - práce s historickými materiály a prameny - návštěvy muzeí, archivů - získávání informací o dějinách - ověřování faktů, schopnost posoudit relevanci zdroje
D-9-1-03 orientuje se na časové ose a v historické mapě, řadí hlavní historické epochy v chronologickém sledu	<ul style="list-style-type: none"> - je schopen orientovat se v kalendáři a porovnat historii člověka s historií světa - orientuje se na časové ose - je schopen zařadit dějinnou událost do správné historické epochy 	<ul style="list-style-type: none"> - práce s časovou osou, tvorba a zařazení událostí/letopočtů na časovou osu - měření času, staletí, tisíciletí, práce s kalendářem - historický čas a prostor – úvod do dějin a jejich periodizace - osvojení si základních epoch v dějinách vývoje lidské společnosti - archeologie

POČÁTKY LIDSKÉ SPOLEČNOSTI		
Očekávané výstupy z RVP ZV	Dílčí výstupy	Učivo
D-9-2-01 charakterizuje život pravěkých sběračů a lovců, jejich materiální a duchovní kulturu	<ul style="list-style-type: none"> - rozlišuje vznik člověka podle mýtů různých národů a porovnává je s vývojovou teorií Charlese Darwina - charakterizuje život, pokroky a materiální a duchovní kulturu lidí během pravěku - zasadí archeologické kultury u nás do místa a času 	<ul style="list-style-type: none"> - počátky lidské společnosti - vznik a vývoj člověka - mytologie vs. evoluce - seznámení se s vědním oborem archeologie - návštěvy muzeí, archeoparků, archeoskanzenů atd. - doba kamenná - život pravěkých lovců a sběračů, lidská společnost v pravěku - pravěk v českých zemích
D-9-2-02 objasní význam zemědělství, dobytkařství a zpracování kovů pro lidskou společnost	<ul style="list-style-type: none"> - chápe a popíše rozdíly mezi životem lovců a sběračů a prvních zemědělských kultur - porozumí významu keltské civilizace - vysvětlí důsledky pohybu germánských kmenů - popíše příchod prvních Slovanů a jejich usazení v Evropě 	<ul style="list-style-type: none"> - vznik zemědělství v neolitu - doba bronzová, megality - doba železná, Keltové - Germáni v českých zemích - první Slované

NEJSTARŠÍ CIVILIZACE. KOŘENY EVROPSKÉ KULTURY		
Očekávané výstupy z RVP ZV	Dílčí výstupy	Učivo
D-9-3-01 rozpozná souvislost mezi přírodními podmínkami a vznikem prvních velkých zemědělských civilizací	<ul style="list-style-type: none"> - pochopí souvislost přírodních podmínek se vznikem prvních velkých civilizací (podnebí, řeky, záplavy, bezpečnost) - rozliší společné a rozdílné znaky nejstarších civilizací - najde na mapě místa, kde se první velké kultury rozvinuly - je obeznámen s nejstaršími typy písma - vysvětlí kořeny židovské kultury a náboženství - na konkrétních příkladech odvodí, co nejstarší civilizace přinesly světu 	<ul style="list-style-type: none"> - počátky zemědělských civilizací a států - Mezopotámie, vznik písma - Palestina, dějiny Židů a židovské kultury - Egypt (Stará a Nová říše, Ptolemaiovci) - Starověká Indie - Starověká Čína
D-9-3-02 uvede nejvýznamnější typy památek, které se staly součástí světového kulturního dědictví	<ul style="list-style-type: none"> - uvede nejvýznamnější typy památek - rozliší architektonické památky a významné artefakty z různých starověkých kultur 	<ul style="list-style-type: none"> - Egypt, pyramidy, kultura a architektura - sedm divů světa - architektura ve starověkém Řecku - mimoevropské památky (Čína, Indie – písmo, památky, náboženství)

<p>D-9-3-03</p> <p>demonstruje na konkrétních příkladech přínos antické kultury a zrod křesťanství</p>	<ul style="list-style-type: none"> - seznámí se významnými příběhy z řeckého bájesloví a řeckým náboženstvím - ukáže na konkrétních příkladech přínos řecké kultury Evropě a světu - orientuje se v základech řecké mytologie, filozofie a umění - propojí si význam původních a současných olympijských her - rozliší historické počátky Říma od bájesloví - uvede kladné i záporné stránky římské republiky – jejího politického systému - uvědomí si geografický rozsah římského impéria - pochopí vliv Říma na konec vlády egyptských Ptolemaiovců - porovná, jak v uvedeném časovém období vypadal život na území dnešních Čech - získá přehled o barbarských národech a jejich roli na úpadku římské říše 	<ul style="list-style-type: none"> - Starověké Řecko - Mínojská Kréta, Mykénská kultura - Trojská válka, kolonizace, městské státy a raná demokracie, Sparta - Athény, rozvoj demokracie, Řecko perské války, rozkvět Athén - makedonská nadvláda, říše Alexandra Makedonského - řecká kultura, náboženství, věda (vč. filozofie) a sport - Olympijské hry, Starověký Řím - Etruskové, založení Říma - raná republika, ovládnutí Itálie, punské války - krize republiky, Sullova diktatura, Spartakovo povstání - Julius Caesar – občanská válka, konec republiky, římské císařství – nejvýznamnější císaři - rozdělení impéria, útoky barbarů – pád západořímské říše - střední Evropa a její styky s antickým Středomořím
<p>D-9-3-04</p> <p>porovná formy vlády a postavení společenských skupin v jednotlivých státech a vysvětlí podstatu antické demokracie</p>	<ul style="list-style-type: none"> - vysvětlí podstatu řecké demokracie - rozpozná rozdíly mezi demokracií, diktaturou či aristokratickou formou vlády 	<ul style="list-style-type: none"> - srovnání forem vlády a postavení různých společenských skupin (demokracie, autokratický režim, otrokářství) - myšlenkové mapy, esej, diskuse, prezentace

KŘEŠŤANSTVÍ A STŘEDOVĚKÁ EVROPA		
Očekávané výstupy z RVP ZV	Dílčí výstupy	Učivo
<p>D-9-4-01</p> <p>popíše podstatnou změnu evropské situace, která nastala v důsledku příchodu nových etnik, christianizace a vzniku států</p>	<ul style="list-style-type: none"> - popíše situaci v Evropě po příchodu nových etnik, vyjmenuje barbarské státy - porovná základní rysy západoevropské a byzantské civilizace - porozumí souvislostem vzniku islámu a jeho další expanze - pochopí význam norských, dánských a švédských Vikingů pro vývoj severozápadní Evropy, včetně mořských plaveb 	<ul style="list-style-type: none"> - raný středověk, dědictví římského impéria, nástupnické státy, vznikající na troskách západořímského impéria (barbarské státy – Franská říše) - proměny společnosti, východní Evropa, říše východořímská – Byzanc a její kultura - Arabové, islám a Turci a jejich vliv na střední Evropu - křížové výpravy a rytířské řády, Seveřané a Vikingové, Západní a východní Slované - nový etnický obraz Evropy, tváření států ve východoevropském a západoevropském kulturním okruhu a jejich specifický vývoj

<p>D-9-4-02</p> <p>objasní situaci Velkomoravské říše a vnitřní vývoj českého státu a postavení těchto státních útvarů v evropských souvislostech</p>	<ul style="list-style-type: none"> - uvědomuje si postavení Slovanů a význam našeho regionu v raně středověké Evropě - popíše význam Velkomoravské říše a Přemyslovců pro českou státnost - dokáže vyjmenovat významné evropské osobnosti raného středověku 	<ul style="list-style-type: none"> - první státní útvary na našem území - Slované a jejich kultura, Sámova říše, Velká Morava, vnitřní uspořádání a její postavení a vliv v měnící se Evropě - První Přemyslovci, Čechy v době knížecí, Přemyslovský stát, první čeští králové, vztahy s Evropou
<p>D-9-4-03</p> <p>vymezí úlohu křesťanství a víry v životě středověkého člověka, konflikty mezi světskou a církevní mocí</p>	<ul style="list-style-type: none"> - rozpozná památky románského umění a dokáže popsat prvky románského stylu - popíše proces christianizace střední Evropy - chápe vliv církve a mnišských řádů na život celé společnosti 	<ul style="list-style-type: none"> - kultura raného středověku - christianizace – kláštery a mnišské řády a jejich vliv na život a vzdělanost společnosti - křesťanství, papežství, císařství, křížové výpravy - románský styl a kultura - významné památky románského stylu na našem území
<p>D-9-4-04</p> <p>ilustruje postavení jednotlivých vrstev středověké společnosti, uvede příklady románské a gotické kultury</p>	<ul style="list-style-type: none"> - umí popsat, jak se dělila středověká společnost v jednotlivých etapách - chápe souvislosti pokroku zemědělství a rozvoje vrcholně středověké společnosti, popíše význam vlastnictví půdy (léna) - seznámí se s nejvýznamnějšími evropskými středověkými panovníky - uvede příklady nejvýznamnějších přemyslovských panovníků a jejich zásluh o rozvoj českého státu - propojí si velké dějiny a dějiny regionu - vysvětlí pozadí a diplomatické souvislosti nástupu Lucemburků na český trůn - bezpečně rozpozná gotickou architekturu, deskovou malbu nebo sochu a uvede konkrétní příklady 	<ul style="list-style-type: none"> - struktura středověké společnosti, funkce jednotlivých vrstev - dělení raně středověké společnosti a její proměny v čase - duchovenstvo - vrcholný a pozdní středověk - středověká města, cechy - vznik univerzit a jejich význam na evropskou vzdělanost - monarchie v západní, jižní a východní Evropě - přemyslovský stát – královské tituly - Lucemburkové na českém trůně - Eliška Přemyslovna a Jan Lucemburský - Karel IV. a země Koruny české - gotika v umění a architektuře

OBJEVY A DOBÝVÁNÍ, POČÁTKY NOVÉ DOBY		
Očekávané výstupy z RVP ZV	Dílčí výstupy	Učivo
D-9-5-01 vysvětlí znovuzrození antického ideálu člověka, nové myšlenky žádající reformu církve	<ul style="list-style-type: none"> - popíše problematičké chování středověkého duchovenstva a jeho výsadní postavení ve společnosti - vysvětlí pozadí a průběh a důsledky reformace, odliší pojmy církev a náboženství - umí pojmenovat několik evropských reformátorů a vysvětlit pojem protestantství - umí popsat významné rozdíly mezi středověkou gotikou a novověkou renesancí - vysvětlí návrat zájmu o antické vnímání člověka - uvede příklady humanistických osobností a renesančních umělců a jejich děl či objevů - rozezná renesanční výtvarné dílo nebo architektonickou památku - správně použije termín „renesanční osobnost“ 	<ul style="list-style-type: none"> - reformace a její důsledky - protestantství - nástup renesance v jižní a západní Evropě - renesance a humanismus – výtvarné umění, architektura, životní styl - vliv nástupu renesance na změnu vnímání života člověka - vynález knihtisku
D-9-5-02 vymezí význam husitské tradice pro český politický a kulturní život	<ul style="list-style-type: none"> - porozumí problémům doby Václava IV., pochopí příčiny, průběh a důsledky husitské revoluce - vystihne hospodářské, politické a diplomatické poměry poděbradské doby - rozebere nejvýznamnější činy Jiřího z Poděbrad - uvede nejvýznamnější rysy a problémy vlády Jagellonců 	<ul style="list-style-type: none"> - doba husitská - osobnost a život mistra Jana Husa - husitství a husitské bouře - pohusitská doba - Jiří z Poděbrad - Jagellonci na českém trůnu
D-9-5-03 popíše průběh zámořských objevů, jejich příčiny a důsledky	<ul style="list-style-type: none"> - popíše a demonstuje průběh zámořských objevů, jejich příčiny a důsledky - popíše důsledky objevných cest a poznávání nových civilizací pro Evropu a zámořské objevy Kryštofa Kolumba - zná civilizaci Mayů, Aztéků a Inků a na jejich příkladu demonstuje negativní dopad 	<ul style="list-style-type: none"> - zámořské objevy a počátky objevování a dobývání světa - důsledky objevných cest - Kryštof Kolumbus - objevení Ameriky

<p>D-9-5-04</p> <p>objasní postavení českého státu v podmínkách Evropy a jeho postavení uvnitř habsburské monarchie</p>	<ul style="list-style-type: none"> - podrobněji vysvětlí nástup Habsburků na český trůn a charakter jejich vlády - interpretuje rysy osobnosti a vlády Rudolfa II. a kulturní význam rudolfínské Prahy 	<ul style="list-style-type: none"> - raný novověk – stavovská společnost - evropské monarchie v 16. století (Francie, Tudorovská Anglie, Rusko, Osmanští Turci) - České země v raném novověku, nástup Habsburků na trůn - Rudolf II. a rudolfínská doba
<p>D-9-5-05</p> <p>objasní příčiny a důsledky vzniku třicetileté války a posoudí její důsledky</p>	<ul style="list-style-type: none"> - vysvětlí příčiny českého stavovského povstání a pojem „defenestrace“ - seznamuje se s mezinárodními příčinami třicetileté války, uvede příklady největších bitev třicetileté války, popíše útrapy obyvatel - na příkladu J. A. Komenského vysvětlí termín náboženský exil - vysvětlí drtivé dopady třicetileté války na evropské země - pochopí termín a způsoby rekatolizace 	<ul style="list-style-type: none"> - české stavovské povstání - příčiny defenestrace - bitva na Bílé hoře a její následky na život v českých zemích - třicetiletá válka - Albrecht z Valdštejna - život a dílo Jana Amose Komenského - důsledky třicetileté války - rekatolizace
<p>D-9-5-06</p> <p>rozpozná základní znaky jednotlivých kulturních stylů a uvede příklady významných kulturních památek</p>	<ul style="list-style-type: none"> - uvede a vysvětlí různé mezníky počátku a konce raného novověku - bezpečně odliší barokní a renesanční stavby a umělecké prvky, vyjmenuje typické prvky barokní architektury, zamyslí se nad vlivem baroka na hlubokou lidovou zbožnost - seznamuje se s barokní a klasicistní hudbou, zejména genialitu vybraných skladatelů a děl 	<ul style="list-style-type: none"> - baroko ((architektura, sochařství, malířství, literatura, vzdělanost, hudba) - Rokoko (životní styl) - Klasicismus a nástup osvícenství (architektura, umění a hudba – W. A. Mozart, Ludwig van Beethoven)

3. období (8. – 9. ročník)

MODERNIZACE SPOLEČNOSTI		
Očekávané výstupy z RVP ZV	Dílčí výstupy	Učivo
D-9-6-01 vysvětlí podstatné ekonomické, sociální, politické a kulturní změny ve vybraných zemích a u nás, které charakterizují modernizaci společnosti	<ul style="list-style-type: none"> - vysvětlí drtivé dopady třicetileté války na evropské země - pochopí termín a způsoby rekatolizace - seznámí se s počátky parlamentního systému v Evropě - rozumí termínu a způsobům absolutistické vlády - umí popsat rozdílný vývoj politických zřízení ve vybraných zemích 	<ul style="list-style-type: none"> - změny ve společnosti mezi třicetiletou válkou a francouzskou revolucí (2. polovina 17. století a 18. století) - barokní absolutistická monarchie - Stuartovská Anglie, občanská revoluce - válka za nezávislost a vznik USA - absolutistická Francie – Rusko za Petra Velikého a Kateřiny Veliké
D-9-6-02 objasní souvislost mezi událostmi Francouzské revoluce a napoleonských válek a rozbití starých společenských struktur v Evropě	<ul style="list-style-type: none"> - vysvětlí příčiny velké francouzské revoluce, včetně ekonomických - umí popsat rozdíly mezi společenskými vrstvami, jejich zájmy - přečte a zkusí zaktualizovat obsah Deklarace práv člověka a občana pro moderní dobu - odliší rysy konstitučního a republikánského zřízení - popíše vztah mezi Napoleonovou osobností a jeho dobovačnými ambicemi, napoleonský komplex - rozebere důsledky napoleonských válek pro evropské země, včetně českých - seznámí se s empirovým životním stylem 	<ul style="list-style-type: none"> - velká francouzská revoluce a její vliv na revoluční hnutí v dalších evropských zemích - rozdělená společnost, příčiny revoluce (vč. ekonomických) - hospodářství, generální stavy - průběh revoluce - Deklarace práv člověka a občana - Napoleon Bonaparte (osobnost, napoleonský komplex, válečné úspěchy) - Napoleonské císařství, války - bitva u Slavkova - Vídeňský kongres a rozbití starých společenských struktur v Evropě - empir, imperiální životní styl
D-9-6-03 porovná jednotlivé fáze utváření novodobého českého národa v souvislosti s národními hnutími vybraných evropských národů	<ul style="list-style-type: none"> - uvede konkrétní příklady rekatolizace v českých zemích - vysvětlí pojmy robota a nevolnictví - popíše význam osobnosti a vlády Marie Terezie a Josefa II. a jejich hlavních reforem 	<ul style="list-style-type: none"> - rekatolizace, jezuité - robota a nevolnictví - Marie Terezie, války o rakouské dědictví (Prusko), reformy - Josef II., reformy, josefínská kultura - počátky národního obrození

<p>D-9-6-04</p> <p>vysvětlí rozdílné tempo modernizace a prohloubení nerovnoměrnosti vývoje jednotlivých částí Evropy a světa včetně důsledků, ke kterým tato nerovnoměrnost vedla; charakterizuje soupeření mezi velmocemi a vymezí význam kolonií</p>	<ul style="list-style-type: none"> - pochopí emancipační snahy evropských národů - vysvětlí význam a průběh průmyslové revoluce a jejích dopadů na životní prostředí - rozebere společenské důsledky průmyslové revoluce – urbanizaci, sociální hnutí, socialismus - uvede příklady vynálezů, které usnadnily lidský život - popíše stručné dějiny významných států a mocností první poloviny 19. stol. - pochopí v souvislostech význam národního obrození, jeho klíčových osobností a děl - uvědomí si význam „jara národů“ a revolučního roku 1848 pro formování moderních národních států - osobnosti českého národního obrození - rozebere proces emancipace žen a jeho pozitivní přínos - popíše důvod vzniku koloniálních velmocí Velké Británie a Francie - dokáže vyjmenovat největší britské kolonie a popsat jejich situaci 	<ul style="list-style-type: none"> - modernizace evropských společností - politické proudy (konzervatismus, liberalismus, demokratismus, socialismus), ústava, politické strany, občanská práva - průmyslová revoluce (příčiny, význam, důsledky), technický pokrok a doprava, elektrifikace, industrializace - sociální otázky a hnutí, emancipace žen - dějiny vybraných evropských států - národní obrození, revoluční rok 1948 v Habsburské monarchii a českých zemích - imperialismus a kolonialismus - Velká Británie v koloniích (Irsko, Amerika) - kultura 2. poloviny 19. století a počátku 20. století (romantismus, novogotika a novorenesance, impresionismus, secese)
---	---	---

MODERNÍ DOBA		
Očekávané výstupy z RVP ZV	Dílčí výstupy	Učivo
<p>D-9-7-01</p> <p>na příkladech demonstruje zneužití techniky ve světových válkách a jeho důsledky</p>	<ul style="list-style-type: none"> - rozebere formování nepřátelských mocenských bloků - formou příběhu/reportáže popíše sarajevský atentát - uvede příklady nových zbraní a jejich devastujících účinků - popíše průběh válečného konfliktu a vyjmenuje některé významné bitvy 1. světové války - popíše vyhlášení Československa v Praze a podíl zahraničního odboje, doplní zajímavosti z regionu 	<ul style="list-style-type: none"> - první světová válka a její politické, ekonomické a společenské následky - příčiny, Trojspolek a Trojdohoda - Balkán, sarajevský atentát - charakter války a nové zbraně - válčící strany a fronty - nejvýznamnější bitvy - důsledky války - Češi a Slováci ve válce, zahraniční odboj, legie - vyhlášení Československa, nástupnické státy, rozpad Habsburské monarchie - nové politické uspořádání Evropy a úloha USA ve světě

<p>D-9-7-02</p> <p>rozpozná klady a nedostatky demokratických systémů</p>	<ul style="list-style-type: none"> - vysvětlí územní změny na mapě Evropy, rozpad Habsburské monarchie a novou podobu dalších států 	<ul style="list-style-type: none"> - mírové smlouvy a uspořádání Evropy, Společnost národů - mezinárodněpolitická a hospodářská situace ve 20. a 30. letech
<p>D-9-7-03</p> <p>charakterizuje jednotlivé totalitní systémy, příčiny jejich nastolení v širších ekonomických a politických souvislostech a důsledky jejich existence pro svět; rozpozná destruktivní sílu totalitarismu a vypjatého nacionalismu</p>	<ul style="list-style-type: none"> - vysvětlí pojmy totalita, ideologie - popíše ideologické pozadí sovětského komunismu - vysvětlí vznik italského fašismu včetně jeho symbolů - popíše dopady světové hospodářské krize a konflikty vyvolané diktátorskými režimy - umí popsat německý nacistický režim a uvědomuje si aktuální nebezpečí pravicového extremismu a nacionalismu - chápe tragické důsledky nacistické propagandy - vysvětlí pojem "první republika", seznámí se s hospodářským a kulturním růstem Československa - chápe složitosti soužití národnostních menšin a problém vypjatého nacionalismu Sudetských Němců - ocení rozmanitost kulturních směrů meziválečné doby, včetně tvorby čs. umělců - získá inspiraci pro uvažování o funkčnosti architektury - vyzdvihne význam a nadčasovost tvorby Osvobozeného divadla - seznámí se počátky filmové tvorby - propojí si znalosti moderní hudby s jejími počátky (jazz, swing) - uvede příklady vědeckých objevů 	<ul style="list-style-type: none"> - totalitní režimy – charakteristika - SSSR a stalinismus (politika, čistky, gulagy, kult osobnosti, hospodářství, kolektivizace, industrializace, zahraniční politika) - fašismus v Itálii (B. Mussolini, nacionalismus, extremismus, populismus) - španělská občanská válka - světová hospodářská krize - nacismus v Německu (Výmarská republika, Adolf Hitler, nacionální socialismus, propaganda, rasová diskriminace, antisemitismus, přípravy na válku, nacističtí pohlaváři) - Československá republika mezi válkami (formování republiky, ústava, politický systém, hranice) - národnosti a menšiny (Slovensko a Podkarpatská Rus) - kultura a věda mezi válkami - výtvarné umění (kubismus, surrealismus, exprese...) - sochařství - architektura (funkcionalismu) - literatura a divadlo (Osvobozené divadlo) - film a hudba (modernisté) - věda a technický pokrok - meziválečná móda

<p>D-9-7-04</p> <p>na příkladech vyloží antisemitismus, rasismus a jejich nepřijatelnost z hlediska lidských práv</p>	<ul style="list-style-type: none"> - popíše příčiny vzniku druhé světové války - vyjmenuje fronty a zásadní okamžiky v průběhu bojů - vysvětlí, co jsou koncentrační a vyhlazovací tábory a popíše nelidské podmínky života v nich - je obeznámen s holokaustem Romů a genocidu pobaltských národů bolševiky - umí vysvětlit pojmy rasismus, antisemitismus 	<ul style="list-style-type: none"> - druhá světová válka - boje v Evropě - válka se SSSR - vylodění v Normandii a osvobození Evropy, německé kapitulace - koncentrační tábory, - zločiny proti lidskosti - šoa - „konečné řešení židovské otázky“ - holocaust Romů - bolševická genocida v Pobaltí - rasismus, antisemitismus
<p>D-9-7-05</p> <p>zhodnotí postavení Československa v evropských souvislostech a jeho vnitřní sociální, politické, hospodářské a kulturní prostředí</p>	<ul style="list-style-type: none"> - vysvětlí vznik Protektorátu Čechy a Morava, jeho správu, funkci říšských protektorů atd. - popíše význam domácího a zahraničního odboje a uvede jeho největší úspěchy - reportážním stylem popíše atentát na R. Heydricha, jeho zahraniční význam i domácí tragické důsledky heydrichiády - vysvětlí význam pražského květnového povstání, včetně povstání v regionu - podrobněji popíše osvobození Československa, problém Slovenského státu - rozebere osudy židovského obyvatelstva 	<ul style="list-style-type: none"> - Československo za druhé světové války - Protektorát Čechy a Morava (správní zřízení, situace obyvatel, říšští protektoréři, arizace...) - domácí odboj (demokratický, komunistický), Tři králové - zahraniční odboj (západní, moskevský), vojáci na frontách (RAF, Tobrúk, Sokolovo) - atentát na Heydricha – heydrichiáda, Lidice, Ležáky - pražské květnové povstání - osvobození (vč. regionu – Američané, SSSR, partyzáni) - Slovenský štát - Židé v protektorátu

ROZDĚLENÝ A INTEGRUJÍCÍ SE SVĚT

Očekávané výstupy z RVP ZV	Dílčí výstupy	Učivo
<p>D-9-8-01</p> <p>vysvětlí příčiny a důsledky vzniku bipolárního světa; uvede příklady střetávání obou bloků</p>	<ul style="list-style-type: none"> - popíše Evropu po skončení 2. světové války - vysvětlí počátek studené války a bipolárního světa - rozebere problematický vznik státu Izrael ve vztahu k současnosti palestinsko-izraelského napětí - vysvětlí rozdělení Německa po první berlínské krizi - seznámí se s dalšími konflikty studené války v padesátých letech - vypráví o životě J. F. Kennedyho či Martina Luthera Kinga v USA - chápe hrozbu jaderného konfliktu během karibské krize, snaha o jaderné odzbrojení - vysvětlí problémy války ve Vietnamu a protesty americké společnosti - ocení mírové snahy R. Reagana a M. Gorbačova - v kontrastu k západním zemím vysvětlí formování a problémy Východního bloku, na příkladech srovná s vývojem na západě - pochopí postupné mocenské prosazení komunismu v Československu - rozebere důsledky voleb r. 1946 a podrobně komunistický převrat v únoru 1948 - rozebere politické procesy a uvede tragické osudy jejich obětí, zejména na příkladu popravy Milady Horákové - popíše průběh Pražského jara 1968 - faktograficky popíše srpnovou invazi a její oběti, následnou okupaci - vysvětlí termín normalizace a její hlavní projevy - vnímá význam činu Jana Palacha a dalších „živých pochodní“, rozebere další projevy odporu vůči režimu - reportážním stylem a faktograficky popíše průběh a důsledky Sametové revoluce 	<ul style="list-style-type: none"> - norimberské procesy, vznik OSN - vznik státu Izrael - v kontrastu k západním zemím vysvětlí formování a problémy Východního bloku - berlínská zeď - studená válka – vysvětlení pojmu, příklady střetávání obou bloků - rozdělení světa do vojenských bloků reprezentovaných supervelmocemi; politické, hospodářské, sociální a ideologické soupeření - USA, John F. Kennedy, emancipace Afroameričanů – Martin Luther King, válka v Koreji - kubánská revoluce, karibská krize, hrozba jaderného konfliktu - první kroky k odzbrojení – válka ve Vietnamu - uvolnění napětí, Reagan a Gorbačov - Československo po druhé světové válce - volby 1946, komunistický převrat - komunistická totalita – perzekuce odpůrců režimu, politické procesy, kolektivizace, každodenní život, první spartakiáda - Pražské jaro 1968 - srpen 1968 – invaze vojsk Varšavské smlouvy, okupace - normalizace - Jan Palach a „živé pochodně“ - disidenti - Charta 77, „Anticharta“ - Sametová revoluce a listopad 1989, polistopadové změny, OF

<p>D-9-8-02</p> <p>vysvětlí a na příkladech doloží mocenské a politické důvody euroatlantické hospodářské a vojenské spolupráce</p>	<ul style="list-style-type: none"> - vysvětlí utváření a roli Evropské unie - vysvětlí vznik a roli NATO - vyjmenuje hlavní politopadové změny - ocení osobnost a politiku Václava Havla - vysvětlí rozdělení Československa, vstup do NATO a EU, včetně jejich aktuálního významu 	<ul style="list-style-type: none"> - cesta k evropské integraci - Evropské unie – vznik, vývoj, vliv - orgány a funkce EU - Václav Havel 1993 rozdělení Československa 1999 vstup do NATO 2004 vstup do EU
<p>D-9-8-03</p> <p>posoudí postavení rozvojových zemí</p>	<ul style="list-style-type: none"> - vysvětlí problém dekolonizace a její mezinárodní i konkrétní dopady na země třetího světa - chápe a umí pojmenovat problémy rozvojových zemí 	<ul style="list-style-type: none"> - dekolonizace - rozpad koloniálního systému - Atlantická charta - Britské společenství - Společenství národů - třetí svět a rozvojové země
<p>D-9-8-04</p> <p>prokáže základní orientaci v problémech současného světa</p>	<ul style="list-style-type: none"> - prokáže základní orientaci v problémech současného světa, hledá jejich kořeny v minulosti a nahlíží je komplexně - popíše počátky kybernetiky - seznámí se se závody o dobývání vesmíru - seznámí se s objevy moderní medicíny 	<ul style="list-style-type: none"> - problémy současnosti - klimatická krize - migrace a její vliv na život v Evropě - věda, technika a vzdělání jako faktory vývoje; sport a zábava - pozadí moderního terorismu - kultura v 2. polovině 20. století a na počátku 21. století - pokroky ve vědě a medicíně - kybernetika

Klíčové kompetence

Výchovné a výukové strategie jsou voleny tak, aby v procesu vzdělávání vedly k osvojení klíčových kompetencí žáků:

1. Kompetence k učení

- žák plánuje, organizuje a řídí vlastní učení, je zodpovědný za svůj pokrok, vhodně využívá různé typy učení (samostatnou práci, práci ve dvojici, skupinovou práci v rámci vrstevnického učení);
- žák posoudí vlastní pokrok a určí překážky či problémy bránící učení, naplánuje si, jakým způsobem by mohl své učení zdokonalit, zhodnotí výsledky svého učení a diskutuje o nich;
- žák vyhledává a třídí informace a na základě jejich pochopení, propojení a systematizace je efektivně využívá v procesu učení, tvůrčích činnostech a praktickém životě.

2. Kompetence k řešení problémů

- žák vnímá problémové situace, přemýšlí o jeho vzniku, příčinách a důsledcích;

- žák vyhledá informace vhodné k řešení problému, využívá získané vědomosti a dovednosti k objevování různých variant řešení;
- žák se nenechá odradit případným nezdarem a vytrvale hledá konečné řešení problému.

3. Kompetence komunikativní

- žák formuluje a vyjadřuje své myšlenky a názory v logickém sledu, vyjadřuje se výstižně;
- žák naslouchá promluvám druhých lidí, porozumí jim, vhodně na ně reaguje, účinně se zapojuje do diskuse, obhajuje svůj názor a vhodně argumentuje;
- žák kriticky myslí, činí uvážlivá rozhodnutí, je schopen je obhájit;
- žák využívá získané komunikativní dovednosti k vytváření vztahů.

4. Kompetence sociální a personální

- žák účinně spolupracuje ve skupině, podílí se na utváření příjemné atmosféry v týmu, na základě ohleduplnosti a úcty při jednání s druhými lidmi přispívá k upevnování dobrých mezilidských vztahů, v případě potřeby poskytne pomoc nebo o ni požádá;
- žák chápe potřebu efektivně spolupracovat s druhými při řešení daného úkolu, oceňuje zkušenosti druhých lidí a respektuje různá;
- vytváří si pozitivní představu o sobě samém, která podporuje jeho sebedůvěru a samostatný rozvoj, ovládá a řídí svoje jednání a chování tak, aby dosáhl pocitu sebeuspokojení a sebeúcty.

5. Kompetence občanské

- žák respektuje přesvědčení druhých lidí, váží si jich, je schopen vcítit se do situací ostatních;
- žák chápe základní principy, na nichž spočívají zákony a společenské normy, je si vědom svých práv a povinností ve škole i mimo školu;
- respektuje a chrání naše tradice a kulturní i historické dědictví.

6. Kompetence pracovní

- žák přistupuje k výsledkům pracovní činnosti nejen z hlediska kvality, funkčnosti, hospodárnosti a společenského významu, ale i z hlediska ochrany svého zdraví i zdraví druhých, ochrany životního prostředí i ochrany kulturních a společenských hodnot;
- žák využívá znalosti a zkušenosti získané v jednotlivých vzdělávacích.

7. Kompetence digitální

- žák ovládá běžně používaná digitální zařízení, aplikace a služby; využívá je při učení i při zapojení do života školy a do společnosti;
- žák vytváří a upravuje digitální obsah, kombinuje různé formáty;
- žák využívá digitální technologie, aby si usnadnil práci, zefektivnil či zjednodušil své pracovní postupy a zkvalitnil výsledky své práce.

7.5.2 Výchova k občanství

Charakteristika vyučovacího předmětu:

Výchova k občanství částečně navazuje na výuku předmětu Vlastivěda, zaměřuje se na vytváření hodnot, které pomohou žákům lépe se orientovat v sociální realitě s lehkostí se začleňovat do různých typů společenských vztahů a vazeb. Otevírá cestu k realistickému sebepoznání a poznávání osobnosti druhých lidí a k pochopení vlastního jednání i jednání druhých lidí v kontextu různých životních situací. Seznamuje žáky se vztahy v rodině a širších společenstvích, s hospodářským životem a rozvíjí jejich orientaci ve světě financí, především finanční gramotnosti. Přibližuje žákům činnost důležitých politických institucí a orgánů, principy demokracie a možné způsoby zapojení jednotlivců do občanského života. Učí žáky respektovat a uplatňovat mravní principy a pravidla společenského soužití a přebírat odpovědnost za vlastní názory, chování a jednání i jejich důsledky. Rozvíjí občanské a právní vědomí žáků, posiluje smysl jednotlivců pro osobní i občanskou odpovědnost a motivuje žáky k aktivní účasti na životě demokratické společnosti.

Organizační rozčlenění předmětu:

Výuka předmětů je na druhém stupni realizována v časové dotaci jedna hodina týdně. Učivo integrujeme s tematickými okruhy z jiných předmětů, zejména s předmětem Dějepis. Propojujeme předměty do tematických bloků ve věkově smíšené skupině žáků 6. a 7. ročníku a 8. a 9. ročníku. Integrujeme tematické okruhy průřezových témat a podporujeme žáky k nalézání souvislostí. V předmětu Výchova k občanství žák uplatňuje znalosti českého jazyka při písemných a mluvených projevech, vytváří a přednáší referáty. Dbáme na aktivní užívání spisovného jazyka, podporujeme kritické čtení a myšlení žáků při práci s texty. Součástí výuky jsou exkurze a projektová vyučování v souladu s probíranými tématy a událostmi, podporujeme vrstevnické učení, zahrnujeme do výuky řešení problémových situací a spolupráci napříč ročníky.

Ročník	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.
Časová dotace	-	-	-	-	-	1	1	1	1

3. období (6. – 7. ročník)

ČLOVĚK VE SPOLEČNOSTI		
Očekávané výstupy z RVP ZV	Dílčí výstupy	Učivo
VO-9-1-01 objasní účel důležitých symbolů našeho státu a způsoby jejich používání	<ul style="list-style-type: none"> - dokáže vysvětlit pojem vlast, stát a státní občanství - vysvětlí, kdy a proč se používají státní symboly ČR - uvědomuje si význam úcty k památným místům - umí na příkladech uvést významné osobnosti a zdůvodnit jejich přínos - vyjmenuje státní symboly - zná instituce a významná místa regionu - vyjádří vztah k místu, kde žije - chová se šetrně ke kulturním památkám a přírodním objektům - vysvětlí rozdíl mezi národností a státním občanstvím 	<ul style="list-style-type: none"> - naše vlast – pojem vlasti a vlastenectví; zajímavá a památná místa, co nás proslavilo, významné osobnosti; státní symboly, státní svátky, významné dny - naše obec, region, kraj (důležité instituce, zajímavá a památná místa, významní rodáci, místní tradice; ochrana kulturních památek, přírodních objektů a majetku) - národnost, státní občanství
VO-9-1-04 uplatňuje vhodné způsoby chování a komunikace v různých životních situacích	<ul style="list-style-type: none"> - uvědomuje si význam společných pravidel a norem ve školním kolektivu - zapojuje se do společných akcí v rámci třídy, školy - respektuje přijatá pravidla soužití a slušného chování, pěstuje dobré mezilidské vztahy - rozliší vhodné způsoby chování v problémových situacích od nevhodných - zná základní pravidla slušného chování potřebná k dobrému soužití a spolupráci s ostatními lidmi - iniciativně vstupuje do vztahů s vrstevníky a dokáže rozlišit jejich nabídky a na nevhodné reaguje asertivně - na příkladech doloží přínos spolupráce při řešení konkrétních úkolů a dosahování cílů ve škole - rozpozná krizovou situaci, navrhne její řešení 	<ul style="list-style-type: none"> - pravidla chování, společenské normy, etiketa, pravidla chování v různých společenských situacích - naše škola (život ve škole, práva a povinnosti žáků, význam a činnost žákovské samosprávy, společná pravidla a normy; vklad vzdělání pro život) - chování v krizových situacích

<p>VO-9-1-05</p> <p>objasní potřebu tolerance ve společnosti, respektuje kulturní zvláštnosti i odlišné názory, zájmy, způsoby chování a myšlení lidí, zaujímá tolerantní postoje k menšinám</p>	<ul style="list-style-type: none"> - respektuje kulturní a lidové tradice, chápe význam svátků a lidových tradic - chápe rozdíly v hodnotách a tradicích národ. menšin, respektuje odlišnosti kultur - zná a oceňuje kulturní hodnoty historického dědictví - zhodnotí a na příkladech doloží význam vzájemné solidarity mezi lidmi, vyjádří, jak může pomoci lidem v nouzi - navrhne, jak efektivně a nenásilně řešit neshody nebo konflikty 	<ul style="list-style-type: none"> - zásady lidského soužití - morálka a mravnost - osobní svoboda a svoboda projevu - respekt a tolerance - vztahy mezi lidmi (osobní a neosobní vztahy, mezilidská komunikace, konflikty v mezilidských vztazích, problémy lidské nesnášenlivosti)
--	--	---

ČLOVĚK JAKO JEDINEC		
Očekávané výstupy z RVP ZV	Dílčí výstupy	Učivo
<p>VO-9-2-01</p> <p>objasní, jak může realističtější poznání a hodnocení vlastní osobnosti a potenciálu pozitivně ovlivnit jeho rozhodování, vztahy s druhými lidmi i kvalitu života</p>	<ul style="list-style-type: none"> - objasní, jak může realističtější poznání a hodnocení vlastní osobnosti pozitivně ovlivnit jeho rozhodování a vztahy s lidmi - rozpozná projevy záporných charakterových vlastností u sebe i u druhých lidí - kriticky hodnotí a vhodně koriguje své chování a jednání 	<ul style="list-style-type: none"> - podobnost a odlišnost lidí (projev chování, rozdíly v prožívání, myšlení a jednání, osobní vlastnosti, dovednosti a schopnosti, charakter, vrozené předpoklady, osobní potenciál) - temperament, schopnosti, charakter, potřeby, zájmy, hodnoty - jak se vidím já / jak mě vidí ostatní
<p>VO-9-2-04</p> <p>popíše, jak lze usměrňovat a kultivovat charakterové a volní vlastnosti, rozvíjet osobní přednosti, překonávat osobní nedostatky a pěstovat zdravou sebedůvěru</p>	<ul style="list-style-type: none"> - rozlišuje své city, jejich druhy a vlastnosti - charakterizuje funkci pravé a levé hemisféry a chápe zásady učení se, důležitost opakování - uvědomuje si význam smyslů pro náš život, zná základní lidské smysly - popisuje rozdíly životního stylu v minulosti a dnes - rozpoznává projevy záporných charakterových vlastností u sebe i druhých - uvědomuje si význam psychohygieny na náš život - seznámil se s nebezpečím návykových látek 	<ul style="list-style-type: none"> - vnitřní svět člověka (vnímání, prožívání, poznávání a posuzování skutečnosti, sebe i druhých lidí, systém osobních hodnot, sebehodnocení, stereotypy v posuzování druhých lidí) - psychické procesy a stavy - jak poznávám a vnímám, jak myslím a tvořím nové, jak si pamatuji a soustředím se, jak se učím - smysly a paměť - zdravý životní styl, nebezpečí návykových látek - lidské city

ČLOVĚK, STÁT A HOSPODÁŘSTVÍ		
Očekávané výstupy z RVP ZV	Dílčí výstupy	Učivo
VO-9-3-01 rozlišuje a porovnává různé formy vlastnictví, včetně duševního vlastnictví, a způsoby jejich ochrany, uvede příklady	<ul style="list-style-type: none"> - vysvětlí na příkladech druhy vlastnictví a způsoby jejich ochrany - objasní pojem duševní vlastnictví 	<ul style="list-style-type: none"> - majetek, vlastnictví (formy vlastnictví, hmotné a duševní vlastnictví, jejich ochrana) - hospodaření s penězi, majetkem a různými formami vlastnictví
VO-9-3-02 sestaví jednoduchý rozpočet domácnosti, uvede hlavní příjmy a výdaje, rozliší pravidelné a jednorázové příjmy a výdaje, zváží nezbytnost jednotlivých výdajů v hospodaření domácnosti, objasní princip vyrovnaného, schodkového a přebytkového rozpočtu domácnosti	<ul style="list-style-type: none"> - rozumí pojmu hodnota a uvažuje o rozumném nakládání s penězi - uvede příklady příjmů a výdajů domácnosti - vysvětlí zásady hospodárnosti na jednoduchém rozpočtu domácnosti - uvede příklady příjmů a výdajů obecního a státního rozpočtu - sestaví jednoduchý rozpočet domácnosti, uvede hlavní příjmy a výdaje, rozliší pravidelné a jednorázové příjmy a výdaje, zváží nezbytnost jednotlivých výdajů 	<ul style="list-style-type: none"> - úspory, investice - úvěry, splátkový prodej, leasing - příjmy, výdaje, typy rozpočtu a jejich odlišnosti (schodkový, vyrovnaný, přebytkový) - daně a jejich význam - finanční gramotnost - ekonomické hodnoty (osobní odpovědnost, rozumné nakládání s penězi) - rodinný rozpočet, pravidelné a jednorázové příjmy a výdaje, finanční rezerva
VO-9-3-03 na příkladech ukáže vhodné využití různých nástrojů hotovostního a bezhotovostního placení, uvede příklady použití debetní a kreditní platební karty, vysvětlí jejich omezení	<ul style="list-style-type: none"> - objasní funkce peněz - používá peníze v běžných životních situacích - vysvětlí rozdíly hotovostního a bezhotovostního placení - na příkladech uvede jejich výhody a případná rizika 	<ul style="list-style-type: none"> - peníze – funkce a formy placení - hotovostní a bezhotovostní způsob placení - debetní a kreditní platební karty

ČLOVĚK, STÁT A PRÁVO		
Očekávané výstupy z RVP ZV	Dílčí výstupy	Učivo
VO-9-4-01 rozlišuje nejčastější typy a formy států a na příkladech porovná jejich znaky	<ul style="list-style-type: none"> - rozliší různé typy a formy státu (monarchie, republika) - roztrídí státy podle způsobu vlády na demokratické a nedemokratické - roztrídí státy podle správního uspořádání na unitární a federativní 	<ul style="list-style-type: none"> - státy podle formy vlády - právní základy státu - znaky státu - typy a formy státu, státní občanství ČR, Ústava ČR - složky státní moci, jejich orgány a instituce, obrana státu
VO-9-4-03 objasní výhody demokratického způsobu řízení státu pro každodenní život občanů	<ul style="list-style-type: none"> - na konkrétních příkladech objasní výhody a možná ohrožení demokratického způsobu řízení státu 	<ul style="list-style-type: none"> - principy demokracie - znaky demokratického způsobu rozhodování a řízení státu - právní řád České republiky - význam a funkce právního řádu, orgány právní ochrany občanů, soustava soudů - právní norma, předpis, publikování právních předpisů
VO-9-4-04 vyloží smysl voleb do zastupitelstev v demokratických státech a uvede příklady, jak mohou výsledky voleb ovlivňovat každodenní život občanů	<ul style="list-style-type: none"> - zdůvodní roli obecního zastupitelstva pro život v obci - rozliší různé druhy voleb realizovaných v ČR - vyjmenuje několik politických stran v ČR, vysvětlí pojmy vládnoucí strana, koalice, opozice 	<ul style="list-style-type: none"> - politický pluralismus, význam a formy voleb do zastupitelstev - demokratické volby v České republice - politické strany, vládní a nevládní strany, koalice, opozice
VO-9-4-05 přiměřeně uplatňuje svá práva včetně práv spotřebitele a respektuje práva a oprávněné zájmy druhých lidí, posoudí význam ochrany lidských práv a svobod	<ul style="list-style-type: none"> - dokáže stručně popsat, co je obsahem listiny základních práv a svobod v ČR - uvede příklady lidských práv a práv dítěte - vnímá, co znamená být občanem, práva a povinnosti, které z tohoto institutu plynou 	<ul style="list-style-type: none"> - lidská práva – základní lidská práva, práva dítěte, jejich ochrana - úprava lidských práv a práv dětí v dokumentech - poškozování lidských práv, šikana, diskriminace - práva a povinnosti občana
VO-9-4-06 objasní význam právní úpravy důležitých vztahů – vlastnictví, pracovní poměr, manželství	<ul style="list-style-type: none"> - rozliší právní a morální normy - vyjmenuje různé typy právních jednání, je seznámen s termínem právní způsobilost 	<ul style="list-style-type: none"> - právo a právní normy v každodenním životě, právní jednání, důležité právní vztahy a závazky z nich vyplývající, základní práva spotřebitele - styk s úřady
VO-9-4-07 uvede příklady některých smluv upravujících občanskoprávní vztahy – osobní přeprava, koupě, oprava či pronájem věci	<ul style="list-style-type: none"> - objasní práva a povinnosti, plynoucí ze smlouvy, uvede příklady, se kterými se často setkává - zná práva spotřebitele, která vyplývají ze smluv 	<ul style="list-style-type: none"> - smlouvy (kupní, o nájem atd.) - práva spotřebitele, reklamace, odstoupení od smlouvy

MEZINÁRODNÍ VZTAHY, GLOBÁLNÍ SVĚT		
Očekávané výstupy z RVP ZV	Dílčí výstupy	Učivo
VO-9-5-01 popíše vliv začlenění ČR do EU na každodenní život občanů, uvede příklady práv občanů ČR v rámci EU i možných způsobů jejich uplatňování	<ul style="list-style-type: none"> - dovede vyjmenovat členské státy EU - zná poslání a význam OSN - uvede některé významné mezinárodní organizace a společenství, k nimž má vztah ČR a posoudí jejich význam - zná historii EU, propojí ji do dějinných souvislostí a zná rok, kdy se do EU přidala Česká republika, vyjmenuje instituce EU - zdůvodňuje význam ozbrojených sil ČR i NATO pro bezpečnost státu - dokáže popsat, jak pomoci v situaci ohrožení a obrany státu 	<ul style="list-style-type: none"> - evropská integrace – podstata, význam, výhody - Evropská unie a ČR - země EU - výhody a možná ohrožení společné evropské integrace - měna euro - NATO, bezpečnost státu v integrované Evropě

3. období (8. – 9. ročník)

ČLOVĚK VE SPOLEČNOSTI		
Očekávané výstupy z RVP ZV	Dílčí výstupy	Učivo
VO-9-1-02 rozlišuje projevy vlastenectví od projevů nacionalismu	<ul style="list-style-type: none"> - chápe význam vlastenectví, rozlišuje projevy vlastenectví a nacionalismu - vyjmenuje příklady vlastenectví a nebezpečného nacionalismu 	<ul style="list-style-type: none"> - kulturní život (rozmanitost kulturních projevů, kulturní hodnoty, kulturní tradice; kulturní instituce; masová kultura, prostředky komunikace)
VO-9-1-03 kriticky přistupuje k mediálním informacím, vyjádří svůj postoj k působení propagandy a reklamy na veřejné mínění a chování lidí	<ul style="list-style-type: none"> - kriticky přistupuje ke všem informacím, získávaným z mediálního prostředí - s ohledem ke svým dosavadním zkušenostem vyhodnotí nepravdivou informaci, fake news - je seznámen s riziky plynoucími z přemíry času v kyberprostoru - je seznámen s různými typy reklamy a nátlakovým chováním lidí - rozlišuje fakta, názory a manipulativní prvky v mediálním sdělení 	<ul style="list-style-type: none"> - pozitivní vzory versus pochybné idoly (senzibilizace pro rozlišování vzorů, vliv reálných vzorů a vhodné literární prameny) - metoda RWCT (čtením a psaním ke kritickému myšlení) - reklama, klamavá reklama - propaganda
VO-9-1-06 rozpoznává netolerantní, rasistické, xenofobní a extremistické projevy v chování lidí a zaujímá aktivní postoj proti všem projevům lidské nesnášenlivosti	<ul style="list-style-type: none"> - popíše situace ohrožení a nouze, kdy je potřeba pomáhat druhým - popíše projevy lidské solidarity - navrhne, jak může konkrétně pomoci lidem v nouzi - chápe význam termínu rasismus, xenofobie a zaujímá aktivní postoj proti jejich projevům 	<ul style="list-style-type: none"> - lidská setkání - přirozené a sociální rozdíly mezi lidmi - rovnost a nerovnost, rovné postavení mužů a žen - lidská solidarita, pomoc lidem v nouzi, potřební lidé ve společnosti

ČLOVĚK JAKO JEDINEC		
Očekávané výstupy z RVP ZV	Dílčí výstupy	Učivo
VO-9-2-02 posoudí vliv osobních vlastností na dosahování individuálních i společných cílů, objasní význam vůle při dosahování cílů a překonávání překážek	<ul style="list-style-type: none"> - vnímá vliv prožitých událostí na formování osobnosti - uvědomuje si význam motivace - objasní vliv svých osobních vlastností na spolupráci a vlastní práci - uvede, proč je vůle důležitá při dosahování cílů a překonávání překážek 	<ul style="list-style-type: none"> - osobní rozvoj (životní cíle a plány, životní perspektiva, adaptace na životní změny, sebezměna, význam motivace, aktivity, vůle a osobní kázně při seberozvoji) - motivace (vnitřní, vnější) - význam vůle při dosahování vytyčených cílů

<p>VO-9-2-03</p> <p>kriticky hodnotí a vhodně koriguje své chování a jednání</p>	<ul style="list-style-type: none"> - komunikuje otevřeně, pravdivě, s porozuměním pro potřeby druhých a přiměřeně situaci - aplikuje postoje a způsobilosti, které rozvíjejí mezilidské vztahy - nahrazuje agresivní a pasivní chování asertivním chováním, neagresivním způsobem 	<ul style="list-style-type: none"> - otevřená komunikace, způsoby komunikace - asertivita / agresivita, ne/agresivní chování - respekt - pravidla chování - řešení názorového střetu
--	--	---

ČLOVĚK, STÁT A HOSPODÁŘSTVÍ		
Očekávané výstupy z RVP ZV	Dílčí výstupy	Učivo
<p>VO-9-3-04</p> <p>vysvětlí, jakou funkci plní banky a jaké služby nabízejí, vysvětlí význam úroku placeného a přijatého, uvede nejčastější druhy pojištění a navrhne, kdy je využít</p>	<ul style="list-style-type: none"> - zná měnu ČR a EU, ví, co je to měnový kurz - uvede druhy pojištění - vysvětlí, jakým způsobem fungují banky a popíše jejich služby 	<ul style="list-style-type: none"> - banky a jejich služby – aktivní a pasivní operace - úročení, pojištění, půjčky - produkty finančního trhu pro investování a pro získávání prostředků - pojištění – zdravotní, sociální
<p>VO-9-3-05</p> <p>uvede a porovná nejobvyklejší způsoby nakládání s volnými prostředky a způsoby krytí deficitu</p>	<ul style="list-style-type: none"> - vysvětlí, proč spořit, kdy si půjčovat a jak splácet dluhy - navrhne způsoby, jak využít volné finanční prostředky - vybere nejvhodnější produkt pro investování volných fin. prostředků - uvede a porovná nejčastější způsoby krytí deficitu 	<ul style="list-style-type: none"> - nakládání s volnými finančními prostředky (spotřeba, úspory, investice) - investice (spořicí účty, cenné papíry, nemovitosti) - krytí deficitu (úvěry – bankovní/nebankovní, splátkový prodej, leasing, hypotéka)
<p>VO-9-3-06</p> <p>na příkladu chování kupujících a prodávajících vyloží podstatu fungování trhu, objasní vliv nabídky a poptávky na tvorbu ceny a její změny, na příkladu ukáže tvorbu ceny jako součet nákladů, zisku a DPH, popíše vliv inflace na hodnotu peněz</p>	<ul style="list-style-type: none"> - dovede stručně vysvětlit pojmy nabídka a poptávka - popíše některé formy spoření - vyhýbá se rizikům při hospodaření s penězi - na příkladu ukáže, jak funguje cenotvorba (náklady, zisk, DPH) 	<ul style="list-style-type: none"> - principy tržního hospodářství - nabídka, poptávka, trh - tvorba ceny - inflace a její vliv na hodnotu peněz - podstata fungování trhu - formy spoření

<p>VO-9-3-07</p> <p>rozlišuje, ze kterých zdrojů pocházejí příjmy státu a do kterých oblastí stát směřuje své výdaje, uvede příklady dávek a příspěvků ze státního rozpočtu</p>	<ul style="list-style-type: none"> - rozlišuje, ze kterých zdrojů pocházejí příjmy státu a do kterých oblastí stát směřuje své výdaje - uvede příklady dávek a příspěvků, které ze státního rozpočtu získávají občané - rozliší některé výhody a nevýhody zaměstnání a podnikání - objasní pojmy živnostník a živnostenský list - navrhne, jak řešit schodkový rozpočet a jak naložit s přebytkovým rozpočtem 	<ul style="list-style-type: none"> - státní rozpočet a DPH, daně, příjmy státu - výdajová část státního rozpočtu - schodek rozpočtu, vyrovnaný, schodkový a přebytkový rozpočet - sociální dávky, důchody - stát a národní hospodářství - tržní a centrálně plánovaná ekonomika - úroveň státního hospodářství - struktura národního hospodářství - ukazatele národ. hospodářství - hrubý domácí produkt (HDP) - nezaměstnanost - zachytná sociální síť - subjekty podnikání
---	--	---

ČLOVĚK, STÁT A PRÁVO		
Očekávané výstupy z RVP ZV	Dílčí výstupy	Učivo
<p>VO-9-4-02</p> <p>rozlišuje a porovnává úkoly jednotlivých složek státní moci ČR i jejich orgánů a institucí, uvede příklady institucí a orgánů, které se podílejí na správě obcí, krajů a státu</p>	<ul style="list-style-type: none"> - uvede příklady činnosti státní správy a samosprávy na úrovni obce - vyjmenuje druhy státní moci v demokratickém státním zřízení - popíše základní funkce složek státní moci 	<ul style="list-style-type: none"> - státní správa a samospráva - orgány a instituce státní správy a samosprávy, jejich úkoly - zákonodárná, výkonná a soudní moc
<p>VO-9-4-08</p> <p>dodrží právní ustanovení, která se na něj vztahují, a uvědomuje si rizika jejich porušování</p>	<ul style="list-style-type: none"> - vlastními slovy vysvětlí a na příkladu ukáže různé druhy protiprávního jednání a vyhodnotí jejich závažnost - objasní pojem kriminalita - vyjmenuje nejčastější příklady kriminality dětí a mládeže 	<ul style="list-style-type: none"> - protiprávní jednání - přešupek a trestný čin - kriminalita - kriminalita dětí a mládeže (šikana, audiovizuální pirátství)
<p>VO-9-4-09</p> <p>rozlišuje a porovnává úkoly orgánů právní ochrany občanů, uvede příklady jejich činnosti a spolupráce při postihování trestných činů</p>	<ul style="list-style-type: none"> - vyjmenuje orgány právní ochrany, porovná jejich úkoly v různých fázích postihování trestných činů 	<ul style="list-style-type: none"> - orgány právní ochrany (policie, soudy, státní zastupitelství, exekutor. notář, právní zástupce)

VO-9-4-10 rozpozná protiprávní jednání, rozliší přestupek a trestný čin, uvede jejich příklady	<ul style="list-style-type: none"> - rozliší projevy šikany a diskriminace, vysvětlí škodlivost tohoto chování - rozpozná protiprávní jednání, rozliší přestupek a trestný čin, uvede příklady 	<ul style="list-style-type: none"> - protiprávní jednání – druhy a postihy protiprávního jednání včetně korupce, trestní postizitelnost - porušování předpisů v silničním provozu, porušování práv k duševnímu vlastnictví, autorská práva - porušování pravidel silničního provozu
VO-9-4-11 diskutuje o příčinách a důsledcích korupčního jednání	<ul style="list-style-type: none"> - zná pojem korupce, umí uvést příklady korupčního jednání a diskutuje o příčinách a důsledcích 	<ul style="list-style-type: none"> - modelové situace, scénky, kdy se může člověk setkat s korupčním chováním

MEZINÁRODNÍ VZTAHY, GLOBÁLNÍ SVĚT		
Očekávané výstupy z RVP ZV	Dílčí výstupy	Učivo
VO-9-5-02 uvede některé globální problémy současnosti, vyjádří na ně svůj osobní názor a popíše jejich hlavní příčiny i možné důsledky	<ul style="list-style-type: none"> - umí uvést konkrétní příklady ekologických a společenských problémů naší planety - uvede příklady konzumního a ekologického způsobu života a vysvětlí rozdíl mezi nimi - uvede některé globální problémy současnosti, hledá jejich původ v historii a navrhuje možná řešení - diskutuje o společenských problémech, obhájí svůj názor 	<ul style="list-style-type: none"> - ekologické a společenské problémy planety - globalizace – projevy - významné globální problémy - konzumní způsob života, ekologie, lokálnost - společenské problémy (rozdílná životní úroveň, války, terorismus, civilizační choroby)
VO-9-5-03 objasní souvislosti globálních a lokálních problémů	<ul style="list-style-type: none"> - zná pojem domácí ekologie, na příkladech vysvětlí, jak se jedinec může chovat ekologicky 	<ul style="list-style-type: none"> - ekologický způsob života, lokálnost, sezónnost - stopa, kterou zanecháváme

Klíčové kompetence

Výchovné a výukové strategie jsou voleny tak, aby v procesu vzdělávání vedly k osvojení klíčových kompetencí žáků:

1. Kompetence k učení

- žák plánuje, organizuje a řídí vlastní učení, je zodpovědný za svůj pokrok, vhodně využívá různé typy učení (samostatnou práci, práci ve dvojici, skupinovou práci v rámci vrstevnického učení);
- žák posoudí vlastní pokrok a určí překážky či problémy bránící učení, naplánuje si, jakým způsobem by mohl své učení zdokonalit, kriticky zhodnotí výsledky svého učení a diskutuje o nich;
- žák vyhledává a třídí informace a na základě jejich pochopení, propojení a systematizace je efektivně využívá v procesu učení, tvůrčích činnostech a praktickém životě.

2. Kompetence k řešení problémů

- žák vnímá nejrůznější problémové situace, učí problém rozpoznat a pochopit, přemýšlí o jeho vzniku, příčinách a důsledcích, promyslí způsob řešení problému;
- žák vyhledá informace vhodné k řešení problému, využívá získané vědomosti a dovednosti k objevování různých variant řešení, nenechá se odradit případným nezdarem a vytrvale hledá konečné řešení problému.

3. Kompetence komunikativní

- žák formuluje a vyjadřuje své myšlenky a názory v logickém sledu, vyjadřuje se výstižně, souvisle a kultivovaně v písemném i ústním projevu, naslouchá promluvám druhých lidí, porozumí jim, vhodně na ně reaguje, účinně se zapojuje do diskuse, obhájí svůj názor a vhodně argumentuje;
- žák využívá získané komunikativní dovednosti k vytváření vztahů potřebných k plnohodnotnému soužití a kvalitní spolupráci s ostatními lidmi;
- žák kriticky myslí, činí uvážlivá rozhodnutí, je schopen je obhájit.

4. Kompetence sociální a personální

- žák účinně spolupracuje ve skupině, podílí se na utváření příjemné atmosféry v týmu, na základě ohleduplnosti a úcty při jednání s druhými lidmi přispívá k upevnování dobrých mezilidských vztahů, v případě potřeby poskytne pomoc nebo o ni požádá;
- žák chápe potřebu efektivně spolupracovat s druhými při řešení daného úkolu, oceňuje zkušenosti druhých lidí, respektuje různá hlediska a čerpá poučení z toho, co si druzí lidé myslí, říkají a dělají;
- žák si vytváří pozitivní představu o sobě samém, která podporuje jeho sebedůvěru a samostatný rozvoj; ovládá a řídí svoje jednání a chování tak, aby dosáhl pocitu sebeuspokojení a sebeúcty.

5. Kompetence občanské

- žák respektuje přesvědčení druhých lidí, váží si jich, je schopen vcítit se do situací ostatních, chápe základní principy, na nichž spočívají zákony a společenské normy, je si vědom svých práv a povinností ve škole i mimo školu;
- žák se rozhoduje zodpovědně podle dané situace, poskytne dle svých možností účinnou pomoc a chová se zodpovědně v krizových situacích i v situacích ohrožujících život a zdraví člověka;
- žák respektuje a chrání naše tradice a kulturní i historické dědictví, aktivně se zapojuje do kulturního dění a sportovních aktivit, chápe základní ekologické souvislosti a environmentální problémy, respektuje požadavky na kvalitní životní prostředí, rozhoduje se v zájmu podpory a ochrany zdraví a trvale udržitelného rozvoje společnosti.

6. Kompetence pracovní

- žák přistupuje k výsledkům pracovní činnosti nejen z hlediska kvality, funkčnosti, hospodárnosti a společenského významu, ale i z hlediska ochrany svého zdraví i zdraví druhých, ochrany životního prostředí i ochrany kulturních a společenských hodnot;
- žák využívá znalosti a zkušenosti získané v jednotlivých vzdělávacích oblastech v zájmu vlastního rozvoje.

7. Kompetence digitální

- žák ovládá běžně používaná digitální zařízení, aplikace a služby; využívá je při učení i při zapojení do života školy a do společnosti;
- žák vytváří a upravuje digitální obsah, kombinuje různé formáty, vyjadřuje se za pomoci digitálních prostředků, využívá digitální technologie, aby si usnadnil práci, zautomatizoval rutinní činnosti, zefektivnil či zjednodušil své pracovní postupy a zkvalitnil výsledky své práce;
- žák chápe význam digitálních technologií pro lidskou společnost, seznamuje se s novými technologiemi, kriticky hodnotí jejich přínosy a reflektuje rizika jejich využívání.

7.6 Člověk a příroda

“Po miliony let si květiny tvoří trny. A beránci je přesto po milióny let okusují. A to není vážná věc, snažíme-li se pochopit, proč se květiny tolik namáhají, aby měly trny, když ty trny na nic nejsou? Copak boj beránků a květin není důležitý?”

Antoine de Saint Exupéry: Malý princ

Charakteristika vzdělávací oblasti:

Vzdělávací oblast **Člověk a příroda** zahrnuje okruh problémů spojených se zkoumáním přírody. Poskytuje žákům prostředky a metody pro hlubší porozumění přírodním faktům a jejich zákonitostem.

Vyučovací předměty vzdělávací oblasti Člověk a příroda jsou **Fyzika, Chemie, Přírodopis a Zeměpis**. Činnostním a badatelským charakterem výuky umožňujeme žákům hlouběji porozumět zákonitostem přírodních procesů a uvědomovat si užitečnost přírodovědných poznatků a jejich aplikací v praktickém životě.

Organizační rozčlenění předmětů:

Výuka předmětů je na druhém stupni realizována ve výukových blocích, ve kterých učivo integrujeme s jinými předměty. Probíhá ve věkově smíšené skupině žáků 6. a 7. ročníku a 8. a 9. ročníku. Předměty propojujeme s výukou českého jazyka; žáci pracují s texty, vytváří a přednáší referáty, uplatňují znalost mateřského jazyka při písemných i mluvených projevech. Využíváme projektovou výuku, integrujeme tematické okruhy průřezových témat a podporujeme žáky k nalézání souvislostí. Nedílnou součástí výuky jsou exkurze v souladu s probíranými tématy a událostmi, podporujeme vrstevnické učení a spolupráci napříč ročníky.

7.6.1 Fyzika

Charakteristika vyučovacího předmětu:

Předmět Fyzika realizujeme v integrované blokové výuce zpravidla s předmětem Přírodopis. Výuka je zaměřena na praktické pochopení fungování jevů a dějů v přírodě i ve společnosti. Dbáme na porozumění fyzikálních jevů experimenty prováděnými v učebně, kuchyni či venku v prostoru a na pochopení fungování vztahů mezi jednotlivými veličinami. S žáky navštěvujeme vzdělávací instituce zaměřené na výuku fyziky v praxi (VIDA Brno).

Organizační rozčlenění předmětu:

Ročník	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.
Časová dotace	-	-	-	-	-	1	1	1	1

3. období (6. – 7. ročník)

LÁTKY A TĚLESA		
Očekávané výstupy z RVP ZV	Dílčí výstupy	Učivo
F-9-1-01 změří vhodně zvolenými měřidly některé důležité fyzikální veličiny charakterizující látky a tělesa	<ul style="list-style-type: none"> - ovládá značky a jednotky základních veličin a zjistí veličinu, změří její hodnotu a přiřadí jednotku - změří délku tělesa, výsledek zapíše a vyjádří v různých jednotkách - změří objem pomocí odměrného válce a výsledek zapíše ve vhodné jednotce - změří hmotnost těles a výsledek zapíše ve vhodné jednotce - změří teplotu pomocí teploměru - změří časový úsek pomocí stopek 	<ul style="list-style-type: none"> - měřené veličiny – délka, objem, hmotnost, teplota a její změna, čas
F-9-1-02 uveďte konkrétní příklady jevů dokazujících, že se částice látek neustále pohybují a vzájemně na sebe působí	<ul style="list-style-type: none"> - popíše rozdíl mezi látkou pevnou, kapalnou a plynnou a vlastnosti, kterými se od sebe liší - používá pojem atom, molekula, iont - má představu o tom, z čeho se skládá atom a vysvětlí pojem Brownův pohyb, difúze 	<ul style="list-style-type: none"> - pevné, kapalné a plynné látky - částicové složení látek - atom, molekula, iont - Brownův pohyb a difúze
F-9-1-03 předpoví, jak se změní délka či objem tělesa při dané změně jeho teploty	<ul style="list-style-type: none"> - předpoví, zda se délka či objem tělesa při změně teploty zvětší nebo zmenší 	<ul style="list-style-type: none"> - skupenství látek - teplotní roztažnost těles
F-9-1-04 využívá s porozuměním vztah mezi hustotou, hmotností a objemem při řešení praktických problémů	<ul style="list-style-type: none"> - vypočítá hustotu z hmotnosti a objemu hustotu podle vztahu $\rho = m/V$ - rozumí pojmu hustota látek 	<ul style="list-style-type: none"> - hustota

POHYB TĚLES; SÍLY		
Očekávané výstupy z RVP ZV	Dílčí výstupy	Učivo
F-9-2-01 rozhodne, jaký druh pohybu těleso koná vzhledem k jinému tělesu	<ul style="list-style-type: none"> - rozhodne, zda je dané těleso v klidu či v pohybu vzhledem k jinému tělesu - určí na základě popisu pohybu tělesa nebo zkušenosti, zda se jedná o pohyb rovnoměrný nebo nerovnoměrný, přímočarý nebo křivočarý, posuvný nebo otáčivý 	<ul style="list-style-type: none"> - pohyby těles – pohyb rovnoměrný a nerovnoměrný - pohyb přímočarý a křivočarý - pohyb a klid těles, jejich relativnost
F-9-2-02 využívá s porozuměním při řešení problémů a úloh vztah mezi rychlostí, dráhou a časem u rovnoměrného pohybu těles	<ul style="list-style-type: none"> - seznámí se s pojmem, označením, jednotkou a měřidly rychlosti - změří dráhu uraženou tělesem a odpovídající čas - určí průměrnou rychlost z dráhy uražené tělesem za určitý čas - používá s porozuměním vztah $v=s/t$ pro rychlost rovnoměrného pohybu tělesa při řešení úloh - znázorní grafem závislost dráhy rovnoměrného pohybu na čase a určí z něj k danému času dráhu a naopak 	<ul style="list-style-type: none"> - rovnoměrný pohyb těles - dráha a čas - graf závislosti rychlosti na čase, graf závislosti dráhy na čase
F-9-2-03 určí v konkrétní jednoduché situaci druhy sil působících na těleso, jejich velikosti, směry a výslednici	<ul style="list-style-type: none"> - užívá s porozuměním vztah mezi gravitační silou působící na těleso a hmotností tělesa $F_g=m \cdot g$ při řešení jednoduchých úloh - určí velikost a směr působící tlakové síly v jednoduchých případech - užívá s porozuměním vztah mezi tlakem, takovou silou a obsahem plochy, na níž síla působí. - vypočte numericky i graficky - velikost a směr výslednice dvou sil stejných či opačných směrů - zjistí, zda na těleso působí magnetická síla - dokáže popsat využití magnetické síly v praktických situacích - aplikuje své poznatky o silách při vysvětlení funkce vybraných jednoduchých strojů, vyhledá a popíše - využití v každodenním životě 	<ul style="list-style-type: none"> - gravitační pole a gravitační síla – přímá úměrnost mezi gravitační silou a hmotností tělesa - tlaková síla a tlak – vztah mezi tlakovou silou, tlakem a obsahem plochy, na níž síla působí - třecí síla – smykové tření, ovlivňování velikosti třecí síly v praxi - výslednice dvou sil stejných a opačných směrů - magnetismus, magnetická síla, magnetické pole - otáčivé účinky síly - jednoduché stroje (páka, kladka)

MECHANICKÉ VLASTNOSTI TEKUTIN		
Očekávané výstupy z RVP ZV	Dílčí výstupy	Učivo
F-9-3-01 využívá poznatky o zákonitostech tlaku v klidných tekutinách pro řešení konkrétních praktických problémů	<ul style="list-style-type: none"> - vyjmenuje základní vlastnosti kapalin a užívá Pascalův zákon k vysvětlení funkce hydraulických zařízení - vysvětlí vznik hydrostatického tlaku a s porozuměním používá vztah $p_h = h \cdot \rho \cdot g$ k řešení problémů a úloh - objasní vznik vztakové síly a určí její velikost a směr v konkrétní situaci - vyjádří svými slovy Archimédův zákon 	<ul style="list-style-type: none"> - základní vlastnosti kapalin - Pascalův zákon – hydraulická zařízení - hydrostatický a atmosférický tlak – souvislost mezi hydrostatickým tlakem, hloubkou a hustotou kapaliny; souvislost atmosférického tlaku s některými procesy v atmosféře - Archimédův zákon – vztaková síla; potápění, vznášení se a plování těles v klidných tekutinách

ELEKTROMAGNETICKÉ A SVĚTELNÉ DĚJE		
Očekávané výstupy z RVP ZV	Dílčí výstupy	Učivo
F-9-6-01 sestaví správně podle schématu elektrický obvod a analyzuje správně schéma reálného obvodu	<ul style="list-style-type: none"> - identifikuje schematické značky, které jsou součástí elektrického obvodu a pojmenuje jednotlivé součásti - ovládá pravidla bezpečné práce a manipulace s elektrickými zařízeními - ovládá základy první pomoci při úrazu elektrickým proudem 	<ul style="list-style-type: none"> - elektrický obvod (zdroj napětí, vodič, spotřebič, vypínač) - bezpečné chování při práci s elektrickými přístroji a zařízeními
F-9-6-02 rozliší stejnosměrný proud od střídavého a změří elektrický proud a napětí	<ul style="list-style-type: none"> - rozliší zdroje stejnosměrného a střídavého elektrického napětí a rozpozná elektrické spotřebiče připojované ke stejnosměrnému napětí od těch, které jsou připojovány ke střídavému elektrickému napětí - změří elektrický proud ampérmetrem a elektrické napětí voltmetrem 	<ul style="list-style-type: none"> - zdroje stejnosměrného elektrického napětí - elektrický proud a napětí - měření elektrických veličin
F-9-6-03 rozliší vodič, izolant a polovodič na základě analýzy jejich vlastností	<ul style="list-style-type: none"> - rozliší vodič a izolant na základě experimentu (zapojením do elektrického obvodu) - uvede příklady látek, které jsou vodiči a izolanty 	<ul style="list-style-type: none"> - vodič a izolant

3. období (8. – 9. ročník)

ENERGIE		
Očekávané výstupy z RVP ZV	Dílčí výstupy	Učivo
F-9-4-01 využívá s porozuměním vztah mezi výkonem, vykonanou prací a časem	<ul style="list-style-type: none"> - rozumí pojmu mechanická práce a výkon, dokáže určit, kdy těleso ve fyzice práci koná - s porozuměním používá vztah $W=F*s$ a $P=W/t$ při řešení problémů a úloh 	<ul style="list-style-type: none"> - mechanická práce a výkon - formy energie – pohybová a polohová energie; vnitřní energie; elektrická energie a výkon; výroba a přenos - přeměny skupenství – tání a tuhnutí, vypařování a kapalnění; hlavní faktory ovlivňující vypařování a teplotu varu kapaliny
F-9-4-02 zhodnotí výhody a nevýhody využívání různých energetických zdrojů z hlediska vlivu na životní prostředí	<ul style="list-style-type: none"> - posoudí výhody a nevýhody užití některých energetických zdrojů jako uhlí, ropy, zemního plynu, větru, vody pro výrobu elektrické energie 	<ul style="list-style-type: none"> - obnovitelné a neobnovitelné zdroje energie - elektrické energie; jaderná energie, štěpná reakce, jaderný reaktor, jaderná elektrárna; ochrana lidí před radioaktivním zářením

ZVUKOVÉ DĚJE		
Očekávané výstupy z RVP ZV	Dílčí výstupy	Učivo
F-9-5-01 rozpozná ve svém okolí zdroje zvuku a kvalitativně analyzuje příhodnost daného prostředí pro šíření zvuku	<ul style="list-style-type: none"> - využívá s porozuměním poznatek, že rychlost zvuku závisí na prostředí, kterým se zvuk šíří - zjistí, že výška tónu je tím větší, čím větší je jeho kmitočet 	<ul style="list-style-type: none"> - vlastnosti zvuku – látkové prostředí jako podmínka vzniku šíření zvuku - rychlost šíření zvuku v různých prostředích - odraz zvuku na překážce, ozvěna - pohlcování zvuku
F-9-5-02 posoudí možnosti zmenšování vlivu nadměrného hluku na životní prostředí	<ul style="list-style-type: none"> - rozumí pojmu hlasitost zvuku a má představu, jak hlasité jsou různé zdroje zvuku v jeho okolí - určí možnosti, jak omezit nepříznivý vliv nadměrně hlasitého zvuku na člověka 	<ul style="list-style-type: none"> - hlasitost zvuku

ELEKTROMAGNETICKÉ A SVĚTELNÉ DĚJE		
Očekávané výstupy z RVP ZV	Dílčí výstupy	Učivo
F-9-6-04 využívá prakticky poznatky o působení magnetického pole na magnet a cívku s proudem a o vlivu změny magnetického pole v okolí cívky na vznik indukovaného napětí v ní	<ul style="list-style-type: none"> - popíše funkci transformátoru a jeho využití při přenosu elektrické energie 	<ul style="list-style-type: none"> - transformátor - elektromagnetická indukce

<p>F-9-6-05</p> <p>využívá zákon o přímočarém šíření světla ve stejnorodém optickém prostředí a zákon odrazu světla při řešení problémů a úloh</p>	<ul style="list-style-type: none"> - rozpozná ve svém okolí různé zdroje světla a rozliší mezi zdrojem světla a tělesem, které světlo pouze odráží - využívá poznatku, že se světlo šíří přímočaře, objasní vznik stínu - objasní vznik zatmění Měsíce i Slunce a zná fáze měsíce - vyhledá hodnotu rychlosti světla v tabulkách pro vakuum a pro další optická prostředí - využívá zákona odrazu světla na rozhraní dvou optických prostředí k nalezení obrazu v rovinném zrcadle - pokusně určí rozdíl mezi dutým a vypuklým zrcadlem a dokáže uvést příklad jejich využití v praxi 	<ul style="list-style-type: none"> - přímočaré šíření světla - vlastnosti světla – zdroje světla - rychlost světla ve vakuu a v různých prostředích - stín, zatmění Slunce a Měsíce - měsíční fáze - zobrazení odrazem na rovinném, dutém a vypuklém zrcadle (kvalitativně) - zobrazení lomem tenkou spojkou a rozptylkou (kvalitativně) - rozklad bílého světla hranolem - zrcadla
<p>F-9-6-06</p> <p>rozhodne ze znalosti rychlostí světla ve dvou různých prostředích, zda se světlo bude lámat ke kolmici, či od kolmice, a využívá této skutečnosti při analýze průchodu světla čočkami</p>	<ul style="list-style-type: none"> - rozhodne na základě znalostí o rychlostech světla ve dvou prostředích, zda se světlo při přechodu z jednoho prostředí do druhého bude lámat ke kolmici nebo od kolmice - rozliší pokusně spojku a rozptylku, najde pokusně ohnisko tenké spojky a - určí její ohniskovou vzdálenost - dokáže popsat, z čeho jsou složeny jednoduché optické přístroje a jak se využívají v běžném životě - porozumí pojmům krátkozrakost a dalekozrakost a způsobu nápravy těchto očních vad brýlemi - pokusně objasní rozklad bílého světla optickým hranolem, vysvětlí vznik duhy v přírodě 	<ul style="list-style-type: none"> - lom světla - optické čočky - rozklad světla

VESMÍR		
Očekávané výstupy z RVP ZV	Dílčí výstupy	Učivo
<p>F-9-7-01</p> <p>objasní (kvalitativně) pomocí poznatků o gravitačních silách pohyb planet kolem Slunce a měsíců planet kolem planet</p>	<ul style="list-style-type: none"> - popíše Sluneční soustavu (planety, měsíce, planetky, komety) a má představu - o pohybu vesmírných těles (na základě poznatků o gravitačních silách) 	<ul style="list-style-type: none"> - sluneční soustava – její hlavní složky - vesmír

Klíčové kompetence

Výchovné a výukové strategie jsou voleny tak, aby v procesu vzdělávání vedly k osvojení klíčových kompetencí žáků:

1. Kompetence k učení

- žák objevuje a pozoruje různé fyzikální objekty, procesy a jejich vlastnosti;
- žák na základě experimentu odvodí základní fyzikální poznatky a zákony;
- žák provádí zápisy pomocí obrázků, znaků, symbolů, schémat a grafů;
- žák vyhledává informace v encyklopediích, publikacích, internetu, aktivně zjišťuje a klade otázky na exkurzích a vzdělávacích programech.

2. Kompetence k řešení problémů

- žák pochopí význam fyziky pro praktický život řešením fyzikálních problémů;
- žák hledá a volí různé přístupy k řešení situací.

3. Kompetence komunikativní

- žák obhajuje své rozhodnutí v diskusi, vyslechne názor druhých;
- žák používá odbornou terminologii, formuluje své myšlenky v ústním i písemném projevu.

4. Kompetence sociální a personální

- žák diskutuje v malých či větších skupinách nad správností řešení problému, debatuje nad výsledky a způsoby řešení problémových otázek a úkolů, efektivně spolupracuje s druhými.

5. Kompetence občanská

- žák chápe základní ekologické souvislosti a environmentální problémy, respektuje požadavky na kvalitní životní prostředí;
- žák rozhoduje se v zájmu podpory a ochrany zdraví a trvale udržitelného rozvoje společnosti.

6. Kompetence pracovní

- žák používá bezpečně a účinně materiály, nástroje a vybavení, dodržuje vymezená pravidla;
- žák plní povinnosti a závazky, adaptuje se na změněné nebo nové pracovní podmínky;
- žák při práci chrání své i zdraví druhých, dbá na ochranu životního prostředí.

7. Kompetence digitální

- žák ovládá běžně používaná digitální zařízení, aplikace a služby; využívá je při učení i při zapojení do života školy a do společnosti; samostatně rozhoduje, které technologie, pro jakou činnost či řešený problém použít;
- žák získává, vyhledává, kriticky posuzuje, spravuje a sdílí data, informace a digitální obsah, k tomu volí postupy, způsoby a prostředky, které odpovídají konkrétní situaci a účelu.

7.6.2 Chemie

Charakteristika vyučovacího předmětu:

Výuku v předmětu Chemie realizujeme v posledních dvou letech školní docházky. Chemie integruje poznatky, které žáci získali v přírodovědných předmětech. Cílem je vést žáky k poznání přírody jako systému, k pochopení důležitosti udržení přírodní rovnováhy a následného uvědomění si ohrožení, které může způsobit lidská činnost a zásah člověka do přírody.

Organizační rozčlenění předmětu:

Ročník	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.
Časová dotace	-	-	-	-	-	-	-	2	2

3. období (8. – 9. ročník)

POZOROVÁNÍ, POKUS A BEZPEČNOST PRÁCE		
Očekávané výstupy z RVP ZV	Dílčí výstupy	Učivo
CH-9-1-01 určí společné a rozdílné vlastnosti látek	<ul style="list-style-type: none">- zjišťuje vlastnosti látek pozorováním a pokusem, na základě vlastní zkušenosti- ví, podle čeho je může odlišit a jak může ovlivnit jejich přeměny	<ul style="list-style-type: none">- vlastnosti látek – hustota, rozpustnost, tepelná a elektrická vodivost, vliv atmosféry na vlastnosti a stav látek
CH-9-1-02 pracuje bezpečně s vybranými dostupnými a běžně používanými látkami a hodnotí jejich rizikovost; posoudí nebezpečnost vybraných dostupných látek, se kterými zatím pracovat nesmí	<ul style="list-style-type: none">- při práci se vyvaruje úrazu- ví, jak poskytnout první pomoc- ví, které látky škodí přírodě	<ul style="list-style-type: none">- zásady bezpečné práce – ve školní pracovně (laboratoři) i v běžném životě- nebezpečné látky a přípravky – H-věty, P-věty, piktogramy a jejich význam

SMĚSI		
Očekávané výstupy z RVP ZV	Dílčí výstupy	Učivo
CH-9-2-01 rozlišuje směsi a chemické látky	<ul style="list-style-type: none"> - vyjmenuje druhy směsí, uvede praktické příklady - zná metody oddělování složek směsí, ví, jak směsi vznikají a jak se vyjadřuje jejich složení 	<ul style="list-style-type: none"> - směsi – různorodé, stejnorodé roztoky;
CH-9-2-02 vypočítá složení roztoků, připraví prakticky roztok daného složení	<ul style="list-style-type: none"> - charakterizuje pojmy rozpustnost, koncentrovaný, zředěný, nasycený a nenasycený roztok - vypočítá hmotnostní zlomek složek směsí a procentuální koncentraci roztoků 	<ul style="list-style-type: none"> - hmotnostní zlomek a koncentrace roztoku; koncentrovanější, zředěnější, nasycený a nenasycený roztok
CH-9-2-03 navrhne postupy a prakticky provede oddělování složek směsí o známém složení; uvede příklady oddělování složek v praxi	<ul style="list-style-type: none"> - zná metody oddělování složek směsí a jejich využití v praxi - prakticky provede některou z metod oddělování složek směsí 	<ul style="list-style-type: none"> - oddělování složek směsí (usazování, filtrace, destilace, krystalizace, sublimace)
CH-9-2-04 rozliší různé druhy vody a uvede příklady jejich výskytu a použití, uvede příklady znečišťování vody a vzduchu	<ul style="list-style-type: none"> - zhodnotí význam vody jako životodárné kapaliny a vzduchu jako životodárného plynu 	<ul style="list-style-type: none"> - voda – destilovaná, pitná, odpadní; výroba pitné vody; čistota vody - vzduch – složení, čistota ovzduší, ozonová vrstva

ČÁSTICOVÉ SLOŽENÍ LÁTEK A CHEMICKÉ PRVKY		
Očekávané výstupy z RVP ZV	Dílčí výstupy	Učivo
CH-9-3-01 používá pojmy atom a molekula, prvek a sloučenina ve správných souvislostech	<ul style="list-style-type: none"> - rozlišuje pojmy atom a molekula - zjišťuje základní zákonitosti stavby hmoty a její přeměny. - vysvětlí, jak se vyvíjel pohled na stavbu hmoty 	<ul style="list-style-type: none"> - částicové složení látek – molekuly, atomy, atomové jádro, protony, neutrony, elektronový obal a jeho změny v chemických reakcích, elektrony
CH-9-3-02 orientuje se v periodické soustavě chemických prvků, rozpozná vybrané kovy a nekovy a usuzuje na jejich možné vlastnosti	<ul style="list-style-type: none"> - rozlišuje pojmy prvek, molekula, atom, iont. - zhodnotí význam prvků jako základu přírody - objasní, jak se vyjadřují změny chemických látek - vysvětlí, jak se spojují atomy - uvede některé vlastnosti, kterými se prvky liší 	<ul style="list-style-type: none"> - prvky – názvy a značky vybraných prvků, vlastnosti a použití vybraných prvků, skupiny a periody v periodické soustavě chemických prvků; protonové číslo - chemické sloučeniny – chemická vazba, názvosloví jednoduchých anorganických a organických sloučenin

CHEMICKÉ REAKCE		
Očekávané výstupy z RVP ZV	Dílčí výstupy	Učivo
CH-9-4-01 rozliší a zapíše rovnici výchozí látky a produkty chemických reakcí, uvede příklady prakticky důležitých chemických reakcí a zhodnotí jejich využívání	<ul style="list-style-type: none"> - odvodí na základě pozorování, co ovlivňuje průběh chemických dějů - pracuje se základními veličinami a vztahy při výpočtech 	<ul style="list-style-type: none"> - chemické reakce – zákon zachování hmotnosti, chemické rovnice, látkové množství, molární hmotnost
CH-9-4-02 aplikuje poznatky o faktorech ovlivňujících průběh chemických reakcí v praxi a při předcházení jejich nebezpečnému průběhu	<ul style="list-style-type: none"> - odvodí, proč a jak probíhají chemické reakce a zjišťuje přeměny hmoty 	<ul style="list-style-type: none"> - faktory ovlivňující rychlost chemických reakcí – teplota, plošný obsah povrchu výchozích látek, katalýza

ANORGANICKÉ SLOUČENINY		
Očekávané výstupy z RVP ZV	Dílčí výstupy	Učivo
CH-9-5-01 porovná vlastnosti a použití vybraných prakticky významných oxidů, kyselin, hydroxidů a solí a posoudí vliv významných zástupců těchto látek na životní prostředí	<ul style="list-style-type: none"> - rozlišuje základní dvouprvkové sloučeniny a na jejich příkladu vysvětlí názvosloví, ví, jak vznikají, objasní jejich vlastnosti a určí užití - zjišťuje, co způsobuje korozi kovů a ví, jak se jí bránit - popíše vlastnosti kyselin a hydroxidů a uvede jejich užití a význam - vysvětlí, které látky jsou soli, jak vznikají, a čím jsou užitečné - používá názvosloví solí, uvede na konkrétních příkladech význam soli pro člověka 	<ul style="list-style-type: none"> - oxidy – názvosloví, vlastnosti a použití vybraných prakticky významných oxidů - kyseliny a hydroxidy – kyselost a zásaditost roztoků; vlastnosti, vzorce, názvy a použití vybraných prakticky významných kyselin a hydroxidů
CH-9-5-02 orientuje se na stupnici pH, změní reakci roztoku univerzálním indikátorovým papírkem a uvede příklady uplatňování neutralizace v praxi	<ul style="list-style-type: none"> - dovede změřit kyselost a zásaditost roztoků 	<ul style="list-style-type: none"> - soli kyslíkaté a nekyslíkaté – vlastnosti, použití vybraných solí, oxidační číslo, názvosloví, vlastnosti a použití vybraných prakticky významných halogenidů

ORGANICKÉ SLOUČENINY		
Očekávané výstupy z RVP ZV	Dílčí výstupy	Učivo
CH-9-6-01 rozliší nejjednodušší uhlovodíky, uvede jejich zdroje, vlastnosti a použití	<ul style="list-style-type: none"> - užívá názvosloví i vzorce nejjednodušších uhlovodíků, uvede příklady jejich použití - objasní, jak uhlovodíky ovlivňují životní prostředí 	<ul style="list-style-type: none"> - uhlovodíky – příklady v praxi významných alkanů, uhlovodíků s vícenásobnými vazbami a aromatických uhlovodíků
CH-9-6-02 zhodnotí užívání fosilních paliv a vyráběných paliv jako zdrojů energie a uvede příklady produktů průmyslového zpracování ropy	<ul style="list-style-type: none"> - zhodnotí užívání fosilních paliv a vyráběných paliv jako zdrojů energie - uvede příklady produktů průmyslového zpracování ropy 	<ul style="list-style-type: none"> - paliva – ropa, uhlí, zemní plyn, průmyslově vyráběná paliva

CH-9-6-03 rozliší vybrané deriváty uhlovodíků, uvede jejich zdroje, vlastnosti a použití	<ul style="list-style-type: none"> - orientuje se v základních derivátech uhlovodíků a umí je zařadit do systému - jmenuje nejjednodušší alkoholy, popíše jejich vlastnosti a zhodnotí rizika konzumace alkoholu z hlediska zdraví člověka 	<ul style="list-style-type: none"> - deriváty uhlovodíků – příklady v praxi významných alkoholů a karboxylových kyselin
CH-9-6-04 uvede příklady zdrojů bílkovin, tuků, sacharidů a vitamínů	<ul style="list-style-type: none"> - uvede příklady významných látek v organismech a dovede je zařadit do systému - zná složení základních organických látek a ví, které jsou zdrojem energie - vysvětlí význam fotosyntézy pro život na Zemi a vysvětlí její proces - popíše význam tuků, cukrů bílkovin a vitamínů 	<ul style="list-style-type: none"> - přírodní látky – zdroje, vlastnosti a příklady funkcí bílkovin, tuků, sacharidů a vitamínů

CHEMIE A SPOLEČNOST		
Očekávané výstupy z RVP ZV	Dílčí výstupy	Učivo
CH-9-7-01 zhodnotí využívání prvotních a druhotných surovin z hlediska trvale udržitelného rozvoje na Zemi	<ul style="list-style-type: none"> - orientuje v problematice chemizace, uvede příklady ohrožení životního prostředí chemickými výrobky a zná možnost nápravy - zhodnotí ekologický a ekonomický význam recyklace odpadů 	<ul style="list-style-type: none"> - chemický průmysl v ČR – výroby, rizika v souvislosti se životním prostředím, recyklace surovin, koroze - průmyslová hnojiva - tepelně zpracovávané materiály – cement, vápno, sádra, keramika - plasty a syntetická vlákna – vlastnosti, použití, likvidace - detergenty, pesticidy a insekticidy
CH-9-7-02 aplikuje znalosti o principech hašení požárů na řešení modelových situací z praxe	<ul style="list-style-type: none"> - rozpozná označení hořlavých, toxických a výbušných látek 	<ul style="list-style-type: none"> - hořlaviny – význam tříd nebezpečnosti
CH-9-7-03 orientuje se v přípravě a využívání různých látek v praxi a jejich vlivech na životní prostředí a zdraví člověka	<ul style="list-style-type: none"> - jmenuje skupiny běžně dostupných léčiv a způsoby jejich použití - popíše příklady následků účinků nadměrné konzumace drog na lidský organismus - zná přípravu a využití některých průmyslových hnojiv a jejich vliv na životní prostředí a zdraví člověka - zhodnotí význam plastů z hlediska praktického využití člověkem a dopady na životní prostředí - popíše bezpečné a k životnímu prostředí šetrné zacházení s mycími a čisticími prostředky v domácnosti 	<ul style="list-style-type: none"> - léčiva - návykové látky - průmyslová hnojiva - plasty a syntetická vlákna

Klíčové kompetence

Výchovné a výukové strategie jsou voleny tak, aby v procesu vzdělávání vedly k osvojení klíčových kompetencí žáků:

1. Kompetence k učení

- žák experimentuje, bádá, porovnává a vyvozuje závěry, při nichž aplikuje teoretické poznatky;
- žák si utváří představu o procesech probíhajících v přírodě a v běžném životě na základě získaných informací o chemických látkách, dějích a procesech.

2. Kompetence k řešení problémů

- žák vytváří hypotézy, provádí pokusy, ověřuje výsledky, porovnává jevy a uplatňuje získané znalosti v praxi;
- žák propojuje znalosti a využívá praktické dovednosti k řešení úkolů.

3. Kompetence komunikativní

- žák používá odbornou terminologii, správně formuluje své myšlenky v ústním i písemném projevu (tvorba hypotéz, rozbor výsledků měření atd.).

4. Kompetence sociální a personální

- žák přemýšlí o vlivu chemických látek v okolním prostředí a zvažuje jejich působení s ohledem na zdraví a okolní prostředí;
- žák diskutuje v malých či větších skupinách nad správností řešení problému, debatuje nad výsledky a způsoby řešení problémových otázek a úkolů, efektivně spolupracuje s druhými, respektuje různá hlediska a názory ostatních.

5. Kompetence občanská

- žák chápe základní ekologické souvislosti a environmentální problémy, respektuje požadavky na kvalitní životní prostředí, chová se zodpovědně;
- žák se rozhoduje v zájmu podpory a ochrany zdraví a trvale udržitelného rozvoje společnosti.

6. Kompetence pracovní

- žák používá bezpečně a účinně materiály, nástroje a vybavení, dodržuje vymezená pravidla;
- žák plní povinnosti a závazky, adaptuje se na změněné nebo nové pracovní podmínky;
- při práci chrání své i zdraví druhých, dbá na ochranu životního prostředí.

7. Kompetence digitální

- žák ovládá běžně používaná digitální zařízení, aplikace a služby; využívá je při učení i v životě; samostatně rozhoduje, které technologie, pro jakou činnost či řešený problém použít;
- žák získává, vyhledává, kriticky posuzuje, spravuje a sdílí data, informace a digitální obsah, k tomu volí postupy, způsoby a prostředky, které odpovídají konkrétní situaci a účelu.

7.6.3 Přírodopis

Charakteristika vyučovacího předmětu:

Předmět Přírodopis rozšiřuje učivo oblasti Člověk a jeho svět na 1. stupni a integruje poznatky z dalších přírodovědných předmětů. Důraz klademe na vytvoření ucelené představy o vztazích mezi živou a neživou přírodou a seznámení s rozličnými formami života na Zemi. Při zkoumání přírody poskytujeme žákům vedle praktických dovedností i teoretické podklady pro hlubší porozumění přírodních zákonitostí. Poukazujeme na důležitost ochrany přírody a možná ohrožení plynoucí z lidské činnosti a zásahů člověka do přírody.

Organizační rozčlenění předmětu:

Ročník	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.
Časová dotace	-	-	-	-	-	2	2	2	2

3. období (6. – 7. ročník)

OBECNÁ BIOLOGIE A GENETIKA		
Očekávané výstupy z RVP ZV	Dílčí výstupy	Učivo
P-9-1-01 rozliší základní projevy a podmínky života, orientuje se v daném přehledu vývoje organismů	- vysvětlí základní projevy a podmínky života organismů a orientuje se ve vzniku a vývoji organismů	- vznik, vývoj, rozmanitost, projevy života a jeho význam – výživa, dýchání, růst, rozmnožování, vývin, reakce na podněty
P-9-1-04 uvede na příkladech z běžného života význam virů a bakterií v přírodě i pro člověka	- popíše stavbu virů a bakterií - objasní na konkrétním příkladu výskyt a význam bakterií a virů v přírodě a u člověka - uvede některé typy virových a bakteriálních nemocí a vysvětlí prevenci nákazy	- viry a bakterie – výskyt, význam a praktické využití

BIOLOGIE HUB		
Očekávané výstupy z RVP ZV	Dílčí výstupy	Učivo
P-9-2-01 rozpozná naše nejznámější jedlé a jedovaté houby s plodnicemi a porovná je podle charakteristických znaků	<ul style="list-style-type: none"> - poznává a popíše znaky vybraných druhů hub a rozlišuje známé jedovaté houby od jedlých hub - vysvětlí poskytnutí první pomoci při otravě houbami - pracuje s odbornou literaturou - popíše stavbu těla lišejníků a rozpozná některé druhy lišejníků za pomoci obrázků - uvede konkrétní význam lišejníků v přírodě 	<ul style="list-style-type: none"> - houby bez plodnic – základní charakteristika, pozitivní a negativní vliv na člověka a živé organismy - houby s plodnicemi – stavba, výskyt, význam, zásady sběru, konzumace a první pomoc při otravě houbami - lišejníky – výskyt a význam

BIOLOGIE ROSTLIN		
Očekávané výstupy z RVP ZV	Dílčí výstupy	Učivo
P-9-3-01 odvodí na základě pozorování uspořádání rostlinného těla od buňky přes pletiva až k jednotlivým orgánům	<ul style="list-style-type: none"> - rozlišuje pojmy – buňka, pletivo, orgán, organismus - popíše vnější a vnitřní stavbu jednotlivých orgánů rostlin - srovnává stavbu těla s jinými zástupci rostlin - uvede na konkrétních příkladech význam jednotlivých částí těla rostlin 	<ul style="list-style-type: none"> - anatomie a morfologie rostlin – stavba a význam jednotlivých částí těla vyšších rostlin
P-9-3-02 vysvětlí princip základních rostlinných fyziologických procesů a jejich využití při pěstování rostlin	<ul style="list-style-type: none"> - uvede základní principy fotosyntézy, dýchání, růstu a rozmnožování 	<ul style="list-style-type: none"> - fyziologie rostlin – základní principy fotosyntézy, dýchání, růstu, rozmnožování
P-9-3-03 rozlišuje základní systematické skupiny rostlin a určuje jejich význačné zástupce pomocí klíčů a atlasů	<ul style="list-style-type: none"> - uvádí vybrané zástupce řas - vysvětlí význam řas v přírodě a pro člověka - pracuje s literaturou, obrázky poznává a zařazuje vybrané zástupce podle charakteristických znaků do systematické skupiny rostlin - objasní přizpůsobování se rostlin podmínkám prostředí od historie po současnost - diskutuje o významu rostlin v přírodě i pro člověka 	<ul style="list-style-type: none"> - systém rostlin – poznávání a zařazování daných zástupců běžných druhů řas, mechorostů, kapradňorostů, nahosemenných a krytosemenných rostlin, jejich vývoj a využití hospodářsky významných zástupců - význam rostlin a jejich ochrana

BIOLOGIE ŽIVOČICHŮ		
Očekávané výstupy z RVP ZV	Dílčí výstupy	Učivo
P-9-4-01 porovná základní vnější a vnitřní stavbu vybraných živočichů a vysvětlí funkci jednotlivých orgánů	<ul style="list-style-type: none"> - popíše vnější a vnitřní stavbu těla u vybraných zástupců živočichů - srovná stavbu těla s vývojově nižšími organismy 	<ul style="list-style-type: none"> - stavba těla, stavba a funkce jednotlivých částí těla – živočišná buňka, tkáň, orgány, orgánové soustavy, organismy jednobuněčné a mnohobuněčné, rozmnožování
P-9-4-02 rozlišuje a porovná jednotlivé skupiny živočichů, určuje vybrané živočichy, zařazuje je do hlavních taxonomických skupin	<ul style="list-style-type: none"> - je seznámen s jednotlivými taxonomickými skupinami živočichů - zařazuje do taxonomických skupin vybrané druhy živočichů - rozlišuje základní zástupce a porovnává jednotlivé skupiny živočichů na základě vybraných vývojových znaků 	<ul style="list-style-type: none"> - vývoj, vývin a systém živočichů – významní zástupci jednotlivých skupin živočichů – prvoci, bezobratlí, strunatci
P-9-4-03 odvodí na základě pozorování základní projevy chování živočichů v přírodě, na příkladech objasní jejich způsob života a přizpůsobení danému prostředí	<ul style="list-style-type: none"> - popisuje vybrané zvláštní projevy chování živočichů - vypráví o způsobu života vybraných živočichů - objasňuje na základě získaných zkušeností přizpůsobování se živočichů danému prostředí 	<ul style="list-style-type: none"> - projevy chování živočichů
P-9-4-04 zhodnotí význam živočichů v přírodě i pro člověka; uplatňuje zásady bezpečného chování ve styku se živočichy	<ul style="list-style-type: none"> - diskutuje o významu živočichů v přírodě i pro člověka - dodržuje zásady bezpečného chování ve styku se živočichy 	<ul style="list-style-type: none"> - rozšíření, význam a ochrana živočichů – hospodářsky významné druhy, péče o vybrané domácí živočichy, chov domestikovaných živočichů, živočišná společenstva

PRAKTICKÉ POZNÁVÁNÍ PŘÍRODY		
Očekávané výstupy z RVP ZV	Dílčí výstupy	Učivo
P-9-8-01 aplikuje praktické metody poznávání přírody	<ul style="list-style-type: none"> - popíše význam používání lupy a mikroskopu v přírodopisu - popisuje stavební části mikroskopu - pracuje s různými přírodovědnými atlasy a vytvoří jednoduchý herbář - používá správně techniku při zacházení bezpečně s přírodním materiálem při své práci 	<ul style="list-style-type: none"> - praktické metody poznávání přírody – pozorování lupou a mikroskopem (případně dalekohledem) - zjednodušené určovací klíče a atlasy, založení herbáře a sbírek

3. období (8. – 9. ročník)

OBECNÁ BIOLOGIE A GENETIKA		
Očekávané výstupy z RVP ZV	Dílčí výstupy	Učivo
P-9-1-02 vysvětlí podstatu pohlavního a nepohlavního rozmnožování a jeho význam z hlediska dědičnosti	<ul style="list-style-type: none"> - rozlišuje pojmy pohlavní a nepohlavní rozmnožování - uvádí konkrétní příklady k těmto způsobům rozmnožování 	<ul style="list-style-type: none"> - způsoby rozmnožování
P-9-1-03 uveče příklady dědičnosti v praktickém životě	<ul style="list-style-type: none"> - vysvětlí pojmy: dědičnost, gen, chromozom, DNA, znak - popíše stručně příklady dědičnosti v praktickém životě a podmínky ovlivňující znaky jedinců 	<ul style="list-style-type: none"> - dědičnost a proměnlivost organismů – podstata dědičnosti a přenos dědičných informací, - genetika, gen, křížení

BIOLOGIE ŽIVOČICHŮ		
Očekávané výstupy z RVP ZV	Dílčí výstupy	Učivo
P-9-4-01 porovná základní vnější a vnitřní stavbu vybraných živočichů a vysvětlí funkci jednotlivých orgánů	<ul style="list-style-type: none"> - popíše vnější a vnitřní stavbu těla u vybraných zástupců živočichů - srovná stavbu těla s vývojově nižšími organismy 	<ul style="list-style-type: none"> - stavba těla, stavba a funkce jednotlivých částí těla – obratlovci (savci)
P-9-4-02 rozlišuje a porovná jednotlivé skupiny živočichů, určuje vybrané živočichy, zařazuje je do hlavních taxonomických skupin	<ul style="list-style-type: none"> - je seznámen s jednotlivými taxonomickými skupinami živočichů - zařazuje do taxonomických skupin vybrané druhy živočichů - rozlišuje základní zástupce a porovnává jednotlivé skupiny živočichů na základě vybraných vývojových znaků 	<ul style="list-style-type: none"> - vývoj, vývin a systém živočichů – obratlovci (savci)
P-9-4-03 odvodí na základě pozorování základní projevy chování živočichů v přírodě, na příkladech objasní jejich způsob života a přizpůsobení danému prostředí	<ul style="list-style-type: none"> - popisuje vybrané zvláštní projevy chování živočichů - vypráví o způsobu života vybraných živočichů - objasňuje na základě získaných zkušeností přizpůsobování se živočichů danému prostředí 	<ul style="list-style-type: none"> - projevy chování obratlovců (savců)
P-9-4-04 zhodnotí význam živočichů v přírodě i pro člověka; uplatňuje zásady bezpečného chování ve styku se živočichy	<ul style="list-style-type: none"> - diskutuje o významu živočichů v přírodě i pro člověka - dodržuje zásady bezpečného chování ve styku se živočichy 	<ul style="list-style-type: none"> - rozšíření, význam a ochrana živočichů – hospodářsky významné druhy, péče o vybrané domácí živočichy, chov domestikovaných živočichů, živočišná společenstva

BIOLOGIE ČLOVĚKA		
Očekávané výstupy z RVP ZV	Dílčí výstupy	Učivo
P-9-5-01 určí polohu a objasní stavbu a funkci orgánů a orgánových soustav lidského těla, vysvětlí jejich vztahy	<ul style="list-style-type: none"> - učí polohu, popíše stavbu a funkci orgánových soustav lidského těla - vysvětlí provázanost jednotlivých orgánů či orgánových soustav - vyhledává potřebné informace 	<ul style="list-style-type: none"> - orgánové soustavy lidského těla
P-9-5-02 orientuje se v základních vývojových stupních fylogeneze člověka	<ul style="list-style-type: none"> - uvede odlišnost současného člověka od předchůdců člověka - má představu o délce doby vývoje člověka a existence současného člověka 	<ul style="list-style-type: none"> - fylogeneze a ontogeneze člověka
P-9-5-03 objasní vznik a vývin nového jedince od početí až do stáří	<ul style="list-style-type: none"> - popíše vznik a vývin jedince (oplození, těhotenství, porod) - charakterizuje hlavní období lidského života - objasní rozdíly ve vývoji ženského a mužského pohlaví 	<ul style="list-style-type: none"> - rozmnožování člověka
P-9-5-04 rozlišuje příčiny, případně příznaky běžných nemocí a uplatňuje zásady jejich prevence a léčby	<ul style="list-style-type: none"> - rozlišuje vstupní brány nemocí - je seznámen s přenosem a původci nemocí - zachovává praktické zásady prevence a postupy při léčení běžných nemocí - objasňuje pojmy – imunita, alergie, infekce, epidemie, karanténa, prevence, zdravý životní styl - vysvětlí rozvoj civilizačních chorob vlivem zhoršování životních podmínek 	<ul style="list-style-type: none"> - nemoci, úrazy a prevence – příčiny, příznaky, praktické zásady a postupy při léčení běžných nemocí; závažná poranění a život ohrožující stavy, epidemie

NEŽIVÁ PŘÍRODA		
Očekávané výstupy z RVP ZV	Dílčí výstupy	Učivo
P-9-6-02 rozlišuje důsledky vnitřních a vnějších geologických dějů, včetně geologického oběhu hornin i oběhu vody	<ul style="list-style-type: none"> - popíše stavbu Země a odlišuje jednotlivé sféry Země a vysvětluje jejich funkce na trvání života na Zemi - vysvětluje význam Slunce, vody, kyslíku, oxidu uhličitého pro život na Zemi - vysvětluje příčiny vzniku vnitřních a vnějších geologických dějů 	<ul style="list-style-type: none"> - Země – vznik a stavba Země - vnější a vnitřní geologické procesy – příčiny a důsledky - půdy – složení, vlastnosti a význam půdy - vývoj zemské kůry a organismů na Zemi – geologické změny, vznik života, výskyt typických organismů a jejich přizpůsobování prostředí
P-9-6-03 uvede význam vlivu podnebí a počasí na rozvoj různých ekosystémů a charakterizuje mimořádné události způsobené výkyvy počasí a dalšími přírodními jevy, jejich doprovodné	<ul style="list-style-type: none"> - diskutuje o významu vody a teploty prostředí pro život - diskutuje o ochraně a využití přírodních zdrojů - rozlišuje pojmy – počasí, podnebí 	<ul style="list-style-type: none"> - podnebí a počasí ve vztahu k životu – význam vody a teploty prostředí pro život, ochrana a využití přírodních zdrojů, význam jednotlivých vrstev ovzduší pro život, vlivy znečištěného ovzduší

<p>jevy a možné dopady i ochranu před nimi</p>	<ul style="list-style-type: none"> - objasní význam jednotlivých vrstev ovzduší pro život - vyhledává informace o změnách podnebí a počasí na Zemi - vyhledává informace o vlivu znečištění ovzduší a klimatických změnách na živé organismy a na člověka - vysvětlí příčiny vzniku mimořádných událostí - vyhledává světové přírodní katastrofy - seznámí se s nejčastějšími přírodními událostmi v ČR (povodně, větrné bouře, sněhové kalamity, laviny, náledí) - popíše, jak se má chovat při mimořádných událostech 	<p>a klimatických změn na živé organismy a na člověka</p> <ul style="list-style-type: none"> - mimořádné události způsobené přírodními vlivy – příčiny vzniku mimořádných událostí, přírodní světové katastrofy, nejčastější mimořádné přírodní události v ČR (povodně, větrné bouře, sněhové kalamity, laviny, náledí) a ochrana před nimi
<p>P-9-6-01 rozpozná podle charakteristických vlastností vybrané nerosty a horniny s použitím určovacích pomůcek</p>	<ul style="list-style-type: none"> - rozlišuje pojmy – nerost, hornina, magmatické, sedimentární, metamorfované horniny - určí s pomocí literatury a obrázků vzorky na základě charakteristických znaků - popíše stručně běžné nerosty a horniny a vysvětlí jejich původ (zejména ze svého regionu) - uvádí fyzikální a chemické vlastnosti nerostů a hornin - vyhledává informace o výskytu a praktickém využití zástupců hornin a nerostů 	<ul style="list-style-type: none"> - nerosty a horniny – vznik, vlastnosti, kvalitativní třídění, praktický význam a využití zástupců, určování jejich vzorků

ZÁKLADY EKOLOGIE		
Očekávané výstupy z RVP ZV	Dílčí výstupy	Učivo
<p>P-9-7-01 uvede příklady výskytu organismů v určitém prostředí a vztahy mezi nimi</p>	<ul style="list-style-type: none"> - uvede konkrétní příklady výskytu organismů v určitém prostředí a vztahy mezi nimi - rozlišuje pojmy – potravní řetězec, producent, konzument, predátor, - cizopasník, rozkladač, ekosystém, ekologie - popíše z pohledu ekologie vzájemné vztahy mezi organismy 	<ul style="list-style-type: none"> - organismy a prostředí – vzájemné vztahy mezi organismy, mezi organismy a prostředím; populace, společenstva, přirozené a umělé ekosystémy, potravní řetězce, rovnováha v ekosystému
<p>P-9-7-02 na příkladu objasní základní princip existence živých a neživých složek ekosystému</p>	<ul style="list-style-type: none"> - rozlišuje pojmy – populace, - společenstvo, ekosystém - objasní na příkladech vztah mezi živými a neživými složkami ekosystému 	<ul style="list-style-type: none"> - společenstvo organismů, ekosystém - společenstva lesa, vody a mokřadů, louky, pastviny, stráně, pole a sídelní aglomerace

P-9-7-03 vysvětlí podstatu jednoduchých potravních řetězců v různých ekosystémech a zhodnotí jejich význam	- vytváří jednoduché potravní řetězce a vysvětlí a zhodnotí význam těchto potravních řetězců	- vzájemné vztahy organismů, potravní řetězce
P-9-7-04 uvede příklady kladných i záporných vlivů člověka na životní prostředí	- popíše změny v přírodě vyvolané člověkem a objasní jejich důsledky - pozná kladný a záporný vliv člověka na životní prostředí - seznamuje se s potřebou ochrany přírody a ŽP - diskutuje o globálních problémech a navrhuje jejich řešení	- ochrana přírody a životního prostředí – globální problémy a jejich řešení, chráněná území

Klíčové kompetence

Výchovné a výukové strategie jsou voleny tak, aby v procesu vzdělávání vedly k osvojení klíčových kompetencí žáků:

1. Kompetence k učení

- žák pro efektivní učení využívá vhodné učební pomůcky, literaturu, encyklopedie, přehledy a klíče, čerpá z různých informačních zdrojů;
- žák získává poznatky sebezkušeností, terénní výukou, pozoruje ji, bádá, zaznamenává a hodnotí výsledky svého pozorování a experimentuje;
- žák díky integrovaným výukovým blokům pracuje s texty směřujícími ke čtení s porozuměním, používá odbornou terminologii, uvádí věci do souvislostí;
- žák propojuje poznatky z různých předmětů do širších celek, vytváří si komplexnější pohled a přírodní jevy;
- žák v rámci učení formuluje a pokládá otázky a je otevřený odpovědím.

2. Kompetence k řešení problémů

- žák objevuje metody, postupy vedoucí k samostatnému objevování, navrhuje řešení, vyhodnocuje fakta a utváří závěry;
- žák aplikuje výsledky v dalších oblastech či při řešení obdobných nebo problémových situací;
- žák vyhledá a třídí informace k problému, nachází společné i odlišné znaky, snaží se o nalezení řešení, dokončení úkolu a nenechá se odradit případnými neúspěchy na své cestě;
- žák prezentuje vlastní názory a postupy (referáty, myšlenkové mapy, plakáty).

3. Kompetence komunikativní

- žák spolupracuje v různě velikostně, ročníkově i věkově smíšených skupinách, využívá vlastních i cizích zkušeností, podílí se na společném hledání řešení;
- žák pozorně naslouchá druhým, komunikuje s respektem a úctou;

- žák prezentuje svoji práci, využívá formy sebehodnocení dle různých škál, argumentuje, učí se přijímat kritiku, vyjadřuje se k práci ostatních, hodnotí ji.

4. Kompetence sociální a personální

- žák se zapojuje do skupinových aktivit a aktivně se podílí na řešení problémů, navrhuje řešení, přebírá zodpovědnost za svůj díl práce;
- žák respektuje názory druhých a čerpá z nich za účelem dokončení započaté práce;
- žák si vytváří si představu o svých schopnostech, učí se vnímat své silné stránky, talenty i oblasti, ve kterých má příležitost se více posouvat, objevuje svoji sebehodnotu.

5. Kompetence občanské

- žák si vytváří ohleduplný vztah k přírodě a životnímu prostředí;
- žák se učí environmentálnímu pohledu na svět, pochopení práv a povinností souvisejících s ochranou životního prostředí, vlastního zdraví i zdraví svých blízkých;
- žák projevuje úctu k druhým.

6. Kompetence pracovní

- žák dodržuje bezpečnostní a hygienická pravidla při práci s mikroskopickými preparáty a s živými přírodninami;
- žák si samostatně organizuje úkoly, navrhuje postupy a časový rozvrh, aktivně se zapojuje;
- žák využívá PC či jiné technologie při vyhledávání informací, referátů, tvorbě prezentací;
- žák si prostřednictvím škály aktivit utváří vztah k přírodě, poznává souvislosti se svojí další profesní cestou.

7. Kompetence digitální

- žák respektuje autorská práva, např. při využívání fotografií, videí, obrázků a informací při řešení zadaných úkolů a při práci na individuálních i společných projektech;
- žák se učí vědomě používat online technologie, uvědomovat si zdravotní rizika a předcházet jim např. zařazováním relaxačních chvil;
- žák ke zkoumání přírody využívá online aplikace, digitální mapy, navigace a k plánování a realizaci pozorování a pokusů účelně využívá digitální technologie.

7.6.4 Zeměpis (geografie)

Charakteristika vzdělávací oblasti:

Vzdělávací obsah předmětu Zeměpis má přírodovědný i společenskovední charakter. Zeměpisným vzděláváním učíme žáky vidět souvislosti mezi přírodními, hospodářskými a sociálními podmínkami života lidí v blízkém okolí, v regionech, na území České republiky, v Evropě i v celosvětovém měřítku. Předmět integrujeme s dějepisným učivem, vedeme žáky k pochopení historických a zeměpisných souvislostí v kontextu světového dění. Umožňujeme žákům získat dovednosti pracovat s různými druhy map, využívat je v běžném životě a získávat z nich potřebné informace a podklady pro svou činnost. Vedeme žáky k dovednostem orientovat se v dnešním světě, uvědomovat si civilizační rizika, spoluodpovědnost za kvalitu života na Zemi a vztahů lidí k životnímu prostředí.

Organizační rozčlenění předmětů:

Ročník	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.
Časová dotace	-	-	-	-	-	1	1	1	1

3. období (6. – 7. ročník)

GEOGRAFICKÉ INFORMACE, ZDROJE DAT, KARTOGRAFIE A TOPOGRAFIE		
Očekávané výstupy z RVP ZV	Dílčí výstupy	Učivo
Z-9-1-01 organizuje a přiměřeně hodnotí geografické informace a zdroje dat z dostupných kartografických produktů a elaborátů, z grafů, diagramů, statistických a dalších informačních zdrojů	<ul style="list-style-type: none"> - orientuje se v nejnovějších trendech zpracování a prezentace geografických informací - interpretuje obsah mapy - orientuje se v grafech, diagramech a dalších informačních zdrojích 	<ul style="list-style-type: none"> - geografická kartografie a topografie – glóbus, měřítko, zeměpisná síť, poledníky a rovnoběžky, souřadnice, určování polohy v zeměpisné síti - měřítko a obsah plánů a map, orientace - cvičení a aplikace s dostupnými kartografickými produkty v tištěné i elektronické podobě
Z-9-1-02 používá s porozuměním základní geografickou, topografickou a kartografickou terminologii	<ul style="list-style-type: none"> - používá různé druhy map a plánů, čte a interpretuje z nich různé informace - používá glóbus jako zmenšený model Země - chápe pojmy poledník, rovnoběžky, zeměpisná šířka, délka, zeměpisné souřadnice - určuje zeměpisnou polohu v zeměpisné síti 	<ul style="list-style-type: none"> - komunikační geografický a kartografický jazyk – vybrané geografické, topografické a kartografické pojmy; - základní topografické útvary: důležité body, výrazné liniové (čárové) útvary, plošné útvary a jejich kombinace: síť, povrchy, ohniska – uzly - hlavní kartografické produkty: plán, mapa; symboly, smluvené značky, vysvětlivky - statistická data a jejich grafické vyjádření, tabulky - geografická média a zdroje dat

PŘÍRODNÍ OBRAZ ZEMĚ		
Očekávané výstupy z RVP ZV	Dílčí výstupy	Učivo
Z-9-2-01 prokáže na konkrétních příkladech tvar planety Země, zhodnotí důsledky pohybů Země na život lidí a organismů	<ul style="list-style-type: none"> - porovná Zemi s ostatními tělesy sluneční soustavy - charakterizuje tvar, velikost, pohyby Země a jejich důsledky 	<ul style="list-style-type: none"> - Země jako vesmírné těleso – tvar, velikost a pohyby Země, střídání dne a noci, střídání ročních období, světový čas, časová pásma
Z-9-2-02 rozlišuje a porovnává složky a prvky přírodní sféry, jejich vzájemnou souvislost a podmíněnost, rozeznává, pojmenuje a klasifikuje tvary zemského povrchu	<ul style="list-style-type: none"> - definuje pojem krajinná sféra a dělí ji na 2 složky (přírodní, socioekonomická), rozlišuje, charakterizuje a porovnává prvky přírodní sféry, zdůvodní důležitost, zhodnotí vliv člověka - vysvětlí vznik a zánik zemských desek, ostrovů 	<ul style="list-style-type: none"> - krajinná sféra - přírodní sféry (atmosféra, litosféra, hydrosféra, pedosféra, biosféra) - hospodářská sféra - problémy oteplování planety
Z-9-2-03 porovná působení vnitřních a vnějších procesů v přírodní sféře a jejich vliv na přírodu a na lidskou společnost	<ul style="list-style-type: none"> - pomocí zeměpisné šířky vymezí podnebné pásy a přiřadí k nim přírodní oblasti - uvede příklady výškových stupňů 	<ul style="list-style-type: none"> - přírodní sféry na planetární úrovni a přírodní sféry na regionální úrovni – přírodní oblasti

REGIONY SVĚTA		
Očekávané výstupy z RVP ZV	Dílčí výstupy	Učivo
Z-9-3-01 lokalizuje na mapách světadíly, oceány a makroregiony světa podle zvolených kritérií, srovnává jejich postavení, rozvojová jádra a periferní zóny	<ul style="list-style-type: none"> - podle mapy popíše členitost pobřeží, povrch, vodstvo, podnebné pásy, přírodní krajiny - určí závislost rozmístění obyvatelstva na přírodních podmínkách - popíše základní znaky obyvatelstva - popíše základní znaky hospodářství regionu (Austrálie a Oceánie, Antarktida, Indický a Tichý oceán) 	<ul style="list-style-type: none"> - světadíly, oceány, makroregiony světa – určující a porovnávací kritéria; jejich přiměřená charakteristika z hlediska přírodních a socioekonomických poměrů s důrazem na vazby a souvislosti
Z-9-3-02 porovnává a přiměřeně hodnotí polohu, rozlohu, přírodní, kulturní, společenské, politické a hospodářské poměry, zvláštnosti a podobnosti, potenciál a bariéry jednotlivých světadílů, oceánů, vybraných makroregionů světa a vybraných (modelových) států	<ul style="list-style-type: none"> - pracuje s mapami regionů a vyhledává v nich informace 	<ul style="list-style-type: none"> - charakteristika vybraných regionů a států v jednotlivých světadílech – příroda, obyvatelstvo, kultura, hospodářství, význam, zajímavosti
Z-9-3-03 zvažuje, jaké změny ve vybraných regionech světa nastaly, nastávají, mohou nastat a co je příčinou zásadních změn v nich	<ul style="list-style-type: none"> - na příkladu modelových států vysvětlí hlavní fyzikogeografické a socioekonomické znaky regionu - uvede základní problémy a hledá možnosti řešení 	<ul style="list-style-type: none"> - modelové regiony světa – vybrané modelové přírodní, společenské, politické, hospodářské a environmentální problémy, možnosti jejich řešení - Austrálie a Oceánie, Antarktida, Indický oceán, Tichý oceán, Afrika, Amerika, Atlantský oceán, Severní ledový oceán, Asie

ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ		
Očekávané výstupy z RVP ZV	Dílčí výstupy	Učivo
Z-9-5-01 porovnává různé krajiny jako součást pevninské části krajinné sféry, rozlišuje na konkrétních příkladech specifické znaky a funkce krajín	<ul style="list-style-type: none"> - vysvětlí pojem krajinná sféra - vyjmenuje složky a popíše jejich vzájemné vztahy 	- krajina – přírodní a společenské prostředí, typy krajín
Z-9-5-02 uvádí konkrétní příklady přírodních a kulturních krajinných složek a prvků, prostorové rozmístění hlavních ekosystémů (biomů)	<ul style="list-style-type: none"> - zhodnotí výhody a nevýhody života lidí v konkrétních přírodních podmínkách - posoudí na konkrétních příkladech, jak přírodní prostředí a zásahy do něj ovlivňují způsob života lidí na Zemi 	- biomy světa – tropické deštné lesy, sezónní tropické lesy, savany, pouště a polopouště, lesy a stepi mírného pásma, tajga, a tundra
Z-9-5-03 uvádí na vybraných příkladech závažné důsledky a rizika přírodních a společenských vlivů na životní prostředí	<ul style="list-style-type: none"> - popíše příčiny a podstatu globálních změn prostředí - vysvětlí pojem udržitelný rozvoj 	- vztah přírody a společnosti – udržitelný život a rozvoj, principy a zásady ochrany přírody a životního prostředí

3. období (8. – 9. ročník)

SPOLEČENSKÉ A HOSPODÁŘSKÉ PROSTŘEDÍ		
Očekávané výstupy z RVP ZV	Dílčí výstupy	Učivo
Z-9-4-01 posoudí na přiměřené úrovni prostorovou organizaci světové populace	<ul style="list-style-type: none"> - vysvětlí pojem přirozený přírůstek a objasní příčiny rozdílů ve světě - vymezení znaky národa, zná pojem migrace a popíše hlavní důvody migrace - charakterizuje znaky světových náboženství a na mapě ukáže jejich rozšíření 	- obyvatelstvo světa – základní kvantitativní a kvalitativní geografické, demografické, hospodářské a kulturní charakteristiky
Z-9-4-02 posoudí, jak přírodní podmínky souvisejí s funkcí lidského sídla, pojmenuje obecné základní geografické znaky sídel	<ul style="list-style-type: none"> - popíše důvody nerovnoměrného osídlení Země - charakterizujte rozdíly mezi městským a venkovským osídlením 	- globalizační společenské, politické a hospodářské procesy – aktuální společenské, sídelní, politické a hospodářské poměry současného světa, sídelní systémy, urbanizace, suburbanizace
Z-9-4-03 zhodnotí přiměřeně strukturu, složky a funkce světového hospodářství, lokalizuje na mapách hlavní světové surovinové a energetické zdroje	<ul style="list-style-type: none"> - dělí hospodářství do sektorů - uvede kritéria pro porovnání hospodářské vyspělosti zemí 	- světové hospodářství – sektorová a odvětvová struktura, územní dělba práce, ukazatele hospodářského rozvoje a životní úrovně
Z-9-4-04 porovnává předpoklady a hlavní faktory pro územní rozmístění hospodářských aktivit	<ul style="list-style-type: none"> - vyjmenuje hlavní faktory pro územní rozmístění hospodářských aktivit - charakterizuje vazby mezi jednotlivými hospodářskými sektory 	- hospodářské oblasti světa
Z-9-4-05	<ul style="list-style-type: none"> - objasní pojem stát a vyjmenuje základní znaky 	- regionální společenské, politické a hospodářské útvary – porovnávací kritéria: národní

porovnává státy světa a zájmové integrace států světa na základě podobných a odlišných znaků	- zhodnotí význam mezinárodních organizací	a mnohonárodnostní státy, části států, správní oblasti, kraje, města, aglomerace; hlavní a periferní politická, bezpečnostní a hospodářská seskupení (integrace) států; geopolitické procesy,
Z-9-4-06 lokalizuje na mapách jednotlivých světadílů hlavní aktuální geopolitické změny a politické problémy v konkrétních světových regionech	- pojmenuje a na mapě světa ukáže ohniska konfliktů	- hlavní světová konfliktní ohniska

REGIONY SVĚTA		
Očekávané výstupy z RVP ZV	Dílčí výstupy	Učivo
Z-9-3-02 porovnává a přiměřeně hodnotí polohu, rozlohu, přírodní, kulturní, společenské, politické a hospodářské poměry, zvláštnosti a podobnosti, potenciál a bariéry jednotlivých světadílů, oceánů, vybraných makroregionů světa a vybraných (modelových) států	- pracuje s mapami regionů a vyhledává v nich informace	- charakteristika vybraných regionů a států v Evropě – příroda, obyvatelstvo, kultura, hospodářství, význam, zajímavosti
Z-9-3-03 zvažuje, jaké změny ve vybraných regionech světa nastaly, nastávají, mohou nastat a co je příčinou zásadních změn v nich	- na příkladu modelových států vysvětlí hlavní fyzickogeografické a socioekonomické znaky regionu - uvede základní problémy a hledá možnosti řešení	- modelové regiony Evropy – vybrané modelové přírodní, společenské, politické, hospodářské a environmentální problémy, možnosti jejich řešení

ČESKÁ REPUBLIKA		
Očekávané výstupy z RVP ZV	Dílčí výstupy	Učivo
Z-9-6-01 vymezí a lokalizuje místní oblast (region) podle bydliště nebo školy	- uvede na příkladech specifika místního regionu -	- město Brno – zeměpisná poloha, přírodní specifika, hospodářství a kultura
Z-9-6-02 hodnotí na přiměřené úrovni přírodní, hospodářské a kulturní poměry místního regionu	- zná specifika Jihomoravského kraje – příroda, hospodářství a kulturní poměry	- Jihomoravský kraj, jeho přírodní, hospodářské a kulturní poměry
Z-9-6-03 hodnotí a porovnává na přiměřené úrovni polohu, přírodní poměry, přírodní zdroje, lidský a hospodářský potenciál České republiky v evropském a světovém kontextu	- určí geografickou polohu ČR z různých hledisek - vyhledá významná pohoří a nížiny - vymezí podnebné oblasti - zařadí území ČR k úmořím - vyhledá na mapě hlavní toky a stojaté vody - orientuje se v rozmístění půdních typů, analyzuje půdní druhy - na mapě vyhledá NP a CHKO, vysvětlí význam ochrany přírody - uvede trendy demografického vývoje - podle informačních zdrojů se orientuje ve struktuře obyvatelstva podle demografických ukazatelů - charakterizuje hospodářské a politické postavení ČR v Evropě i ve světě	- Česká republika – zeměpisná poloha, rozloha, členitost, přírodní poměry a zdroje; obyvatelstvo: základní geografické, demografické a hospodářské charakteristiky, sídelní poměry; rozmístění hospodářských aktivit, sektorová a odvětvová struktura hospodářství; transformační společenské, politické a hospodářské procesy a jejich územní projevy a dopady; hospodářské a politické postavení České republiky v Evropě a ve světě, zapojení do mezinárodní dělby práce a obchodu
Z-9-6-04 lokalizuje na mapách jednotlivé kraje České republiky a hlavní jádrové a periferní oblasti z hlediska osídlení a hospodářských aktivit	- lokalizuje na mapách jednotlivé kraje, jejich přírodní podmínky, hospodářství, kulturní zajímavosti	- regiony České republiky – územní jednotky státní správy a samosprávy, krajské členění
Z-9-6-05 uvádí příklady účasti a působnosti České republiky ve světových mezinárodních a nadnárodních institucích, organizacích a integracích států	- pojmenovat mezinárodní organizace, jejichž členem je Česká republika	- členství ČR v mezinárodních organizacích – OSN, NATO, OECD, WTO, MMF, Světová banka, Rada Evropy, OBSE, Evropská celní unie a EU

TERÉNNÍ GEOGRAFICKÁ VÝUKA, PRAXE A APLIKACE		
Očekávané výstupy z RVP ZV	Dílčí výstupy	Učivo
Z-9-7-01 ovládá základy praktické topografie a orientace v terénu	- umí zorientovat podle busoly plány a mapy v krajině vzhledem ke světovým stranám	- cvičení a pozorování v terénu místní krajiny - geografické exkurze - orientační body, jevy, pomůcky a přístroje - určování hlavních a vedlejších světových stran - pohyb podle mapy a azimutu - odhad vzdáleností a výšek objektů v terénu
Z-9-7-02 aplikuje v terénu praktické postupy při pozorování, zobrazování a hodnocení krajiny	- zobrazí pozorované objekty do jednoduchého náčrtu a orientuje se dle světových stran	- jednoduché panoramatické náčrtky krajiny, situační plány, schematické náčrtky pochodové osy, hodnocení přírodních jevů a ukazatelů
Z-9-7-03 uplatňuje v praxi zásady bezpečného pohybu a pobytu v krajině, uplatňuje v modelových situacích zásady bezpečného chování a jednání při mimořádných událostech	- pojmenuje příčiny přírodních katastrof a zná zásady, jak se v případě katastrofy zachovat	- ochrana člověka při ohrožení zdraví a života – živelní pohromy; opatření proti nim, chování a jednání při nebezpečí živelních pohrom v modelových situacích

Klíčové kompetence

Výchovné a výukové strategie jsou voleny tak, aby v procesu vzdělávání vedly k osvojení klíčových kompetencí žáků:

1. Kompetence k učení

- žák plánuje, organizuje a řídí vlastní učení;
- žák získané poznatky kriticky posoudí, zhodnotí, porovná a najde souvislosti;
- žák používá odbornou terminologii, znaky a symboly, vyhledává, třídí a využívá informace z různých zdrojů.

2. Kompetence k řešení problémů

- žák hledá a volí různé přístupy k řešení situací, propojuje znalosti z více vyučovacích předmětů;
- žák využívá získané geografické poznatky v praktickém životě.

3. Kompetence komunikativní

- žák formuluje a vyjadřuje své myšlenky a názory výstižně a přesně;
- žák zhodnotí výsledky svého učení a diskutuje o nich;
- žák obhajuje své rozhodnutí v diskusi, vyslechne názor druhých, vytvoří si vlastní názor.

4. Kompetence sociální a personální

- žák diskutuje v malých či větších skupinách nad správností řešení problému, debatuje nad výsledky a způsoby řešení problémových otázek a úkolů, efektivně spolupracuje s druhými, respektuje různá hlediska a názory ostatních.

5. Kompetence občanská

- žák se seznamuje se životem, kulturou, zvyky a tradicemi v jiných zemích a kontinentech a respektuje odlišnost různých kultur;
- žák je veden k občanské odpovědnosti pro udržitelný rozvoj v lokálním i globálním měřítku.

6. Kompetence pracovní

- žák dokončí a zhodnotí svou vlastní práci, práci spolužáků, navrhne body ke zlepšení do budoucna.

7. Kompetence digitální

- žák efektivně využívá v běžném životě pro orientaci v geografických reáliích digitální informační technologie, zejména digitální mapy, zná satelitní a letecké snímky Země;
- žák získává, vyhledává, kriticky posuzuje, spravuje a sdílí data, informace a digitální obsah, k tomu volí postupy, způsoby a prostředky, které odpovídají konkrétní situaci a účelu.

7.7 Umění a kultura

“Jednoho dne mi Malý princ poradil, abych to všechno hezky namaloval, aby si to děti u nás doma vštípily do hlavy. A tak jsem na radu Malého prince tu planetu nakreslil.”

Antoine de Saint Exupéry: Malý princ

Vzdělávací oblast Umění a kultura je pojata tak, aby její jednotlivé vyučovací předměty umožnily všem žákům vnímat jiné než pouze racionální poznávání světa. Vychází z přístupu k člověku jako k individualitě, jejíž tvořivost a komunikace se podílí na procesu poznávání jako součásti sociální integrace. Velký důraz je kladen na proces tvorby, který umožňuje rozvíjet žákovi originalitu, tvořivost, smyslovou citlivost, schopnost ocenit osobní prožitek i schopnosti osobně se zapojit do procesu komunikace. To vše výrazně přispívá k dosažení gramotnosti emoční, kulturní a vizuální.

Do vzdělávací oblasti Umění a kultura patří vyučovací předměty **Hudební výchova** a **Výtvarná výchova**.

7.7.1 Hudební výchova

Charakteristika vyučovacího předmětu:

Předmět Hudební výchova podněcuje u žáků hudebně estetické vnímání, rozvíjí schopnost vnímat umění a kulturu jako neoddelitelnou součást života a dává nahlédnout do české i světové hudební kultury. Kultivuje různorodými aktivitami hudební sluch a hlas, smysl pro rytmus a umožňuje sebevyjádření žáka. Slouží jako výrazový prostředek komunikace a jako nástroj relaxace či aktivizace.

Organizační rozčlenění:

Výuka je na 1. stupni realizována v rozsahu jedné hodiny týdně ve všech ročnících. Probíhá ve věkově smíšené skupině, díky čemuž je u žáků podporováno vrstevnické učení a spolupráce napříč ročníky.

Výuka je na 2. stupni realizována v rozsahu jedné hodiny týdně ve všech ročnících. Probíhá ve věkově smíšené skupině, díky čemuž je u žáků podporováno vrstevnické učení a spolupráce napříč ročníky.

Ročník	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.
Časová dotace	1	1	1	1	1	1	1	1	1

1. období (1. – 3. ročník)

Očekávané výstupy z RVP ZV	Dílčí výstupy	Učivo
HV-3-1-01 zpívá v jednohlase	<ul style="list-style-type: none"> - podle svých možností zpívá jednoduchou jednohlasou píseň, správně intonuje, udržuje rytmus - podle vzoru interpretuje jednoduchou jednohlasou píseň či báseň - při zpěvu využívá správných pěveckých návyků, zpívá uvolněně, správně vyslovuje a pracuje s dechem - zazpívá dle svých dispozic se spolužáky kánon 	<ul style="list-style-type: none"> - vokální činnosti - pěvecký a mluvní projev - správné dýchání v pauze mezi frázemi - zřetelná výslovnost - nasazení a tvorba tónu - intonace - kánon - dodržování rytmu - hlasová hygiena - hlasová a dechová cvičení, rozcvičky - rozšiřování hlasového rozsahu - hudební hry – rozezpívání, ozvěna
HV-3-1-02 rytmizuje a melodizuje jednoduché texty	<ul style="list-style-type: none"> - rytmizuje a melodizuje jednoduché texty a písně, říkanky, pořekadla a průpovědi - vytleská rytmické schéma podle návodu či sluchové paměti 	<ul style="list-style-type: none"> - hudební rytmus - vytleskání rytmu písní, říkadel, slov - realizace písní ve 2/4, 3/4 taktu - hudební hry (ozvěna, otázka – odpověď) - záznam vokální hudby – zachycení melodie písně pomocí jednoduchého grafického vyjádření, linka, nota jako grafický znak pro tón, vlastnosti tónů – délka
HV-3-1-03 využívá jednoduché hudební nástroje k doprovodné hře	<ul style="list-style-type: none"> - využívá jednoduché hudební nástroje k doprovodu zpěvu - rytmicky doprovází spolužáky - umí pojmenovat jednoduché nástroje z Orffova instrumentáře 	<ul style="list-style-type: none"> - instrumentální činnosti - hra na nástroje z Orffova instrumentáře a netradiční hudební nástroje - hudební improvizace - melodizace, rytmický doprovod - hra na tělo

<p>HV-3-1-04</p> <p>reaguje pohybem na znějící hudbu, pohybem vyjadřuje metrum, tempo, dynamiku, směr melodie</p>	<ul style="list-style-type: none"> - pohybuje se v rytmu znějící hudby - předvede jednoduché taneční kroky - pohybem znázorní klesající a stoupající melodii - improvizuje na reprodukovanou hudbu - dle svých schopností se zapojuje do realizace hudebně pohybového vystoupení 	<ul style="list-style-type: none"> - hudebně pohybové činnosti - pohybový doprovod hudby - taneční hry se zpěvem (dvoudobá chůze, pochod) - jednoduché lidové tance - pohybové znázornění stoupavé a klesající melodie - pantomima a pohybová improvizace s využitím tanečních kroků - orientace v prostoru (utváření pohybové paměti) - reprodukce pohybů při tanci či pohybových hrách - hudebně pohybové vystoupení
<p>HV-3-1-05</p> <p>rozlišuje jednotlivé kvality tónů, rozpozná výrazné tempové a dynamické změny v proudu znějící hudby</p>	<ul style="list-style-type: none"> - vyjmenuje a popíše vlastnosti tónu - rozpozná výrazné tempové a dynamické změny v hudbě 	<ul style="list-style-type: none"> - poslechové činnosti - vlastnosti tónů (délka, síla, barva, výška) - rytmické a dynamické změny v hudbě - hudební styly a žánry (hudba taneční, pochodová, ukolébavka atd.)
<p>HV-3-1-06</p> <p>rozpozná v proudu znějící hudby některé hudební nástroje, odliší hudbu vokální, instrumentální a vokálně instrumentální</p>	<ul style="list-style-type: none"> - odliší hru hudebního nástroje od lidského hlasu - pojmenuje hudební nástroje, rozdělí je do skupin podle způsobu hry - pozná zvuk některých hudebních nástrojů - vyjádří svůj názor na přehranou hudbu - projevuje osobitý hudební vkus - vnímá mezioborové souvislosti, do kterých se hudba promítá, pracuje s programem Muse score 	<ul style="list-style-type: none"> - hudba vokální, instrumentální, vokálně instrumentální - lidský hlas - lidová píseň a píseň vytvořená skladatelem - hudební nástroje (dechové, strunné, bicí) - hudba v běžném životě - význam hudby v sebehygieně - hudba jako relaxační prostředek - hudební aplikace a programy

2. období (4. – 5. ročník)

Očekávané výstupy z RVP ZV	Dílčí výstupy	Učivo
HV-5-1-01 zpívá v jednohlase či dvojhlasě v durových i mollových tóninách a při zpěvu využívá získané pěvecké dovednosti	<ul style="list-style-type: none"> - zazpívá na základě získaných dovedností a schopností jednohlasou i dvojhlasou píseň, učí se vnímat a reagovat na zpěv druhých - zaměřuje se na zlepšení čistoty intonace - při zpěvu aktivně používá dynamiku hlasu - nacvičuje správné rozložení dýchání při zpěvu - frázuje 	<ul style="list-style-type: none"> - vokální činnosti a hudební hry - upevnění a automatizace návyků spojených se zpěvem - správné dýchání v pauze mezi frázemi - nasazení a tvorba tónu, vázání tónů, intonace - rozšiřování hlasového rozsahu, dvojhlas a vícehlas - diatonické postupy v durových a mollových tóninách - hlasová hygiena, hlasová a dechová cvičení
HV-5-1-02 realizuje podle svých individuálních schopností a dovedností (zpěvem, hrou, tancem, doprovodnou hrou) jednoduchou melodii či píseň zapsanou pomocí not	<ul style="list-style-type: none"> - podle svých schopností a dovedností zazpívá píseň podle rytmického nebo notového zápisu - předvede nebo zatančí jednoduchou melodii nebo píseň - rytmicky zaznamená melodii - rozliší délku doby a trvání tónu a pomlky - přečte jednoduchý notový zápis 	<ul style="list-style-type: none"> - záznam vokální a instrumentální hudby (houslový klíč, notová osnova, nota, takt, taktová čára, repetice) - zápis rytmu jednoduché písně - notový zápis jako opora při realizaci písně (nota celá, půlová, čtvrtková, osminová, pomlky) - čtení a zápis rytmického schématu jednoduchého motivu či tématu - instrumentální skladby - využití notačních programů
HV-5-1-03 využívá jednoduché hudební nástroje k doprovodné hře i k reprodukci jednoduchých motivů skladeb a písní	<ul style="list-style-type: none"> - dle svých možností hraje jednoduché melodie na nástroje z Orffova instrumentáře, na zobcovou flétnu, keyboard či jiné hudební nástroje - hudebními nástroji doprovodí zpěv spolužáků - rozumí rytmickým schématům - zvládá doprovod ve 2/4, 3/4 a 4/4 taktu - vytvoří předeheru, mezihru či dohru k vybrané písni za pomoci dostupných hudebních nástrojů či za pomoci dostupných hudebních aplikací 	<ul style="list-style-type: none"> - instrumentální činnosti - hra na hudební nástroje - reprodukce motivů, témat pomocí jednoduchých nástrojů z Orffova instrumentáře, zobcových fléten, keyboardů apod. - hudební improvizace, melodizace - rytmické doprovody ve 2/4, 3/4 a 4/4 taktu - hudební doprovod (např. akcentace těžké doby v rytmickém doprovodu) - experimentování v hudebních webových aplikacích

<p>HV-5-1-04</p> <p>rozpozná hudební formu jednoduché písně či skladby</p>	<ul style="list-style-type: none"> - určí hudební formu - popíše v hudbě jednoduchou písňovou formu - rozliší refrén a sloku 	<ul style="list-style-type: none"> - jednodílná písňová forma (a–b; b–a), refrén, sloka - hudební styly a žánry a jejich specifika - hudební formy – malá písňová forma, rondo, variace - interpretace hudby (slovní vyjádření, obrázek, pantomima apod.)
<p>HV-5-1-05</p> <p>vytváří jednoduché přede hry, mezihry a dohry a provádí elementární hudební improvizace</p>	<ul style="list-style-type: none"> - rozpozná doprovod - využívá svoji fantazii při tvorbě jednoduché přede hry, mezihry, dohry - hledá rozdíly mezi svojí hudební tvorbou a tvorbou spolužáků - předvede základní improvizace 	<ul style="list-style-type: none"> - rytmizace, melodizace, hudební improvizace - tvorba přede her, mezihry a doher s využitím tónového materiálu písně - instrumentální melodie (čtení a zápis rytmického schématu písně – nota celá, půlová, čtvrtová, osminová, pomlky, takty) - hudební doprovod (akcentace těžké doby v rytmickém doprovodu, ostinato, prodleva)
<p>HV-5-1-06</p> <p>rozpozná v proudu znějící hudby některé z užitých hudebních výrazových prostředků</p>	<ul style="list-style-type: none"> - slyší rozdíl mezi lidovou hudbou, symfonickým orchestrem, rockovou kapelou apod. - seznámí se s hudebními skladateli a jejich nejznámějšími hudebními díly - vnímá náladu skladby - vyhledá hudební ukázky na internetu - seznámí spolužáky se skladbami svého oblíbeného interpreta - ovládá slova a melodie české hymny 	<ul style="list-style-type: none"> - poslechové činnosti - kvality tónů – délka, síla, barva, výška, vztahy mezi tóny (souzvuk, akord) - hudební výrazové prostředky - hudební styly a žánry – hudba taneční, pochodová, ukolébavka apod. - hudební formy, česká hymna, symfonický orchestr - hudba vokální, instrumentální, vokálně instrumentální - lidský hlas a hudební nástroj - interpretace hudby - čeští a evropští hudební skladatelé, hudební skupiny, interpreti
<p>HV-5-1-07</p> <p>ztvárňuje hudbu pohybem s využitím tanečních kroků, na základě individuálních schopností a dovedností vytváří pohybové improvizace</p>	<ul style="list-style-type: none"> - pohybově ztvárňuje hudbu - reaguje na hudbu pohybem tancem, gesty - využije prostor k pohybu 	<ul style="list-style-type: none"> - hudebně pohybové činnosti - pohybové vyjádření hudby a reakce na změny v proudu znějící hudby – pantomima a pohybová improvizace s využitím tanečních kroků - 2/4, 3/4 a 4/4 takt - pohybové hry se zpěvem - orientace v prostoru (utváření pohybové paměti) - reprodukce pohybů při tanci či pohybových hrách

3. období (6. – 7. ročník)

HUDEBNÍ VÝCHOVA		
Očekávané výstupy z RVP ZV	Dílčí výstupy	Učivo
HV-9-1-01 využívá své individuální hudební schopnosti a dovednosti při hudebních aktivitách	<ul style="list-style-type: none"> - správně intonuje - improvizuje - popíše a zdůvodní zásady hlasové hygieny a využije je při zpěvu a mluveném projevu 	<ul style="list-style-type: none"> - diatonické postupy v durových a mollových tóninách - improvizace jednoduchých hudebních forem - rozšiřování hlasového rozsahu, hlasová hygiena
HV-9-1-02 uplatňuje získané pěvecké dovednosti a návyky při zpěvu i při mluvním projevu v běžném životě; zpívá dle svých dispozic intonačně čistě a rytmicky přesně v jednohlase i vícehlase	<ul style="list-style-type: none"> - zazpívá v jednohlase, případně vícehlase - respektuje daný žánr - ovládá mluvní projev - reflektuje vlastní vokální projev 	<ul style="list-style-type: none"> - vícehlasý a jednohlasý zpěv, deklamace, techniky vokálního projevu (scat, falzet apod.) - vokálně instrumentální aktivity - vlastní vokální projev a vokální projev ostatních - nápravy hlasové nedostatečnosti
HV-9-1-03 reprodukuje na základě svých individuálních hudebních schopností a dovedností různé motivy, témata i části skladeb, vytváří jednoduché doprovody, provádí jednoduché hudební improvizace	<ul style="list-style-type: none"> - orientuje se v notovém zápisu (délkové hodnoty not a pomlk, tempová označení, dynamická znaménka, takt, opakovací znaménka) - rozliší a pojmenuje vybrané výrazové prostředky hudby (tempo, rytmus, melodii, barvu, dynamiku) hudební rytmus - zazpívá, zahraje či doprovodí píseň či skladbu (beat box, scat, rap, výběrem doprovodu z databanky keyboardu, připraveným doprovodem) - zvolí způsob doprovodu s přihlédnutím k motivu, tématu, doprovod realizuje (rytmické ostinato, prodleva, harmonický doprovod na funkcích tóniky a dominanty/subdominanty) - vytvoří jednoduchou obměnu slyšeného či zapsaného melodického motivu (rytmickou, melodickou, dynamickou) 	<ul style="list-style-type: none"> - notový záznam, vokální skladby – notový zápis, instrumentální skladby - rytmus řeči a hudby, rytmické zákonitosti při vokálním projevu - reprodukce tónů a melodií, zachycování rytmu, popřípadě i melodie zpívané (hrané) písně pomocí grafického (notového) záznamu - nástrojová reprodukce melodií (motivů, témat, písní), hra a tvorba doprovodů s využitím nástrojů Orffova instrumentáře, keyboardů a počítače, nástrojová improvizace (jednoduché hudební formy) - noty, notační programy (např. Capella, Finale, Sibelius) a další způsoby záznamu hudby, tvorba doprovodů pro hudebně dramatické projevy
HV-9-1-04 rozpozná některé z tanců různých stylových období, zvolí vhodný typ hudebně pohybových prvků k poslouchané hudbě	<ul style="list-style-type: none"> - pohybem reaguje na hudební ukázkou a na změny v průběhu - rozliší na základě audioukázek i videoukázek vybrané typy tanců (lidové tance, historické, společenské, současné styly) a odliší balet jako druh umění - zvolí si ukázkou taneční hudby a předvede (ve skupině nebo sólo) typický prvek daného tance (základní kroky, vybranou taneční figuru) 	<ul style="list-style-type: none"> - taktování, taneční kroky, vlastní pohybové ztvárnění - lidové tance, historické, společenské, současné styly - improvizace, pantomima, - pohybové reakce tempové, dynamické, rytmickometrické, harmonické - rozvoj pohybové paměti, reprodukce pohybů prováděných při tanci či pohybových hrách

3. období (8. – 9. ročník)

HUDEBNÍ VÝCHOVA		
Očekávané výstupy z RVP ZV	Dílčí výstupy	Učivo
HV-9-1-05 orientuje se v proudu znějící hudby, přistupuje k hudebnímu dílu jako k logicky utvářenému celku	<ul style="list-style-type: none"> - rozpozná úseky, v nichž je použita citace, zvukomalba; rozpozná kontrast a gradaci, opakování melodie, rytmu - žák postihne dominantní hudebně výrazové prostředky při poslechu hudebního díla nebo jeho části a určí pravděpodobnou dobu jeho vzniku 	<ul style="list-style-type: none"> - hudebně výrazové prostředky, zvukomalba, dušmalba, pohyb melodie, pravidelnost a nepravidelnost hudební formy - hudební skladba, dobou vzniku a život autora, inspirace
HV-9-1-06 zařadí na základě individuálních schopností a získaných vědomostí slyšenou hudbu do stylového období	<ul style="list-style-type: none"> - rozpozná na vybraných hudebních ukázkách operu, muzikál, balet, komorní a symfonickou hudbu, píseň, sborovou tvorbu - popíše základní znaky typické pro hudbu jednotlivých slohových období (jednohlas, vícehlas, homofonie, polyfonie, hudba vokální a instrumentální, hudební forma, hudební druhy) - zařadí se znalostí základních hudebně vyjadřovacích prostředků vybrané ukázky do příslušného slohového období (od nejstarších hudebních památek po současnost) - určí styl a žánr vybrané ukázky moderní populární hudby 	<ul style="list-style-type: none"> - operu, muzikál, balet, komorní a symfonickou hudbu, píseň, sborovou tvorbu - slovní charakterizování hudebního díla, vytváření vlastních soudů a preferencí - historie hudby - hudební styly a žánry
HV-9-1-07 vyhledává souvislosti mezi hudbou a jinými druhy umění	<ul style="list-style-type: none"> - zdůvodní význam hudby u umělecké a běžné produkce (filmová a audiovizuální tvorba, dramatické umění, sport, reklamy) 	<ul style="list-style-type: none"> - filmová hudba, audiovizuální tvorba, dramatické umění, sport, reklamy

Klíčové kompetence

Výchovné a výukové strategie jsou voleny tak, aby v procesu vzdělávání vedly k osvojení klíčových kompetencí žáků:

1. Kompetence k učení

- žák užívá základní terminologii a symboliku běžně využívanou v hudební výchově;
- žák zpívá dle svých dispozic, poznává svět hudby, experimentuje;
- žák vyhledává, třídí a porovnává informace, zpracovává je a učí se vnímat jejich hodnotu;
- žák se podílí na utváření kritérií hodnocení činností nebo jejich výsledků.

2. Kompetence k řešení problémů

- žák při řešení problémů a zadaných úkolů využívá známé způsoby a aktivně hledá nové cesty;

- žák se učí vhodným způsobem mapovat a zhodnotit svůj pokrok, zvyšovat důvěru ve své schopnosti díky cílené zpětné vazbě;
- žák se učí tolerovat hudbu, které nerozumí, je otevřený žánrové pestrosti.

3. Kompetence komunikativní

- žák respektujícím způsobem komunikuje se spolužáky v rámci skupinových aktivit, společně prezentace, při hodnocení výstupů i hudebních akcí mimo školu;
- žák se souvisle vyjadřuje k tématu, sdílí svůj vlastní názor na díla, skladby a respektuje názory svých spolužáků;
- žák prezentuje své hudební pokroky rodičům či na akcích školy.

4. Kompetence sociální a personální

- žák se volí vhodnou hlasitost svého projevu, podporuje spolužáky v jejich uměleckém projevu a nabízí jim svoji pomoc;
- žák skrz umění poznává sám sebe, učí se vnímat své silné stránky, talenty i limity;
- žák využívá skupinových aktivit ke svému pokroku, učí se od ostatních, nabízí podporu a je platným členem týmu;
- žák aktivně využívá hudbu pro svoji psychickou pohodu, rovnováhu, uvolněnost;
- žák se učí vnímat vliv hudby na tělo a formulovat své pocity.

5. Kompetence občanské

- žák se učí se vnímat originalitu a odlišnosti každého spolužáka;
- žák kriticky smýšlí nad obsahy hudebních děl, forem umění ve společnosti;
- žák chápe, respektuje a udržuje naše tradice, vyjadřuje svůj postoj k hudebním dílům, navštěvuje kulturní akce;
- žák volbou vhodných výrazů, tónu řeči a gestikou podporuje dobré vztahy.

6. Kompetence pracovní

- žák bezpečně používá jednoduché hudební nástroje k doprovodné hře, vhodně o ně pečuje;
- žák využívá sebehodnocení a vhodné formy hodnocení jako nástroj růstu;
- žák se skrz umělecké činnosti učí rozpoznávat své talenty a směry, kterými se může dále profilovat při volbě profesní cesty.

7. Kompetence digitální

- žák využívá návody, postupy a šíří možnosti užívání digitálních technologií v hudbě dle stanovených pokynů a pravidel;
- žák respektuje autorství a autorská práva u digitálních projektů, poznává nové autory;
- žák využívá digitální technologie jako nástroje zprostředkování hudby, zaznamenává ji, reprodukuje.

7.7.2 Výtvarná výchova

Charakteristika vyučovacího předmětu:

Záměrem výtvarné výchovy je ukázat žákům bohatost výtvarných výrazových prostředků a jejich uplatnění v reálném životě. Žáci se učí vyjadřovat své pocity, emoce a zaznamenávat svým originálním způsobem svět kolem sebe. Při tvorbě rozvíjejí svůj tvořivý potenciál, fantazii a mají možnost experimentovat. Skrz tvořivé procesy se učí vnímat svoji jedinečnost, sebe sama, ale i společenství, ve kterém se pohybují.

Vyučovací předmět Výtvarná výchova je postaven na tvůrčích činnostech – tvorbě, vnímání a interpretaci. Tyto činnosti umožňují rozvíjet a uplatnit vlastní vnímání, cítění, myšlení, prožívání, představivost, fantazii, intuici a invenci. K jejich realizaci nabízí výtvarná výchova vizuálně obrazné prostředky nejen tradiční a ověřené, ale i nově vznikající v současném výtvarném umění a v obrazových médiích. Tvůrčími činnostmi (rozvíjením smyslové citlivosti, uplatňováním subjektivity a ověřováním komunikačních účinků) založenými na experimentování je žák veden k odvaze a chuti uplatnit osobně jedinečné pocity a prožitky a zapojit se na své úrovni do procesu tvorby a komunikace.

Organizační rozčlenění:

Výuka předmětu je na prvním stupni realizována v 1. období (1. až 3. ročník) v rozsahu jedné hodiny týdně a v 2. období v rozsahu dvou hodin týdně. Probíhá ve věkově smíšené skupině, díky čemuž je u žáků podporováno vrstevnické učení a spolupráce napříč ročníky.

Výuka předmětu Výtvarná výchova na druhém stupni navazuje a prohlubuje učivo z prvního stupně v časové dotaci dvou vyučovacích hodin týdně v 6. třídě a jedné vyučovací hodině týdně pro 7. až 9. třídu. Výuka probíhá tradičně ve dvouhodinových blocích a v 7. až 9. třídě tedy probíhá jednou za dva týdny. Během výuky pracují žáci samostatně nebo ve skupinkách s vizuálně obraznými znakovými systémy, rozvíjejí tvůrčí činnosti, smyslovou citlivost a uplatňování subjektivity, přistupují k uměleckému procesu v jeho celistvosti a chápou jej jako způsob poznání a komunikace. Užívají různé umělecké vyjadřovací prostředky včetně nejnovějších informačních a komunikačních technologií. Využívána je i práce v plenéru. Žáci se účastní také výstav a exkurzí.

Ročník	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.
Časová dotace	1	1	1	2	2	1	1	2	1

1. období (1. – 3. ročník)

Očekávané výstupy z RVP ZV	Dílčí výstupy	Učivo
VV-3-1-01 rozpoznává linie, tvary, objemy, barvy, objekty; porovnává je a třídí na základě zkušeností, vjemů, zážitků a představ	<ul style="list-style-type: none"> - využívá poznatky o míchání barev, zná kontrast barev, vhodně volí barvy pozadí - učí se postupy míchání barev - pozná barvy teplé a studené, světlo a stín - rozlišuje, pojmenuje a používá základní výtvarné techniky - zvládne techniku malby vodovými barvami, temperami, suchým pastelem, voskovkami - dovede používat různé druhy štětců dle potřeby 	<ul style="list-style-type: none"> - malba a kresba (vodové a temperové barvy, voskovky, suchý pastel) - postupy míchání barev - teplé a studené barvy - světlo a stín - grafické techniky - kresba tuší - proškrabávaná technika - správné držení tužky, štětce, grafického materiálu
VV-3-1-02 projevuje v tvorbě své vlastní zkušenosti; uplatňuje při tom v plošném i prostorovém uspořádání linie, tvary, objemy, barvy, objekty a další prvky a jejich kombinace	<ul style="list-style-type: none"> - symetrie objektů jednoduchými technikami, vytváří kompozice, zvládá jednoduchou kompozici v ploše - uplatňuje představivost a fantazii - vytváří objem základními technikami - zachytá správné proporce postav - modeluje reliéf, dutý tvar, figurky - u portrétu se učí přiměřeně vystihnout výraz v obličejí - práce s keramickou hlinou, vlastnosti hlíny, modeluje objekty - soustředěně pozoruje realitu, proporce, polohu 	<ul style="list-style-type: none"> - techniky plastického vyjádření – koláže – různé materiály - kombinace různých výtvarných technik a materiálů - kompozice v ploše, hloubka a délka na ploše, horizont - ozdobné písmo - části, proporce poloha lidského těla, portrét - práce s keramickou hlinou, reliéf, dutý tvar, figurka - prostorová práce s papírem, drátem, provazem aj. - samostatná příprava pomůcek k dané technice - hygienické návyky
VV-3-1-03 vnímá události různými smysly a vizuálně je vyjadřuje	<ul style="list-style-type: none"> - rozvíjí své pozorovací schopnosti a snaží se o realistické či fantazijní zachycení skutečnosti na základě vlastního prožitku - kompozičně řeší plochu (prostor) barevně i tvarově 	<ul style="list-style-type: none"> - lidské smysly v procesu výtvarné tvorby - výtvarné vyjádření prožitku na základě vlastních představ - malba podle hudby
VV-3-1-04 interpretuje podle svých schopností různá vizuálně obrazná vyjádření; odlišné interpretace porovnává se svou dosavadní zkušeností	<ul style="list-style-type: none"> - pozná známé ilustrace - uvede příklady různých druhů výtvarného umění 	<ul style="list-style-type: none"> - umělecká výtvarná tvorba, fotografie, film, tiskoviny, televize, elektronická média, reklama - ilustrátoři dětských knih a filmů - druhy výtvarného umění – malířství, grafika, sochařství, animace
VV-3-1-05 nalézá na základě vlastní zkušenosti a do komunikace zapojuje obsah vizuálně obrazných vyjádření, která samostatně vytvořil, vybral či upravil	<ul style="list-style-type: none"> - vysvětluje záměr, proces a výsledek vlastní tvorby - učí se popisovat výtvarná díla a vyjádřit svůj postoj k nim 	<ul style="list-style-type: none"> - komunikace nad výtvarnými díly - reflexe vlastní práce

2. období (4. – 5. ročník)

Očekávané výstupy z RVP ZV	Dílčí výstupy	Učivo
VV-5-1-01 při vlastních tvůrčích činnostech užívá prvky vizuálně obrazného vyjádření; porovnává je na základě vztahů	<ul style="list-style-type: none"> - vytváří komplexnější celky na základě pozorování skutečnosti a v názorné práci - jednoduché kompoziční principy - zvládá základy studijní kresby - používá fantazii v tematické kresbě - postup od celku k detailu - chápe barevné vztahy, využívá barevné tóny a barevnou škálu - zvládá náročnější grafické techniky - uplatňuje výrazové vlastnosti linie - využívá hry s barvou - uplatňuje výrazové vlastnosti linie - kombinuje barvy, objevuje jiné odstíny - experimentuje s prostředky - kombinuje výtvarné techniky - smysl dekorativní tvorby (materiál, barva a funkčnost předmětu) - experimentuje grafickými aplikacemi 	<ul style="list-style-type: none"> - rozvíjení smyslové citlivosti: prvky vizuálně obrazného vyjádření a jejich vztahy (linie, barva, světlostní a barevné kvality – barevnost, textura, světlo a stín) - kresba pastelkami, tužkou, rudkou, uhlem a tuší - rozvíjení smyslové citlivosti: prvky a jejich tvary, objem, textura – jejich jednoduché vztahy (podobnost, kontrast, rytmus), jejich kombinace a proměny v ploše, objemu a prostoru - uspořádání objektů do celků (uspořádání na základě jejich výraznosti, velikosti a vzájemného postavení ve statickém a dynamickém vyjádření) - malba, tempera, akvarel - modelování objektu (různé modelovací hmoty) - dekorování, ornamenty v lidovém umění - tvorba v digitálním prostředí
VV-5-1-02 při tvorbě vizuálně obrazných vyjádření se zaměřuje na projevení vlastních zkušeností	<ul style="list-style-type: none"> - prostřednictvím výtvarných technik vyjadřuje své nálady a pocity a čerpá ze svých zkušeností pozorováním života - obohacuje svůj výtvarný projev - rozvíjí svůj smysl pro krásu - svým dílem vyjadřuje vztah sám k sobě, rodině, společnosti a životnímu prostředí 	<ul style="list-style-type: none"> - uplatňování subjektivity - prostředky pro vyjádření emocí, pocitů, nálad, fantazie, představ a osobních zkušeností - manipulace s objekty, kresba, malba, kombinovaná technika
VV-5-1-03 nalézá vhodné prostředky pro vizuálně obrazná vyjádření vzniklá na základě vztahu zrakového vnímání k vnímání dalšími smysly; uplatňuje je v plošné, objemové i prostorové tvorbě	<ul style="list-style-type: none"> - pozoruje život kolem sebe a nalézá vhodné prostředky pro jeho vyjádření - kombinuje výtvarné techniky - experimentuje s výtvarnými a přírodními materiály a prostředky - rozvíjí představivost a fantazii 	<ul style="list-style-type: none"> - rozvíjení smyslové citlivosti - reflexe a vztahy zrakového vnímání ostatními smysly (vizuálně obrazná vyjádření podnětů hmatových, sluchových, pohybových, čichových, chuťových a vyjádření vizuálních podnětů prostředky vnímatelnými ostatními smysly)

<p>VV-5-1-04</p> <p>uplatňuje osobitost svého vnímání v přístupu k realitě, k tvorbě a interpretaci vizuálně obrazného vyjádření; pro vyjádření nových i neobvyklých pocitů a prožitků svobodně volí a kombinuje prostředky</p>	<ul style="list-style-type: none"> - hledá inspiraci pro svou tvorbu - získává nové poznatky - rozlišuje výtvarné techniky - prohlubuje svůj zájem o výtvarné umění - pozoruje různé druhy vizuálně obrazných vyjádření 	<ul style="list-style-type: none"> - uplatňování subjektivity: prostředky pro vyjádření emocí, nálad, pocitů, fantazie, představ a osobních zkušeností - přístupy k vizuálně obrazným vyjádřením – hledisko jejich vnímání (vizuální, haptické, statické, dynamické), hledisko jejich motivace (fantazijní, založené na smyslovém vnímání) - ilustrace textů, volná malba, hračky, objekty, komiks, výstavy, divadlo, film
<p>VV-5-1-05</p> <p>porovnává různé interpretace vizuálně obrazného vyjádření a přistupuje k nim jako ke zdroji inspirace</p>	<ul style="list-style-type: none"> - vnímá a pozoruje uměleckou výtvarnou tvorbu – obrazy, ilustrace knih, fotografie, architektura, sochařství, filmy atd. - rozlišuje typy vizuálně obrazných vyjádření - rozvíjí estetické cítění a svůj osobní názor, je schopen ho prezentovat a vyjadřovat své postoje - seznamuje se s významnými osobnostmi výtvarného umění - navštíví knihovnu, výstavu, galerii 	<ul style="list-style-type: none"> - rozvíjení smyslové citlivosti: smyslové účinky vizuálně obrazných vyjádření (umělecká výtvarná tvorba, fotografie, film, tiskoviny, televize, elektronická média, reklama) - návštěva knihovny, výstavy, galerie, divadla - významní umělci historie i současnosti
<p>VV-5-1-06</p> <p>nalézá a do komunikace zapojuje obsah vizuálně obrazných vyjádření, která samostatně vytvořil, vybral či upravil</p>	<ul style="list-style-type: none"> - prezentuje svůj výtvarný projev a popíše své pocity spojené s jeho tvorbou - porovnává a hledá rozdíly své práce mezi svým zpracováním a pracemi druhých - pozorně naslouchá, zajímá se a vyslechne názor druhých - zdůvodňuje svůj postoj v komunikaci, argumentuje - respektuje názory jiných a jejich názory se učí přijímat jako podnětné - dokáže pozitivně hodnotit práce spolužáků - raduje se z úspěchu druhých, snaží se vhodně reagovat na nezdary druhých - vytváří příjemnou pracovní atmosféru - provádí reflexi vlastní práce - spolupracuje a je ochoten pomoci spolužákovi - při hodnocení portfolia pozoruje a vnímá pokroky ve své tvorbě - pozoruje rozdíly v umělecké tvorbě během jejího vývoje 	<ul style="list-style-type: none"> - ověřování komunikačních účinků: rozvoj schopnosti zhodnotit výsledky své práce a práce ostatních - osobní postoj v komunikaci – jeho utváření a zdůvodňování; odlišné interpretace vizuálně obrazných vyjádření (samotně vytvořených a přejetých) v rámci skupin, v nichž se dítě pohybuje; jejich porovnávání s vlastní interpretací) - komunikační obsah vizuálně obrazných vyjádření (v komunikaci se spolužáky, rodinnými příslušníky a v rámci skupin, v nichž se žák pohybuje – ve škole i mimo školu, vyjádření svého názoru a schopnost diskuse nad výtvarným dílem svým či jiným) - proměny komunikačního obsahu (záměry tvorby a proměny obsahu vlastních vizuálně obrazných vyjádření i děl výtvarného umění)

3. období (6. – 7. ročník)

VÝTVARNÁ VÝCHOVA		
Očekávané výstupy z RVP ZV	Dílčí výstupy	Učivo
<p>VV-9-1-01</p> <p>vybírání, vytváření a pojmenování prvků vizuálně obrazných vyjádření a jejich vztahů; uplatňuje je pro vyjádření vlastních zkušeností, vjemů, představ a poznatků; variuje různé prvky a jejich vztahy pro získání osobitých výsledků</p>	<ul style="list-style-type: none"> - dokáže rozpoznat základní tvary, linie, a struktury - rozpozná realistické zobrazení předmětu, krajiny a postavy od výtvarné stylizace, nadsázky a karikatury - rozpozná díla malířská, sochařská a architektonická ve spojení s dějinami lidstva - uvede znaky ilustrace, vyjmenuje známé ilustrátory - rozpozná znaky lidového umění a současné užité tvorby - obměňuje základní kompoziční principy ve vlastní tvorbě - experimentuje s různými netradičními materiály, objevuje jejich možnosti a utváří si vlastní názor na jejich používání 	<ul style="list-style-type: none"> - kresba (rozvržení linií v ploše, - vystižení tvaru, objemu, prostorové vztahy, kontrast, rytmus, podobnost) - kresba tužkou, fixem, pastelem, perem, uhlem - kontrast světla a stínu - kresebné etudy (linie, přímka, křivka, elipsy, prolínání, množení, vrstvení tvarů v ploše) - stínování, šrafování, kontrast světla a stínu
<p>VV-9-1-02</p> <p>zaznamenává vizuální zkušenost, i zkušenosti získané ostatními smysly, zaznamenává podněty z představ a fantazii</p>	<ul style="list-style-type: none"> - uplatňuje zkušenosti s barvou, míchá a vrství barvy, uplatňuje poznatky o barvách - uplatní vlastní představy a fantazii - uplatní zkušenosti získané ostatními smysly - manipuluje s objekty a umístí je v prostoru, zachytí pohyb těla - nalézá a vytváří symetrii objektů jednoduchými technikami - vytváří kompozice - vytváří prostorové instalace a na nich si ověřuje vztahy mezi objekty - vnímá uspořádání prvků v ploše, způsob, jakým na sebe působí ve statickém i dynamickém vyjádření 	<ul style="list-style-type: none"> - prostorové vytváření pomocí různých materiálů a technik (papír, sádra, provázek, recyklované materiály) - plošné i prostorové zobrazování, modelace světlem a stínem - vztahy a uspořádání prvků v ploše, objemu, prostoru - složitější druhy kompozice (kruhová, centrální, zlatý řez) - uspořádání objektů do celků v ploše, objemu, prostoru a časovém průběhu – vyjádření vztahů, pohybu a proměn uvnitř a mezi objekty

<p>VV-9-1-03</p> <p>zachycuje jevy a procesy v proměnách a vztazích; k tvorbě užívá některé metody uplatňované v současném výtvarném umění a digitálních médiích – počítačová grafika, fotografie, video, animace</p>	<ul style="list-style-type: none"> - seznamuje se s technikami grafiky, pojmenuje je, využije je ve vlastní tvorbě - využívá počítačovou grafiku k vyjádření některých svých myšlenek - je seznámen s možnostmi AI pro tvorbu uměleckého obsahu, diskutuje o obsahu a formě - dokáže zachytit správné proporce postav, zvládá základy studijní kresby - používá různé typy písma pro svou tvorbu, vnímá jejich odlišnosti a diskutuje o vhodnosti použití a působení 	<ul style="list-style-type: none"> - počítačová grafika, animace - písmo, užitá grafika - práce s počítačovými programy, - digitální fotografie - abstraktní kresba a malba - osobité kombinace tvarů, jejich průniky a kombinace s písmem - tisk z výšky (linoryt, papírotisk, tisk z koláže) - tisk z hloubky (suchá jehla)
<p>VV-9-1-04</p> <p>vybírání, kombinuje a vytváří prostředky pro vlastní osobité vyjádření</p>	<ul style="list-style-type: none"> - vhodně vybere a zvládne použít techniky pro vyjádření svých myšlenek a představ - přenáší a přetváří smyslové zážitky a dosavadní zkušenosti do vlastní tvorby - využívá výrazových možností barev, vytváří další odstíny a kombinace - odlišuje základní techniky malby, uplatňuje kombinaci technik a poznává jejich další možnosti - u portrétu se učí přiměřeně vystihnout výraz v obličejí 	<ul style="list-style-type: none"> - autentické smyslové zážitky, emoce a myšlenky ve fantazii a vlastní obrazotvornosti - vyjádření emocí na základě prožitku - proměny zobrazování lidského těla (proporce těla, vyjádření proměn lidského těla, portrét) - práce s netradičními materiály (kov, látka, hlína)

3. období (8. – 9. ročník)

VÝTVARNÁ VÝCHOVA		
Očekávané výstupy z RVP ZV	Dílčí výstupy	Učivo
<p>VV-9-1-05</p> <p>rozliší působení vizuálně obrazného vyjádření v rovině smyslového účinku, v rovině subjektivního účinku</p>	<ul style="list-style-type: none"> - chápe odlišnosti uměleckého vyjádření skutečnosti od přesné podoby světa - uvědomuje si smyslové účinky vizuálně obrazných vyjádření - hodnotí výrazové možnosti barev a jejich kombinací - rozvíjí svůj smysl pro krásu - svým dílem vyjadřuje vztah sám k sobě, rodině, společnosti a životnímu prostředí - uplatňuje základní dovednosti při přípravě, realizaci a prezentaci vlastního tvůrčího záměru 	<ul style="list-style-type: none"> - nauka o barvách (barvy studené, teplé, pestré, nepestře, míchání barev) - využití barev ve volné tvorbě i praktickém užití (oděv, bydlení, interiér) - barevný kontrast, světlostní a barevné kvality - výtvarné vyjádření pocitů z hudby - reklama - umělecká výtvarná tvorba, fotografie, film, tiskoviny, televize, elektronická média, reklama; výběr, kombinace a variace ve vlastní tvorbě - vědomé vnímání a uplatnění mimovizuálních podnětů při vlastní tvorbě
<p>VV-9-1-06</p> <p>interpretuje umělecká vizuálně obrazná vyjádření současnosti i minulosti; vychází při tom ze svých znalostí historických souvislostí i z osobních zkušeností a prožitků</p>	<ul style="list-style-type: none"> - seznámí se s vybranými historickými obdobími ve výtvarné tvorbě - vnímá bohatost obrazných vyjádření v historii umělecké tvorby - dokáže ke každému období přiřadit umělce a popsat znaky typické pro danou epochu - vytváří si svůj názor na jednotlivá období a umělecké směry - užívá metody současného výtvarného umění, porovnává možnosti tradičních výtvarných technik a moderních možností 	<ul style="list-style-type: none"> - vybraná umělecká díla (výtvarná, sochy, architektura) z historických etap, popis, souvislosti - základní stavební prvky architektury – okno, mozaika, římsa, sgrafito atd. v jednotlivých stavebních slozích - různé způsoby uměleckého vyjadřování - proměny zobrazování lidského těla ve výtvarném umění (tělo a prostor, vyjádření proměn lidského těla, portrét)
<p>VV-9-1-07</p> <p>ověřuje komunikační účinky vybraných, upravených či samostatně vytvořených vizuálně obrazných vyjádření</p>	<ul style="list-style-type: none"> - zaujímá osobní postoje k vlastní práci a umělecké tvorbě - chápe umění jako způsob poznání a komunikace - porovnává konkrétní díla a snaží se vyjádřit svůj postoj k nim - rozvíjí estetické citění a svůj osobní názor, je schopen ho prezentovat před skupinou spolužáků a vyjadřovat své postoje - vnímá a porovnává výsledky běžné i umělecké produkce, slovně vyjádří své postřehy a pocity 	<ul style="list-style-type: none"> - proměny komunikačního obsahu – záměry tvorby a proměny obsahu vizuálně obrazných vyjádření vlastních děl i děl výtvarného umění - utváření osobního postoje v komunikaci - interpretace obrazných vyjádření (vlastních i přejatých) - hodnocení výsledků tvorby s respektováním záměru autora; prezentace ve veřejném prostoru, mediální prezentace - diskuse o uměleckých dílech

Klíčové kompetence

Výchovné a výukové strategie jsou voleny tak, aby v procesu vzdělávání vedly k osvojení klíčových kompetencí žáků:

1. Kompetence k učení

- žák tvoří na základě aktivního osvojování si různých výtvarných technik, postupů a návodů;
- žák vyhledává a třídí informace o materiálech, náčiní, nástrojích, které pro svoji tvorbu potřebuje, propojuje je a následně využívá při tvůrčích činnostech i v praktickém životě;
- žák experimentuje, volně kombinuje a dává průchod své tvořivosti;
- žák mapuje svoje vlastní pokroky v podobě portfolia, je schopný se k dílům vyjádřit a uvědomit si problémy související s realizací.

2. Kompetence k řešení problémů

- žák využívá svoji kreativitu při řešení výtvarných úkolů, naslouchá jiným názorům;
- žák ke zpracování samostatně vybere výtvarnou techniku, materiál a pomůcky;
- žák si volí vlastní způsoby řešení situací, které při tvořivých aktivitách nastávají, vyhodnocuje, zda dosáhl očekávaného řešení;
- žák přemýšlí o různorodosti interpretací výtvorů, dohledává si informace.

3. Kompetence komunikativní

- žák kultivovaným a vlídným způsobem komunikuje se spolužáky v rámci skupinové tvorby, prezentace či při hodnocení výstupů;
- žák se souvisle a výstižně vyjadřuje k souvislostem daného tématu, sdílí svůj vlastní názor na dílo a respektuje názory svých spolužáků;
- žák prezentuje své projekty rodičům a na společných akcích školy.

4. Kompetence sociální a personální

- žák využívá vrstevnického učení ke svému pokroku, podílí se na skupinových projektech, respektuje pravidla skupinové spolupráce;
- žák se skrz umění učí vnímat své silné stránky, talenty i limity a řídit své jednání tak, aby dokončil své dílo;
- žák využívá různé formy umění pro svoji psychickou pohodu, uvolněnost a jako vhodný prostředek trávení volného času.

5. Kompetence občanské

- žák reflektuje a hodnotí svojí práci i práci ostatních s ohleduplností a taktem, učí se vnímat originalitu a odlišnosti v provedení;
- žák kriticky smýšlí nad obsahy uměleckých děl a umění ve společnosti, projevuje svůj postoj, smysl pro tvořivost, účastní se kulturních akcí;

- žák se zapojuje do vytváření estetického prostředí školy a zahrady v rámci slavností;
- žák chápe, respektuje a udržuje tradice, podílí se na organizaci společných akcí.

6. Kompetence pracovní

- žák bezpečně používá nástroje a pomůcky při tvoření, vhodně a efektivně hospodaří s materiálem, třídí odpad, provádí úklid;
- žák pracuje soustředěně, plánuje svoji tvorbu s ohledem na čas, kvalitu, funkčnost i estetickou hodnotu, v případě potřeby využívá nabízenou podporu;
- žák poznává různé profese a potřebné dovednosti pro jejich naplnění.

7. Kompetence digitální

- žák využívá vizuálně obrazné prostředky a digitální technologie k nalézání nových, inspirativních postupů a variant řešení;
- žák vyhledává a sdílí zajímavé zdroje, respektuje autorství a autorská práva u digitálních projektů;
- žák využívá programy z vytvořené nabídky k realizaci svých projektů.

7.8 Člověk a zdraví

“Zdraví není vším, ale bez zdraví je všechno ničím.”

Arthur Schopenhauer

Vzdělávací oblast Člověk a zdraví je vymezena ve vzdělávacích oborech **Výchova ke zdraví a Tělesná výchova**. Vzdělávací obsah oblasti Člověk a zdraví prolíná do ostatních vzdělávacích oblastí, které jej obohacují nebo využívají a aplikují do života školy.

7.8.1 Výchova ke zdraví

Charakteristika vyučovacího předmětu:

Vzdělávací předmět Výchova ke zdraví vede žáky k rozvoji a ochraně a odpovědnosti za své zdraví v propojení všech jeho složek (sociální, psychické a fyzické). Předmětem se prolínají témata vztahů mezi lidmi, změn v životě člověka, zdravého způsobu života včetně práce se stresem a úzce souvisí se Sociální, emoční a etickou výchovou, kterou do výuky zahrnujeme již od 1. ročníku.

Organizační rozčlenění předmětu:

Předmětu Výchova ke zdraví je věnována jedna hodina týdně v 6. a 7. ročníku. Svým vzdělávacím obsahem navazuje na obsah vzdělávací oblasti Člověk a jeho svět a učivo integruje do ostatních vzdělávacích oblastí.

Ročník	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.
Časová dotace	-	-	-	-	-	1	1	-	-

3. období (6. – 7. ročník)

VÝCHOVA KE ZDRAVÍ		
Očekávané výstupy z RVP ZV	Dílčí výstupy	Učivo
VZ-9-1-01 respektuje přijatá pravidla soužití mezi spolužáky i jinými vrstevníky a přispívá k utváření dobrých mezilidských vztahů v komunitě	- respektuje sebe sama i druhé, přijímá názory druhého - kooperuje v různých situacích	- empatie, chování podporující dobré vztahy, aktivní naslouchání, dialog - efektivní a asertivní komunikace, dopad vlastního jednání a chování
VZ-9-1-02 vysvětlí role členů komunity (rodiny, třídy, spolku) a uvede příklady pozitivního a negativního vlivu na kvalitu sociálního klimatu (vrstevnická komunita, rodinné prostředí) z hlediska prospěšnosti zdraví	- zdůvodní důležitost vztahů - spoluutváří vztahy a pravidla soužití v prostředí komunity	- kamarádství, přátelství, láska, partnerské vztahy, manželství a rodičovství - rodina, škola, vrstevnická skupina, obec, spolek

VZ-9-1-03 vysvětlí na příkladech přímé souvislosti mezi tělesným, duševním a sociálním zdravím; vysvětlí vztah mezi uspokojováním základních lidských potřeb a hodnotou zdraví	- chápe souvislosti mezi tělesným, duševním a sociálním zdravím	- pozitivní vzory versus pochybné idoly
VZ-9-1-04 posoudí různé způsoby chování lidí z hlediska odpovědnosti za vlastní zdraví i zdraví druhých a vyvozuje z nich osobní odpovědnost ve prospěch aktivní podpory zdraví	- posoudí celostní pojetí člověka ve zdraví a nemoci	- složky zdraví a jejich interakce, základní lidské potřeby a jejich hierarchie
VZ-9-1-05 usiluje v rámci svých možností a zkušeností o aktivní podporu zdraví	- zajímá se o zdravou výživu a její vliv na zdraví	- zásady zdravého stravování, pitný režim, vliv životních podmínek a způsobu stravování na zdraví; poruchy příjmu potravy
VZ-9-1-06 vyjádří vlastní názor k problematice zdraví a diskutuje o něm v kruhu vrstevníků, rodiny i v nejbližším okolí	- sdílí svůj názor na zdraví v komunitě	- tělesné, duševní zdraví
VZ-9-1-07 dává do souvislosti složení stravy a způsob stravování s rozvojem civilizačních nemocí a v rámci svých možností uplatňuje zdravé stravovací návyky	- posoudí vlivy vnějšího a vnitřního prostředí na zdraví	- kvalita ovzduší a vody, hluk, osvětlení, teplota
VZ-9-1-08 uplatňuje osvojené preventivní způsoby rozhodování, chování a jednání v souvislosti s běžnými, přenosnými, civilizačními a jinými chorobami; svěří se se zdravotním problémem a v případě potřeby vyhledá odbornou pomoc	- chrání se před přenosnými, civilizačními chorobami - zná preventivní opatření před chronickými nepřenositelnými chorobami a před úrazy - uplatňuje psychohygienu	- základní cesty přenosu nákaz a jejich prevence, nákazy respirační, přenosné potravou, získané v přírodě, přenosné krví a sexuálním kontaktem, přenosné bodnutím hmyzu a stykem se zvířaty - prevence kardiovaskulárních a metabolických onemocnění; preventivní a léčebná péče; odpovědné chování v situacích úrazu a život ohrožujících stavů (úrazy v domácnosti, při sportu, na pracovišti, v dopravě), základy první pomoci - v sociální dovednosti pro předcházení a zvládání stresu, hledání pomoci při problémech

<p>VZ-9-1-09</p> <p>projevuje odpovědný vztah k sobě samému, k vlastnímu dospívání a pravidlům zdravého životního stylu; dobrovolně se podílí na programech podpory zdraví v rámci školy a obce</p>	<ul style="list-style-type: none"> - uvědomuje si důležitost tělesné a duševní hygieny, denního režimu - podporuje své zdraví a její formy - utváří povědomí vlastní identity - stanovuje si osobní cíle a postupné kroky k dosažení seberegulace a sebeorganizace - zaujímá hodnotové postoje a rozhodovací dovednosti pro řešení problémů v mezilidských vztazích 	<ul style="list-style-type: none"> - zásady osobní, intimní a duševní hygieny, otužování, denní režim, vyváženost pracovních a odpočinkových aktivit, význam pohybu pro zdraví, pohybový režim - prevence a intervence, působení na změnu kvality prostředí a chování jedince, odpovědnost jedince za zdraví, podpora zdravého životního stylu, programy podpory zdraví - vztah k sobě samému, vztah k druhým lidem; zdravé a vyrovnané sebepojetí, - cvičení sebereflexe, sebekontroly, sebeovládání a zvládnání problémových situací - pomáhající a prosociální chování
<p>VZ-9-1-10</p> <p>samostatně využívá osvojené kompenzační a relaxační techniky a sociální dovednosti k regeneraci organismu, překonávání únavy a předcházení stresovým situacím</p>	<ul style="list-style-type: none"> - překonává únavu, stresové situace a posiluje duševní odolnost 	<ul style="list-style-type: none"> - kompenzační, relaxační a regenerační techniky
<p>VZ-9-1-11</p> <p>respektuje změny v období dospívání, vhodně na ně reaguje; kultivovaně se chová k opačnému pohlaví</p>	<ul style="list-style-type: none"> - respektuje tělesné změny opačného pohlaví 	<ul style="list-style-type: none"> - tělesné změny u dívek a chlapců
<p>VZ-9-1-12</p> <p>respektuje význam sexuality v souvislosti se zdravím, etikou, morálkou a pozitivními životními cíli; chápe význam zdrženlivosti v dospívání a odpovědného sexuálního chování</p>	<ul style="list-style-type: none"> - uvědomuje vývojové změny v souvislosti se sexuálním dospíváním a reprodukčním zdravím 	<ul style="list-style-type: none"> - zdraví reprodukční soustavy, sexualita jako součást formování osobnosti, zdrženlivost, předčasná sexuální zkušenost, promiskuita; problémy těhotenství a rodičovství mladistvých; poruchy pohlavní identity
<p>VZ-9-1-13</p> <p>uvádí do souvislostí zdravotní a psychosociální rizika spojená se zneužíváním návykových látek a životní perspektivu mladého člověka; uplatňuje osvojené sociální dovednosti a modely chování při kontaktu se sociálně patologickými jevy ve škole i mimo ni; v případě potřeby vyhledá odbornou pomoc sobě nebo druhým</p>	<ul style="list-style-type: none"> - zná nebezpečí autodestruktivních závislostí - uplatňuje osvojené sociální dovednosti a modely chování při kontaktu se skrytými formami a násilí a zneužívání, sexuální kriminalitou 	<ul style="list-style-type: none"> - psychická onemocnění, násilí namířené proti sobě samému, rizikové chování (alkohol, aktivní a pasivní kouření, zbraně, nebezpečné látky a předměty, nebezpečný internet), násilné chování, těžké životní situace a jejich zvládnání, trestná činnost, dopink ve sportu - šikana a jiné projevy násilí; formy sexuálního zneužívání dětí; kriminalita mládeže; komunikace se službami odborné pomoci

<p>VZ-9-1-14</p> <p>vyhodnotí na základě svých znalostí a zkušeností možný manipulativní vliv vrstevníků, médií, sekt; uplatňuje osvojené dovednosti komunikační obrany proti manipulaci a agresii</p>	<ul style="list-style-type: none"> - uvede možná rizika manipulace při komunikaci, manipulativní - uvědomuje si nebezpečí reklam a klamných informací 	<ul style="list-style-type: none"> - komunikace s vrstevníky a neznámými lidmi, bezpečný pohyb v rizikovém prostředí, nebezpečí komunikace prostřednictvím elektronických médií, sebeochrana a vzájemná pomoc v rizikových situacích a v situacích ohrožení - reklamní vlivy, působení sekt
<p>VZ-9-1-15</p> <p>projevuje odpovědné chování v rizikových situacích silniční a železniční dopravy; aktivně předchází situacím ohrožení zdraví a osobního bezpečí; v případě potřeby poskytne adekvátní první pomoc</p>	<ul style="list-style-type: none"> - dodržuje pravidla bezpečnosti a ochrany zdraví 	<ul style="list-style-type: none"> - bezpečné prostředí ve škole, ochrana zdraví při různých činnostech, bezpečnost v dopravě, rizika silniční a železniční dopravy, vztahy mezi účastníky silničního provozu včetně zvládnutí agresivity, postup v případě dopravní nehody (tísňové volání, zajištění bezpečnosti)
<p>VZ-9-1-16</p> <p>uplatňuje adekvátní způsoby chování a ochrany v modelových situacích ohrožení, nebezpečí i mimořádných událostí</p>	<ul style="list-style-type: none"> - popíše ochranu člověka za mimořádných událostí 	<ul style="list-style-type: none"> - klasifikace mimořádných událostí, varovný signál a jiné způsoby varování, základní úkoly ochrany obyvatelstva, evakuace, činnost po mimořádné události, prevence vzniku mimořádných událostí

Klíčové kompetence

Výchovné a výukové strategie jsou voleny tak, aby v procesu vzdělávání vedly k osvojení klíčových kompetencí žáků:

1. Kompetence k učení

- žák vyhledává a třídí informace a na základě jejich pochopení, propojení a systematizace je efektivně využívá v praktickém životě;
- žák získané informace posuzuje a vyvozuje z nich závěry pro využití v budoucnosti.

2. Kompetence k řešení problémů

- žák vyhledávání informace vhodné k řešení problému, rozpoznává a pochopí problém, promýšlí a naplánuje způsob řešení problémů, využívá k tomu vlastní úsudek a zkušenosti.

3. Kompetence komunikativní

- žák formuluje a vyjadřuje své myšlenky a názory v logickém sledu, vyjadřuje se výstižně, souvisle a kultivovaně;
- žák naslouchá promluvám druhých lidí, vhodně na ně reaguje, účinně se zapojuje do diskuse, obhajuje svůj názor a vhodně argumentuje;
- žák využívá informační a komunikační prostředky pro kvalitní a účinnou komunikaci s okolím;
- žák využívá získané komunikativní dovednosti k vytváření vztahů potřebných k plnohodnotnému soužití a kvalitní spolupráci s ostatními lidmi.

4. Kompetence sociální a personální

- žák účinně spolupracuje ve skupině, podílí se na utváření příjemné atmosféry v týmu, na základě ohleduplnosti a úcty při jednání s druhými lidmi přispívá k upevnování dobrých mezilidských vztahů, v případě potřeby poskytne pomoc nebo o ni požádá;
- žák přispívá k diskusi v malé skupině i k debatě celé třídy, chápe potřebu efektivně spolupracovat s druhými při řešení daného úkolu, oceňuje zkušenosti druhých lidí, respektuje různá hlediska a čerpá poučení z toho, co si druzí lidé myslí, říkají a dělají;
- žáky si vytváří pozitivní představu o sobě samém, ovládá a řídí své jednání a chování, dosahuje pocitu sebedůvěry a sebeúcty.

5. Kompetence občanské

- žák respektuje přesvědčení druhých lidí, váží si jejich vnitřních hodnot, je schopen vcítit se do situací ostatních lidí, odmítá útlak a hrubé zacházení, uvědomuje si povinnost postavit se proti fyzickému i psychickému násilí;
- žák se rozhoduje zodpovědně podle dané situace, poskytuje dle svých možností účinnou pomoc a chová se zodpovědně v krizových situacích i v situacích ohrožujících život a zdraví člověka;
- žák chápe základní ekologické souvislosti a environmentální problémy, respektuje požadavky na kvalitní životní prostředí, rozhoduje se v zájmu podpory a ochrany zdraví a trvale udržitelného rozvoje společnosti.

6. Kompetence pracovní

- žák vnímá pocit zodpovědnosti za svěřené úkoly;
- žák využívá odborné literatury (knihy, příručky, internet, přednáška, exkurze);
- žák organizuje efektivně vlastní i skupinovou práci;
- žák vnímá, že zdraví a zdatnost člověka jsou důležitými faktory při výběru povolání.

7. Kompetence digitální

- žák předchází situacím ohrožujícím bezpečnost zařízení i dat;
- žák eticky jedná při spolupráci, komunikaci a sdílení informací v digitálním prostředí;
- žák chápe význam digitálních technologií pro lidskou společnost, seznamuje se s novými technologiemi, kriticky hodnotí jejich přínosy a reflektuje rizika jejich využívání;
- žák získává, vyhledává, kriticky posuzuje, spravuje a sdílí data, informace a digitální obsah, k tomu volí postupy, způsoby a prostředky, které odpovídají konkrétní situaci a účelu.

7.8.2 Tělesná výchova

Charakteristika předmětu

Tělesná výchova vede skrze radost z pohybu a poznání vlastního těla i zájmů k tělesné, duševní i sociální pohodě. Pohybové vzdělávání postupuje od spontánní pohybové činnosti žáků k činnosti řízené a výběrové, jejímž smyslem je schopnost samostatně ohodnotit úroveň své zdatnosti a řadit do denního režimu pohybové činnosti pro uspokojování vlastních pohybových potřeb i zájmů, pro optimální rozvoj zdatnosti a výkonnosti, pro regeneraci sil a kompenzaci různého zatížení, pro podporu zdraví a ochranu života. Velmi důležitá je pro aktivní zapojení žáka vnitřní i vnější motivace s ohledem na jeho somatotyp, možnosti a dovednosti.

Organizační rozčlenění:

Výuka tělesné výchovy je na 1. stupni vyučována v rozsahu dvou hodin ve všech ročnících. Jedna hodina je začleněna do týdenního rozvrhu a druhá hodina je realizována prostřednictvím lyžařského a vodáckého kurzu, zimního bruslení, adaptačního kurzu a pobytu v přírodě. Výuka probíhá ve věkově smíšené skupině v tělocvičně, v bazénu, na hřišti v blízkém okolí školy, na kluzišti a v přírodě.

Výuka tělesné výchovy na 2. stupni je vyučována v rozsahu dvou hodin ve všech ročnících. Jedna hodina je začleněna do týdenního rozvrhu a druhá hodina je realizována prostřednictvím lyžařského a vodáckého kurzu, zimního bruslení, adaptačního kurzu a pobytu v přírodě. Výuka probíhá ve věkově smíšené skupině v tělocvičně, v bazénu, na hřišti v blízkém okolí školy, na kluzišti a v přírodě. V rámci individuálního vedení a přístupu ke každému žákovi realizujeme dle potřeb prvky Zdravotní tělesné výchovy dle RVP ZV.

Ročník	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.
Časová dotace	2	2	2	2	2	2	2	2	2

1. období (1. – 3. ročník)

Očekávané výstupy z RVP ZV	Dílčí výstupy	Učivo
TV-3-1-01 spojuje pravidelnou každodenní pohybovou činnost se zdravím a využívá nabízené příležitosti	<ul style="list-style-type: none"> - pohybovou činností pečuje o své zdraví a uvědomuje si souvislosti mezi pravidelnou pohybovou aktivitou a zdravím - poznává oblast turistiky a pobytu v přírodě, zvládá skupinový přesun a orientuje se podle turistického značení 	<ul style="list-style-type: none"> - význam pohybu pro zdraví a vývoj organismu - přesun do terénu a chování v dopravních prostředcích při přesunu, chůze v terénu, táboření, ochrana přírody
TV-3-1-02 zvládá v souladu s individuálními předpoklady jednoduché pohybové činnosti jednotlivce nebo činnosti prováděné ve skupině; usiluje o jejich zlepšení	<ul style="list-style-type: none"> - provede pohybové činnosti v rámci svých předpokladů - provádí nácvik a procvičuje techniku běhu, skoku do dálky a hodu míčkem - zná startovní povely, zkouší správně provést polovysoký a nízký start - prostřednictvím pohybu dokáže vyjádřit rytmus, pohybuje se při hudbě, zvládá jednoduché krokové choreografie - provádí vhodná cvičení dle části cvičební jednotky a rytmické rozcvičky 	<ul style="list-style-type: none"> - pohybový režim žáků, délka a intenzita pohybu - základy atletiky – rychlý běh, vytrvalý běh, skok do dálky, hod míčkem - rytmické a kondiční formy cvičení pro děti – kondiční cvičení s hudbou nebo rytmickým doprovodem, základy estetického pohybu, vyjádření melodie a rytmu pohybem, jednoduché tance
TV-3-1-03 spolupracuje při jednoduchých týmových pohybových činnostech a soutěžích	<ul style="list-style-type: none"> - spolupracuje při pohybových činnostech a dodržuje stanovená pravidla - zapojuje se do kolektivních míčových sportů (fotbal, basketbal) - je aktivní při průpravných a jednoduchých herních cvičeních 	<ul style="list-style-type: none"> - zásady jednání a chování – fair play, olympijské ideály a symboly - zdravý životní styl a aktivní zapojení
TV-3-1-04 uplatňuje hlavní zásady hygieny a bezpečnosti při pohybových činnostech ve známých prostorách školy	<ul style="list-style-type: none"> - účastní se pohybových aktivit ve vhodném sportovním oblečení a obuvi, bez šperků - dodržuje zásady bezpečného pohybu - bezpečně ukládá zpět na původní místo nářadí, náčiní a pomůcky 	<ul style="list-style-type: none"> - základní organizace prostoru a činností ve známém (běžném) prostředí - poučení o bezpečnosti a možných rizicích
TV-3-1-05 reaguje na základní pokyny a povely k osvojované činnosti a její organizaci	<ul style="list-style-type: none"> - rozumí pokynům a řídí se jimi - užívá základní osvojované tělocvičné názvosloví - rozumí smluveným signálům a dodržuje domluvená pravidla 	<ul style="list-style-type: none"> - vzájemná komunikace a dodržování dohodnutých signálů

2. období (4. – 5. ročník)

Očekávané výstupy z RVP ZV	Dílčí výstupy	Učivo
TV-5-1-01 podílí se na realizaci pravidelného pohybového režimu; uplatňuje kondičně zaměřené činnosti; projevuje přiměřenou samostatnost a vůli po zlepšení úrovně své zdatnosti	<ul style="list-style-type: none"> - zařazuje do svého pravidelného pohybu každoroční lyžařský výcvik pod vedením zkušených instruktorů - zvládá sjezdové lyžování a smýkaný oblouk, bezpečně zastaví na kraji sjezdovky - zdokonaluje rychlost i techniku při jízdě na zimních bruslích 	<ul style="list-style-type: none"> - lyžování a bruslení – hry na sněhu a na ledě, základní techniky pohybu na lyžích a bruslích
TV-5-1-02 zařazuje do pohybového režimu korektivní cvičení, především v souvislosti s jednostrannou zátěží nebo vlastním svalovým oslabením	<ul style="list-style-type: none"> - uvědomuje si důležitost pohybu pro správné držení těla a pro své zdraví - rozumí významu přípravy na zátěž a nutnosti kompenzačního cvičení - seznamuje se s různými relaxačními technikami a pociťuje jejich účinek - využívá psychomotorických pohybových aktivit podporujících radost z pohybu a uvolnění těla i mysli 	<ul style="list-style-type: none"> - správné držení těla, správné zvedání zátěže; průpravná, kompenzační, relaxační a jiná zdravotně zaměřená cvičení a jejich praktické využití - příprava před pohybovou činností, uklidnění po zátěži, napínací a protahovací cvičení - pohybové hry s různým zaměřením, netradiční pohybové hry a aktivity, využití hraček a netradičního náčiní při cvičení, pohybová tvořivost
TV-5-1-03 zvládá v souladu s individuálními předpoklady, osvojené pohybové dovednosti; vytváří varianty osvojených pohybových her	<ul style="list-style-type: none"> - osvojuje si akrobatické prvky a skoky na trampolínách - zvládá prvky vzdušné akrobacie na trapézích a šálách - provádí průpravná a zpevňovací cvičení s vědomím jejich opodstatnění - učí se základní gymnastické prvky a nářadí (kotoul vpřed a vzad, stoj na ruce s dopomocí, přeskok, chůze po kladině i po laně) 	<ul style="list-style-type: none"> - základy gymnastiky – průpravná cvičení, akrobacie, cvičení s náčiním a na nářadí odpovídající velikosti a hmotnosti - průpravné úpoly – přetahy a přetlaky - základní organizace prostoru a činností, smluvené povely, signály
TV-5-1-04 uplatňuje pravidla hygieny a bezpečného chování v běžném sportovním prostředí; adekvátně reaguje v situaci úrazu spolužáka	<ul style="list-style-type: none"> - dodržuje předem dohodnutá pravidla - uvědomuje si důležitost vhodného oblečení a obutí - přivolá v případě úrazu pomoc, případně ošetří drobná poranění 	<ul style="list-style-type: none"> - hygiena pohybových činností a cvičebního prostředí, vhodné oblečení a obutí pro pohybové aktivity - organizace a bezpečnost cvičebního prostoru, bezpečnost v šatnách a umývárkách, bezpečná příprava a ukládání nářadí, náčiní a pomůcek - první pomoc v podmínkách TV
TV-5-1-05 jednoduše zhodnotí kvalitu pohybové činnosti spolužáka a reaguje na pokyny k vlastnímu provedení pohybové činnosti	<ul style="list-style-type: none"> - dokáže reflektovat správné provedení pohybu u sebe i svých spolužáků - je schopen opravit si špatně provedený cvik a zaměřuje se na kvalitu - napodobí předcvičovaný pohyb 	<ul style="list-style-type: none"> - měření a posuzování pohybových dovedností

<p>TV-5-1-06</p> <p>jedná v duchu fair play: dodržuje pravidla her a soutěží, pozná a označí zjevné přestupky proti pravidlům a adekvátně na ně reaguje; respektuje při pohybových činnostech opačné pohlaví</p>	<ul style="list-style-type: none"> - dodržuje pravidla her a soutěží - ovládá základní manipulaci s míčem - zkouší a zdokonaluje základní herní činnosti - při realizaci pohybových her navrhuje varianty a zkouší různé způsoby provedení - chová se ohleduplně k mladším i slabším při hře a respektuje individuální tempo - upozorní na přestupky své i spoluhráčů proti pravidlům 	<ul style="list-style-type: none"> - základy sportovních her – manipulace s míčem, pálkou, či jiným herním náčiním odpovídající velikosti a hmotnosti, herní činnosti jednotlivce, spolupráce ve hře, průpravné hry, utkání podle zjednodušených pravidel mini sportů - slušné chování a jednání při sportu
<p>TV-5-1-07</p> <p>užívá při pohybové činnosti základní osvojované tělocvičné názvosloví; cvičí podle jednoduchého nákresu, popisu cvičení</p>	<ul style="list-style-type: none"> - užívá základní tělocvičné pokyny a rozumí základnímu tělocvičnému názvosloví - zvládne provádět cvičení podle grafického záznamu nebo podle psaného a mluveného popisu 	<ul style="list-style-type: none"> - osvojování komunikace v rádiu, TV, na internetu v mluvené či psané podobě - atletické a gymnastické názvosloví - startovní pokyny, polohy těla a paží
<p>TV-5-1-08</p> <p>zorganizuje nenáročnou pohybovou činnost a soutěže na úrovni třídy</p>	<ul style="list-style-type: none"> - podílí se na organizaci pohybových aktivit, závodů nebo soutěží - posiluje týmovou spolupráci - soutěžní aktivity vnímá jako prostor pro zvyšování vlastních pohybových schopností a překonávání svých fyzických limitů - vysvětlí pravidla realizované činnosti či hry, činnost předvede 	<ul style="list-style-type: none"> - pravidla zjednodušených osvojovaných pohybových činností – her, závodů, soutěží - podpora týmové spolupráce
<p>TV-5-1-09</p> <p>změří základní pohybové výkony a porovná je s předchozími výsledky</p>	<ul style="list-style-type: none"> - změří, posoudí a zapíše pohybové výkony v osvojovaných disciplínách - připraví místo pro měření 	<ul style="list-style-type: none"> - měření a posuzování pohybových dovedností – měření výkonů, základní pohybové testy
<p>TV-5-1-10</p> <p>orientuje se v informačních zdrojích o pohybových aktivitách a sportovních akcích ve škole i v místě bydliště; samostatně získá potřebné informace</p>	<ul style="list-style-type: none"> - orientuje se v možnostech, jak získat informace v oblasti sportu a tělesné výchovy - vyhledá samostatně potřebné informace v oblasti sportu a tělesné výchovy 	<ul style="list-style-type: none"> - zdroje informací o pohybových činnostech - komunikační zdroje – internet, tisk, TV, rádio
<p>TV-5-1-11</p> <p>adaptuje se na vodní prostředí, dodržuje hygienu plavání, zvládá v souladu s individuálními předpoklady plavecké dovednosti</p>	<ul style="list-style-type: none"> - adaptuje se na vodní prostředí, dbá na bezpečnost a chápe význam plavecké vesty 	<ul style="list-style-type: none"> - plavání – hygiena plavání, adaptace na vodní prostředí, základní plavecké dovednosti a plavecká technika, prvky sebezáchrany a bezpečnosti - paddleboardy – adaptace na vodní prostředí a bezpečnost
<p>TV-5-1-12</p> <p>zvládá v souladu s individuálními předpoklady vybranou plaveckou techniku, prvky sebezáchrany a bezpečnosti</p>	<ul style="list-style-type: none"> - osvojí si techniku splývání a skoky do vody - zvládá techniku tří plaveckých stylů (kraul, prsa a znak) 	<ul style="list-style-type: none"> - rozvoj různých forem rychlosti, vytrvalosti, síly, pohyblivosti, koordinace pohybu

3. období (6. – 7. ročník)

ČINNOSTI OVLIVŇUJÍCÍ ZDRAVÍ		
Očekávané výstupy z RVP ZV	Dílčí výstupy	Učivo
TV-9-1-01 aktivně vstupuje do organizace svého pohybového režimu, některé pohybové činnosti zařazuje pravidelně a s konkrétním účelem	<ul style="list-style-type: none"> - sleduje své denní pohybové aktivity 	<ul style="list-style-type: none"> - rekreační a výkonnostní sport, sport dívek a chlapců
TV-9-1-02 usiluje o zlepšení své tělesné zdatnosti; z nabídky zvolí vhodný rozvojový program	<ul style="list-style-type: none"> - zařazuje kompenzační cvičení - zařazuje do svého pohybového režimu aerobní pohybové činnosti - sleduje výsledky své tělesné zdatnosti v kondičních testech a usiluje o zvýšení její úrovně - upraví si svůj pohybový režim z nabídky rozvojových programů a zdůvodní výběr vzhledem ke své zdatnosti 	<ul style="list-style-type: none"> - rozvoj zdravotně orientované zdatnosti, - aerobní cvičení - kondiční programy, manipulace se zatížením - pohybový režim, výběr programů dle své tělesné zdatnosti

ČINNOSTI OVLIVŇUJÍCÍ ÚROVEŇ POHYBOVÝCH DOVEDNOSTÍ		
Očekávané výstupy z RVP ZV	Dílčí výstupy	Učivo
TV-9-2-01 zvládá v souladu s individuálními předpoklady osvojované pohybové dovednosti a tvořivě je aplikuje ve hře, soutěži, při rekreačních činnostech	<ul style="list-style-type: none"> - zvládá pohybové dovednosti v rámci svých možností, aplikuje je i mimo hodiny tělesné výchovy - Pohybové hry – rozumí základní sportovní terminologii osvojovaných činností, uplatňuje pravidla her a sportů a správně reaguje na osvojovaná gesta rozhodčího, uvede a vysvětlí různé role ve sportovním družstvu, zvolí taktiku hry a dodržuje ji (jednotlivec, družstvo) - Gymnastika – zdokonaluje kotoul vpřed a vzad, navazované sestavy kotoulů, kotoul letmo, přemet stranou na silnější stranu, nacvičuje prvky parkouru, spojuje více přeskoků, cvičí s náčiním a na nářadí, ovládá stoj na rukou - Rytmická gymnastika – vyjádří rytmus, zatančí jednoduché tance, cvičí s náčiním (míč, švihadlo), dbá na správné držení těla - Atletika – zná a zvládá atletickou abecedu, trénuje vytrvalost v terénu dle možností, zvládá skok z místa, ovládá techniku hodu - Úpoly – provádí přetahy, přetlaky a odpory, nacvičuje základy sebeobrany 	<ul style="list-style-type: none"> - pohybové hry – s různým zaměřením; netradiční pohybové hry a aktivity - gymnastika – akrobacie, přeskoky, cvičení s náčiním a na nářadí - estetické a kondiční formy cvičení s hudbou a rytmickým doprovodem - základy rytmické gymnastiky, cvičení s náčiním; kondiční formy cvičení pro daný věk žáků; tance

ČINNOSTI PODPORUJÍCÍ POHYBOVÉ UČENÍ		
Očekávané výstupy z RVP ZV	Dílčí výstupy	Učivo
<p>TV-9-3-01</p> <p>užívá osvojované názvosloví na úrovni cvičence, rozhodčího, diváka, čtenáře novin a časopisů, uživatele internetu</p>	<ul style="list-style-type: none"> - demonstruje a aplikuje dříve osvojované tělovýchovné činnosti na základě pokynů učitele, textového nebo grafického podkladu - vhodně reaguje na pokyny, povely i nonverbální signály rozhodčího v rámci sportovních aktivit a jejich pravidel - sleduje a interpretuje informace o pohybových aktivitách uváděné v médiích a se znalostí problému o nich diskutuje 	<ul style="list-style-type: none"> - tělocvičné názvosloví osvojovaných činností - smluvené povely, signály, gesta, - značky, základy grafického zápisu pohybu
<p>TV-9-3-02</p> <p>naplňuje ve školních podmínkách základní olympijské myšlenky – čestné soupeření, pomoc handicapovaným, respekt k opačnému pohlaví, ochranu přírody při sportu</p>	<ul style="list-style-type: none"> - uvědoměle jedná podle principů fair play při pohybových aktivitách, rozpozná negativní projevy a na tyto situace adekvátně reaguje - prokazuje pozitivní, empatický přístup k handicapovaným, méně zdatným nebo osobám opačného pohlaví - rozpozná při pohybových aktivitách jednání poškozující nejbližší prostředí či majetek a svým chováním směřuje k jeho eliminaci 	<ul style="list-style-type: none"> - historie a současnost sportu – významné soutěže a sportovci, olympismus – olympijská charta - pomoc handicapovaným a méně zdatným - starání se o sportovní výstroj, výzbroj a prostředí
<p>TV-9-3-03</p> <p>dohodne se na spolupráci i jednoduché taktice vedoucí k úspěchu družstva a dodržuje ji</p>	<ul style="list-style-type: none"> - aktivně koordinuje činnosti se členy družstva před pohybovou aktivitou i v jejím průběhu - provádí v průběhu týmové pohybové aktivity korekce svého jednání vzhledem ke společnému cíli - vyjádří osobní názor na průběh pohybové aktivity a zhodnotí průběh či výsledek své činnosti i činnosti družstva 	<ul style="list-style-type: none"> - vzájemná komunikace a spolupráce při osvojovaných pohybových činnostech
<p>TV-9-3-04</p> <p>rozlišuje a uplatňuje práva a povinnosti vyplývající z role hráče, rozhodčího, diváka, organizátora</p>	<ul style="list-style-type: none"> - rozlišuje mezi právy a povinnostmi hráče, rozhodčího, organizátora a diváka během pohybových aktivit - naplňuje pravidla her, respektuje pokyny rozhodčího, patřičně na ně reaguje a podřizuje se jim, zároveň aktivně využívá možnosti vyplývající z role hráče - respektuje probíhající sportovní zápolení a v roli diváka do něj nezasahuje - změří nebo jinak kvantifikuje určené pohybové činnosti 	<ul style="list-style-type: none"> - zásady jednání a chování v různém prostředí a při různých činnostech

3. období (8. – 9. ročník)

ČINNOSTI OVLIVŇUJÍCÍ ZDRAVÍ		
Očekávané výstupy z RVP ZV	Dílčí výstupy	Učivo
TV-9-1-03 samostatně se připraví před pohybovou činností a ukončí ji ve shodě s hlavní činností – zatěžovanými svaly	<ul style="list-style-type: none"> - vybere a použije vhodné cviky k zahřátí svalů nutných pro uvedenou (danou) pohybovou aktivitu - ukončí pohybovou aktivitu protažením a kompenzačním cvičením zatížených svalových skupin 	<ul style="list-style-type: none"> - prevence a korekce jednostranného zatížení a svalových dysbalancí – průpravná, kompenzační, vyrovnávací, relaxační a jiná zdravotně zaměřená cvičení
TV-9-1-04 odmítá drogy a jiné škodliviny jako neslučitelné se sportovní etikou a zdravím; upraví pohybovou aktivitu vzhledem k údajům o znečištění ovzduší	<ul style="list-style-type: none"> - vysvětlí vliv užívání podpůrných látek a jiných škodlivin na zdraví a pohybový výkon - vyhledá z ověřených zdrojů údaje o znečištění ovzduší a určí, zda je nutné omezit pohybové aktivity - přizpůsobí své venkovní pohybové aktivity vzhledem k aktuálním povětrnostním podmínkám a stavu znečištění ovzduší 	<ul style="list-style-type: none"> - škodlivost užívání drogy, dopingu - znečištění ovzduší a tělesná aktivita - venkovní cvičení a přizpůsobení se povětrnostním podmínkám
TV-9-1-05 uplatňuje vhodné a bezpečné chování i v méně známém prostředí sportovišť, přírody, silničního provozu; předvídá možná nebezpečí úrazu a přizpůsobí jim svou činnost	<ul style="list-style-type: none"> - vyhodnotí pohybové aktivity vzhledem k aktuálním podmínkám a aplikuje na dané podmínky obecné zásady bezpečnosti - přizpůsobí pohybové aktivity svým schopnostem a možnostem (volí obtížnost cvičení, velikost zátěže atd.) - vybere a použije výstroj a výzbroj odpovídající danému sportu a konkrétním podmínkám 	<ul style="list-style-type: none"> - hygiena a bezpečnost při pohybových činnostech - první pomoc při TV a sportu v různém prostředí a klimatických podmínkách - improvizované ošetření poranění a odsun raněného

ČINNOSTI OVLIVŇUJÍCÍ ÚROVEŇ POHYBOVÝCH DOVEDNOSTÍ		
Očekávané výstupy z RVP ZV	Dílčí výstupy	Učivo
<p>TV-9-2-01</p> <p>zvládá v souladu s individuálními předpoklady osvojované pohybové dovednosti a tvořivě je aplikuje ve hře, soutěži, při rekreačních činnostech</p>	<p>Turistika</p> <ul style="list-style-type: none"> - pohybuje se v mírně náročném terénu (i se zátěží) - nacvičuje orientaci dle mapy - chová se ohleduplně k přírodě - vhodně se chová v dopravních prostředcích - spojuje turistiku s další pohybovou činností <p>Plavání</p> <ul style="list-style-type: none"> - zdokonaluje své plavecké dovednosti - rozvíjí plaveckou vytrvalost - nacvičuje další plavecký způsob nebo techniku - je seznámen s první pomocí <p>Lyžování</p> <ul style="list-style-type: none"> - učí se sjezdovému postoji a základním lyžařským dovednostem - zkouší a procvičuje krátký a dlouhý carvingový oblouk, paralelní oblouk, oblouk z přívratu vyšší lyže, sesouvání svahem <p>Snowboarding</p> <ul style="list-style-type: none"> - nacvičuje pády a vstávání, manipulaci na místě - zkouší padající list, sesouvání, řezaný, smýkaný oblouk <p>Běžecské lyžování</p> <ul style="list-style-type: none"> - nacvičuje klasický styl lyžování, volnou techniku, střídavý běh dvoudobý, soupažný běh jednodobý 	<ul style="list-style-type: none"> - turistika a pobyt v přírodě – příprava turistické akce, přesun do terénu a uplatňování pravidel bezpečnosti silničního provozu v roli chodce a cyklisty, chůze se zátěží i v mírně náročném terénu, táboření, ochrana přírody, základy orientačního běhu, dokumentace z turistické akce; přežití v přírodě, orientace, ukrytí, nouzový přístřešek, zajištění vody, potravy, tepla - plavání – další plavecké dovednosti, další plavecký způsob (plavecká technika), dovednosti záchranného a branného plavání, prvky zdravotního plavání a plaveckých sportů, rozvoj plavecké vytrvalosti - lyžování, snowboarding, bruslení, běžecské lyžování, lyžařská turistika, sjezdové lyžování nebo jízda na snowboardu, bezpečnost pohybu v zimní horské krajině, jízda na vleku
<p>TV-9-2-02</p> <p>posoudí provedení osvojované pohybové činnosti, označí zjevné nedostatky a jejich možné příčiny</p>	<ul style="list-style-type: none"> - pozná chybu postavení či provedení pohybové činnosti – uvede, jak má vypadat správné postavení (provedení) - zhodnotí pohybovou činnost spolužáka i svou vlastní 	<ul style="list-style-type: none"> - sebereflexe, sebehodnocení

ČINNOSTI PODPORUJÍCÍ POHYBOVÉ UČENÍ		
Očekávané výstupy z RVP ZV	Dílčí výstupy	Učivo
TV-9-3-05 sleduje určené prvky pohybové činnosti a výkony, eviduje je a vyhodnotí	<ul style="list-style-type: none"> - zaznamenává sledované údaje vlastních nebo cizích pohybových aktivit - vyhodnocuje zaznamenané údaje o pohybových činnostech, popisuje jejich změny, vývoj, kvalitu nebo je vzájemně porovnává 	<ul style="list-style-type: none"> - měření, evidence, - vyhodnocování
TV-9-3-06 zorganizuje samostatně i v týmu jednoduché turnaje, závody, turistické akce na úrovni školy; spolurozhoduje osvojované hry a soutěže	<ul style="list-style-type: none"> - zapojuje se do přípravy a realizace třídní nebo školní pohybové aktivity - zorganizuje se spolužáky turistickou akcí nebo dlouhodobou soutěž pro žáky nižších ročníků - spolurozhoduje sportovní zápolení a nese tak dílčí odpovědnost za úspěšnou realizaci sportovní akce 	<ul style="list-style-type: none"> - hry, - závody - soutěže
TV-9-3-07 zpracuje naměřená data a informace o pohybových aktivitách a podílí se na jejich prezentaci	<ul style="list-style-type: none"> - zpracovává hodnoty dosažených výsledků spolužáků v rámci školních pohybových aktivit a zpracovaná data následně prezentuje - srozumitelně a dostatečně názorně prezentuje naměřené výkony své pohybové aktivity (které vybral k prezentaci), diskutuje o jejich kvalitě a vývoji - sleduje v médiích měřitelné výsledky sportovních činností a s určitým záměrem je prezentuje 	<ul style="list-style-type: none"> - prezentace

Klíčové kompetence

Výchovné a výukové strategie jsou voleny tak, aby v procesu vzdělávání vedly k osvojení klíčových kompetencí žáků:

1. Kompetence k učení

- žák organizuje a řídí vlastní učení, projevuje ochotu věnovat se dalšímu studiu a celoživotnímu učení;
- žák vyhledává a třídí informace a na základě jejich pochopení, propojení a systematizace je efektivně využívá v procesu učení, tvůrčích činnostech a praktickém životě;
- žák operuje s obecně užívanými termíny, znaky a symboly, uvádí věci do souvislostí, propojuje do širších celků;
- žák samostatně pozoruje a experimentuje, získané výsledky porovnává, kriticky posuzuje a vyvozuje z nich závěry pro využití v budoucnosti.

2. Kompetence k řešení problémů

- žák vnímá nejrůznější problémové situace, rozpozná a pochopí problém, přemýšlí o nesrovnalostech a jejich příčinách, promyslí a naplánuje způsob řešení problémů a využívá k tomu vlastního úsudku a zkušeností;
- žák samostatně řeší problémy a volí vhodné způsoby řešení.

3. Kompetence komunikativní

- žák naslouchá promluvám druhých lidí, porozumí jim, vhodně na ně reaguje, účinně se zapojuje do diskuse, obhajuje svůj názor a vhodně argumentuje;
- žák využívá informační a komunikační prostředky a technologie pro kvalitní a účinnou komunikaci s okolním světem;
- žák využívá získané komunikativní dovednosti k vytváření vztahů potřebných k plnohodnotnému soužití a kvalitní spolupráci s ostatními lidmi.

4. Kompetence sociální a personální

- žák přispívá k diskusi v malé skupině i k debatě celé třídy, chápe potřebu efektivně spolupracovat s druhými při řešení daného úkolu, oceňuje zkušenosti druhých lidí, respektuje různá hlediska a čerpá poučení z toho, co si druzí lidé myslí, říkají a dělají;
- žák ovládá a řídí svoje jednání a chování tak, aby dosáhl pocitu sebeuspokojení a sebeúcty.

5. Kompetence občanské

- žák chápe základní principy, na nichž spočívají zákony a společenské normy, je si vědom svých práv a povinností ve škole i mimo školu;
- žák rozhoduje se v zájmu podpory a ochrany zdraví a trvale udržitelného rozvoje společnosti.

6. Kompetence pracovní

- žák přistupuje k výsledkům pracovní činnosti nejen z hlediska kvality, funkčnosti, hospodárnosti a společenského významu, ale i z hlediska ochrany svého zdraví i zdraví druhých, ochrany životního prostředí i ochrany kulturních a společenských hodnot;
- žák se orientuje v základních aktivitách potřebných k uskutečnění podnikatelského záměru a k jeho realizaci, chápe podstatu, cíl a riziko podnikání, rozvíjí své podnikatelské myšlení.

7. Kompetence digitální

- žák ovládá běžně používaná digitální zařízení, aplikace a služby; využívá je při učení i při zapojení do života školy a do společnosti; samostatně rozhoduje, které technologie, pro jakou činnost či řešený problém použít;
- žák získává, vyhledává, kriticky posuzuje, spravuje a sdílí data, informace a digitální obsah, k tomu volí postupy, způsoby a prostředky, které odpovídají konkrétní situaci a účelu;
- žák vytváří a upravuje digitální obsah, kombinuje různé formáty, vyjadřuje se za pomoci digitálních prostředků.

7.9 Člověk a svět práce

7.9.1 Člověk a svět práce

„Kdo pracuje rukama, je dělník. Kdo pracuje rukama a hlavou, je řemeslník. Kdo pracuje rukama, hlavou a srdcem, je umělec.“

František z Assisi

Charakteristika předmětu

Předmět Člověk a svět práce přispívá k vytváření životní a profesní orientace žáků. Žáci se učí pracovat s různými materiály a osvojují si základní pracovní dovednosti a návyky. Učí se plánovat, organizovat a hodnotit pracovní činnost samostatně i v týmu.

Klademe velký důraz na manuální zručnost žáků a řemesla. Díky environmentálnímu zaměření a vyrábění z přírodních materiálů je u žáků budována ohleduplnost k naší planetě a životnímu prostředí. Žáci pečují o školní zahradu, podílejí se na úklidu školy a výběru jídelníčku. Neodmyslitelnou součástí předmětu je také pečení a vaření provázané s lidovými tradicemi, úctou k půdě, úrodě i našim předkům.

Organizační rozčlenění

Výuka předmětu je na 1. stupni realizována v rozsahu dvou hodin týdně ve všech ročnících. Probíhá ve věkově smíšené skupině, díky čemuž je u žáků podporováno vrstevnické učení a spolupráce napříč ročníky. Výuka se realizuje v rámci integrovaného celku prvouka a pracovní činnosti, dále při sebeobslužných a úklidových činnostech a plánování jídelníčku. Je rozdělena na čtyři tematické okruhy – práce s drobným materiálem, konstrukční činnosti, pěstitelské práce a příprava pokrmů.

Výuka předmětu je na druhém stupni (6. až 9. ročníku) realizována ve všech ročnících v rozsahu dvou hodin týdně. Probíhá ve výukových blocích. Snažíme se o integraci učiva s dalšími předměty daných ročníků, zejména s předměty z oblasti Člověk a příroda. Výuka probíhá ve věkově smíšené skupině, díky čemuž je u žáků podporováno vrstevnické učení a spolupráce napříč ročníky. Je rozdělena na oblast práce s technickými materiály, design a konstruování, pěstitelské práce, chovatelství, provoz a údržba domácnosti, příprava pokrmů, práce s laboratorní technikou, využití digitálních technologií a svět práce.

Ročník	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.
Časová dotace	2	2	2	2	2	2	2	2	2

1. období (1. – 3. ročník)

PRÁCE S DROBNÝM MATERIÁLEM		
Očekávané výstupy z RVP ZV	Dílčí výstupy	Učivo
<p>ČSP-3-1-01</p> <p>vytváří jednoduchými postupy různé předměty z tradičních i netradičních materiálů</p>	<ul style="list-style-type: none"> - vyrábí předměty z různých materiálů a rozezná vhodnost jejich použití - vyrábí výukové pomůcky z přírodnin - učí se manipulaci s jednoduchým nářadím (nůžky, pájka, smirkový papír, šroubovák, kladivo, pilka, nůž, štípačky) - učí se třídít odpad 	<ul style="list-style-type: none"> - vlastnosti materiálů (přírodniny, textil, drát, papír, karton, kov, modelovací hmota, fólie) - pomůcky z přírodnin, environmentální udržitelnost - práce s nářadím - třídění odpadu
<p>ČSP-3-1-02</p> <p>pracuje podle slovního návodu a předlohy</p>	<ul style="list-style-type: none"> - vytvoří výrobek podle jednoduchého pracovního návodu - využívá předlohy - dle slovního popisu vytvoří zvolený výrobek - zhotovuje takové výrobky, které slouží zvířatům a rostlinám ve školní zahradě (pítka, lojové koule, krmítka...) 	<ul style="list-style-type: none"> - jednoduché pracovní operace a postupy sestavování modelů dle návodu - život v přírodní zahradě

KONSTRUKČNÍ ČINNOSTI		
Očekávané výstupy z RVP ZV	Dílčí výstupy	Učivo
<p>ČSP-3-2-01</p> <p>zvládá elementární dovednosti a činnosti při práci se stavebnicemi</p>	<ul style="list-style-type: none"> - dokáže si sestavit jednoduchý náčrtek - umí pracovat podle předlohy - rozumí jednoduchým návodům - umí sestavit ze stavebnicových komponentů funkční výrobek (budka, hmyzí hotel...) 	<ul style="list-style-type: none"> - práce s návodem, předlohou, jednoduchým náčrtem - šetrnost k životnímu prostředí (eliminace plastů)

PĚSTITELSKÉ PRÁCE		
Očekávané výstupy z RVP ZV	Dílčí výstupy	Učivo
<p>ČSP-3-3-01</p> <p>provádí pozorování přírody, zaznamená a zhodnotí výsledky pozorování</p>	<ul style="list-style-type: none"> - poznává rostliny - pozoruje a zaznamenává vlivy působící na rostliny - zkoumá podmínky vhodné k životu rostlin 	<ul style="list-style-type: none"> - pozorování růstu a rozmnožování rostlin - badatelské pokusy, koloběh vody
<p>ČSP-3-3-02</p> <p>pečuje o nenáročné rostliny</p>	<ul style="list-style-type: none"> - zalévá užitkovou vodou - přesazuje rostliny - pečuje o rostliny ve vyvýšených záhonech (štěpkování) - vytrhává plevel na školní zahradě 	<ul style="list-style-type: none"> - péče o školní záhony - pěstování pokojových rostlin - šetření s pitnou vodou, význam vody pro planetu - udržitelnost vody v přírodě

PŘÍPRAVA POKRMŮ		
Očekávané výstupy z RVP ZV	Dílčí výstupy	Učivo
ČSP-3-4-01 připraví tabuli pro jednoduché stolování	<ul style="list-style-type: none"> - dokáže naplánovat, nakoupit a připravit jednoduché pohoštění - nachystá slavnostní tabuli a výzdobu 	<ul style="list-style-type: none"> - výběr nákupu a skladování potravin - estetika prostředí - pravidelné oslavy narozenin podle narozeninového stromu (wellbeing)
ČSP-3-4-02 chová se vhodně při stolování	<ul style="list-style-type: none"> - umí podle etikety prostřít stůl, použít správně prostírání, příbor, talíře - umí si po sobě uklidit - nabere si přiměřenou porci 	<ul style="list-style-type: none"> - pravidla správného stolování - omezení plýtvání s jídlem

2. období (4. – 5. ročník)

PRÁCE S DROBNÝM MATERIÁLEM		
Očekávané výstupy z RVP ZV	Dílčí výstupy	Učivo
ČSP-5-1-01 vytváří přiměřenými pracovními operacemi a postupy na základě své představivosti různé výrobky z daného materiálu	<ul style="list-style-type: none"> - sám si organizuje práci - volí vhodné pracovní postupy a materiály pro výrobu vlastních výrobků (kartonové prvky, krabice, odstřížky látek...) 	<ul style="list-style-type: none"> - jednoduché pracovní operace a postupy - organizace práce - druhotný odpad
ČSP-5-1-02 využívá při tvořivých činnostech s různým materiálem prvky lidových tradic	<ul style="list-style-type: none"> - vyrábí předměty odrážející lidové tradice 	<ul style="list-style-type: none"> - lidové zvyky, tradice a řemesla (adventní věnec)
ČSP-5-1-03 volí vhodné pracovní pomůcky, nástroje a náčiní vzhledem k použitému materiálu	<ul style="list-style-type: none"> - používá jednoduché nástroje a nářadí pro ruční opracování (tavicí pistole, kleště, vrtačka, metr, bruska) - rozezná vhodné pracovní pomůcky pro práci s různými materiály 	<ul style="list-style-type: none"> - pracovní pomůcky a nástroje – funkce a využití
ČSP-5-1-04 udržuje pořádek na pracovním místě a dodržuje zásady hygieny a bezpečnosti práce; poskytne první pomoc při úrazu	<ul style="list-style-type: none"> - po své práci si uklízí pracovní pomůcky a prostor - materiál a nářadí vrátí na své místo - dodržuje bezpečnost a osobní hygienu - poskytne první pomoc při úrazu 	<ul style="list-style-type: none"> - organizace práce - bezpečnost - první pomoc

KONSTRUKČNÍ ČINNOSTI		
Očekávané výstupy z RVP ZV	Dílčí výstupy	Učivo
ČSP-5-2-01 provádí při práci se stavebnicemi jednoduchou montáž a demontáž	<ul style="list-style-type: none"> - pracuje podle technických náčrtů a návodů - dokáže sestavit a demontovat stavbu dle plánu - udržuje a opravuje jednoduché předměty ve svém okolí (keramické zápichy...) 	<ul style="list-style-type: none"> - stavebnice (plošné, prostorové, konstrukční), sestavování modelů - význam opětovného využití a oprava poškozených věcí (plýtvání)
ČSP-5-2-02 pracuje podle slovního návodu, předlohy, jednoduchého náčrtu	<ul style="list-style-type: none"> - umí pracovat podle předlohy i slovního návodu - pracuje samostatně podle své fantazie 	<ul style="list-style-type: none"> - sestavování modelů podle jednoduchých náčrtů, předlohy nebo návodu
ČSP-5-2-03 dodržuje zásady hygieny a bezpečnosti práce, poskytne první pomoc při úrazu	<ul style="list-style-type: none"> - dodržuje zásady hygieny (mytí rukou) - poskytne první pomoc při úrazu 	<ul style="list-style-type: none"> - hygiena - bezpečnost práce - první pomoc

PĚSTITELSKÉ PRÁCE		
Očekávané výstupy z RVP ZV	Dílčí výstupy	Učivo
ČSP-5-3-01 provádí jednoduché pěstitelské činnosti, samostatně vede pěstitelské pokusy a pozorování	<ul style="list-style-type: none"> - vypěstuje rostlinu ze semene - rostlinu zasadí na vhodné místo - vhodně rostlinu zalévá - provádí pěstitelské pokusy, zaznamenává změny v čase, teplotách a vlhkosti 	<ul style="list-style-type: none"> - pěstování rostliny ze semen v místnosti, na zahradě (okrasné rostliny, léčivky, koření, zelenina, aj.) - ekologické zemědělství - pokusy, pozorování - výkyvy a změny teplot, globální oteplování - kritické myšlení
ČSP-5-3-02 ošetřuje a pěstuje podle daných zásad pokojové i jiné rostliny	<ul style="list-style-type: none"> - dodrží plán výsadby - pečuje o medonosný, bylinkový a babiččin záhon (staré odrůdy květin) - zná rizika požití jedovatých rostlin 	<ul style="list-style-type: none"> - rostliny jedovaté, rostliny jako drogy, alergie - léčivé byliny a jejich využití v kuchyni, péči o zdraví a kosmetice
ČSP-5-3-03 volí podle druhu pěstitelských činností správné pomůcky, nástroje a náčiní	<ul style="list-style-type: none"> - používá vhodné náčiní a pomůcky (zahradnické nůžky, hrábě, rýč, konev, motyka, kolečka atd.) - zpracovává kompost 	<ul style="list-style-type: none"> - základní podmínky pro pěstování rostlin, půda a její zpracování, výživa rostlin, osivo - zpracování bio odpadu
ČSP-5-3-04 dodržuje zásady hygieny a bezpečnosti práce; poskytne první pomoc při úrazu	<ul style="list-style-type: none"> - zná zásady osobní hygieny (mytí rukou) - volí správný pracovní oděv - dodrží bezpečnou vzdálenost při manipulaci s nástroji a pracovním náčiním, které po skončení činnosti uklidí na své místo. - umí vyhledat pomoc při úrazu 	<ul style="list-style-type: none"> - hygiena - bezpečnost práce - úklid, péče o pracovní nástroje - první pomoc

PŘÍPRAVA POKRMŮ		
Očekávané výstupy z RVP ZV	Dílčí výstupy	Učivo
ČSP-5-4-01 orientuje se v základním vybavení kuchyně	<ul style="list-style-type: none"> - zná základní vybavení kuchyně - používá základní kuchyňské pomůcky a spotřebiče (trouba, váha, vařečky, nože, mixér) 	<ul style="list-style-type: none"> - základní technika v kuchyni – bezpečnost, základní vybavení kuchyně - technika v kuchyni – historie a význam - stálá expozice Technické muzeum a Brněnské podzemí
ČSP-5-4-02 připraví samostatně jednoduchý pokrm	<ul style="list-style-type: none"> - dokáže připravit studený i teplý pokrm - pracuje podle jednoduchého receptu - poznává vlastnosti práce s těstem (válí, míchá, dělí na části, vykrajuje, hněte) - dokáže podle zadání správně navážit, odměřit dané množství 	<ul style="list-style-type: none"> - zpracování některých druhů potravin - studené (nakládané a uzené sýry, pomazánky) - teplé pokrmy (jablečný koláč, perníky, vánoční cukroví) - nápoje (bezinkový sirup, ovocný punč) - jednotky hmotnosti a objemu
ČSP-5-4-03 dodržuje pravidla správného stolování a společenského chování	<ul style="list-style-type: none"> - chová se vhodně při stolování a dodržuje pravidla etikety 	<ul style="list-style-type: none"> - pravidla správného stolování a chování u stolu
ČSP-5-4-04 udržuje pořádek a čistotu pracovních ploch, dodržuje základy hygieny a bezpečnosti práce; poskytne první pomoc i při úrazu v kuchyni	<ul style="list-style-type: none"> - pracuje čistě a dbá osobní hygieny - dodržuje bezpečnost práce - používá vhodný pracovní oděv - učí se poskytnout první pomoc - kontroluje trvanlivost surovin 	<ul style="list-style-type: none"> - hygiena - bezpečnost práce - první pomoc

3. období (6. – 7. ročník)

PRÁCE S TECHNICKÝMI MATERIÁLY		
Očekávané výstupy z RVP ZV	Dílčí výstupy	Učivo
ČSP-9-1-01 provádí jednoduché práce s technickými materiály a dodržuje technologickou kázeň	<ul style="list-style-type: none"> - rozezná různé druhy materiálů a zná jejich vlastnosti - propojuje ruční práce s tradicemi a řemesly 	<ul style="list-style-type: none"> - vlastnosti materiálů a jejich užití v praxi (dřevo, kov, plasty, kompozity) - tradice a řemesla
ČSP-9-1-02 řeší jednoduché technické úkoly s vhodným výběrem materiálů, pracovních nástrojů a nářadí	<ul style="list-style-type: none"> - pracuje s vhodnými nástroji a nářadím - provádí jednoduché řezání, pilování, vrtání a šití 	<ul style="list-style-type: none"> - pracovní pomůcky, nářadí a nástroje pro ruční opracování - jednoduché pracovní operace a postupy
ČSP-9-1-03 organizuje a plánuje svoji pracovní činnost	<ul style="list-style-type: none"> - dokáže si práci zorganizovat a rozplánovat - dbá na dodržování technologických postupů 	<ul style="list-style-type: none"> - organizace práce - důležité technologické postupy

DESIGN A KONSTRUOVÁNÍ		
Očekávané výstupy z RVP ZV	Dílčí výstupy	Učivo
<p>ČSP-9-2-01</p> <p>sestaví podle návodu, náčrtu, plánu, jednoduchého programu daný model</p>	<ul style="list-style-type: none"> - pracuje s návodem, náčrtem, plánem, programem k sestavení modelu - orientuje se v daném návodu, náčrtu, plánu - vysvětlí jednotlivé kroky své práce podle stanoveného postupu a aplikuje je - dodrží postup v jednotlivých krocích daných návodem, náčrtem, plánem nebo programem 	<ul style="list-style-type: none"> - sestavování modelů - návod, předloha, náčrt, plán, schéma - jednoduchý program
<p>ČSP-9-2-02</p> <p>navrhne a sestaví jednoduché konstrukční prvky a ověří a porovná jejich funkčnost, nosnost, stabilitu aj.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - rozpozná důležité a stěžejní prvky konstrukce a model sestaví - použije jednotlivé prvky dle návodu, náčrtu, plánu k sestavení konstrukce - rozpozná, odhalí a napraví případné chyby v konstrukci (funkčnost, nosnost, stabilitu, ...) 	<ul style="list-style-type: none"> - tvorba konstrukčních prvků

PĚSTITELSKÉ PRÁCE, CHOVATELSTVÍ		
Očekávané výstupy z RVP ZV	Dílčí výstupy	Učivo
<p>ČSP-9-3-01</p> <p>volí vhodné pracovní postupy při pěstování vybraných rostlin</p>	<ul style="list-style-type: none"> - upřednostňuje ekologické postupy při ochraně rostlin - dodržuje základní podmínky pro pěstování zeleniny a ovoce - přizpůsobuje práci na zahradě a péči o léčivé rostliny a koření ročnímu období 	<ul style="list-style-type: none"> - půda a její zpracování, výživa rostlin, ochrana rostlin a půdy - osivo, sadba, výpěstky, podmínky a zásady pěstování vybraných druhů zeleniny - způsob pěstování, uskladnění a zpracování ovoce - pěstování vybrané rostliny, rostliny a zdraví člověka, léčivé účinky rostlin
<p>ČSP-9-3-02</p> <p>pěstuje a využívá květiny pro výzdobu</p>	<ul style="list-style-type: none"> - stará se o vybrané zástupce okrasných dřevin a květin 	<ul style="list-style-type: none"> - pěstování vybraných okrasných dřevin a květin (řez, jednoduchá vazba, úprava květin)
<p>ČSP-9-3-03</p> <p>používá vhodné pracovní pomůcky a provádí jejich údržbu</p>	<ul style="list-style-type: none"> - vhodně používá nářadí 	<ul style="list-style-type: none"> - práce se zahradním náčiním

PROVOZ A ÚDRŽBA DOMÁCNOSTI		
Očekávané výstupy z RVP ZV	Dílčí výstupy	Učivo
<p>ČSP-9-4-01</p> <p>provádí jednoduché operace platebního styku a domácího účetnictví</p>	<ul style="list-style-type: none"> - používá peníze jako platidlo (používá bankovky a mince, ověří si vrácené peníze, identifikuje bezhotovostní styk) a rozliší základní operace s penězi (platby, bezhotovostní styk) - posoudí hodnotu peněz (porovná levný a drahý výrobek, kategorizuje produkty) a aplikuje to při nákupu i hospodaření s vlastními financemi (kapesné) - rozpozná hlavní příjmy a výdaje domácnosti (mzda, platby za teplo, vodu, nájem, platby za telefon, internet...) 	<ul style="list-style-type: none"> - rozpočet, příjmy, výdaje, platby, úspory - finance, provoz a údržba domácnosti - hotovostní a bezhotovostní platební styk
<p>ČSP-9-4-02</p> <p>ovládá jednoduché pracovní postupy při základních činnostech v domácnosti a orientuje se v návodech k obsluze běžných domácích spotřebičů</p>	<ul style="list-style-type: none"> - vyjmenuje a stručně popíše obvyklé práce spojené s úklidem a běžným provozem domácnosti v kuchyni, obývacím pokoji, koupelně a vlastním pokoji - předvede či popíše základní práce v domácnosti i s využitím domácích spotřebičů, uvede příklady, jak šetřit energií v domácnosti - využije pro bezpečné a účelné zacházení s domácími spotřebiči návod nebo doporučení pro práci se spotřebičem 	<ul style="list-style-type: none"> - údržba oděvů a textilií - úklid domácnosti - postupy a prostředky - spotřebiče v domácnosti - elektrotechnika v domácnosti

PŘÍPRAVA POKRMŮ		
Očekávané výstupy z RVP ZV	Dílčí výstupy	Učivo
<p>ČSP-9-5-01</p> <p>používá základní kuchyňský inventář a bezpečně obsluhuje základní spotřebiče</p>	<ul style="list-style-type: none"> - seznámí se se základním vybavením kuchyně 	<ul style="list-style-type: none"> - základní vybavení cvičné kuchyně
<p>ČSP-9-5-02</p> <p>připraví jednoduché pokrmy v souladu se zásadami zdravé výživy</p>	<ul style="list-style-type: none"> - je seznámen se základními postupy při opracování a zpracování surovin - podílí se na přípravě jednoduchých pokrmů (moučníků, pomazánek) - rozpozná čerstvé suroviny a nakoupí dle seznamu - umí vhodně zvolit výběr jídelníčku - dodržuje základy zdravé výživy 	<ul style="list-style-type: none"> - úprava pokrmů za studena, základní způsoby tepelné úpravy - základní postupy při přípravě pokrmů a nápojů - výběr, nákup, skladování, skupiny potravin - sestavování jídelníčku - zásady zdravé výživy

PRÁCE S LABORATORNÍ TECHNIKOU		
Očekávané výstupy z RVP ZV	Dílčí výstupy	Učivo
<p>ČSP-9-6-01</p> <p>vybere a prakticky využívá vhodné pracovní postupy, přístroje, zařízení a pomůcky pro konání konkrétních pozorování, měření a experimentů</p>	<ul style="list-style-type: none"> - vybere z nabídky vhodné přístroje, zařízení a pomůcky pro konání konkrétního pozorování, měření a experimentu - popíše vlastnosti přístrojů, zařízení a pomůcek a použije je pro vykonání konkrétního pozorování, měření, experimentu 	<ul style="list-style-type: none"> - základní laboratorní postupy a metody - základní laboratorní přístroje, zařízení a pomůcky
<p>ČSP-9-6-02</p> <p>zpracuje protokol o cíli, průběhu a výsledcích své experimentální práce a zformuluje v něm závěry, k nimž dospěl</p>	<ul style="list-style-type: none"> - vysvětlí jednotlivé kroky pracovního postupu dle dokumentace a realizuje jej - dodrží jednotlivé kroky pracovního postupu konkrétní laboratorní činnosti a dodrží kázeň při práci s přístroji, zařízením a pomůckami nutnými pro konání pozorování, měření, experimentu - dokumentuje svou práci na vybrané experimentální činnosti prostřednictvím protokolu - popíše výsledky a formuluje závěry své experimentální práce dle daného pracovního postupu, dané dokumentace a znalostech o zkoumaném předmětu, jevu, činnosti - zpracuje ucelený materiál, protokol své experimentální činnosti dle předem daných pokynů 	<ul style="list-style-type: none"> - laboratorní zápis - hypotéza a závěry

VYUŽITÍ DIGITÁLNÍCH TECHNOLOGIÍ		
Očekávané výstupy z RVP ZV	Dílčí výstupy	Učivo
<p>ČSP-9-7-01</p> <p>ovládá základní funkce digitální techniky; diagnostikuje a odstraňuje základní problémy při provozu digitální techniky</p>	<ul style="list-style-type: none"> - seznámí se s návodem na obsluhu digitálního zařízení, z návodu vyvodí základní pravidla pro práci se zařízením - účelně a bezpečně ovládá vybrané digitální technologie (digitální fotoaparát, videokamera, mobilní telefon...) - připraví vybrané digitální technologie k použití, zjistí stav funkčnosti digitálních technologií, zjistí případné problémy ve funkčnosti zařízení a rozhodne, zda zařízení uvede do provozu, nebo zda je potřeba vyhledat expertní služby 	<ul style="list-style-type: none"> - digitální technika - počítač a periferní zařízení - digitální fotoaparát, videokamera, PDA, CD a DVD přehrávače - e-kniha - mobilní telefony

<p>ČSP-9-7-02</p> <p>propojuje vzájemně jednotlivá digitální zařízení</p>	<ul style="list-style-type: none"> - rozpozná konektory pro připojení digitálních zařízení, pro propojení digitálních zařízení s počítačem - propojí digitální zařízení s počítačem i mezi sebou - sestaví digitální zařízení, pokud se skládá z více částí 	<ul style="list-style-type: none"> - bezdrátové technologie (USB, Bluetooth, Wifi, GPRS, GMS, norma IEEE 802.11) - navigační technologie, konvergence technologií, multiplexování
---	--	---

3. období (8. – 9. ročník)

PRÁCE S TECHNICKÝMI MATERIÁLY		
Očekávané výstupy z RVP ZV	Dílčí výstupy	Učivo
<p>ČSP-9-1-04</p> <p>užívá technickou dokumentaci, připraví si vlastní jednoduchý náčrt výrobku</p>	<ul style="list-style-type: none"> - připraví si vlastní jednoduchý náčrt - dokončí zadanou práci dle návodu 	<ul style="list-style-type: none"> - technické náčrty a výkresy - technické informace, návody
<p>ČSP-9-1-05</p> <p>doдрžuje obecné zásady bezpečnosti a hygieny při práci i zásady bezpečnosti a ochrany při práci s nástroji a nářadím; poskytne první pomoc při úrazu</p>	<ul style="list-style-type: none"> - doдрžuje základní pravidla bezpečnosti práce a poskytuje první pomoc při úrazu - získává poučení o nebezpečí ohrožení zdraví (barvy, laky) 	<ul style="list-style-type: none"> - bezpečnost práce a první pomoc při úrazech - práce s barvami a laky

DESIGN A KONSTRUOVÁNÍ		
Očekávané výstupy z RVP ZV	Dílčí výstupy	Učivo
<p>ČSP-9-2-03</p> <p>provádí montáž, demontáž a údržbu jednoduchých předmětů a zařízení</p>	<ul style="list-style-type: none"> - organizuje pracovní prostor, kontroluje nástroje, nářadí včetně jejich funkčnosti a kvalitu materiálu (např. poškození, defekty, vady materiálu nebo částí stavebnice) - sestaví i rozloží konstrukčně jednoduchý model, výrobek, pokud je to konstrukčně možné - upraví model, konstrukci, výrobek dle potřeby (oprava, údržba...) - popíše a vysvětlí, jakým způsobem ochrání nářadí a nástroje před poškozením (funkčnost, životnost) 	<ul style="list-style-type: none"> - montáž a demontáž stavebnice (konstrukční, elektrotechnické, elektronické)
<p>ČSP-9-2-04</p> <p>doдрžuje zásady bezpečnosti a hygieny práce a bezpečnostní předpisy; poskytne první pomoc při úrazu</p>	<ul style="list-style-type: none"> - doдрží zásady bezpečnosti při konstrukčních činnostech 	<ul style="list-style-type: none"> - první pomoc - vhodný oděv - poučení o BOZP

PĚSTITELSKÉ PRÁCE, CHOVATELSTVÍ		
Očekávané výstupy z RVP ZV	Dílčí výstupy	Učivo
ČSP-9-3-04 prokáže základní znalost chovu drobných zvířat a zásad bezpečného kontaktu se zvířaty	- zná podmínky chovatelství nenáročných domácích zvířat	- chov zvířat v domácnosti
ČSP-9-3-05 dodržuje technologickou kázeň, zásady hygieny a bezpečnosti práce, poskytne první pomoc při úrazu, včetně úrazu způsobeného zvířaty	- dodržuje základní pravidla bezpečnosti práce při kontaktu se zvířaty - poskytuje první pomoc při alergii nebo úrazu způsobené zvířetem	- hygiena a bezpečnost chovu - rostliny jedovaté, rostliny jako drogy a jejich zneužívání, alergie

PROVOZ A ÚDRŽBA DOMÁCNOSTI		
Očekávané výstupy z RVP ZV	Dílčí výstupy	Učivo
ČSP-9-4-03 správně zachází s pomůckami, nástroji, nářadím a zařízením včetně údržby; provádí drobnou domácí údržbu	- vybere správnou pomůcku, nástroj, nářadí při péči o domácnost - dodrží zadaný postup při údržbě oděvů (praní, zašití oděvu, žehlení, ukládání šatů)	- dopad na životní prostředí - odpad a jeho ekologická likvidace - elektrotechnika v domácnosti – elektrická instalace, elektrické spotřebiče, elektronika, sdělovací technika
ČSP-9-4-04 dodržuje základní hygienická a bezpečnostní pravidla a předpisy a poskytne první pomoc při úrazu, včetně úrazu elektrickým proudem	- zná a dodržuje základní hygienické strategie a návyky v domácnosti - dodrží zásady bezpečnosti při domácích pracích - rozpozná a popíše nebezpečí spojená s elektrickými spotřebiči v domácnosti	- ovládání a užití, ochrana, údržba - bezpečnost a ekonomika provozu - nebezpečí úrazu elektrickým proudem

PŘÍPRAVA POKRMŮ		
Očekávané výstupy z RVP ZV	Dílčí výstupy	Učivo
ČSP-9-5-03 dodržuje základní principy stolování, společenského chování a obsluhy u stolu ve společnosti	- chová se společensky přijatelně doma, v jídelně, v restauraci nebo na jiném veřejném místě, kde konzumuje jídlo - využije své znalosti o stolování s kamarády, známými i rodiči doma, v jídelně, restauraci nebo na jiném veřejném místě - provede základní obsluhu kamarádů, známých a rodičů u stolu	- jednoduché prostírání, obsluha a chování u stolu, slavnostní stolování v rodině - zdobné prvky a květiny na stole - úprava stolu a stolování

<p>ČSP-9-5-04</p> <p>dodržuje zásady hygieny a bezpečnosti práce; poskytne první pomoc při úrazech v kuchyni</p>	<ul style="list-style-type: none"> - poskytne první pomoc při úrazu v kuchyni - provede základní obsluhu kamarádů, známých a rodičů u stolu - popíše a vysvětlí, jakým způsobem ochrání vybavení kuchyně před poškozením - dodrží zásady bezpečnosti při práci s kuchyňským nádobím a dalšími prostředky v kuchyni - dodržuje hygienu práce, udržuje kuchyni čistou a bezpečnou (umývání nádobí, vypínání elektrických přístrojů, třídění odpadu...) 	<ul style="list-style-type: none"> - udržování pořádku a čistoty - bezpečnost a hygiena provozu - prevence úrazů a ochrana zdraví
--	---	--

PRÁCE S LABORATORNÍ TECHNIKOU		
Očekávané výstupy z RVP ZV	Dílčí výstupy	Učivo
<p>ČSP-9-6-03</p> <p>vyhledá v dostupných informačních zdrojích všechny podklady, jež mu co nejlépe pomohou provést danou experimentální práci</p>	<ul style="list-style-type: none"> - použije pro přípravu a experimentální práci potřebnou dokumentaci vztahující se k základním poznatkům o experimentální činnosti, postupu a realizaci práce a případných výsledcích nebo nebezpečích spojených s experimentální činností - orientuje se v potřebné dokumentaci (seznam laboratorní techniky, postup práce...) - popíše dle vybrané dokumentace experimentální práci 	<ul style="list-style-type: none"> - rozpoznávací aplikace - atlasy
<p>ČSP-9-6-04</p> <p>dodržuje pravidla bezpečné práce a ochrany životního prostředí při experimentální práci</p>	<ul style="list-style-type: none"> - dodrží pracovní postup a bezpečnostní pokyny dané vybranou dokumentací - dodrží zásady bezpečnosti při práci s laboratorní technikou, příslušnými nástroji, přístroji a pomůckami při laboratorních činnostech, pokusech a jiné experimentální práci - popíše a vysvětlí jednotlivé kroky své práce dle stanoveného postupu, dodrží kázeň při práci s laboratorní technikou, příslušnými nástroji, přístroji, pomůckami a dalším zařízením - vysvětlí při vybrané experimentální práci možné dopady na životní prostředí 	<ul style="list-style-type: none"> - bezpečnost práce

<p>ČSP-9-6-05</p> <p>poskytne první pomoc při úrazu v laboratoři</p>	<ul style="list-style-type: none"> - ošetří drobná zranění, přivolá pomoc při závažnějších poraněních - popíše a vyzkouší v modelových situacích poskytnutí první pomoci, ke kterému může dojít v laboratoři nebo na jiném místě při laboratorních činnostech 	<ul style="list-style-type: none"> - první pomoc
--	---	---

VYUŽITÍ DIGITÁLNÍCH TECHNOLOGIÍ		
Očekávané výstupy z RVP ZV	Dílčí výstupy	Učivo
<p>ČSP-9-7-03</p> <p>pracuje uživatelským způsobem s mobilními technologiemi – cestování, obchod, vzdělávání, zábava</p>	<ul style="list-style-type: none"> - orientuje se v možnostech využití mobilních technologií - orientuje se ve vybraných konkrétních službách, aplikacích a možnostech souvisejících s mobilními technologiemi (zná jejich cenu, využití, strukturu) - navrhne a předvede pro svou potřebu a využití efektivní způsob práce s mobilními technologiemi 	<ul style="list-style-type: none"> - počítačové programy pro zpracovávání hlasových a grafických informací - úpravy, archivace, stříh - operační systémy, vzájemná komunikace zařízení (synchronizace PDA s PC)
<p>ČSP-9-7-04</p> <p>ošetřuje digitální techniku a chrání ji před poškozením</p>	<ul style="list-style-type: none"> - popíše a dodrží pravidla pro ošetření digitálních technologií - použije nástroje pro čištění a ochranu digitálních technologií (pro čištění povrchu i vnitřních částí) - zdůvodní nutnost ochrany digitálních technologií (před vodou, sluncem, prachem...) - ochrání digitální technologie před poškozením (ochranným obalem nebo pouzdem, šetrným zacházením...) 	<ul style="list-style-type: none"> - čtení návodu a konkrétní práce s digitálním přístrojem - údržba
<p>ČSP-9-7-05</p> <p>dodržuje základní hygienická a bezpečnostní pravidla a předpisy při práci s digitální technikou a poskytne první pomoc při úrazu</p>	<ul style="list-style-type: none"> - vysvětlí, jak správně naložit s vybranou digitální technikou určenou k vyřazení - dodržuje při práci s digitálními technologiemi stanovená pravidla a zásady - popíše a vysvětlí, jakým způsobem ochrání digitální technologie před poškozením - dodržuje hygienu práce, udržuje digitální zařízení čisté a bezpečně uložené 	<ul style="list-style-type: none"> - poučení o BOZP - první pomoc

SVĚT PRÁCE		
Očekávané výstupy z RVP ZV	Dílčí výstupy	Učivo
<p>ČSP-9-8-01</p> <p>orientuje se v pracovních činnostech vybraných profesí</p>	<ul style="list-style-type: none"> - popíše základní profese a jejich požadavky z hlediska vzdělání a profesních dovedností - vysvětlí možný vliv školy (výběr školy, zaměření, podmínky pro přijetí) na pracovní zařazení - popíše pracovní prostředí vybraných profesí 	<ul style="list-style-type: none"> - povolání lidí - druhy pracovišť - charakter a druhy pracovních činností - požadavky kvalifikační, zdravotní a osobnostní - rovnost příležitostí na trhu práce
<p>ČSP-9-8-02</p> <p>posoudí své možnosti při rozhodování o volbě vhodného povolání a profesní přípravy</p>	<ul style="list-style-type: none"> - porovná své předpoklady a možnosti s požadavky konkrétního povolání - navrhne v modelových situacích řešení volby vhodného povolání, profesní přípravy a objasní nutnost celoživotního vzdělávání ve vybraných profesích 	<ul style="list-style-type: none"> - osobní zájmy a cíle - tělesný a zdravotní stav - osobní vlastnosti a schopnosti - sebehodnocení, vlivy na volbu profesní orientace - využívání poradenských služeb
<p>ČSP-9-8-03</p> <p>využije profesní informace a poradenské služby pro výběr vhodného vzdělávání</p>	<ul style="list-style-type: none"> - popíše příslušné poradenské služby pro výběr povolání a jejich funkce - použije vybrané webové stránky a portály pro získání a zpracování informací týkajících se poradenských služeb, pracovních pozic a dalších profesních informací souvisejících se získáním zaměstnání; popřípadě využije jiné možnosti k získání těchto informací 	<ul style="list-style-type: none"> - náplň učebních a studijních oborů - přijímací řízení - informace a poradenské služby
<p>ČSP-9-8-04</p> <p>prokáže v modelových situacích schopnost prezentace své osoby při vstupu na trh práce</p>	<ul style="list-style-type: none"> - aplikuje pravidla slušného chování při prezentaci své osoby v modelových situacích při vstupu na trh práce - popíše a předvede v modelových situacích žádost o pracovní pozici - využije v modelových situacích materiály, které jsou důležité pro přijímací pohovor (motivační dopis, životopis...) na konkrétní pracovní pozici 	<ul style="list-style-type: none"> - pracovní příležitosti v obci - způsoby hledání zaměstnání - psaní životopisu - pohovor u zaměstnavatele - úřady práce - práva a povinnosti zaměstnanců a zaměstnavatelů - nejčastější formy podnikání

Klíčové kompetence

Výchovné a výukové strategie jsou voleny tak, aby v procesu vzdělávání vedly k osvojení klíčových kompetencí žáků:

1. Kompetence k učení

- žák projevuje ochotu věnovat se dalšímu studiu a celoživotnímu učení;
- žák operuje s obecně užívanými termíny, znaky a symboly, uvádí věci do souvislostí, propojuje do širších celků poznatky z různých vzdělávacích oblastí a na základě toho si vytváří komplexnější pohled na matematické, přírodní, společenské a kulturní jevy;
- žák poznává smysl a cíl učení, má pozitivní vztah k učení, posoudí vlastní pokrok a určí překážky či problémy bránící učení.

2. Kompetence k řešení problémů

- žák vyhledá informace vhodné k řešení problému, nachází jejich shodné, podobné a odlišné znaky, využívá získané vědomosti a dovednosti k objevování různých variant řešení, nenechá se odradit případným nezdarem a vytrvale hledá konečné řešení problému;
- žák samostatně řeší problémy, volí vhodné způsoby řešení, užívá při řešení problémů logické, matematické a empirické postupy;
- žák kriticky myslí, činí uvážlivá rozhodnutí, je schopen je obhájit, uvědomuje si zodpovědnost za svá rozhodnutí a výsledky svých činů zhodnotí.

3. Kompetence komunikativní

- žák naslouchá promluvám druhých lidí, porozumí jim, vhodně na ně reaguje, účinně se zapojuje do diskuse, obhajuje svůj názor a vhodně argumentuje;
- žák využívá informační a komunikační prostředky a technologie pro kvalitní a účinnou komunikaci s okolním světem;
- žák využívá získané komunikativní dovednosti k vytváření vztahů potřebných k plnohodnotnému soužití a kvalitní spolupráci s ostatními lidmi.

4. Kompetence sociální a personální

- žák se podílí na utváření příjemné atmosféry v týmu, na základě ohleduplnosti a úcty při jednání s druhými lidmi přispívá k upevnování dobrých mezilidských vztahů;
- žák přispívá k diskusi v malé skupině i k debatě celé třídy, chápe potřebu efektivně spolupracovat s druhými při řešení daného úkolu, oceňuje zkušenosti druhých lidí, respektuje různá hlediska a čerpá poučení z toho, co si druzí lidé myslí, říkají a dělají;
- žák ovládá a řídí svoje jednání a chování tak, aby dosáhl pocitu sebeuspokojení a sebeúcty.

5. Kompetence občanské

- žák respektuje přesvědčení druhých lidí, váží si jejich vnitřních hodnot, je schopen vcítit se do situací ostatních lidí, odmítá útlak a hrubé zacházení, uvědomuje si povinnost postavit se proti fyzickému i psychickému násilí;
- žák chápe základní principy, na nichž spočívají zákony a společenské normy;
- žák se rozhoduje zodpovědně podle dané situace, poskytne dle svých možností účinnou pomoc a chová se zodpovědně v krizových situacích i v situacích ohrožujících život a zdraví člověka;
- žák respektuje požadavky na kvalitní životní prostředí, rozhoduje se v zájmu podpory a ochrany zdraví a trvale udržitelného rozvoje společnosti.

6. Kompetence pracovní

- žák plní povinnosti a závazky, adaptuje se na změněné nebo nové pracovní podmínky;
- žák využívá znalosti a zkušenosti získané v jednotlivých vzdělávacích oblastech v zájmu vlastního rozvoje i své přípravy na budoucnost, činí podložená rozhodnutí o dalším vzdělávání a profesním zaměření;
- žák se orientuje v základních aktivitách potřebných k uskutečnění podnikatelského záměru a k jeho realizaci, chápe podstatu, rozvíjí své podnikatelské myšlení.

7. Kompetence digitální

- žák ovládá běžně používaná digitální zařízení, aplikace a služby; využívá je při učení i při zapojení do života školy a do společnosti; samostatně rozhoduje, které technologie, pro jakou činnost či řešený problém použít;
- žák vytváří a upravuje digitální obsah, kombinuje různé formáty, vyjadřuje se za pomoci digitálních prostředků;
- žák předchází situacím ohrožujícím bezpečnost zařízení i dat, situacím s negativním dopadem na jeho tělesné a duševní zdraví i zdraví ostatních; při spolupráci, komunikaci a sdílení informací v digitálním prostředí jedná eticky.

7.10 Doplňující vzdělávací obory

7.10.1 Sociální, emoční a etická výchova

“Všichni víme, že když převládnou emoce, inteligence toho mnoho nezmůže.”

Daniel Goleman

Sociální, emoční a etická výchova je oblastí, která má významné místo v životě každého člověka a v naší škole je realizovaná napříč aktivitami, integrovanými bloky, předměty i školními a mimoškolními akcemi. Rozvoj žáků v uvedených oblastech a rozšiřování kompetencí formuje jejich osobnost, podporuje zdravé rozhodování a tím i předchází nevhodnému jednání v rozličných situacích i krizových stavech.

V rámci výuky pravidelně zařazujeme komunitní kruhy, díky kterým mají žáci možnost sdílet své zážitky z rodinného i školního prostředí, vyjadřovat své potřeby, řešit situace, které si žádají určitou míru sdílení a pomoci a otevírat témata, která se týkají především emočního prožívání a vztahů. Žáci se učí uplatňovat vhodné komunikační techniky a nástroje, respektovat pravidla komunikace ve skupině pomocí mluvícího kamene, prezentovat své názory, naslouchat a podporovat ostatní. Další z aktivit rozvíjející sebepojetí, hodnotový žebříček, emoční a sociální rovinu je metodicky zpracovaný program Karty ctností. Karty žákům slouží jako pomůcka pro pochopení abstraktních pojmů jako jsou například citlivost, vytrvalost, laskavost, sebeúcta a jejich projevů v životě, ať už v přístupu k vlastní osobě či v jednání s druhými. Ranním rituálem, průpovědí, umožňujeme dětem zpřítomnit se v prostředí, ve skupině i ve vlastním nitru a nastavit svoji mysl na nový den. Průpověď pronášíme vždy v kruhu, kde se sejde celá škola a vytváříme tak bezpečné a důvěrné prostředí plné sounáležitosti. Texty průpovědí odráží dynamiku skupiny, reagují na potřeby dětí a jsou psány pedagogem školy tak, aby podpořily osobnostní růst, odvahu a otevřenost vůči novým poznáním.

Výše uvedené aktivity jsou základem, který žáci na druhém stupni rozvíjejí v širším kontextu, více do hloubky a uplatňují nabyté dovednosti v jednání směrem ke skupině a globálnímu světu. K tomu jim napomáhá program SEE Learning, který rozvíjí trvalé dovednosti v oblasti emoční, sociální a etické oblasti.

Charakteristika vyučovacího předmětu:

V předmětu vycházíme z mezinárodního programu SEE Learning, který vznikl díky spolupráci vědců, odborníků, průkopníků a badatelů na poli vzdělávání, psychologie, neurovědy a traumatu, zaměřujících se na zkoumání podstaty lidských hodnot a prosociálních emocí a dovedností. SEE Learning je projektem Emorského univerzitního Centra pro kontemplativní vědu a aplikovanou etiku založenou na soucitu.

Program byl zformován za účelem rozvoje sociální, emoční a etické výchovy na všech úrovních vzdělávání, včetně vyššího a profesního vzdělávání a stojí na myšlence, že vzdělávání pro život by mělo být obohaceno o rozvoj hodnot a schopností vedoucích k většímu štěstí jedinců a v širším měřítku i společnosti.

Studie a výzkumy stále více potvrzují, že rozvoj emoční inteligence, např. uvědomování si emocí, schopnost spolupracovat s ostatními, komunikovat s respektem či schopnost konstruktivně zvládat konflikty, patří k životním dovednostem, které jsou při inteligenčních testech a v pracovním uplatnění stejně důležité jako kognitivní dovednosti.

S těmito výzkumy se ztotožňujeme, a proto je sociální, emoční a etická výchova jedním z pilířů vzdělávání i vytváření učící se komunity rodičů v Základní škole Liška.

Podkladem pro tvorbu textů k předmětu Sociální, emoční a etická výchova byl materiál Průvodce vzdělávacím programem SEE Learning a Školní osnovy Základní úroveň I.

Organizační rozčlenění předmětu:

Výuka probíhá ve věkově smíšených třídách v jednotlivých hodinách nebo v blocích i napříč předměty formou krátkých cvičení tak, aby docházelo v co největší míře k uplatňování dovedností získaných poučnými zkušenostmi.

Obsahově je předmět velmi úzce propojen s dílčími výstupy předmětů Výchova ke zdraví a Výchova k občanství. V rámci výuky začleňujeme většinu průřezových témat z oblasti Osobnostní a sociální výchova.

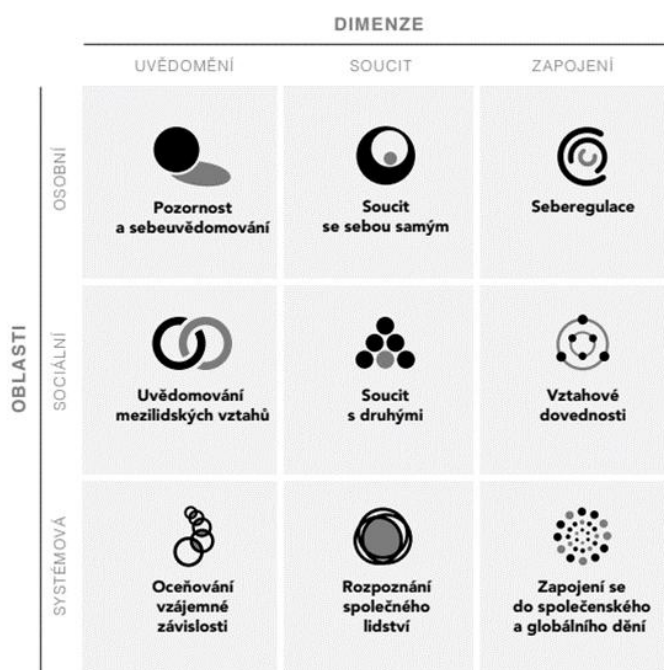
Pro výuky na druhém stupni využíváme dostupné osnovy programu, respektujeme strukturu lekcí a doporučení k implementaci pro maximální rozvoj porozumění a dovedností žáků. Pedagog v každém ročníku druhého stupně realizuje výuku na základě detailně propracovaných metodik a poučných zkušeností v jasně dané struktuře.

Ročník	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.
Časová dotace	-	-	-	-	-	1	1	1	1

Rámec programu:

Tři dimenze a tři oblasti

Program je založený na třech dimenzích, jež v sobě zahrnují tři typy poznání a schopností, které se výuka snaží v žácích rozvinout. Jedná se o uvědomění, soucit a zapojení. Tyto tři dimenze lze navíc vnímat ve třech oblastech, a to v osobní, sociální a systémové.

Zdroj: https://www.seelearning.cz/files/ugd/7b4b63_4173a4241fec4e81ba38ef154f307b63.pdf

Pedagogický model programu:

1. Tři úrovně porozumění

- **Získané znalosti** – žáci se učí zkoumáním, sebezkušeností, diskusí, čtením a dalšími cestami porozumět informacím, zkušenostem;
- **Kritický vhled** – žáci se učí kriticky myslet, vyhodnocují informace, zkoumají témata do hloubky, aby došlo k „aha“ okamžiku, kdy žáci získají osobní vhled spojující znalosti s vlastním životem;
- **Zažité porozumění** – žáci díky opakovanému osvojování, aktivnímu přístupu ve cvičeních zvnitřní své znalosti a spontánně je využívají ve svém životě.

2. Klíčová vlákna výuky

- **Kritické myšlení** – žáci jsou vedeni ke zkoumání skrze logické uvažování, dialog, kladení otázek, argumentování, logické vyvozování;
- **Cvičení reflexe** – žáci jsou formou aktivit vedeni k získávání vnitřní zkušenosti skrze zaměření pozornosti, aby hlouběji porozuměli a zvnitřnili dovednosti a témata z výuky (pozorování vjemů v těle, dechu, myšlenek na vlastní mysl aj.);
- **Vědecká hlediska** – žáci rozvíjejí své porozumění v tématech souvisejících s výukou (biologie, psychologie, neurověda) a jejich vědeckých hlediscích;
- **Výuka zapojením** – žáci se aktivně podílí na výuce, zapojují se do činností a aktivit, zažívají v praxi to, co se učí (projekty zapojení se do společenského dění, ekologická výuka, kreativní sebevyjádření aj.).

Zdroj: https://www.seelearning.cz/files/ugd/7b4b63_4173a4241fec4e81ba38ef154f307b63.pdf

3. Cíle programu a mapování pokroku

Rámec programu SEE Learning se skládá ze tří dimenzí a tří oblastí, ve kterých je vnímáme:

- Dimenze – uvědomění, soucit, zapojení
- Oblasti – osobní, sociální, systémová

Každá ze tří dimenzí v programu je spojena s širším cílem, podle něhož můžeme mapovat pokrok žáků.

Uvědomění

- žáci získají větší všímavost a uvědomění svých myšlenek a pocitů;
- stanou se ohleduplnějšími vůči druhým a jejich psychickému životu;
- budou si více vědomí vzájemné závislosti v souvislosti s vlastním životem a širšími systémy, ve kterých žijí.

Soucit

- žáci rozvinou dovednosti emoční hygieny a péče o sebe;
- rozvinou empatii a odvážný soucit s druhými;
- ustálí své poznání a pochopení myšlenky společného lidství, podle které mají všichni lidé kdekoli na světě hodnotu.

Zapojení

- žáci budou rozvíjet a prohlubovat dovednosti seberegulace a schopnosti rozlišovat jednání, které je prospěšné pro ně i pro druhé, a které nikoli;
- žáci rozvinou schopnost vztahovat se k druhým s péčí a tvořivostí;
- rozvinou schopnost účinného a sebevědomého zapojení se do dění na úrovni širší společnosti i na globální úrovni pro široký společenský prospěch.

4. Trvalé schopnosti

Trvalé schopnosti jsou v programu pojímány jako vyšší výstupy výuky, které konkretizují, co by žáci měli být schopni zvládat lépe již během jednotlivých lekcí, hodin. Trvalé schopnosti jsou dovednosti, které žáci postupně v průběhu vzdělávání prohlubují a rozšiřují.

PRVEK	TRVALÉ SCHOPNOSTI
Pozornost a sebevědomování	Pozorování našeho těla a vjemů Všímejte si a popište vjemy v těle a zkuste porozumět tomu, jak souvisejí se stresem a spokojeností.
	Pozorování emocí Všímejte si emocí, které se ve vás objevují, a určete jejich charakter a intenzitu.
	Mapování myslí Určete druh emocí ve vztahu k vlastním zkušenostem a existujícím modelům emocí.
Soucit se sebou samým	Porozumění emocím v kontextu Zkuste porozumět tomu, jak emoce vznikají v kontextu základních potřeb, vnímání, postojů a situací.
	Sebepřijetí Přijměte sebe a své emoce s porozuměním jejich kontextu a upuštěním od sebeodsuzování.
Seberegulace	Udržování těla v rovnováze Regulujte tělo a nervovou soustavu pro optimalizaci spokojenosti, zvláště v okamžicích stresu.
	Ovládnání kognice a impulzů Zaměřte a udržte pozornost u zvoleného objektu, úkolu nebo prožitku, aniž byste se nechali rozptýlit.
	Regulace emocí Konstruktivně reagujte na podněty a emoce a rozvíjejte jednání a postoje, které usnadňují dlouhodobý pocit spokojenosti.
Uvědomování mezilidských vztahů	Pozornost věnovaná své sociální realitě Rozpoznejte svoji vrozenou sociální povahu, všímejte si přítomnosti druhých a rolí, které hrají ve vašem životě.
	Pozornost věnovaná realitě sdílené s druhými Naučte se oceňovat, co na základní úrovni sdílíme s druhými, jako např. touhu zažívat štěstí a vyhnout se nepříjemným věcem, prožívání emocí a stavů těla a další společné zkušenosti.
	Oceňování různorodosti a rozdílů Naučte se oceňovat, že součástí naší reality je rozličnost, jedinečnost a rozdílnost jednotlivců i skupin, a respektovat tyto odlišnosti a způsob, jakým přispívají k našemu společnému životu.

Soucit s druhými	Porozumění pocitům a emocím druhých v kontextu Zkuste porozumět pocitům a reakcím druhých ve vztahu k situaci, ve které se objevily, a pochopit, že stejně jako my mají i druzí pocity vyvolané potřebami.
	Oceňování a rozvíjení laskavosti a soucitu Oceňte výhody laskavosti a soucitu a záměrně je rozvíjejte jako dar.
	Oceňování a rozvíjení dalších etických sklonů Oceňte a rozvíjejte etické sklony a prosociální emoce, jako jsou odpuštění, trpělivost, spokojenost, štedrost a pokora.
Vztahové dovednosti	Empatické naslouchání Pozorně naslouchajte se záměrem plně porozumět druhým a jejich potřebám.
	Obratná komunikace Komunikujte se soucitem tak, abyste posílili sebe i druhé.
	Pomoc druhým Nabídněte pomoc druhým podle toho, co potřebují, a vycházejte přitom ze svých možností.
	Přeměna konfliktu Konstruktivně reagujte na konflikt a hledejte způsoby vedoucí k usnadnění spolupráce, usmíření a poklidným vztahům.
Oceňování vzájemné závislosti	Porozumění vzájemně závislým systémům Snažte se pochopit vzájemně závislou povahu našeho světa a metody systémového myšlení.
	Jednotlivci v kontextu systémů Poznejte, jak jedinci existují v rámci systémů a jak je ovlivňují a jsou jimi ovlivňováni.
Rozpoznání společného lidství	Ocenění základní rovnosti všech Rozšiřte své pochopení základní rovnosti a společného lidství i mimo okruh nejbližší společnosti, v zásadě na celý svět.
	Ocenění toho, jak systémy ovlivňují spokojenost Rozpoznejte, jak systémy na úrovni kulturní a strukturální podporují, nebo naopak podřívají spokojený život např. tím, že podporují a šíří pozitivní hodnoty, nebo naopak udržují problematické ideje a nerovnosti.
Zapojení se do společenského a globálního dění	Zkoumání vlastních možností vyvolávat pozitivní změny ve společnosti a ve světě Rozpoznejte svoji vlastní schopnost samostatně či společně s druhými přispívat k pozitivním změnám na základě svých vlastních možností a příležitostí.
	Zapojení se do problémů na úrovni společnosti a světa Zkoumejte a přemýšlejte o hledání společných kreativních řešení problémů, které ovlivňují vaše společenství či svět.

Klíčové kompetence

Výchovné a výukové strategie jsou voleny tak, aby v procesu vzdělávání vedly k osvojení klíčových kompetencí žáků:

1. Kompetence k učení

- žák formuluje, vybírá a navrhuje téma, o které má zájem, podílí se na plánování učiva;
- žák si vytváří portfolio materiálů a pomůcek, které při svém učení aktivně využívá;
- žák pojmenovává podmínky, které mu vyhovují pro jeho styl učení a hledá řešení, jak je vhodně upravit.

2. Kompetence k řešení problémů

- žák se učí rozpoznávat situace, ve kterých se necítí komfortně, orientovat se v zóně odolnosti, pochopit, co se děje a zdravě reagovat;
- žák mapováním vlastních pokroků, pravidelným vyhodnocováním a reflexí ověřuje správnost řešení problémů, volí v opakujících se situacích správná řešení;
- žák kriticky smýšlí, hledá příčiny, varianty řešení a přijímá zodpovědnost za svá rozhodnutí.

3. Kompetence komunikativní

- žák se vyjadřuje výstižně a kultivovaně;
- žák naslouchá druhým, učí se vhodně a s citem reagovat na jejich sdělení, volí slova, která neubližují, ale podporují;
- žák respektuje individuální rozdílnosti v komunikaci se spolužáky i dospělými.

4. Kompetence sociální a personální

- žák se podílí na spolupráci ve skupině, je platným členem týmu;
- žák je při vytváření pravidel aktivní, sdílí své potřeby, názory, reviduje dohody;
- žák s úctou a ohleduplností jedná s druhými lidmi, poskytne pomoc;
- žák při řešení úkolů oceňuje zkušenosti druhých a čerpá poučení z toho, co si druzí myslí, říkají či konají;
- žák si vytváří představu o sobě samém, učí se vnímat své silné stránky i výzvy;
- žák poznává, jak funguje jeho tělo v reakci na stres i pohodu, učí se vnímat fyziologické projevy a reagovat na ně technikami, které mu prospívají.

5. Kompetence občanská

- žák se učí rozpoznat a pojmenovat potřeby, emoce a reakce ostatních lidí, respektovat je a nabídnout podporu, naslouchat;
- žák respektuje přesvědčení druhých, váží si jejich hodnot a respektuje jejich osobní zónu;
- žák participuje na akcích, které pozitivně ovlivňují kvalitu života lidí, zlepšují podmínky života.

6. Kompetence pracovní

- žák se podílí na projektech s místním i globálním přesahem;
- žák jedná s ohledem na životní prostředí, hospodárnost a zachování rovnováhy v prostředí, kde se pohybuje, vnímá i širší kontext vlivu na planetu;
- žák využívá znalosti a zkušenosti v zájmu vlastního rozvoje, rozvíjí svoje talenty a připravuje se na profesní zaměření.

7. Kompetence digitální

- žák ovládá běžně používaná digitální zařízení využívaná při učení;
- žák vyhledává, kriticky posuzuje, spravuje data a informace, využívá je ke svému učení i při plánování akcí či projektů;
- žák předchází situacím ohrožující jeho bezpečnost při používání zařízení, reflektuje čas strávený u technologií, učí se vnímat signály svého těla a vhodně na ně reagovat vyhledává, kriticky posuzuje, spravuje data a informace, využívá je ke svému učení, klade důraz na hodnocení důvěryhodnosti digitálních informací;
- žák předchází situacím ohrožující bezpečnost používaného zařízení s negativním dopadem na jeho tělesné a duševní zdraví i zdraví ostatních, učí se vnímat signály svého těla a vhodně na ně reagovat.

8 Hodnocení výsledků vzdělávání žáků

Hodnocení a plánování je zaměřeno na uznání jedinečnosti každého žáka a zajištění vzdělávání odpovídajícího jeho individuálním potřebám, schopnostem a zájmům. Pedagogové systematicky pozorují žáky a využívají další strategie k tomu, aby mohli vytvářet dlouhodobé i krátkodobé plány výchovy a vzdělávání.

Tyto plány jsou navrženy s ohledem na cíle stanovené v kurikulárních dokumentech, avšak zároveň respektují individuální možnosti a potřeby každého žáka. Jsou utvářeny na základě dosavadních znalostí, představ a zkušeností žáků a identifikují, jakým způsobem je nejlépe podpořit při dosahování jejich osobního potenciálu.

Plány vycházejí z uznání rozmanitosti učebních stylů a schopností žáků, aby mohly být přizpůsobeny individuálním potřebám každého jednotlivce. V rámci tohoto procesu jsou do hodnocení a plánování aktivně zapojeni také samotní žáci, jejich rodiče a další odborníci z širšího okolí, aby byla zajištěna co nejkomplexnější a nejúčinnější podpora vzdělávání.

8.1 Zásady hodnocení průběhu a výsledků žáků

Hodnocení je postaveno na mapování pokroku každého žáka v čase. Na základě stanovených kritérií hodnotíme, do jaké míry se žákovi daří dosahovat stanovených cílů, jakým tempem pokračuje, jaké nástroje ke svému učení používá a v jakém psychickém rozpoložení se nachází. Volíme popisný jazyk a takový způsob hodnocení i reflexe, abychom podpořili vnitřní motivaci žáka a udrželi jeho touhu k objevování nového.

Škálou aktivit a činností utváříme bezpečné prostředí založené na vzájemné důvěře a přátelské atmosféře, aby se žáci naučili poznávat své silné i slabé stránky, přijímat chybu jako příležitost k růstu a dokázali o ní otevřeně komunikovat. Chyba je v ŽŠ Liška vnímána jako přirozená součást procesu učení, stává se určitým ukazatelem toho, co je zvládnuto a co je ještě vhodné procvičovat či opakovat. Vedeme žáky k tomu, aby vyhledávali to, co se podařilo, a na daném zjištění stavěli svůj další růst.

Žáci se učí hodnotit kvalitu své práce, provádí její kontrolu a případně opravu. Při kontrole určují počet správně vypracovaných položek oproti celkovému počtu. Na základě zjištěného hledají strategie pro další práci a plánují své kroky v učení. K plánování a přehledu plnění zadané práce používají různé nástroje (pracovní schémata, týdenní plány, mapy pokroku, grafické značky v pracovních materiálech aj.), pomocí kterých hodnotí efektivitu svého učení a kvalitu odvedené práce. Využívají vzájemného hodnocení mezi sebou a dávají zpětnou vazbu také na práci pedagogů.

V průběhu školního roku si žáci tvoří své portfolio z map, pracovních listů, projektových výstupů, výkresů apod. Učí se třídit své materiály dle předmětů, zakládají si výsledky práce a doplňují je o sebehodnotící archy, balanční kruhy, mapy pokroku, myšlenkové mapy a jiné podklady vztahující se k výstupům a reflexi učení a osobnostní výchově. Portfolio žáci prezentují dvakrát ročně na tripartitních setkáních s rodiči, pedagogy a vedením školy. Tato setkání mají v sebehodnotícím procesu velmi důležitou roli.

8.1.1 Pravidla pro hodnocení žáků

- pro hodnocení žáků ve všech ročnících používáme slovní hodnocení;
- hodnocení je postaveno na mapování pokroku každého žáka v čase, neporovnáváme výsledky žáků mezi sebou;
- hodnotíme na základě předem stanovených kritérií;
- volíme popisný jazyk a takový způsob hodnocení i reflexe, abychom podpořili vnitřní motivaci žáka a udrželi jeho touhu k objevování nového;
- sebehodnocení, sebekontrola a sebereflexe žáka je nedílnou součástí hodnotícího procesu;
- s chybou žáků pracujeme jako s didaktickým nástrojem;
- zaměřujeme se na to, co bylo zvládnuto, osvojeno a navrhujeme cesty k dalšímu pokroku;
- při hodnocení respektujeme individuální vzdělávací potřeby žáků;
- zpětná vazba je žákům poskytována průběžně a srozumitelnou formou.

8.1.2 Časové rozvržení hodnocení a zpětná vazba rodičům

Hodnocení vnímáme jako prostředek ke sdílení informací žákům, rodičům a pedagogům, jak se daří naplňovat stanovené cíle v souladu se ŠVP naší školy. Pomocí cílené zpětné vazby poskytujeme komplexní zpětnou vazbu žákům, do jaké míry zvládají učivo a jakým směrem se mohou dále rozvíjet.

Rodiče jsou rovnocennými partnery na cestě vzděláváním a získávají od pedagogů pravidelnou a podrobnou zpětnou vazbu o pokrocích dítěte.

Využíváme následující formy:

- čtvrtletní škálové hodnocení znalostí a dovedností – na hodnotící škále je vyznačena míra osvojení učiva (zvládá samostatně, s mírnou dopomocí, s výraznou dopomocí, zatím nezvládá); u nadaných dětí uplatňujeme na škále položku zvládá nad rámec; v případě potřeby připojujeme písemné doporučení konkrétních aktivit;
- pololetní a závěrečné vysvědčení formou slovního hodnocení;
- portfolio podkladů k hodnocení – písemné výstupy z vyučování, pracovní sešity, myšlenkové mapy ze skupinových aktivit, prověrky, testy apod.;
- tripartitní setkání s prezentací portfolio – setkání rodičů, dítěte, pedagoga a vedení školy.

8.1.3 Hodnocení žáků vzdělávaných dle § 41 561/2004 Sb.

Žáci na individuálním vzdělávání jsou hodnoceni na základě jejich vypracovaného portfolio, které obsahuje práce z jednotlivých předmětů – sešity, pracovní sešity, pracovní listy, PC prezentace, fotografie, návštěvy a výukové programy a jiné materiály vztahující se k probírané látce. Hodnocení a sebehodnocení je na základě rozhovoru nad těmito materiály a účastní se ho pedagog pověřený ředitelem, žák a učitel. Vysvědčení je formou slovního hodnocení nebo známek. Pokud má zákonný zástupce pochybnosti o správnosti hodnocení žáka, může podat do 8 dnů od konání přezkoušení písemné odvolání a podat žádost o přezkoušení žáka. Pokud je odvolání vyhověno, přezkouší žáka v rámci komisionálních zkoušek ředitel školy.

8.2 Způsoby a formy hodnocení

Způsob a forma hodnocení žáka zásadně ovlivňuje růstové myšlení, vnímání vlastní hodnoty i vztahy. Proto dbáme na respektující a partnerský přístup v rámci celého vzdělávacího procesu. Ve škole místo známek využíváme především formativní hodnocení, sebehodnocení, práci s chybou, kontrolu vlastní práce, vrstevnické hodnocení, prezentace výstupů, tvorbu portfolia, slovní a škálové hodnocení ve čtvrtletích, slovní vysvědčení.

8.2.1 Slovní hodnocení

Využívání slovního hodnocení umožňuje žákům zaměřit pozornost na vlastní učební činnosti a učební proces. Napomáhá utvářet sebeobraz dítěte a utváří jeho osobnost. Výhodou této formy hodnocení je, že umožňuje žákovi i učiteli pružně reagovat na situace během výuky.

Slovní hodnocení může mít formu ústní, kdy vhodně a popisným jazykem komentujeme výsledky a výkony žáků, povzbuzujeme a zjišťujeme, co by žákům pomohlo k jejich dalšímu postupu. Písemná forma zahrnuje slovní poznámky, postřehy a doporučení v pracovních materiálech, prověrkách, tabulkách. Využíváme také obrázků, symbolů, razítek, stupnic s doprovodným slovem.

8.2.2 Sebehodnocení

Sebehodnocení je považováno za nejkvalitnější typ hodnocení ve škole 21. století. Žák je zdrojem hodnocení, učí se postupně posuzovat svoji práci a poznávat své schopnosti. Učí se hodnotit kvalitu své práce, provádí její kontrolu a případně opravu.

Pro žáky je v sebehodnocení důležité bezpečné prostředí, ve kterém mohou bez zábran definovat svoji úspěšnost na základě jasných kritérií a pomocí nástrojů, kterým rozumí. Proto dbáme na vhodné klima ve třídě a učíme žáky vnímat hlasitost projevu, regulovat své projevy na základě vlastního rozlišování vjemů, emocí, nálad a základních potřeb.

Ve výukových blocích jak ve třídě, tak v zahradě a terénu se učí posuzovat efektivitu učení pomocí práce s časovým plánem a množstvím zvládnutého objemu učiva. Na základě této reflexe se učí plánovat další činnost a aktivity.

Pomocí vzorových listů, přehledů učiva, škál, teploměrů, symbolů zaznamenávají žáci míru a kvalitu provedení, hodnotí své výstupy písemnou, pohybovou či zvukovou formou, učí se využívat emotikony a s ním spojenou gestiku.

Žáci reflektují dodržování smluvených termínů při odevzdávání deníků, vypracovaných cvičení apod.

Žáci jsou vedeni k sebehodnocení již od 1. ročníku následujícími formami:

- měsíčním sebehodnocením pro 1. ročník – škály hvězdiček;
- měsíčním sebehodnocením od 2. ročníku – balanční kruhy s vyznačením tří základních rovin – míra osvojeného učiva, nejzajímavější činnost v předmětu, jak se cítím;
- průběžným sebehodnocením po jednotlivých aktivitách ve třídě, venku, praktických činnostech, blocích;
- vzájemným sdílením ve dvojici, skupině dle typu aktivity;
- tvorbou vlastního portfolia v průběhu celého školního roku.

8.2.3 Vrstevnické hodnocení

V rámci výuky, praktických činností i akcí se žáci učí vnímat a hodnotit nejen svůj pokrok, ale hodnotit podle daných kritérií i výstupy spolužáků a pedagogů. Díky postupným krokům s využitím vizuální opory, grafických znázornění, gest, slovních i písemných komentářů se mají žáci možnost vyjádřit a posilovat tak vztahy ve skupině. Přijímání zpětné vazby v rámci vrstevnického učení je pro žáky dlouhodobý proces, který je směřován pedagogy s citlivostí a respektem ke každému žákovi.

8.3 Hodnocení žáků na vysvědčení

Škola žákovi vydává vysvědčení formou slovního hodnocení. Toto slovní hodnocení je souhrnnou zpětnou vazbou a reflexí o tom, kde se žák v osvojování učiva stanoveného ŠVP nachází. Dále obsahuje částečný výčet prokázaných znalostí, dovedností, případně postojů a návyků a uvedení konkrétních příkladů, kdy a při jaké příležitosti je žák projevil. Popisuje snahu a překonané obtíže, míru porozumění a praktického využití znalostí a dovedností v praxi, přístup žáka, jeho jednání, chování, spolupráci s druhými a respektování stanovených pravidel školy. Orientuje se především na proces, povzbuzení a podporu, ocenění úsilí.

Pedagog maximálně využívá popisného jazyka, všímá si individuálního pokroku a tempa žáka v čase, jeho míry zapojení do konkrétních projektů, činností a akcí. Zdůrazňuje jeho silné stránky, talenty, osvojené návyky a nabízí podněty i v oblastech, které jsou pro žáka výzvou. Hodnocení obsahuje i doporučení, co by mu mohlo pomoci k rozvíjení konkrétních kompetencí.

Cílem vysvědčení není výpis veškerých činností žáka během pololetí. V pololetí a na závěr školního roku je vypracováno pedagogickým týmem škálové hodnocení, které konkretizuje, jakých pokroků žák dosáhl a kam směřuje v rámci svého rozvoje. Je určeno rodičům a pedagogům a umožňuje detailněji popsat úroveň dosažených vědomostí, znalostí, dovedností a postojů žáka.

V rámci slovního hodnocení na vysvědčení volíme slovní spojení užívaná v oblasti formativního hodnocení a doporučená s ohledem na posílení vnitřní motivace žáků, nalezení vlastní sebehodnoty a emoční rovnováhy.

Do výsledného hodnocení žáka se promítají následující kritéria:

- ovládnutí učiva;
- úroveň myšlení, tvořivosti a samostatnosti;
- úroveň vyjadřování;
- celková aplikace vědomostí a řešení úkolů;
- píle a zájem o učení, aktivita ve výuce;
- využití předpokladů.

8.4 Výchovná opatření

Při řešení krizových situací a z nich plynoucích opatření se škola řídí § 31 zákona č. 561/2004 Sb. (Školský zákon) a § 17 vyhlášky č. 48/2005 Sb. (Vyhláška o základním vzdělávání a některých náležitostech plnění povinné školní docházky).

V rámci výchovně vzdělávacích strategií školy a cíleného vedení žáků ke zvládnutí krizových situací zařazujeme:

- pravidelné diskusní a komunitní kruhy;
- ranní průpovědi celé školy posilující soudržnost, vztahy, emoční ladění;
- aktivity k vytváření bezpečného klimatu školy a vhodných psychosociálních podmínek;
- metodický program Karty ctností se zaměřením na osvojení hodnot a postojů;
- techniky pro zvládnutí stresu, posilování odolnosti v programu sociální, emoční a etické výchovy SEE Learning;
- tvorbu společných pravidel školy a pravidelné reflektování jejich dodržování;
- stanovení pravidel pro vzájemné poměřování sil – bojový kruh;
- myšlenkové mapy k hledání cest z problémových situací;
- modelové situace událostí, které mohou žáci zažít;
- dramaterapii, hraní rolí.

V případě krizových situací týkajících se výchovně vzdělávacího procesu a života školy realizujeme místo napomenutí třídního učitele, důtky třídního učitele a důtky ředitele školy následující kroky:

- aktivní spolupráci s rodinou, včasná informovanost;
- rozhovory vedoucí k objasnění události, rozboru situací;
- hledání společných strategií k řešení;
- spolupráci s externími odborníky, psychology;
- spolupráci s poradenskými zařízeními, organizacemi a centry působícími v oblasti krizové intervence (Centrum Locika, Modrá linka aj.);
- program krizové intervence pro žáky vedený odborníkem;
- supervizi vedenou externím odborníkem pro pedagogický tým;
- poskytnutí kontaktů rodičům na centra podpory.

8.5 Převádění klasifikace při přechodu na jinou školu

Vysvědčení škola převádí na známky při přestupu žáka na jinou základní školu, která uplatňuje klasifikaci pomocí známek nebo v případě potřeby přijímacího řízení na žádost školy nebo zákonného zástupce žáka.

Klasifikace v předmětech s převahou znalostního a teoretického zaměření (Čj, Aj, M, Prv, PŘ, VI)

Stupeň 1 (výborný)

ZS – zvládá samostatně – výstupy jsou osvojeny, žák je uplatňuje samostatně v běžných i nových situacích (úplně osvojeno).

Žák ovládá požadované poznatky a chápe vztahy mezi nimi. Pohotově vykonává požadované intelektuální a motorické činnosti. Samostatně a tvořivě uplatňuje osvojené poznatky a dovednosti při řešení teoretických a praktických úkolů v běžném životě. Myslí logicky správně, zřetelně se u něho projevuje samostatnost a tvořivost. Jeho ústní a písemný projev je srozumitelný, přesný a výstižný. Grafický projev je čitelný a estetický. Je schopen samostatně studovat vhodné texty.

Stupeň 2 (chvalitebný)

ZMD – zvládá s mírnou dopomocí – výstupy téměř osvojeny, uplatňuje je ve známých situacích s připomenutím nebo s mírnou dopomocí (téměř osvojeno).

Žák ovládá požadované poznatky v podstatě uceleně, přesně a úplně. Pohotově vykonává požadované činnosti. Samostatně a tvořivě s menší pomocí učitele nebo podle lehčích podnětů učitele uplatňuje znalosti při řešení teoretických a praktických úkolů, při výkladu a hodnocení jevů a zákonitostí. Myslí správně, v jeho myšlení se projevuje logika a tvořivost. Ústní a písemný projev má drobné nedostatky ve správnosti, přesnosti a výstižnosti. Kvalita výsledků činnosti je zpravidla bez podstatných nedostatků. Grafický projev je málo estetický, čitelný. Je schopen samostatně nebo s mírnou dopomocí studovat vhodné texty.

Stupeň 3 (dobrý)

ZVD zvládá s výraznou dopomocí – výstupy částečně osvojeny, i známé situace činí potíže, potřebuje pomoc (částečně osvojeno).

Žák má částečné nedostatky v ucelenosti, přesnosti a úplnosti osvojení si požadovaných poznatků. K učení a práci nepotřebuje větších podnětů. Podstatnější nepřesnosti a chyby dovede za pomoci učitele korigovat. Projevuje menší samostatnost a pružnost v myšlení, s mírnými obtížemi formuluje vlastní myšlenky, v jeho logice se vyskytují chyby. V ústním a písemném projevu se objevují nedostatky ve správnosti, přesnosti a výstižnosti. Jeho grafický projev je hůře čitelný. Je schopen samostatně studovat podle návodu učitele.

Stupeň 4 (dostatečný)

PN prozatím nezvládá – výstupy ještě neosvojeny (ještě neosvojeno).

Žák má v ucelenosti, přesnosti a úplnosti osvojení si požadovaných poznatků závažné mezery. Při provádění požadovaných činností je málo pohotový. V uplatňování osvojených poznatků a dovedností je nesamostatný. Myšlení není příliš tvořivé, myšlenky vyjadřuje se značnými obtížemi. V kvalitě výsledků jeho činnosti se projevují nedostatky, grafický projev je obvykle nečitelný. Závažné nedostatky a chyby dovede žák s pomocí učitele opravit. Projevuje malý zájem o učení, potřebuje stále podněty.

Stupeň 5 (nedostatečný)

N – žák výstupy neovládá (neovládá).

Žák si požadované poznatky neosvojil uceleně, přesně a úplně. V uplatňování osvojených vědomostí a dovedností má značné mezery. Jeho dovednost vykonávat požadované intelektuální a motorické činnosti vykazuje velmi podstatné nedostatky. Při výkladu a hodnocení jevů a zákonitostí nedovede své vědomosti uplatnit ani s podněty učitele. V logickém usuzování se vyskytují velmi závažné nepřesnosti, i na návodné otázky žák odpovídá nesprávně. Myšlení není tvořivé ani v elementárních úkolech. Pomoc a pobízení k učení jsou zatím neúčinné, praktické úkoly nedokáže splnit ani s pomocí.

Klasifikace v předmětech s převahou praktického zaměření (Vv, Hv, Tv, Pč)

Stupeň 1 (výborný)

Žák je ve výuce velmi aktivní. Vždy pracuje tvořivě, zcela samostatně, plně využívá své osobní předpoklady. Velmi úspěšně je rozvíjí podle požadavků osnov v individuálních a kolektivních činnostech. Jeho projev je esteticky působivý, originální, procitěný, v hudební a tělesné výchově přesný. Osvojené vědomosti, dovednosti a návyky aplikuje sebevědomě i v nových úkolech. Má výrazný zájem o umění, estetiku a tělesnou kulturu a projevuje k nim kladný vztah. Úspěšně rozvíjí svůj estetický vkus a tělesnou zdatnost.

Stupeň 2 (chvalitebný)

Žák je ve výuce aktivní, obvykle pracuje tvořivě a převážně samostatně. Využívá své osobní předpoklady, které úspěšně rozvíjí v individuálních a kolektivních činnostech. Jeho projev je esteticky působivý a má jen menší nedostatky z hlediska požadavků osnov. Žák zpravidla aplikuje osvojené vědomosti, dovednosti a návyky v zadaných úkolech. Má zájem o umění, estetiku a tělesnou zdatnost. Rozvíjí v požadované míře estetický vkus a tělesnou zdatnost.

Stupeň 3 (dobrý)

Žák je ve výuce méně aktivní, pouze někdy pracuje tvořivě, ne vždy samostatně a pohotově. Nevyužívá dostatečně své předpoklady a schopnosti v individuálních a kolektivních činnostech. Jeho projev je méně působivý, dopouští se v něm chyb. Při aplikaci svých vědomostí a dovedností potřebuje pomoc učitele. Má občasný zájem o umění, estetiku a tělesnou kulturu. Částečně rozvíjí svůj estetický vkus a tělesnou zdatnost.

Stupeň 4 (dostatečný)

Žák je ve výuce málo aktivní a zřídka tvořivý. Při práci je výrazně nesamostatný. Rozvoj jeho předpokladů a schopností je málo uspokojivý. Jeho projev je málo působivý, úkoly řeší s častými chybami. Svě vědomosti a dovednosti aplikuje jen s výraznou pomocí učitele. Projevuje malý zájem o činnosti, nerozvíjí dostatečně svůj estetický vkus a tělesnou zdatnost.

Stupeň 5 (nedostatečný)

Žák je ve výuce převážně pasivní. Jeho práci chybí tvořivost, je nesamostatný. Rozvoj jeho předpokladů a schopností je nedostatečný. Jeho projev není působivý. Svě vědomosti a dovednosti se mu nedaří aplikovat ani s pomocí. Neprojevuje zájem o práci a touhu rozvíjet svůj estetický vkus a tělesnou zdatnost.

Klasifikace chování

1 - velmi dobré

Žák uvědoměle dodržuje pravidla chování ve škole a v kolektivu. Souzní s nimi a vnitřně je přijímá, protože se spolupodílel na jejich vzniku. Chápe jejich důležitost pro bezpečné klima a dobré vztahy. Jeho chování je v souladu s dobrými mravy i řádem školy. Méně závažných přestupků se dopouští ojedinele. Vzniklou situaci je v rámci svých možností schopen reflektovat a proaktivně ji řešit.

2 - uspokojivé

Žák nedodržuje dohodnutá pravidla chování ve škole a v kolektivu. Nechápe jejich důležitost pro bezpečné klima a dobré vztahy. Jeho chování je v rozporu s dobrými mravy a vnitřním řádem školy. Přestupků se dopouští opakovaně, nedaří se mu napravit jejich příčinu a hledat řešení nastalé situace. Svým chováním i přes výchovné působení ohrožuje bezpečnost a zdraví svoje nebo jiných osob.

3 - neuspokojivé

Žák vědomě a opakovaně porušuje dohodnutá pravidla chování ve škole a v kolektivu. Hrubým způsobem nerespektuje jejich důležitost pro bezpečné klima a dobré vztahy. Jeho chování je v příkrém rozporu s dobrými mravy a vnitřním řádem školy. Závažných přestupků se dopouští opakovaně, nemá snahu napravit jejich příčinu a hledat řešení nastalé situace. Svým chováním i přes intenzivní výchovné působení a součinnost odborníků ohrožuje zdraví svoje nebo jiných osob.

Škola z možností daných legislativou využívá při celkovém hodnocení na vysvědčení stupně:

- **prospěl(a) s vyznamenáním** – splnil-li ve všech povinných předmětech stanovených školním vzdělávacím programem deklarované výstupy;
- **prospěl(a)** - splnil-li ve všech povinných předmětech stanovených školním vzdělávacím programem základní deklarované výstupy;
- **neprospěl(a)** - nesplnil-li deklarované výstupy z jednoho a více předmětů stanovených školním vzdělávacím programem – viz stupeň 5 (hodnocení nedostatečný);
- **nehodnocen(a)** - nemohl-li být hodnocen např. ze zdravotních důvodů.

ŠKOLNÍ VZDĚLÁVACÍ PROGRAM

HLAVA - RUCE - SRDCE

ANEB VZDĚLÁVÁNÍ PRO ŽIVOT

zpracován podle RVP ZV

Základní škola Liška s.r.o.

www.zsliska.cz